POLIROM Top 10+

JOHN FOWLES

Colecţionarul

John Fowles

COLECŢIONARUL

(„The Collector”, 1963)

Traducere de Mariana Chiţoran

Postfaţă de Dan Grigorescu

POLIROM Top 10+

JOHN

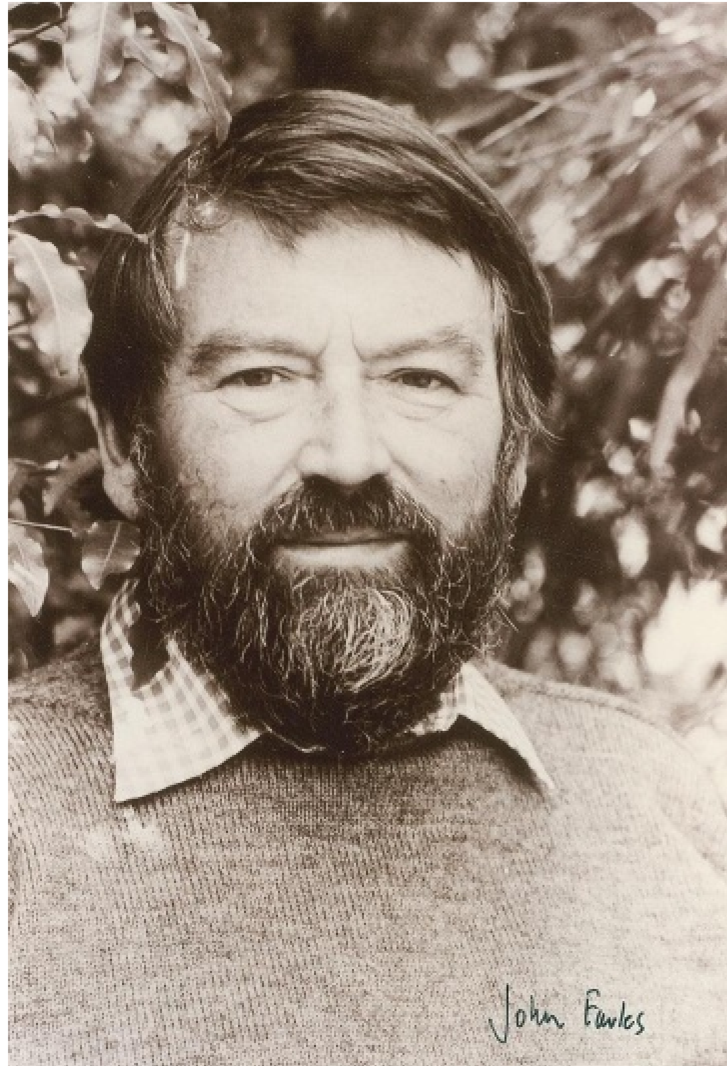
FOWLES

Colecţionarul

Kindle eBook: Cosimo, decembrie 2011
versiunea 2.0
scan şi ocr: utilitasetveritas
corectura 1.0: Naid

Cuprins:

Despre autor

John Fowles s-a născut în 1926 la Leigh-on-Sea, o mică localitate din comitatul Essex. După ce a urmat cursurile Universităţii din Edinburgh, în 1950 a obţinut o diplomă în literaturile franceză şi germană la Oxford, unde i-a descoperit pe existenţialiştii francezi şi pe promotorii Noului Roman. A predat literatură franceză la New College, Oxford, a fost profesor de limba şi literatura engleză la Universitatea din Poitiers, apoi la Colegiul Anargyrios de pe insula grecească Spetsai (experienţă evocată în *Magicianul*), pentru ca între 1954 şi 1963 să predea engleza la Colegiul St. Godric din Londra. A dobândit recunoaşterea internaţională odată cu apariţia primului său roman, *Colecţionarul* (1963), care a avut un mare succes la public şi a primit de îndată şi elogiile criticii, Fowles fiind considerat un scriitor cu o forţă imaginativă şi inovatoare excepţională, reputaţie pe care i-au confirmat-o următoarele sale romane: *Magicianul* (1965; ediţie revizuită în 1977), *Iubita locotenentului francez* (1969), *Daniel Martin* (1977), *Mantisa* (1982), *Omida* (1985), *Găuri de vierme* (1998). Patru dintre cărţile sale (*Magicianul*, *Colecţionarul*, *Iubita locotenentului francez* şi *Turnul de abanos*) s-au bucurat de ecranizări celebre, cu o distribuţie remarcabilă şi distinse cu cele mai prestigioase premii din domeniul cinematografiei.

Scriitor prolific, Fowles a publicat şi eseuri (*Aristocraţii*, 1964), nuvele (*Turnul de abanos*, 1974), poezii, traduceri, prefeţe, cronici literare şi comentarii la albume de artă fotografică. În 2004 îi

apare primul volum al jurnalelor intime, urmat în 2006 de volumul al doilea. Tot în 2004 este publicată şi prima biografie dedicată lui Fowles, scrisă de Eileen Warburton: *John Fowles – o viaţă în două lumi*. La Editura Polirom au mai apărut până în prezent *Iubita locotenentului francez* (2002), *Magicianul* (2002), *Mantisa* (2003), *Turnul de abanos* (2003), *Daniel Martin* (2004), *Omida* (2005) şi *Copacul* (2007), care inaugurează seria de autor John Fowles.

1

queforsaus ne le sot riens nee[1]

Când venea acasă în vacanţă de la internat o vedeam uneori în fiecare zi, fiind casa lor chiar în faţa Anexei Primăriei. Atât ea, cât şi sora ei mai mică veneau şi plecau, mai totdeauna, însoţite de tineri, ceea ce, bineînţeles, mie nu-mi convenea. Când aveam o clipă liberă şi puteam scoate capul dintre dosare şi registre, mă aşezam la fereastră şi mă uitam pe stradă pe deasupra porţiunii mate a geamului şi uneori o zăream. Seara îmi notam faptul în jurnalul meu de observaţii. La început cu un X şi, mai târziu, când i-am aflat numele, cu un M. De câteva ori mi s-a întâmplat s-o întâlnesc în oraş. Într-o zi, stând la rând la biblioteca din strada Crossfield, m-am nimerit chiar în spatele ei. Nu s-a uitat nici măcar o dată la mine, dar eu nu-mi luam ochii de la ceafa ei şi de la părul strâns într-o coadă la spate. Avea părul blond şi mătăsos ca floarea de sorbestrea, împletit într-o singură coadă care îi ajungea până aproape de talie şi pe care o purta fie peste piept, fie pe spate. Câteodată şi-o învârtea ca o coroană în jurul capului. Înainte să vină ca oaspete în casa mea, nu am avut decât o singură dată prilejul s-o văd cu părul despletit şi era atât de frumoasă, încât mi s-a tăiat răsuflarea. Parcă era o sirenă.

Altă dată, într-o sâmbătă liberă, când m-am dus la Muzeul de Istorie Naturală, ne-am întors amândoi cu acelaşi tren. Stătea la trei scaune de mine, pe lateral, cu nasul într-o carte, aşa că am putut s-o privesc timp de treizeci şi cinci de minute. De câte ori o vedeam, aveam aceeaşi senzaţie ca atunci când descopeream un fluture dintr-o specie rară, de care mă apropiam cu multă grijă, cu sufletul la gură, cum se spune. O specie de călinică femelă, de pildă, foarte deschisă la culoare. Întotdeauna m-am gândit la ea în felul acesta, îmi veneau în minte cuvinte ca „insesizabilă”, „rară”, şi „foarte rafinată”. Căci era diferită de toate celelalte, chiar şi de cele frumoase. Numai un cunoscător o putea aprecia.

În anul în care mai era la internat nu ştiam cine e. Aflasem doar că tatăl ei era doctorul Grey şi, dintr-o frântură de conversaţie auzită la o şedinţă a Secţiei de Entomologie, înţelesesem că mama ei obişnuia să bea. Într-o zi am auzit-o pe maică-sa vorbind într-un magazin. Avea o voce afectată şi de la prima vedere dădea impresia unei femei căreia îi place băutura; era prea tare machiată ş.a.m.d.

Pe urmă au apărut câteva rânduri despre ea în ziarul local, precum că a câştigat o bursă şi cât era de deşteaptă şi îi dădeau şi numele, la fel de frumos ca şi ea: Miranda. Aşa am aflat că plecase la Londra să studieze beleartele. Pentru mine articolul acesta a avut o importanţă specială. Mi se părea că deveniserăm mai intimi, deşi, evident, noi doi nu făcuserăm cunoştinţă, în sensul strict al cuvântului.

Nu pot să spun de ce, de prima oară când am văzut-o, am ştiut că este Unica. Evident că nu sunt nebun. Îmi dădeam perfect seama că e doar un vis şi aşa ar fi rămas dacă nu s-ar fi întâmplat povestea cu banii. O visam cu ochii deschişi, îmi imaginam tot felul de poveşti în care o întâlneam, că făceam lucruri pe care ea le găsea admirabile, că mă însuram cu ea şi tot soiul de chestii de-astea. Nimic indecent, niciodată înainte de... Dar asta am să povestesc mai târziu.

Ea desena în timp ce eu mă ocupam de colecţia mea (în visurile mele, bineînţeles). Mi-o închipuiam întotdeauna îndrăgostită de mine şi de colecţia mea, pe care o desena şi o colora; lucram împreună într-o casă frumoasă, modernă, o încăpere mare cu un perete aproape în întregime din sticlă; organizam reuniuni ale entomologilor, unde în loc să nu scot o vorbă, de frică să nu greşesc, deveneam gazda apreciată de toţi.

Ea, frumoasă, cu părul ei blond şi ochii cenuşii... Şi, bineînţeles, toţi bărbaţii mă priveau plini de invidie.

Singura dată când visurile mele în legătură cu ea nu au fost frumoase a fost atunci când am văzut-o cu un tânăr cu mutră de snob care conducea o maşină sport. Într-o zi eram în spatele lui la bancă şi la casă l-am auzit spunând: „Daţi-mi, vă rog, banii în bancnote de cinci lire”, gluma constând în faptul că cecul era pentru zece lire. Sunt toţi la fel. O vedeam câteodată urcându-se în maşina lui sau traversând oraşul aşezată alături de el, şi în zilele acelea eram foarte tăios cu ceilalţi colegi din birou şi nu mai notam faimosul X în jurnalul meu entomologie (toate astea se întâmplau înainte de plecarea ei la Londra, căci atunci l-a lăsat baltă). În zile ca astea mă lăsam cuprins de visuri urâte: plângea şi de obicei îngenunchea în faţa mea. O dată mi-am permis chiar să visez că o plesneam peste faţă, aşa cum îl văzusem pe unu' făcând într-o piesă la televizor. Probabil că atunci a început totul.

Tatăl meu murise într-un accident de maşină. Aveam doi ani. Era în 1937. Era beat, dar mătuşa Annie spunea totdeauna că mama îl împinsese la băutură. Nu mi-au spus niciodată ce s-a întâmplat exact, dar curând după aceea mama a plecat lăsându-mă cu mătuşa Annie. Voia să-şi trăiască viaţa. Verişoara Mabel mi-a strigat o dată (eram copii şi ne certam) că era o femeie de stradă şi că plecase cu un străin. Eram atât de prost, încât m-am dus drept la mătuşa Annie s-o descos. Dar, bineînţeles, nu mi-a spus decât ce a considerat ea de cuviinţă. Acum totul îmi este indiferent. Dacă mama mai este în viaţă, nu ţin s-o întâlnesc, nu mă interesează. Mătuşa Annie spune deschis că am avut noroc că am scăpat de ea, şi eu sunt de aceeaşi părere.

Aşa că m-au crescut mătuşa Annie şi unchiul Dick, alături de fiica lor, Mabel. Mătuşa Annie este sora mai mare a tatei.

Unchiul Dick a murit când aveam cincisprezece ani. Era în 1950. Ne duseserăm amândoi la pescuit la Tring Reservoir şi, ca de obicei, eu plecasem cu plasa şi cu ce îmi trebuia mie pentru prins fluturi. Când mi s-a făcut foame şi m-am întors unde îl lăsasem, am văzut o grămadă de lume. Am crezut că prinsese vreun peşte mare. De fapt, avusese un atac de apoplexie. L-am dus acasă, dar n-a mai scos nicio vorbă şi nici nu ne-a mai recunoscut pe vreunul dintre noi.

Zilele pe care le-am petrecut împreună – nu chiar împreună pentru că eu plecam mereu după fluturi, iar el rămânea cu undiţele, dar, totuşi, mâncam împreună şi mai era şi drumul până acolo şi înapoi –, zilele acelea (afară de câteva despre care am să vă vorbesc) au fost, categoric, cele mai frumoase din viaţa mea. Când eram copil, mătuşa Annie şi Mabel dispreţuiau colecţia mea de fluturi, dar unchiul Dick îmi lua întotdeauna apărarea. Aprecia lucrul bine făcut. Şi pe el îl impresiona ivirea unui nou „imago” şi se aşeza să privească aripile întinzându-se şi uscându-se treptat, fascinat de delicateţea mişcărilor lui. Îmi făcea întotdeauna loc în magazia lui pentru borcanele mele cu omizi. O dată, când am câştigat un premiu pentru o casetă cu *fritillaria*, mi-a dat o liră, cu condiţia să nu suflu o vorbă mătuşii Annie. Ce aş putea să mai spun? A fost ca un tată pentru mine. În ziua în care am pus mâna pe vestitul cec, el a fost, în afară de Miranda, se înţelege, persoana la care m-am gândit. I-aş fi dăruit cele mai bune undiţe şi cârlige şi orice şi-ar fi dorit. Dar n-a fost să fie.

Din săptămâna în care am împlinit douăzeci şi unu de ani, am jucat cu regularitate la pronosport. În fiecare săptămână pariam aceiaşi cinci şilingi. Crutchley şi bătrânul Tom, care lucrau cu mine la Serviciul de impozite locale, ca şi câteva dintre colegele mele, se asociau ca să joace o sumă mai

mare. Mă pisau mereu să joc şi eu cu ei, dar preferam să rămân lupul singuratic. Crutchley nu-mi plăcuse niciodată şi nici bătrânul Tom, cu caracterul lui servil. Bate toată ziua câmpii despre administraţia locală, linguşindu-se pe lângă domnul Williams, casierul municipal. Crutchley se gândeşte numai la lucruri murdare şi este un sadic. Nu scăpa nicio ocazie să-şi bată joc de preocupările mele, mai ales dacă erau şi fete de faţă. „Fred are o mutră obosită – a petrecut un weekend epuizant cu vreo *Pieris rapae*" sau „Cine era frumoasa *Passerina* cu care te-am zărit aseară?" Bătrânul Tom rânjea, iar Jane, prietena lui Crutchley de la Sănătatea Publică, o prezenţă permanentă la noi în birou, începea să chicotească. Fata asta era exact opusul Mirandei. Am avut întotdeauna repulsie faţă de femeile vulgare, în special cele tinere. Aşa că, după cum spuneam, jucam de unul singur.

Cecul a fost de 73.091 lire şi câţiva şilingi. L-am sunat pe domnul Williams de cum s-au confirmat rezultatele meciurilor de marţi şi am aflat că totul era în regulă. Am ştiut imediat că plecarea mea îl supăra, deşi la început a zis că se bucură, că era sigur că toată lumea se bucură, ceea ce ştiam că nu era adevărat. Mi-a sugerat chiar să investesc în fondul de împrumut al municipalităţii cu dobândă de 5%. Unii dintre funcţionarii ăştia de la primărie îşi pierd orice simţ al măsurii.

Am făcut ce mi-au sugerat cei de la agenţia de pariuri. M-am mutat la Londra cu mătuşa Annie şi cu Mabel, până când avea să se potolească vâlva. I-am trimis bătrânului Tom un cec de 500 de lire, rugându-l să împartă banii cu Crutchley şi cu ceilalţi. N-am răspuns la scrisoarea lor de mulţumire din care reieşea clar că mă considerau meschin.

Singurul punct negru la orizont era Miranda. Era acasă în momentul când am aflat că am câştigat. Venise în vacanţă de la şcoala de belearte şi o

văzusem chiar în dimineaţa memorabilei sâmbete când am auzit vestea cea mare. Tot timpul petrecut la Londra, cheltuind în dreapta şi stânga, nu mă gândeam decât că n-am s-o mai văd niciodată; apoi mă gândeam că acum eram bogat, deci o partidă bună, dar simţeam că era ridicol, oamenii, mai ales fetele ca Miranda, se căsătoresc din dragoste. Erau chiar momente când credeam că am s-o uit. Dar uitarea nu vine la comandă. Se întâmplă să uiţi. Numai că, în ceea ce mă priveşte, nu s-a întâmplat aşa.

Dacă eşti lipsit de scrupule şi imoral ca majoritatea celor din ziua de azi, presupun că îţi poţi oferi tot soiul de distracţii când te trezeşti deodată cu o grămadă de bani. Eu nu am fost niciodată aşa. La şcoală nu am fost pedepsit nici măcar o dată. Mătuşa Annie este „nonconformistă", nu m-a forţat niciodată să mă duc la biserică sau lucruri de-astea, dar fusesem crescut în această atmosferă, deşi unchiul Dick o mai ştergea câteodată la cârciumă. Când m-am întors din armată, după nenumărate scandaluri, mătuşa Annie mi-a dat voie să fumez, deşi nu-i făcea deloc plăcere. Chiar şi acum, când aveam atâţia bani, bombănea întruna că toate cheltuielile astea erau împotriva principiilor ei. Dar Mabel o mai dăscălea când nu eram de faţă (am auzit-o într-o zi) şi i-am spus şi eu că erau oricum banii mei şi principiile mele, că eram bucuros să-i ofer tot ce-şi dorea sau să nu-i dau nimic dacă aşa hotăra ea, şi că în principiile nonconformismului nu exista nimic care să interzică primirea de cadouri.

Ce vreau, de fapt, să spun este că mi s-a întâmplat să mă cherchelesc o dată sau de două ori când am fost în Serviciul de intendenţă, în special în Germania, dar n-am avut niciodată relaţii cu femei. Femeile nu m-au preocupat niciodată, înainte de-a o întâlni pe Miranda. Ştiu că n-am

nimic din ceea ce place fetelor. Sunt unii, ca şi Crutchley, care mi se par pur şi simplu vulgari, dar au succes la femei. Era de-a dreptul dezgustător să vezi ocheadele pe care i le aruncau unele funcţionare de la primărie. E ceva animalic cu care nu m-am născut şi mă bucur. (După părerea mea, dacă ar fi mai mulţi oameni ca mine, lumea ar fi mai bună.)

Când eşti sărac, te gândeşti întotdeauna că lucrurile ar fi cu totul altfel dacă ai avea bani. Nu am pretins niciodată mai mult decât mi se cuvenea, nimic excesiv, dar la hotel am simţit clar că se purtau foarte politicos în aparenţă, dar numai în aparenţă. De fapt, ne dispreţuiau pentru că aveam atâţia bani şi nu ştiam ce să facem cu ei. Pe la spate continuau să mă trateze ca pe un mic funcţionar – ceea ce, de fapt, şi eram. Degeaba aruncam cu banii în stânga şi în dreapta. De cum deschideam gura sau făceam vreo mişcare ne dădeam de gol. Parcă îi şi auzeai spunând, nu încercaţi să ne trageţi pe sfoară, ştim cine sunteţi, de ce nu vă întoarceţi de unde aţi venit?

Îmi amintesc că într-o seară am ieşit şi am luat masa la un restaurant de lux. Era trecut pe o listă primită de la agenţia de pariuri. Mâncarea era bună şi am mâncat-o, dar nu i-am simţit gustul din cauza felului cum eram priviţi, a modului în care ne tratau chelnerii ăia străini şi toţi ceilalţi şi cum până şi cel mai mic obiect din sală părea să ne dispreţuiască pentru că nu fuseserăm crescuţi de mici să ştim să ne purtăm ca ei. Mai zilele trecute am citit un articol despre dispariţia spiritului de clasă. Aş fi putut să le spun multe pe tema asta. După părerea mea, Londra este făcută numai pentru cei ieşiţi de pe băncile şcolilor particulare şi dacă nu ai nimic din manierele lor înnăscute şi nici vocea lor afectată nu eşti bun de nimic. Mă refer la Londra celor bogaţi, la Londra cartierelor elegante din West End, bineînţeles.

Într-o seară – era după masa la restaurantul de lux – mă simţeam deprimat şi i-am spus mătuşii Annie că aş vrea să ies la plimbare, ceea ce am şi făcut. Am pornit-o pe jos şi am simţit deodată dorinţa de a avea o femeie, adică să ştiu că am avut relaţii cu o femeie, aşa că am sunat la un număr de telefon pe care mi-l dăduse un tip la ceremonia de înmânare a cecului. În caz că simţi nevoia de ştii-tu-ce, îmi spusese el.

O voce de femeie îmi răspunse: „sunt ocupată". Am întrebat-o dacă nu-mi putea da vreun alt număr şi mi-a dat două. Am luat un taxi până la cea de-a doua adresă. N-am să povestesc ce s-a întâmplat, afară doar că n-am fost bun de nimic. Eram prea emoţionat. Am încercat să nu par un novice, dar bineînţeles că şi-a dat seama. Era bătrână şi respingătoare, respingătoare. Mă refer atât la felul dezgustător în care se comporta, cât şi la felul cum arăta. Era uzată, vulgară. Ca un specimen pe care îl arunci, nu vrei să-l păstrezi într-o colecţie. M-am gândit ce-ar spune Miranda să mă vadă acolo, în această situaţie. Da, cum am spus, am încercat, dar n-am putut şi, de fapt, nici nu mi-am dat nicio silinţă.

Nu sunt tipul de om insistent şi nici nu am fost vreodată. Am avut dintotdeauna aspiraţii mai înalte, cum se zice. Crutchley obişnuia să spună că în ziua de azi, dacă vrei să ajungi undeva, trebuie să dai din coate şi adesea adăuga, uitaţi-vă la bătrânul Tom, uitaţi-vă unde l-a dus atitudinea lui linguşitoare. După cum am spus, Crutchley era un tip care vorbea deschis, cam prea deschis, după părerea mea. Deşi ştia când pica bine să fie linguşitor. Cu domnul Williams, de pildă. Cu mai multă viaţă, Clegg, mi-a spus o dată domnul Williams pe când lucram încă la ghişeul de informaţii. Publicului îi place o faţă zâmbitoare sau o glumă din când în când, spunea el. Nu ne-am născut toţi cu acest dar, ca de pildă Crutchley, dar putem să încercăm, nu? Asta chiar m-a enervat.

Pot să spun că eram scârbit până peste cap de primărie şi aveam de gând să plec oricum.

Nu eram altfel decât ceilalţi; pot s-o dovedesc. Unul din motivele pentru care nu mai puteam suporta prezenţa mătuşii Annie era acela că mi se stârnise interesul pentru anumite cărţi, din cele care se găsesc în magazinele din Soho, cărţi cu femei goale şi lucruri de-astea. Puteam ascunde revistele, dar erau câteva cărţi pe care aş fi vrut să le cumpăr, dar nu le luam de teamă să nu dea peste ele. Îmi dorisem întotdeauna să pot face fotografii, aşa că primul lucru pe care mi l-am cumpărat a fost un aparat Leica, cel mai bun, cu teleobiectiv şi tot ce vrei. Scopul principal era să fotografiez fluturii vii ca vestitul domn S. Beaufoy. Dar, deseori, când mă plimbam, mi se întâmpla să dau peste lucruri care nu aveau nicio legătură cu colecţiile mele. E incredibil ce ajung să facă perechile de îndrăgostiţi în locuri în care nici nu ţi-ar trece prin cap că se pot întâmpla astfel de lucruri. Aşa că le-am fotografiat şi pe astea.

Bineînţeles că eşecul meu cu femeia mă preocupa, totuşi, pe lângă toate celelalte. De pildă, mătuşa Annie îşi pusese în cap să facă o croazieră până în Australia, să-l vadă pe fiul ei Bob şi pe unchiul Steve, fratele ei mai mic şi familia lui, şi ţinea morţiş să merg şi eu. Dar, cum am spus, nu mai aveam niciun chef să stau cu mătuşa Annie şi cu Mabel. Nu că le-aş fi urât, dar se vedea de la o poştă de unde proveneau. Chiar mai mult decât mine. Era clar ce erau de fapt: două sărăntoace care nu ieşiseră niciodată din fundul provinciei. Voiau să stau toată vremea cu ele şi să le raportez tot ce am făcut, tocmai atunci când, din întâmplare, aveam şi eu o oră liberă. Iată de ce a doua zi după cele relatate mai sus le-am spus clar că nu mă duc în Australia. N-au luat lucrurile prea

în tragic. Presupun că avuseseră timp să reflecteze că, la urma urmei, erau banii mei.

Am pornit pentru prima oară în căutarea Mirandei în ziua când m-am întors de la Southampton, unde o condusesem pe mătuşa Annie la vapor, în ziua de 10 mai, ca să fiu exact. M-am întors la Londra. Nu aveam niciun plan precis şi îi spusesem mătuşii Annie şi lui Mabel că s-ar putea să plec în străinătate, dar că nu hotărâsem încă nimic. Mătuşa Annie era de-a dreptul speriată. În seara dinaintea plecării îmi ţinuse o predică întreagă: că să nu cumva să mă însor înainte de a cunoaşte ea mireasa. O ţinea întruna că erau banii mei şi viaţa mea şi cât fusesem de generos şi alte de-alde astea. Dar vedeam limpede că era foarte speriată la gândul că s-ar putea să mă însor şi că ar putea pierde astfel toţi banii pe care erau, oricum, foarte jenate să-i cheltuiască. Nu o acuz. Era normal, mai ales când ai o fată infirmă. Consider că persoanele ca Mabel ar trebui suprimate încet, fără suferinţă. Dar asta e altă poveste.

Intenţia mea era (şi în acest scop achiziţionasem cel mai perfecţionat echipament din Londra) să vizitez câteva regiuni unde existau specii rare de fluturi şi chiar „aberaţii" şi să-mi fac serii complete. Mă gândeam să mă duc acolo, să stau undeva atâta vreme cât îmi făcea plăcere şi să ies în fiecare zi să adun specimene pentru colecţie şi să fac fotografii. Încă înainte de plecarea mătuşii Annie luasem lecţii de conducere şi îmi cumpărasem o furgonetă care corespundea necesităţilor mele. Erau o mulţime de specii de fluturi pe care voiam să le caut – *papilio glaucus* şi *lycaenidae*, de exemplu, sau unele specii rare de *fritillaria* ca Heath sau Glanville. Varietăţi pe care cei mai mulţi colecţionari nu le întâlnesc decât o

dată în viaţă. Mai erau şi fluturi de noapte pe care mă gândeam să încep să-i colecţionez.

Ceea ce încerc să spun este că şederea Mirandei la mine, ca oaspete, a fost o întâmplare, nu ceva plănuit de mine în momentul în care am intrat în posesia banilor.

De îndată ce am scăpat de mătuşa Annie şi de Mabel, mi-am cumpărat toate cărţile pe care le voiam şi, văzând unele dintre ele, am rămas trăsnit. Nu ştiam că există asemenea lucruri. Ca să spun drept, eram scârbit. Mă gândeam cum stăteam închis într-o cameră de hotel cu toate cărţile astea care nu au nicio legătură cu ce îmi imaginam eu că se poate petrece între mine şi Miranda. Brusc mi-am dat seama că mă înşelam crezând că o scosesem cu totul din viaţa mea, când, de fapt, locuiam numai la câţiva kilometri unul de celălalt (mă mutasem deja în hotelul din Paddington) şi nici nu avusesem tot timpul din lume să descopăr unde locuieşte. Dar a fost uşor. Am căutat în cartea de telefon adresa Şcolii de Arte Slade şi într-o dimineaţă am aşteptat-o în faţa şcolii, ascuns în furgonetă. Furgoneta era singurul lux adevărat pe care mi-l oferisem. Era prevăzută cu o instalaţie specială în partea din spate, un pat pliant care se putea întinde dacă voiai să dormi. O cumpărasem ca să-mi car tot echipamentul când mă duceam dintr-un loc într-altul prin ţară şi mă gândeam că dacă aveam o furgonetă nu va mai fi nevoie să le iau tot timpul după mine şi pe Mabel şi pe mătuşa Annie, la întoarcerea lor din Australia. N-am cumpărat-o cu intenţia de a o utiliza în felul în care am folosit-o. Ideea mi-a venit brusc, aproape ca o inspiraţie genială.

Prima zi am aşteptat degeaba, dar a doua zi am văzut-o în sfârşit. A ieşit cu un grup de studenţi,

majoritatea băieţi. Inima a început să-mi bată cu putere şi mi s-a făcut rău. Aparatul de fotografiat era pregătit, dar n-am îndrăznit să-l folosesc. Era neschimbată: acelaşi pas uşor şi, cum purta întotdeauna pantofi cu tocul jos, nu avea mişcările acelea afectate pe care le au majoritatea fetelor. Nu o preocupa impresia pe care o făcea asupra bărbaţilor. Era ca o pasăre. Tot sporovăia cu un tânăr cu părul negru, tuns scurt şi cu un soi de breton pe frunte, cu mutră de artist. Erau şase, dar numai ea şi tânărul brunet au traversat strada. Am ieşit din maşină şi am pornit în urma lor. N-au mers prea departe, doar până la o cafenea.

Am intrat după ei, spontan, fără să ştiu de ce, ca şi când cineva m-ar fi împins, aproape împotriva voinţei mele. Cafeneaua era plină: studenţi, artişti şi alţii ca ei. Chipuri de boemi. Îmi amintesc tot soiul de figuri ciudate şi obiecte bizare atârnate pe pereţi. Africane, cred.

Era atâta lume şi atâta zgomot şi eram atât de nervos, încât n-am văzut-o din prima clipă. Era la o masă în cea de-a doua sală, tocmai în fund. M-am aşezat la bar, ca s-o pot urmări. Nu îndrăzneam să mă uit prea des spre ea, iar dincolo lumina era slabă.

Şi deodată a apărut lângă mine. Mă făceam că citesc ziarul, aşa că nu văzusem când s-a sculat de la masă. Am simţit cum mă înroşesc la faţă. Stăteam cu ochii pironiţi pe ziar fără să pot citi un cuvânt. Nu îndrăzneam să mă uit nici cu coada ochiului la ea – era lângă mine, aproape că mă atingea. Purta o rochie în carouri, bleumarin cu alb, braţele goale îi erau bronzate şi părul îi cădea pe spate.

„Jenny, n-avem niciun sfanţ, fii un înger şi dă-ne două ţigări”, spuse ea. „Iar?” întrebă fata de la bar, sau cam aşa ceva. „Mâine, îţi promit!” răspunse ea. „Eşti o drăguţă”, adăugă ea după ce barmaniţa i-a dat ţigările. N-a durat decât cinci secunde. Era din nou alături de tânărul brunet, dar faptul de a-i

fi auzit glasul o transforma dintr-un soi de vis într-o persoană reală. N-aş putea spune ce anume era deosebit în glasul ei. Era, bineînţeles, glasul unei tinere cu educaţie aleasă, dar nu era afectat; nu era nimic servil în tonul ei, nu cerşise ţigările şi nici nu insistase să le obţină. Le ceruse pe un ton normal, fără aere de superioritate de clasă. Vorbea aşa cum mergea, dacă mă pot exprima astfel.

Am plătit cât am putut de repede, m-am urcat în furgonetă şi m-am întors în camera mea de la hotelul Cremorne. Eram foarte necăjit. În parte din cauză că era nevoită să împrumute ţigări pentru că nu avea bani, în timp ce eu eram gata să-i aştern la picioare şaizeci de mii de lire (îi dădusem zece mii mătuşii Annie). Mă simţeam gata să fac orice ca s-o cunosc, să-i fac toate poftele, să-i fiu prieten; să pot s-o privesc deschis, nu s-o spionez. Atunci am luat un plic – într-aşa hal eram – şi am pus în el cinci bancnote de cinci lire pe care le aveam la mine şi l-am adresat domnişoarei Miranda Grey, la Şcoala de Arte Slade... dar, bineînţeles, nu l-am expediat. L-aş fi trimis, dacă aş fi fost sigur că i-aş putea vedea reacţia la deschiderea plicului.

În ziua aceea mi-am permis pentru prima oară un vis care avea să devină realitate. Se făcea că era atacată de un tip şi eu mă repezeam şi o salvam. Apoi eu eram bărbatul care o ataca, dar nu-i făceam niciun rău. O luam cu forţa şi o duceam cu furgoneta departe, unde o ţineam închisă într-o casă, dar purtându-mă frumos cu ea. Cu timpul începea să mă cunoască, să mă placă şi visul se termina frumos: se făcea că locuiam împreună într-o casă modernă, eram căsătoriţi, aveam copii şi câte şi mai câte.

Visul mă obseda. Noaptea mă ţinea treaz, uitând tot ce făcusem în timpul zilei. Aproape că nici nu mai ieşeam din hotel. Apoi a încetat să mai fie un vis. Mă convingeam singur că totul avea să se întâmple cu adevărat (bineînţeles că eram conştient că era doar o amăgire). Aşa că am început să mă

gândesc la tot felul de mijloace pentru a-mi atinge scopul, la tot ce trebuia aranjat şi pus la punct şi cum trebuia să procedez. Îmi spuneam că nu am să ajung niciodată să fac cunoştinţă cu ea în condiţii normale, dar dacă ar locui cu mine mi-ar putea cunoaşte părţile bune şi ar înţelege. Nu m-a părăsit niciodată ideea că va înţelege.

Tot atunci am început să citesc ziarele serioase şi să vizitez Galeriile Naţionale şi Galeriile Tate. Nu mi-au plăcut cine ştie ce, erau asemenea casetelor cu specii străine de fluturi din Secţia de entomologie a Muzeului de Istorie Naturală. Vreau să spun că le cunoşteam mai puţin decât pe cele britanice. Dar continuam să mă duc ca să am ce discuta cu ea; să nu par un ignorant.

Într-un ziar de duminică am văzut un anunţ cu litere de-o şchioapă pe pagina unde apăreau casele de vânzare. Ideea nu mă preocupa, dar s-a întâmplat, pur şi simplu, să dau cu ochii de anunţ tocmai când eram pe punctul de a întoarce pagina. „DEPARTE DE LUMEA DEZLĂNŢUITĂ”, se spunea. Chiar aşa. Apoi continua:

> Casă veche de ţară, loc retras şi foarte pitoresc, grădină mare, la o oră cu maşina de Londra, trei kilometri de satul cel mai apropiat...

şi aşa mai departe. A doua zi am pornit cu furgoneta s-o văd. Am telefonat agentului imobiliar din Lewes şi am aranjat să mă aştepte cineva în faţa casei. Am cumpărat o hartă a comitatului Sussex. Aşa e când ai bani. Cad toate obstacolele.

Mă aşteptam la o dărăpănătură. Era într-adevăr veche, albă pe dinafară, cu bârne aparente negre şi

acoperiş de ardezie. Era total izolată. Agentul imobiliar a ieşit din casă când a auzit maşina. Mă aşteptam să fie mai bătrân. Era cam de vârsta mea, dar era tipul băiat-de-familie-bună-proaspăt-absolvent-de-universitate, plin de remarci tâmpite ce se voiau hazlii, de parcă era sub demnitatea lui să vândă ceva, dar, oricum, să vinzi case este cu totul altceva decât să fii băiat de prăvălie. Mi-a fost antipatic de la bun început pentru că încerca să mă descoasă prea mult. M-am gândit că, dacă tot făcusem atâta drum, hai să vizitez totuşi casa. Camerele nu erau cine ştie ce, dar erau prevăzute cu tot confortul modern, electricitate, telefon ş.a.m.d. Aparţinuse unui amiral în retragere sau cam aşa ceva, care murise, iar următorul cumpărător murise subit, aşa că acum era scoasă din nou la vânzare.

Susţin şi acum că nu m-am dus acolo cu intenţia de a vedea dacă nu era cumva un loc bun pentru a găzdui un musafir de taină. Nu pot să spun exact cu ce intenţii m-am dus.

Pur şi simplu nu ştiu. Faptele pe care le faci la un moment dat le estompează pe cele făcute anterior.

Tipul ţinea morţiş să ştie dacă doream s-o cumpăr pentru mine. I-am spus că era pentru o mătuşă. N-am minţit, i-am spus că voiam să-i fac o surpriză când se întorcea din Australia şi altele de acest fel.

Voia să ştie ce părere am despre preţ.

Ca să-i închid gura, i-am spus că tocmai intrasem în posesia unei sume considerabile. Coboram scările, după ce văzusem totul, când a venit vorba de bani şi, ca să-l pun la punct, eram cât pe ce să-i spun că nu era ceea ce doream, că nu era destul de mare, dar m-am abţinut când mi-a spus că văzusem tot ceea ce era de văzut, în afară de piviniţă.

Trebuia să ieşi afară, prin spatele casei, pentru a intra în pivniţă. Era o uşă mică lângă intrarea de

serviciu. Luă cheia de sub un ghiveci cu flori. Bineînţeles că lumina nu mergea, dar avea o lanternă, înăuntru nu pătrundea nicio rază de soare, era umed, neplăcut. Am coborât câteva trepte. Când am ajuns jos, am aprins lanterna. Cineva văruise zidurile, dar asta fusese demult şi pereţii se scorojiseră din loc în loc.

Se întinde sub toată casa, îmi spunea el, şi mai este şi asta... A ridicat puţin lanterna şi atunci am văzut în faţa noastră, la picioarele treptelor, o uşă pe colţ. Dădea în altă pivniţă, mare, spre care coborau patru trepte, dar cu tavanul mai jos şi uşor boltit ca unele cripte de sub bisericile vechi. Treptele coborau în diagonală către un colţ şi aveai impresia că încăperea nici nu exista.

Locul ideal pentru o orgie, îmi spuse el.

La ce folosea? am întrebat, ignorând observaţia lui stupidă.

Mi-a spus că bănuia că fusese construită pentru că locul era prea izolat. Probabil că-şi ţineau proviziile de alimente. Sau poate că fusese vreo capelă romano-catolică secretă. Unul dintre electricieni şi-a exprimat mai târziu părerea că fusese probabil o ascunzătoare a contrabandiştilor în drumul lor către Londra dinspre Newhaven.

În cele din urmă am urcat din nou şi am ieşit afară. După ce a încuiat uşa şi a pus cheia la loc sub ghiveciul cu flori, parcă nici nu ar fi existat subsolul. Erau două lumi. Şi pentru mine aşa a rămas tot timpul. Uneori mă trezeam şi mi se părea că nu fusese decât un vis, până în clipa când coboram din nou.

Omul se uită la ceas.

Mă interesează, i-am spus. Mă interesează chiar foarte mult. Eram atât de nervos, încât agentul imobiliar mă privi surprins, aşa că am adăugat, cred că am s-o cumpăr. Aşa, deodată. M-am mirat şi eu. Pentru că până atunci îmi dorisem întotdeauna ceva modern, contemporan, cum se spune. Nici vorbă de o vechitură la mama dracului.

Rămăsese locului cu ochii cât cepele, uimit că eram atât de interesat şi uimit, ca majoritatea oamenilor ca el, de faptul că aveam bani.

Apoi s-a reîntors la Lewes. Mai avea un client care dorea să viziteze casa, aşa că i-am spus că rămân în curte să reflectez înainte de a lua o hotărâre definitivă.

Grădina era frumoasă şi se pierdea într-un câmp cu lucernă, ideală pentru fluturi. Câmpul urca puţin spre o colină (în partea de nord). La răsărit se întindea o pădure de ambele părţi ale drumului ce ducea spre Lewes. La apus, iar câmp liber. În spatele colinei, cam la vreun kilometru şi ceva, era o fermă. Casa cea mai apropiată. Înspre sud se deschidea o privelişte frumoasă, dar era blocată de gardul viu din faţa casei şi de câţiva pomi. Şi garajul era în stare bună.

M-am dus din nou spre casă, am luat cheia şi am coborât încă o dată în pivniţă. Cea de-a doua încăpere era cam la doi metri sub nivelul solului. Era umedă şi pereţii îmi aminteau de lemnele umede, iarna. Nu puteam să văd prea bine, neavând la mine decât o brichetă. Cam înfricoşător, dar eu nu sunt genul superstiţios.

S-ar putea spune că am avut noroc să găsesc casa de la prima încercare, deşi, oricum, mai devreme sau mai târziu, tot găseam eu ceva. Bani aveam. Şi dorinţa de a reuşi. Crutchley ar fi numit-o „tupeu”. La primărie îmi lipsise cu desăvârşire. Nu era genul meu. Dar aş vrea să-l văd eu pe Crutchley organizând ce am organizat eu toată vara şi să ducă totul la bun sfârşit. N-am de gând să-mi cânt singur osanale, dar n-a fost lucru uşor!

Acum câteva zile am citit într-un ziar („Maxima zilei”): „Hotărârea este pentru spirit ceea ce este apa pentru trup”. După umila mea părere, e foarte adevărat. Din clipa în care Miranda a devenit scopul vieţii mele, mă puteam compara cu oricare

alt bărbat, aş zice, şi evenimentele mă îndreptăţesc s-o afirm.

A trebuit să dau cinci sute de lire în plus faţă de preţul anunţat, întrucât mai umblau şi alţii după casă. Toţi mă jumuleau. Topometrul, antreprenorul, decoratorul şi negustorii din Lewes de la care am cumpărat mobila. Dar nu îmi păsa. De ce să-mi fi făcut probleme? Pentru mine banii nu aveau nicio valoare. Primeam scrisori lungi de la mătuşa Annie, cărora le-am răspuns, mărturisind doar jumătate din sumele cheltuite în realitate.

I-am pus pe electricieni să prelungească cablul până jos în pivniţă şi pe instalatori să tragă o ţeava de apă şi să instaleze o chiuvetă. Am pretins că vreau să mă ocup de tâmplărie şi de developat fotografii şi că intenţionam să-mi fac atelierul jos. Nu era o minciună. Existau multe lucrări de tâmplărie pe care voiam să le fac şi făcusem deja câteva poze pe care nu le-aş fi putut da la developat în oraş. Nimic obscen. Doar cupluri.

La sfârşitul lui august lucrătorii au plecat şi m-am instalat acolo. La început aveam impresia că trăiesc un vis. Dar n-a durat mult. Singurătatea nu era atât de totală pe cât sperasem. Într-o zi m-am pomenit cu un om care voia să se ocupe de grădină pe motiv că el se ocupase întotdeauna de ea şi a făcut foarte urât când l-am dat pe uşă afară. Apoi a venit preotul din sat şi am fost nevoit să fiu nepoliticos şi cu el. I-am spus că doream să fiu lăsat în pace, eram nonconformist, nu voiam să am nimic de-a face cu locuitorii din sat. A plecat furios, dându-şi aere. Apoi au mai fost câţiva negustori care îşi desfăceau marfa din rulotă şi a trebuit să le trântesc uşa în nas. Le-am spus că-mi cumpăr tot ce-mi trebuie de la Lewes.

Am renunţat şi la telefon.

Curând am luat obiceiul să încui poarta din faţă. Nu era decât un grilaj, dar avea broască. O dată

sau de două ori am văzut câţiva negustori ambulanţi încercând să tragă cu ochiul, dar încet-încet oamenii au început să priceapă. M-au lăsat în pace şi am putut să-mi văd de treabă.

Am lucrat mai bine de o lună să-mi pun planurile la punct. Eram singur tot timpul; faptul că nu aveam prieteni se dovedea un noroc. (Nu-i puteai considera prieteni pe cei de la primărie. Eu nu le simţeam lipsa şi nici ei nu mi-o simţeau pe a mea.)

La mătuşa Annie obişnuiam să fac tot soiul de treburi în jurul casei. Mă învăţase unchiul Dick. Mă pricepeam oarecum la tâmplărie şi alte mici reparaţii şi am reuşit să aranjez camera destul de frumos. După părerea mea, bineînţeles. După ce am reuşit să scap de umezeală, am aşternut câteva straturi de pânză izolantă şi pe deasupra o mochetă frumoasă, portocalie (veselă), care mergea foarte bine cu pereţii (văruiţi în alb). Am adus un pat şi un scrin, masă, scaune etcetera. Am instalat un paravan într-un colţ şi în spatele lui am pus un lavoar, un WC de camping şi toate cele de trebuinţă – era aproape ca o cămăruţă separată. Am mai cumpărat o grămadă de alte lucruri, rafturi şi o mulţime de cărţi de artă şi câteva romane, ca încăperea să fie cât mai plăcută. Şi în cele din urmă am reuşit. Nu m-am aventurat să cumpăr tablouri. Îmi dădeam seama că ei, probabil, îi place pictura de avangardă.

Problema dificilă rămâneau uşile şi zgomotul. Arcada care ducea în camera ei nu avea uşă. Doar un pervaz vechi de stejar masiv, aşa că uşa a trebuit s-o fac eu, pe măsura pervazului, şi s-o instalez singur. Asta a fost cel mai greu. Prima pe care am făcut-o n-a mers, dar a doua s-a potrivit mai bine. Nici chiar un bărbat nu ar fi putut s-o spargă, darămite o fiinţă plăpândă ca ea. Era din lemn bine uscat, gros de cinci centimetri, cu placă

de metal pe partea din interior, astfel încât să nu se poată ajunge la lemn. Cântărea o tonă şi n-a fost uşor s-o pun, dar am reuşit. Am fixat balamalele pe partea exterioară, balamale mari de douăzeci şi cinci de centimetri, după care am făcut o treabă foarte deşteaptă: am construit din bucăţi vechi de lemn un soi de rastel numai pentru unelte şi chestii de-astea şi l-am fixat cu cuie de lemn pe partea exterioară, astfel încât, la o privire fugară, îţi făcea impresia că e doar o nişă cu câteva rafturi. Numai dacă o dădeai deoparte se vedea uşa. Instalaţia avea şi avantajul că nu permitea să treacă niciun zgomot. Ca să nu fiu deranjat, am pus încă o broască pe partea interioară a primei uşi, care avea deja un lacăt. Am pus şi o sonerie de alarmă. Una simplă, pentru noapte.

În prima pivniţă am instalat o mică maşină de gătit şi toate celelalte accesorii necesare. Nu puteam să fiu sigur că n-o să fiu spionat şi ar fi părut ciudat să fiu văzut ducându-mă toată ziua cu tăvile cu mâncare în sus şi în jos. Dar intrarea la pivniţă fiind în spatele casei, nu-mi făceam cine ştie ce griji, mai ales că nu era decât câmp şi pădure cât vedeai cu ochii. Oricum, pe două laturi curtea era împrejmuită cu zid şi în rest cu un gard viu prin care nu se zărea nimic. Era un loc aproape ideal. M-am gândit să construiesc o scară interioară, dar cheltuiala ar fi fost mult prea mare şi nu voiam să risc să trezesc bănuieli. În ziua de azi nu mai poţi avea încredere în muncitori, îşi vâră nasul peste tot.

Şi, totuşi, în tot timpul acesta nu m-am gândit o clipă că e ceva serios. Ştiu că pare ciudat, dar ăsta e adevărul. Îmi spuneam, bineînţeles, că n-am să izbutesc niciodată, că e doar în imaginaţia mea şi atât. N-aş fi putut nici să-mi închipui toate acestea dacă nu aveam atâţia bani şi timp liber cât voiam. Cred că foarte mulţi oameni care par fericiţi ar face ce am făcut eu sau lucruri asemănătoare dacă ar avea timp şi bani la dispoziţie. Vreau să spun că

ar face tot ceea ce pretind acum că nu se cade. Puterea corupe, spunea adesea unul dintre profesorii mei. Şi Banii înseamnă Putere.

Am mai făcut ceva: am cumpărat o mulţime de obiecte de îmbrăcăminte pentru ea de la un magazin din Londra. De fapt, am ales o prăvălie în care am văzut o vânzătoare cam de aceeaşi talie cu Miranda şi i-am indicat culorile pe care observasem că le purta de obicei. Am cumpărat tot ce am considerat că i-ar fi necesar unei fete. Am îndrugat o poveste despre o prietenă din nord căreia i s-au furat toate bagajele şi că voiam să-i fac o surpriză şi alte gogoşi de felul acesta. Nu cred că vânzătoarea a crezut o iotă din ce-i spusesem, dar îi făceam vânzare. Am cheltuit aproape nouăzeci de lire în dimineaţa aceea.

Aş putea să vorbesc la nesfârşit despre măsurile de precauţie pe care le-am luat. Mă duceam câteodată în camera ei şi încercam să-mi imaginez ce ar putea face ca să scape. M-am gândit că s-ar putea pricepe la electricitate – cu fetele de azi nu poţi să ştii – aşa că purtam mereu pantofi cu talpă de cauciuc şi nu mă atingeam de niciun întrerupător înainte de a-l inspecta cu atenţie. Am instalat un incinerator special ca să ard tot ce arunca ea. Îmi dădeam seama că nimic din ce îi aparţinea nu trebuia să iasă din casă. Nici chiar rufe la spălat. Nu se ştie de unde se putea ivi ceva.

Ei, în sfârşit, iată-mă din nou la Londra, la hotelul Cremorne. Câteva zile am pândit-o, dar n-am reuşit s-o văd. Eram groaznic de îngrijorat, dar am insistat. Nu mi-am luat aparatul de fotografiat, ştiam că e prea riscant. Miza era mult mai mare decât o scenă de stradă interesantă prinsă pe peliculă. De două ori m-am dus la cafenea. O dată am stat aproape două ore, prefăcându-mă că citesc,

dar n-a venit. Am început să-mi fac tot felul de gânduri, poate că a murit, poate că nu mai mergea la şcoala de arte. Dar într-o zi (nu voiam ca furgoneta să atragă prea mult atenţia), ieşind din metrou în Warren Street, am văzut-o. Cobora pe celălalt peron dintr-un vagon venind dinspre nord. Era simplu. Am urmărit-o când a ieşit din staţie şi a luat-o spre şcoală. În zilele următoare am pândit-o în staţia de metrou. Poate că nu folosea întotdeauna metroul ca să se ducă acasă, căci două zile n-am văzut-o, dar a treia zi am zărit-o traversând strada şi intrând în staţie. Aşa am aflat de unde venea. Din Hampstead. Am făcut acelaşi lucru şi acolo. A doua zi am aşteptat-o să apară şi când a ieşit din metrou am urmărit-o vreo zece minute, printr-o mulţime de străduţe, până la locuinţa ei. Am trecut prin faţa casei în care intrase şi am văzut numărul, apoi la capătul străzii am citit placa cu numele. Făcusem o treabă bună.

Am părăsit hotelul Cremorne cu trei zile înainte şi în fiecare seară mă mutam la alt hotel, de unde a doua zi plăteam şi plecam, ca să nu mi se poată lua urma. În furgonetă, patul era gata instalat; pregătisem curelele şi fularele. Aveam de gând să folosesc cloroform, din cel cu care am omorât o dată fluturii în sticlă. Mi-l dăduse un tip de la laboratorul de analize şi mai aveam puţin. Nu se trezise, dar, ca să fiu sigur, am decis să adaug puţină tetraclorură de carbon, cunoscută sub numele de T.C.C., care se poate cumpăra de oriunde.

M-am învârtit cu maşina prin Hampstead şi ajunsesem să cunosc toate locurile cu ochii închişi şi descoperisem chiar şi drumul cel mai scurt spre Fosters. Totul era pregătit. Nu-mi mai rămânea decât să mă aşez la pândă şi să profit de prima ocazie ce avea să se ivească. E adevărat că în momentul acela eram într-o stare ciudată. Mă gândeam la toate detaliile de parcă făcusem astfel

de lucruri toată viaţa. Ca şi când aş fi fost agent secret sau detectiv.

Până la urmă am aşteptat vreo zece zile, aşa cum se întâmplă şi cu fluturii. Vreau să spun că te duci într-un loc unde ştii că vei da peste specii rare şi nu găseşti nimic, dar altă dată, când nici nu cauţi fluturi, îţi apar în faţa ochilor pe o floare, oferiţi ca pe tavă, cum se zice.

În seara aceea parcasem, ca de obicei, lângă staţia de metrou, pe o străduţă laterală. Fusese o zi frumoasă, dar atmosfera era apăsătoare. Se apropia furtuna. Mă postasem în uşa unui magazin în faţa ieşirii şi am văzut-o urcând treptele, chiar în clipa când a izbucnit furtuna. Nu avea fulgarin, doar un pulover. A luat-o imediat la fugă spre intrarea principală a metroului. Am traversat şi eu, strecurându-mă prin mulţimea care se foia peste tot, şi am văzut-o într-o cabină telefonică. Apoi a ieşit şi în loc s-o ia, ca de obicei, pe strada care urca spre casa ei, a luat-o pe altă stradă. M-am luat după ea, deşi îmi spuneam că nu avea niciun rost, neavând de unde şti ce are de gând să facă. Şi, brusc, a luat-o la fugă pe o stradă laterală şi a intrat într-un cinematograf. Mi-am dat seama ce făcuse. Sunase la ea acasă să spună că plouă prea tare şi că intra la cinema până stătea ploaia. Am înţeles că asta era ocazia pe care o aşteptasem, doar dacă nu venea cineva s-o ia la ieşire. După ce a intrat în sală, m-am apropiat şi m-am uitat cât durează programul. Două ore. Am riscat (poate că voiam să acord sorţii o şansă să mă împiedice). Am intrat într-o cafenea şi am mâncat ceva. Apoi m-am dus să-mi iau furgoneta şi am parcat-o în aşa fel ca s-o pot vedea când iese. Nu ştiam la ce să mă aştept. Poate că se întâlnise cu cineva. În clipa aceea mă simţeam ca dus de apele repezi ale unei cascade: puteam să-mi sparg capul în cădere sau să scap nevătămat.

Dar a ieşit tot singură, exact peste două ore. Ploaia se mai potolise şi începuse să se întunece.

Cerul era acoperit. A luat-o pe drumul ei obişnuit spre casă. Atunci am pornit şi eu furgoneta, am depăşit-o şi am parcat ceva mai sus, acolo unde strada ei făcea o curbă. Pe o parte a străzii erau pomi şi tufişuri, iar pe cealaltă parte era o hardughie mare într-o grădină imensă. Casa părea nelocuită. Ceva mai sus începeau celelalte case, toate mari. Prima parte a drumului era foarte bine luminată.

Trebuia deci s-o aştept când ajungea aici.

Pregătisem special o pungă de plastic pe care o aveam în buzunarul fulgarinului şi în care pusesem cloroformul, tetraclorură de carbon şi tamponul proaspăt îmbibat. Îmi închisesem clapele buzunarului ca să nu se evapore, dar, la nevoie, puteam scoate tamponul imediat.

Deodată au apărut două bătrâne cu umbrelele deschise (începuse din nou să picure); urcau strada înspre mine. De asta mă temusem, căci ştiam că ea trebuia să apară din moment în moment şi am fost pe punctul de a renunţa. Dar m-am lăsat repede în jos şi bătrânele au trecut pe lângă mine sporovăind, nu cred că m-au văzut nici pe mine, nici furgoneta. Erau tot felul de maşini parcate în jur. Trecu un minut. Am ieşit din maşină şi am deschis uşile din spate. Plănuisem fiecare mişcare. Şi brusc am văzut-o. Era la mai puţin de douăzeci de paşi de mine şi a luat colţul fără să mă vadă. Mergea repede. Dacă ar fi fost o noapte senină, nu ştiu ce aş fi făcut. Dar un vânt puternic scutura pomii. Foarte neplăcut. Am văzut că nu venea nimeni în urma ei. În clipa aceea a ajuns în dreptul meu, pe trotuar. Cel mai nostim era că fredona o melodie.

I-am spus, vă rog să mă scuzaţi, vă pricepeţi la câini?

Se opri uimită. „De ce?” mă întrebă.

E îngrozitor, dar tocmai am lovit unul cu maşina, i-am răspuns. Mi-a ieşit brusc în faţă şi nu

ştiu ce să fac cu el. Nu e mort. M-am uitat îngrijorat în furgonetă prin uşile din spate.

„Săracul de el!” exclamă ea.

Se apropie să se uite în maşină, aşa cum speram.

Nu sângerează, i-am replicat, dar nu mai mişcă.

Când a ajuns lângă uşile din spate, m-am dat puţin la o parte, ca şi când i-aş fi făcut loc să vadă mai bine.

Am aruncat o privire spre stradă. Nimeni. Atunci am prins-o. N-a scos un sunet. Părea uluită. I-am pus repede peste nas şi peste gură tamponul pregătit în buzunar. Când am apucat-o în braţe, am simţit mirosul cloroformului. S-a zbătut ca o disperată, dar nu avea destulă putere; era chiar mai mică decât mi se păruse. Am auzit un soi de gâlgâit. M-am uitat din nou de-a lungul străzii. Mi-am spus, asta e, va opune rezistenţă şi voi fi obligat s-o lovesc sau să fug. Eram gata să renunţ. Dar brusc am simţit că cedează. Acum nu mai trebuia s-o ţin cu forţa; trebuia s-o ţin să nu cadă. Am împins-o pe jumătate în furgonetă, apoi am deschis repede uşa din faţă, m-am urcat şi am tras-o înăuntru, după care am închis cu grijă uşile. M-am rostogolit lângă ea şi am urcat-o în pat. A mea era. M-a cuprins brusc un soi de febră; reuşisem. I-am pus mai întâi căluşul şi după aceea am legat-o de pat. Încet, fără panică, exact cum plănuisem. După care m-am aşezat la volan. Durase totul mai puţin de un minut. Am urcat strada încet, fără zgomot, şi am întors într-un loc pe care îl reperasem dinainte pe Hampstead Heath. Acolo am trecut din nou în spate şi am legat-o bine cu fulare şi curele, în aşa fel ca să n-o doară, dar să nu poată nici să ţipe, nici să înceapă să lovească în părţile laterale ale maşinii sau ceva de genul ăsta. Era tot fără cunoştinţă, dar respira. O auzeam răsuflând ca şi când ar fi avut guturai. Mi-am dat seama că nu avea să i se întâmple nimic.

La Redhill, aşa cum plănuisem, am părăsit şoseaua principală, am oprit pe un drum lăturalnic necirculat şi m-am dus din nou în spate. Am pus o lanternă jos, într-un colţ, ca s-o luminez puţin şi să văd ce e cu ea. Se trezise. Mă privea cu ochi mari. Nu părea speriată. Se uita la mine mai degrabă cu un soi de aroganţă, ca şi când hotărâse să nu se lase cuprinsă de frică cu niciun preţ.

I-am spus, nu-ţi fie teamă. Nu-ţi fac nimic. A continuat să mă privească.

Eram stânjenit. Nu ştiam ce să spun. Am întrebat-o, te simţi bine? Vrei ceva? Dar întrebările păreau prosteşti. De fapt, intenţia mea era s-o întreb dacă nu vrea să-şi facă nevoile.

A început să-şi mişte capul de la dreapta la stânga. Am înţeles că o jena căluşul.

I-am spus că suntem în plin câmp; n-are niciun rost să strige. Dacă ţipă, îi pun din nou căluşul.

Făcu semn că înţelesese, aşa că i l-am scos. Dar înainte să pot interveni cu ceva, s-a ridicat cât a putut şi a vomat. Era groaznic. Simţeam mirosul de cloroform şi vomă. N-a scos o vorbă. Gemea doar. Mi-am pierdut capul. Nu ştiam ce să fac. Mi-am dat brusc seama că trebuie să ajungem acasă cât mai repede, aşa că i-am pus din nou căluşul. S-a zbătut şi am auzit-o îngăimând pe sub fular, nu, nu. Era oribil, dar m-am ţinut tare, căci ştiam că, în cele din urmă, era spre binele ei. După care m-am urcat din nou la volan şi am pornit în viteză.

Am sosit acasă imediat după zece jumătate. Am intrat direct în garaj, am dat ocol casei să mă asigur că nu se întâmplase nimic în lipsa mea, deşi nu mă aşteptam la nimic special. Dar nu voiam ca toată operaţiunea să eşueze din cauza unui detaliu. Am coborât în camera ei. Totul era în ordine. Aerul nu era închis pentru că lăsasem uşa deschisă. Dormisem o noapte acolo ca să-mi dau seama dacă era destul aer şi ştiam că era suficient. Dusesem şi tot ce trebuie ca să fac ceai. Camera era plăcută şi confortabilă.

Ei, sosise în sfârşit şi clipa cea mare. M-am dus din nou în garaj şi am deschis uşile din spate ale furgonetei. Totul a mers conform planului, aşa cum decursese, de altfel, toată operaţiunea. Am dezlegat-o, am ajutat-o să stea aşezată, bineînţeles fără să-i dezleg mâinile şi picioarele. S-a zbătut puţin şi am fost obligat s-o avertizez că, dacă nu se linişteşte, voi fi silit să-i pun din nou tamponul cu cloroform şi T.C.C. (pe care i l-am arătat), dar dacă stătea locului nu avea să i se întâmple nimic. S-a calmat. Am dat-o fără nicio greutate jos din maşină; mi-a cam dat puţin de furcă la uşa camerei, dar odată ajunsă acolo nu mai avea nicio şansă. Am aşezat-o pe pat. Uf, reuşisem!

Era albă la faţă şi avea urme de vomă pe puloverul bleumarin. Arăta groaznic! Dar în ochi nu i se citea frica. Ciudat. Se uita fix la mine şi aştepta.

I-am spus, asta e camera ta. Dacă faci ce-ţi spun, n-o să păţeşti nimic. N-are rost să strigi. Afară nu se aude nimic şi, oricum, n-are cine să te audă. Acum te las. Ai biscuiţi şi sandvişuri (cumpărasem la Hampstead) şi, dacă vrei să-ţi faci ceai sau cacao, ai aici tot ce trebuie. I-am spus că voi reveni a doua zi dimineaţa.

Vedeam că ar fi vrut să-i scot căluşul, dar n-aveam de gând s-o fac. M-am mulţumit să-i dezleg mâinile, după care am ieşit din cameră. S-a luptat să-şi dezlege căluşul, dar până să reuşească eu închisesem deja uşa şi o încuiasem. Am auzit-o strigând, întoarce-te! A mai strigat încă o dată, dar nu prea tare. Apoi a smucit uşa, dar nu cu prea multă forţă. După care a început să lovească în uşă cu ceva tare. Cred că era peria de păr. Nu făcea cine ştie ce zgomot şi, oricum, trăsesem rafturile false peste uşă şi ştiam foarte bine că de afară nu se putea auzi nimic. Pentru orice eventualitate, am mai stat cam o oră în cealaltă pivniţă. Nu era necesar. Nu exista nimic în cameră cu care să fi putut sparge uşa, chiar dacă ar fi avut destulă forţă.

Cumpărasem ceşti de plastic, iar ceainicul, tacâmurile şi celelalte erau din aluminiu.

În cele din urmă am urcat la mine şi m-am culcat. Era oaspetele meu în sfârşit şi asta era tot ce voiam. Am stat multă vreme treaz să reflectez. Îmi era puţin teamă că ar fi putut recunoaşte cineva furgoneta, dar erau sute de asemenea furgonete şi singurul lucru care mă îngrijora efectiv erau cele două bătrâne care trecuseră pe stradă.

Stăteam lungit în pat, gândindu-mă că e în camera de jos. Eram sigur că nici ea nu putea să doarmă, îmi imaginam scene plăcute, visam că mă duceam jos s-o consolez. Eram atât de emoţionat, încât probabil că am mers prea departe în visurile mele, dar nu eram propriu-zis îngrijorat. Ştiam că dragostea mea era demnă de ea. În cele din urmă am adormit.

După aceea, ea îmi tot spunea ce lucru urât făcusem şi că ar fi mai bine dacă aş încerca măcar să-mi dau seama. Nu pot decât să spun din nou că în seara aceea am fost foarte fericit. Impresia mea era că reuşisem să fac ceva foarte îndrăzneţ, ca şi cum aş fi escaladat Everestul sau aş fi îndeplinit o misiune în teritoriul inamic. Eram fericit pentru că ştiam că aveam cele mai bune intenţii. Dar ea nu avea să înţeleagă acest lucru niciodată.

Pe scurt, în seara aceea mi s-a întâmplat cel mai bun lucru din viaţă (în afară doar de câştigul la pronosport). Eram ca şi cum aş fi prins încă o *valesina femela* sau o *fritillaria spaniola*. Vreau să spun că era ceva pe care nu reuşeai să-l faci decât o dată în viaţă sau poate niciodată; de fapt, ceva la care de regulă visezi, fără să crezi că se poate întâmpla cu adevărat.

N-am avut nevoie de deşteptător. M-am sculat mult mai devreme. Am coborât, încuind uşa după mine. Plănuisem totul dinainte. Am ciocănit la uşă

şi am strigat te rog să te scoli. Am aşteptat zece minute, apoi am tras ivărul şi am intrat. Îi aduceam înapoi geanta, după ce, bineînţeles, îi verificasem conţinutul. Nu avea nimic de care să se poată folosi, în afară de o pilă de unghii şi un cuţit cu lamă scurtă pe care desigur că i le-am luat.

Lumina era aprinsă. Stătea în picioare lângă fotoliu. Era complet îmbrăcată şi mă privea cu aceiaşi ochi ficşi, fără frică – curajoasă ca un soldat. Ciudat, nu era chiar aşa cum mi-o aminteam eu. E drept că până acum n-o văzusem atât de aproape.

Sper că ai dormit bine, i-am spus.

„Unde suntem aici? Cine sunteţi? De ce m-aţi adus aici?" Tonul era rece, dar nu violent.

Nu pot să-ţi spun.

„Cer să fiu eliberată imediat. E monstruos."

Stăteam unul în faţa celuilalt şi mă privea în ochi.

„Daţi-vă la o parte! Vreau să plec." Şi făcu câţiva paşi spre mine, înspre uşă. Dar nu m-am clintit. O clipă am crezut că o să sară la mine, dar probabil că şi-a dat seama că ar fi fost o prostie. Eram hotărât şi n-ar fi reuşit în niciun caz. S-a oprit chiar lângă mine şi mi-a spus: „Daţi-vă la o parte".

Nu poţi pleca încă. Te rog, nu mă obliga să folosesc forţa, i-am răspuns eu.

Mi-a aruncat o privire furioasă şi s-a întors cu spatele. „Nu ştiu ce credeţi că sunt. Dacă vă închipuiţi însă că sunt fata vreunui bogătaş şi că veţi obţine o sumă enormă pentru răscumpărare, veţi avea un şoc."

Ştiu cine eşti, i-am răspuns. Nu e vorba de bani.

Nu mai ştiam ce să spun. Eram atât de emoţionat s-o văd aici, în faţa mea, în carne şi oase. Atât de nervos. Voiam să-i privesc faţa, părul minunat, aşa frumoasă şi micuţă, dar n-am putut. Se uita drept în ochii mei. A urmat o pauză stânjenitoare.

Deodată îmi spuse pe un ton oarecum acuzator:
„Şi dumneata crezi că nu ştiu cine eşti?”

M-am înroşit tot. Mă luase prin surprindere. Nici prin cap nu-mi trecuse că m-ar putea recunoaşte.

Articulă rar: „Anexa Primăriei”.

I-am răspuns că nu ştiam la ce se referă.

„Purtai mustaţă”, adăugă ea.

Tot nu-mi dădeam seama cum de ştia. Presupun că mă văzuse de câteva ori prin oraş. Poate că mă văzuse vreodată de la fereastră în faţa casei lor. Totul se învălmăşea în capul meu.

Continuă: „Ţi-au dat poza în ziar”.

Nu ştiu de ce, dar nu mi-a plăcut niciodată să fiu dat în vileag. Tot încercam să explic, vreau să zic să inventez explicaţii. Deodată am găsit o ieşire:

Nu fac decât să execut ordine.

„Ordine?” întrebă fata. „Ordinele cui?”

Nu pot să-ţi spun.

Continua să mă privească fix, cu neîncredere. Cred că se aştepta s-o atac.

„Ordinele cui?” întrebă din nou.

Am încercat să mă gândesc la cineva şi nu ştiu de ce singurul nume care mi-a venit în minte, de care se poate să fi auzit şi ea, a fost numele domnului Singleton. Directorul Băncii Barclays. Ştiam că tatăl ei îşi depune banii acolo. L-am văzut de câteva ori, când eram şi eu acolo, vorbind cu domnul Singleton.

Ale domnului Singleton, i-am spus.

Mă privea sincer uimită, aşa că am continuat repede. Nu am voie să-ţi spun. Dacă află, mă omoară.

„Domnul Singleton?” întrebă neîncrezătoare, ca şi când nu auzise bine.

Nu e cum îl crezi tu, i-am spus.

Se aşeză brusc pe braţul fotoliului, ca şi când ar fi fost prea mult pentru ea. „Vrei să spui că domnul Singleton ţi-a ordonat dumitale să mă răpeşti?”

Am aprobat din cap.

„Dar o cunosc pe fiica lui. Este... Totul este absurd”, strigă ea.

Îţi aminteşti de fata din Penhurst Road?

„Care fată din Penhurst Road?”

Cea care a dispărut acum trei ani.

Era o invenţie a mea. Mintea îmi mergea brici în dimineaţa asta. Cel puţin, după părerea mea.

„Probabil că eram plecată la şcoală. Ce s-a întâmplat cu ea?”

Nu ştiu nimic. Dar a fost mâna lui.

„Ce-a făcut?”

Nu ştiu. Nu ştiu ce s-a întâmplat cu ea. Dar, orice a fost, el e făptaşul. Nu s-a mai auzit nimic de ea de atunci.

Deodată mă întrebă: „N-ai o ţigară?”

Cu stângăcie am scos din buzunar un pachet de ţigări şi bricheta, m-am apropiat de ea şi i le-am oferit. Nu ştiam dacă trebuie să-i aprind ţigara sau nu, totul mi se părea prostesc.

N-ai mâncat nimic, am zis.

Ţinea ţigara foarte elegant între degete. Îşi curăţase puloverul. În cameră aerul era închis.

Nu mi-a răspuns nimic. Ciudat. Ştiam că ştie că mint.

„Vrei să-mi spui că domnul Singleton este un maniac sexual, care răpeşte fete cu ajutorul dumitale?”

Sunt nevoit. Am furat bani de la bancă. Dacă se descoperă, mă închid. Mă are la mână, înţelegi?

Tot timpul se uita fix la mine. Avea ochii mari, limpezi, cercetători, care căutau să pătrundă adevărul (nu era genul care scormoneşte, bineînţeles).

„Dar ai câştigat o groază de bani, nu?”

Îmi dădeam seama că spusesem tâmpenii, dar eram transpirat şi încurcat.

„De ce nu ai înapoiat banii, atunci? Ai câştigat... oricât era... vreo şaptezeci de mii de lire. Nu se poate să fi furat atât! Sau poate că-l ajuţi pentru că îţi face plăcere.”

Nici asta nu pot să spun. Sunt la mâna lui.

Se ridică în picioare cu mâinile în buzunarele fustei şi o clipă se privi în oglindă (din metal, bineînţeles, nu din sticlă).

„Ce intenţii are cu mine?”

Nu ştiu.

„Unde e acum?”

Va veni în curând, probabil.

O clipă nu mai spuse nimic. Şi brusc se schimbă la faţă ca şi când i-ar fi trecut prin cap ceva neplăcut, ca şi cum ar fi acceptat ideea că spusele mele ar putea fi adevărate.

„Sigur. Asta trebuie să fie casa lui din Suffolk.”

Da, i-am răspuns, considerându-mă foarte isteţ.

„Numai că n-are nicio casă în Suffolk”, replică fata tăios.

Nu se ştie, am răspuns eu pe un ton nu prea convingător.

Voia să mai spună ceva, dar mi-am dat seama că trebuia să pun capăt întrebărilor ei. Vedeam acum că era mai deşteaptă decât mă aşteptasem, mai isteaţă decât majoritatea celorlalte fete.

Am venit să întreb ce mănânci dimineaţa. Sunt fulgi de ovăz, ouă şi altele.

„N-am nevoie de nimic. Camera asta groaznică şi anestezicul pe deasupra! Ce era?”

N-am ştiut că are să-ţi facă rău. Crede-mă.

„Domnul Singleton ar fi trebuit să-ţi spună.”

Era clar că nu credea nimic din ce îi îndrugasem despre el. Voia să fie sarcastică.

Am întrebat-o repede dacă preferă ceai sau cafea, şi ea a răspuns: cafea, dacă bei dumneata întâi, şi cu asta am ieşit din cameră în prima încăpere a pivniţei. Când eram pe punctul de a închide uşa, strigă: „Ţi-ai uitat bricheta”.

Am alta. (N-aveam.)

„Mulţumesc”, îmi spuse. Ciudat, aproape că îmi zâmbise.

Aveam cafea solubilă. Am dus ceaşca în cameră, m-a urmărit când am băut şi eu puţin, apoi a băut şi ea. Îmi punea tot timpul întrebări. Sau, mai exact, aveam eu impresia că intenţiona să mă descoasă. Mă întreba brusc câte ceva, încercând să mă prindă. Cât avea să mai stea aici; de ce eram atât de amabil cu ea. Inventam răspunsuri, dar îmi dădeam seama că erau neconvingătoare. Cu ea nu era uşor să inventezi ceva la iuţeală. În cele din urmă i-am spus că plec după cumpărături şi dacă voia ceva putea să-mi spună; că eram gata să-i cumpăr orice dorea.

„Orice?” întrebă ea.

În limitele rezonabilului, i-am răspuns.

„Aşa ţi-a spus domnul Singleton?”

Nu. E o iniţiativă personală.

„Nu vreau nimic altceva decât să fiu eliberată”, după care a fost imposibil s-o fac să mai deschidă gura. Era îngrozitor: n-a mai vrut să scoată o vorbă şi am fost nevoit să plec şi s-o las în pace.

La prânz n-a vorbit deloc. Am pregătit mâncarea în prima pivniţă şi i-am dus-o în cameră. Dar n-a mâncat aproape nimic. A încercat din nou un tertip ca să fugă. Nu se dădea bătută. Dar nu i-a mers.

Seara, după cină, din care din nou abia dacă a gustat, m-am dus şi m-am aşezat lângă uşă. O vreme a fumat în tăcere, cu ochii închişi, ca şi când vederea mea o obosea.

„M-am gândit la tot ce mi-ai spus despre domnul Singleton. Nu cred un cuvânt. Mai întâi pentru că nu e genul ăsta de om. Şi chiar dacă ar fi, nu ar fi angajat pe unul ca dumneata să lucreze pentru el. N-ar fi făcut aceste pregătiri fantastice.”

N-am zis nimic. Nu mă puteam uita la ea.

„Ţi-ai dat extrem de multă osteneală. Toate hainele astea adunate aici, şi cărţile de artă! Toată după-amiaza am calculat cât au costat. Patruzeci şi trei de lire.” Avea aerul că vorbeşte singură. „Sunt

prizoniera dumitale. Dar vrei să fiu o prizonieră fericită. Aşa că nu există decât două posibilităţi: ori mă ţii ca să ceri bani pentru răscumpărare, ori faci parte dintr-o bandă sau ceva în genul ăsta...”

Nu-i adevărat. Ţi-am mai spus.

„Dacă ştii cine sunt, trebuie să ştii şi că tatăl meu nu e nici bogat, nici vreo mare personalitate. Deci nu e vorba de o răscumpărare.”

Aveam o senzaţie neplăcută când o auzeam gândind cu voce tare.

„Sau am de-a face cu un obsedat sexual. Vrei să-mi faci ceva.” Mă privi cu atenţie.

Îmi punea de fapt o întrebare. Am fost sincer şocat.

Nici vorbă de aşa ceva. Am să te tratez cu tot respectul cuvenit. Nu sunt genul ăsta de om. Vorbisem pe un ton tăios.

„Atunci trebuie să fii nebun”, continuă ea. „O formă de nebunie blândă, desigur.”

Se întoarse cu spatele.

„Recunoşti că povestea cu domnul Singleton e cusută cu aţă albă!”

Am vrut să-ţi prezint totul cu menajamente.

„Să-mi prezinţi ce? Violul? Crima?”

N-am spus niciodată aşa ceva!

Îmi dădea tot timpul un sentiment de culpabilitate, iar în visurile mele lucrurile ar fi stat exact pe dos.

„De ce mă aflu aici?”

Vreau să te consideri invitata mea.

„Invitata dumitale?”

Se ridică în picioare, trecu în spatele fotoliului şi se sprijini de spătar, nescăpându-mă o clipă din ochi. Îşi scoase puloverul bleumarin. Purta un sarafan ecosez cu carouri verde închis, care semăna cu o uniformă de şcolăriţă, şi o bluză albă cu revere. Îşi strânsese părul la spate într-o coadă. Avea o faţă încântătoare. Era foarte curajoasă. Nu ştiu de ce mi-am imaginat-o şezând pe genunchii mei, liniştită, în timp ce-i mângâiam părul blond,

mătăsos, care îi cădea pe spate, aşa cum aveam să-l văd mai târziu.

Şi atunci, brusc, i-am spus, te iubesc. Îmi pierdusem capul.

„Asta era”, spuse ea cu o voce gravă, ciudată.

După aceea nu s-a mai uitat la mine.

Ştiu că e demodat să-i spui unei femei că o iubeşti şi nici nu intenţionasem să-i fac această declaraţie în ziua aceea. În visurile mele lucrurile se petreceau cu totul altfel; într-o bună zi ne priveam în ochi, apoi ne sărutam fără să scoatem o vorbă...

Cunoscusem în armată un oarecare Nobby, care se pricepea la femei şi care spunea întotdeauna că nu trebuie să-i spui niciodată unei femei că o iubeşti, chiar dacă era aşa. Dacă erai nevoit să spui „te iubesc”, trebuia să sune ca o glumă. Zicea că în felul acesta aveau să umble ele după tine, iar tu trebuia să te laşi greu. Problema era că-mi spusesem de zeci de ori că nu trebuie să-i mărturisesc că o iubesc. Că trebuie să aştept ca totul să decurgă normal de ambele părţi. Dar acum, că o vedeam în faţa mea, totul mi se învălmăşea în cap şi deseori spuneam lucruri pe care nu intenţionasem să i le spun.

Nu înseamnă că i-am dezvăluit totul. I-am spus că lucram în anexa primăriei; că am văzut-o, că mă gândisem tot timpul la ea, la felul ei de a se comporta, de a merge şi i-am vorbit despre tot ce însemnase ea pentru mine. Apoi, când am câştigat la pronosport, mi-am dat seama că în ciuda banilor n-avea să se uite niciodată la mine şi că mă simţeam foarte singur. Când am terminat de vorbit, stătea pe marginea patului, cu ochii la covor. Un timp, care mi s-a părut interminabil, am tăcut amândoi. Nu se auzea decât zgomotul ventilatorului din prima pivniţă.

Îmi era ruşine şi mă înroşisem până în vârful urechilor.

„Şi crezi că ai să reuşeşti să mă faci să te iubesc dacă mă ţii închisă aici?”

Vreau să ajungi să mă cunoşti.

„Cât voi sta aici, pentru mine nu vei fi decât cel care m-a răpit. Sper că ai înţeles!”

M-am sculat în picioare. Nu mai voiam să stau cu ea.

„O clipă!” spus ea, venind spre mine. „Îţi fac o propunere, înţeleg situaţia. Spun sincer. Dar lasă-mă să plec. N-am să povestesc nimănui şi nu se va întâmpla nimic.”

Era prima oară când se uita frumos la mine. Îmi spunea limpede, ai încredere în mine. Avea un soi de zâmbet în privire. Toată numai miere.

„Poţi să-mi dai drumul. Am putea fi prieteni. Aş putea să te ajut.”

Şi, uitându-se în ochii mei, continuă:

„Nu e prea târziu.”

Nu pot spune ce am simţit, dar a trebuit să plec imediat. Mă durea s-o aud vorbind. Nici măcar nu i-am spus noapte bună.

Nimeni nu m-ar înţelege. Toţi ar bănui că urmăream altceva. Uneori, înainte de venirea ei, când mă uitam prin cărţi, mi se întâmpla să-mi treacă şi mie prin cap că intenţiile mele nu erau tocmai curate. Dar când a venit, totul s-a schimbat. Nu m-am mai gândit la cărţi, nici la intenţia de a o pune să pozeze pentru mine. Acum toate astea mă dezgustau pentru că ştiam că ar fi dezgustat-o şi pe ea. Avea o drăgălăşenie care te obliga şi pe tine să te porţi drăguţ, căci era clar că se aştepta s-o faci. Vreau să spun că ideea de a o pune să facă anumite lucruri părea scabroasă. Nu era ca alte femei, pe care nu le respecţi şi prin urmare nici nu-ţi pasă ce faci; ea îţi impunea respect şi trebuia să te porţi cu grijă.

N-am prea dormit în noaptea aceea, căci eram şocat de modul în care se desfăşuraseră lucrurile. De faptul că-i dezvăluisem atâtea încă din prima zi şi mă făcuse să mă simt ca un prost. Erau momente când îmi venea să cobor şi s-o duc înapoi la Londra, aşa cum dorea ea. Apoi puteam pleca în străinătate. Dar îi revedeam faţa şi felul în care îi atârna pe spate părul împletit, puţin într-o parte, îi revedeam ţinuta, felul de a merge şi ochii ei frumoşi şi limpezi şi îmi dădeam seama că nu eram în stare să mă despart de ea.

Când m-am dus jos după micul dejun – a doua zi a mâncat totuşi nişte fulgi de ovăz şi a băut puţină cafea, fără să schimbăm o vorbă –, se sculase şi era îmbrăcată, iar patul era făcut altfel, aşa că probabil dormise în el. Când am dat să plec, m-a oprit.

„Aş vrea să-ţi vorbesc.”

M-am oprit.

„Stai jos”, îmi spuse ea. M-am aşezat pe scaunul de lângă trepte.

„Ascultă, toată povestea asta e absurdă. Dacă mă iubeşti cu adevărat, nu poţi să doreşti să mă ţii închisă aici. Vezi bine că sunt nefericită. Nu e aer. Noaptea nu pot să respir. M-am trezit cu dureri de cap. Am să mor dacă mă mai ţii mult aici.” Părea sincer îngrijorată.

N-o să dureze mult. Îţi promit.

Se ridică, se apropie de scrin şi mă privi fix.

„Cum te cheamă?” întrebă ea.

Clegg, am răspuns.

„Şi numele mic?”

Ferdinand.

Îmi aruncă o privire cercetătoare.

Mi-am amintit că aveam în buzunarul hainei portvizitul pe care mi-l cumpărasem, cu iniţialele mele în aur, şi i l-am arătat. N-avea cum să ştie că F venea, de fapt, de la Frederick. Ciudat, Ferdinand îmi plăcuse întotdeauna, chiar înainte s-o întâlnesc pe ea. Sună distins şi pare străin.

Uneori, unchiul Dick îmi spunea aşa, în glumă: „Lordul Ferdinand Clegg, marchizul Lepidopterelor”.

E o simplă coincidenţă[2], am zis.

„Presupun că ţi se spune Ferdie sau Ferd.”

Nu, doar Ferdinand.

„Uite, Ferdinand, nu înţeleg ce ai văzut la mine. Nu ştiu de ce te-ai îndrăgostit de mine. Poate că dacă eram în altă parte m-aş fi putut îndrăgosti şi eu de tine. Dar eu...” Părea că nu mai ştie ce să spună, fapt neobişnuit pentru ea. “... E adevărat că îmi plac bărbaţii amabili şi curtenitori, dar îmi este imposibil în camera asta să mă îndrăgostesc de tine sau de oricine altcineva. Niciodată.”

I-am răspuns că nu vreau decât s-o cunosc mai bine.

Stătea cocoţată pe scrin, urmărindu-mă cu privirea să vadă ce efect aveau cuvintele ei asupra mea. Dar eram atent. Nu mă putea lua prin surprindere, îmi dădusem seama că voia să mă pună la încercare.

„Dar nu poţi răpi oamenii doar ca să-i cunoşti mai bine!”

Doresc din tot sufletul să te cunosc mai bine. La Londra n-aş fi avut nicio şansă. Nu sunt un tip prea deştept. Nu aparţinem aceluiaşi mediu. La Londra, n-ai accepta nici în ruptul capului să fii văzută cu cineva ca mine.

„Nu e drept. Nu sunt snoabă. Urăsc snobii şi n-am niciun fel de prejudecăţi.”

Nu pe tine te învinuiesc.

„Urăsc snobismul”, spuse pe un ton destul de violent. Avea un fel de a pronunţa unele cuvinte, foarte puternic, cu emfază. „La Londra, unii dintre prietenii mei provin – mă rog, cum ar spune unii – din rândurile clasei muncitoare. Dar nimeni nu se gândeşte la asta.”

Ca de pildă Peter Catesby, am zis. (Aşa se numea tânărul cu maşina sport.)

„El? Nu l-am mai văzut de luni de zile. Nu e decât un mic-burghez ridicol, nătărău şi grosolan.”

O vedeam şi acum urcându-se în MG-ul strălucitor. Nu ştiam dacă să-i dau crezare.

„Cred că s-a scris în toate ziarele.”

Nu m-am uitat.

„Rişti ani mulţi de închisoare.”

Merită. Chiar dacă mă condamnă pe viaţă.

„Îţi promit, îţi jur că dacă mă laşi să plec, n-am să spun nimănui. Am să inventez o poveste şi am să aranjez să ne întâlnim de câte ori vrei, de câte ori nu lucrez. Nimeni n-o să ştie nimic, în afară de noi doi.”

Nu pot, i-am răspuns. Nu acum. Când o vedeam cum se roagă de mine, aveam impresia că sunt un tiran crud.

„Dacă mă laşi acum să plec, te vei bucura de toată admiraţia mea, pentru că îmi voi spune: eram la îndemâna lui, dar a fost cavaler, s-a purtat ca un domn.”

Nu pot, i-am răspuns. Nu-mi cere asta. Te rog, nu mi-o cere.

„M-aş gândi că o astfel de persoană merită s-o cunoşti mai bine.” Stătea urcată pe scrin, uitându-se la mine.

Trebuie să plec, acum, am zis. Am ieşit atât de repede, încât m-am împiedicat de treapta de sus. S-a dat jos de pe scrin şi s-a uitat în sus spre mine, cu o expresie stranie.

„Te rog”, murmură ea încet, drăgălaş. Era foarte greu să-i rezişti.

Era ca şi când, neavând fileu, prindeai între două degete un exemplar dintr-o specie de fluturi pe care o doreai de mult. La asta fusesem întotdeauna foarte priceput. Te apropii încet pe la spate şi îl prinzi, dar cum trebuie să-l apuci de torax, îl simţi zbătându-se. Nu e aşa de uşor ca atunci când foloseşti „o sticlă de omorât”. Dar cu ea era de două ori mai greu, pentru că nu voiam s-

o omor. Era într-adevăr ultimul lucru care mi-ar fi trecut prin cap.

Vorbea adesea despre faptul că dispreţuieşte deosebirile de clasă, dar pe mine nu mă ducea. Oamenii se dau de gol prin felul în care rostesc cuvintele, nu neapărat prin ceea ce spun. Era destul să-i vezi manierele rafinate ca să-ţi dai seama cum fusese crescută. Nu avea intonaţia afectată a multora, dar educaţia se simţea totuşi. Se putea vedea că devenea sarcastică şi îşi pierdea uneori răbdarea cu mine pentru că nu reuşeam să exprim ce voiam sau pentru că făceam unele lucruri pe dos. Încetează să te mai gândeşti la deosebirile de clasă, îmi spunea uneori. La fel cum bogatul îi spune săracului să nu mai fie atât de preocupat de bani.

Nu-i port pică. Poate că spunea sau făcea unele lucruri şocante tocmai pentru a-mi dovedi că nu era chiar atât de rafinată, dar era. Când se enerva, lua imediat un aer distant şi mă împroşca cu dispreţ.

Diferenţa de clasă a existat întotdeauna între noi.

M-am dus la Lewes în dimineaţa aceea. În parte, pentru că voiam să văd ziarele. Am cumpărat tot ce-am găsit. În toate scria câte ceva. Unele dintre ziarele de scandal aveau articole lungi. Două dădeau chiar şi fotografii. Era de-a dreptul distractiv să citeşti ce relatau. Aflam lucruri de care habar n-avusesem.

> *Semnalăm dispariţiaMirandeiGrey, douăzeci de ani, blondă, părul lung, care a obţinut anul trecut o bursă la vestita Şcoală de Arte Slade, din Londra. În timpul anului*

şcolar locuia în *Hamnett Road*, *numărul 29*, *N.W.3*, *cu mătuşa ei*, *domnişoara C. Vanbrugh-Jones*, *care a alertat poliţia aseară*, *târziu*.

Marţi, *după terminarea cursurilor*, *Miranda i-a telefonat să-i spună că se duce la cinema şi că va sosi acasă după opt*.

În acea searăa fost văzută pentru ultima oară.

Urma o fotografie mare a Mirandei şi dedesubt scria: *Aţi văzut undeva această fată?* Un articol m-a făcut să râd.

Locuitorii din Hampstead au observat cu tot mai multă îngrijorare că în ultimele luni a crescut numărul „vânzătorilor de fete" care dau târcoale prin zonă la volanul unor maşini. Piers Broughton, coleg şi prieten apropiat al Mirandei, mi-a spus, în convorbirea pe care am avut-o în cafeneaua unde venea deseori cu Miranda, că în ziua dispariţiei fata părea foarte veselă şi se înţeleseseră să meargă a doua zi împreună la o expoziţie. Piers a declarat: „Miranda ştie foarte bine ce se poate întâmpla în Londra. Este ultima persoană care ar accepta să se urce în maşina unui necunoscut sau altceva asemănător. Sunt extrem de îngrijorat de soarta ei".

Un reprezentant al Şcolii de Arte Slade comenta: „Este una dintre cele mai bune studente din anul al doilea. Sunt convins că se va găsi o explicaţie banală a dispariţiei ei. Tinerii artişti au şi ei capriciile lor".

Misterul persistă însă.

Persoanele care au văzut-o pe Miranda în cursul serii de marţi sau care au văzut sau

auzit ceva suspect în zona Hampstead sau în apropiere sunt rugate să ia urgent legătura cu poliţia.

Urma o descriere a hainelor pe care le purta, însoţită de o fotografie. Alt ziar spunea că poliţia intenţionează să dragheze heleşteiele de la Hampstead Heath. Altul vorbea despre Piers Broughton şi de faptul că el şi Miranda erau logodiţi neoficial. Un altul comenta: „Este una din studentele cele mai iubite, gata oricând să-şi ajute colegii”. Toate menţionau faptul că este frumoasă. Dădeau poze. Dacă ar fi fost urâtă, totul s-ar fi rezumat la câteva rânduri, undeva, pe ultima pagină.

În drum spre casă am parcat furgoneta la marginea drumului şi am citit ce scriau ziarele. Mă îmbărbătam; nu ştiu de ce. Faptul că toată lumea asta se dădea peste cap să o caute şi numai eu singur cunoşteam răspunsul. Când am pornit maşina, am luat hotărârea să nu-i spun Mirandei nimic.

Întâmplător, când m-am întors acasă, primul lucru de care m-a întrebat au fost ziarele. Scriau ceva despre ea? I-am spus că nu mă uitasem şi nici nu aveam de gând s-o fac, că ziarele nu mă interesau şi că nu publicau decât tâmpenii. N-a insistat.

N-am lăsat-o niciodată să vadă ziarele. Nu i-am permis niciodată să aibă radio sau televizor. Se întâmplase ca într-o zi, înainte de venirea ei, să-mi cadă în mână o carte care se numea *Secretele Gestapoului*. Se vorbea în detaliu despre torturi şi alte grozăvii pe care le-au comis nemţii în timpul războiului şi cum unul dintre primele lucruri cu care trebuia să te obişnuieşti ca prizonier era să nu ştii nimic despre ce se întâmpla în afara închisorii. Vreau să pun că nu li se permitea prizonierilor să ştie nimic, nu erau lăsaţi nici măcar să vorbească

între ei, aşa că erau complet rupţi de lumea în care trăiseră. Şi asta le zdruncina nervii. Bineînţeles că eu nu voiam să-i zdruncin nervii Mirandei, aşa cum proceda Gestapoul cu prizonierii. Dar consideram ca era mai bine să fie complet ruptă de lumea de afară. În felul acesta avea să se gândească la mine mai mult. Aşa că, în ciuda eforturilor ei de a mă face să-i aduc ziarele şi un radio, am rămas neclintit. În primele zile nu voiam ca ea să citească despre tot ce întreprinde poliţia, pentru că n-ar fi făcut decât s-o tulbure. S-ar putea spune că a fost gentileţe din partea mea.

În seara aceea i-am pregătit pentru cină mazăre şi pui cu sos alb. Le-a mâncat şi mi s-a părut chiar că i-au plăcut. Când a terminat, am întrebat-o dacă pot să mai stau puţin.

„Dacă vrei”, mi-a răspuns ea.

Împăturise cuvertura ca o pernă şi stătea pe pat, cu spatele la perete şi picioarele îndoite sub ea. O vreme a fumat în tăcere, răsfoind unul dintre albumele de artă pe care i le cumpărasem.

„Ştii ceva despre artă?” mă întrebă ea.

Nimic din ceea ce se poate numi cunoştinţe serioase.

„Mi-am dat seama că nu ştii nimic. Altfel n-ai fi putut sechestra aici o persoană nevinovată.”

Nu văd legătura, i-am replicat eu.

Închise cartea. „Vorbeşte-mi despre tine. Spune-mi cu ce te ocupi în timpul liber.”

Sunt entomolog. Colecţionez fluturi.

„Exact. Îmi amintesc. Scria şi în ziar. Şi acum m-ai adăugat şi pe mine la colecţie.”

Cum ideea părea s-o amuze, i-am zis că e un fel de a spune.

„Nu, nu e numai un fel de a spune. Literalmente. M-ai prins şi m-ai pironit în cămăruţa asta şi acum poţi să vii să mă priveşti pe săturate.”

Eu nu văd lucrurile în felul acesta. Absolut deloc.

„Ştii că sunt budistă? Urăsc pe oricine şi orice care suprimă o fiinţă vie. Fie şi o insectă.”

Tocmai ai mâncat pui, i-am răspuns. De data asta îi închisesem gura.

„Mă dispreţuiesc pentru asta. Dacă aş fi o persoană mai bună, aş fi vegetariană.”

Dacă mi-ai cere să încetez să mai colecţionez fluturi, aş face-o. Aş face orice mi-ai cere.

„În afară doar de a mă lăsa să-mi iau zborul.”

Aş prefera să nu vorbim despre asta. Nu ajută la nimic.

„Oricum, n-aş putea respecta pe nimeni – mai ales un bărbat – care ar face lucruri doar ca să-mi facă mie plăcere. Aş vrea să le facă pentru că are convingerea că merită să fie făcute.”

Tot timpul nu făcea decât să se ia de mine. Într-o conversaţie care părea cât se poate de anodină făcea brusc o remarcă usturătoare la adresa mea. Oricum, de data aceasta am tăcut din gură.

„Cât voi sta aici?”

Nu ştiu. Depinde.

„De ce?”

N-am zis nimic. Nu eram în stare.

„Aştepţi să mă îndrăgostesc de tine?”

Părea că îşi bate joc de mine.

„În cazul acesta stau până la moarte.”

N-am răspuns.

„Pleacă”, îmi spuse. „Pleacă şi gândeşte-te mai bine.”

A doua zi a făcut prima încercare de fugă. Nu m-a luat exact pe nepregătite, dar mi-a dat o lecţie.

A mâncat de dimineaţă, după care mi-a spus că patul nu era bine fixat. „Piciorul din spate, în colţ, lângă perete. M-am temut că o să cadă peste noapte, mi-a spus. S-a slăbit un şurub.” Ca un tâmpit, m-am dus s-o ajut să ridice patul şi brusc, tocmai când eram aplecat, mi-a dat un brânci puternic şi s-a repezit ca fulgerul spre trepte. Dar

prevăzusem posibilitatea. Uşa avea un cârlig de siguranţă şi o piedică pe care încerca s-o scoată în clipa când m-am aruncat după ea. S-a întors şi, strigând cât o ţinea gura după ajutor, a urcat scările în fugă, dar am prins-o. Nu-mi plăcea ce făceam, dar trebuia să acţionez. Am apucat-o de mijloc şi, astupându-i gura cu mâna, am târât-o înapoi. Se zbătea şi dădea din picioare, dar bineînţeles că era prea slabă şi mică, şi n-oi fi eu vreun Atlas, dar nici slăbănog nu sunt. În cele din urmă s-a dat bătută şi i-am dat drumul. O clipă a rămas în picioare, apoi brusc s-a repezit şi m-a plesnit peste faţă. Nu pot să spun că m-a durut, dar şocul a fost cât se poate de neplăcut, venind aşa, când nici nu mă aşteptam, tocmai când mă dovedisem atât de rezonabil într-o situaţie în care alţii şi-ar fi pierdut cumpătul. După care a intrat în cameră, trântind uşa în urma ei. Am vrut să intru şi să încerc o explicaţie cu ea, dar ştiam că e furioasă. Mă privise cu atâta ură! Aşa că am încuiat uşa şi am tras rafturile false peste ea.

După acest incident şi-a pus în gând să nu-mi mai vorbească. În timpul prânzului n-a scos o vorbă când i-am spus că sunt gata să uit totul. S-a mulţumit să mă privească cu dispreţ. La fel a făcut şi seara. Când m-am dus să iau tava, mi-a întins-o şi mi-a întors spatele. Mi-a dat foarte limpede de înţeles că nu voia să mai rămân acolo. Am crezut că o să-i treacă, dar a doua zi a fost şi mai rău. Nu numai că a refuzat să vorbească, dar a refuzat să şi mănânce.

Te rog, nu face asta. N-are niciun rost.

Dar n-a scos un cuvânt. Nici nu s-a uitat la mine.

Ziua următoare, la fel. Nu mânca, nu vorbea. Mă aşteptasem s-o văd purtând unele din lucrurile pe care i le cumpărasem, dar continua să poarte aceeaşi bluză albă şi sarafanul verde ecosez. Am

început să fiu sincer îngrijorat. Nu ştiam cât se poate trăi fără să mănânci şi mi se părea palidă şi slăbită. Stătea toată vremea pe pat rezemată de perete, cu spatele spre mine, atât de nefericită, că nu ştiam ce să fac.

Dimineaţa următoare, la micul dejun i-am dus cafea şi pâine prăjită, marmeladă şi fulgi de ovăz. Le-am lăsat acolo ca să simtă mirosul.

Nu mă aştept să mă înţelegi, i-am spus eu. Nu sunt ca ceilalţi, nu mă aştept să mă iubeşti, vreau doar *să încerci* să mă înţelegi şi să simţi puţină afecţiune pentru mine.

Nici nu s-a clintit.

I-am propus să facem un târg. Îţi voi spune când poţi pleca, dar numai cu anumite condiţii.

Nu ştiu de ce i-am spus-o. Ştiam prea bine că n-am să pot niciodată s-o las să plece. Şi totuşi nu era o minciună sfruntată. Deseori mă gândisem că va pleca în momentul în care ne vom înţelege, că o promisiune trebuia ţinută etc. Alteori eram perfect conştient că n-o voi putea lăsa să plece.

Atunci s-a întors şi m-a privit fix. Era primul semn de viaţă pe care îl dădea de trei zile.

Condiţiile mele sunt să mănânci, să stai de vorbă cu mine aşa cum o făceai la început şi să nu mai încerci să fugi, i-am spus eu atunci.

„Nu voi putea niciodată s-o accept pe ultima.”

Şi primele două? am întrebat. (Chiar dacă îmi promitea că nu va fugi, mă gândeam eu, tot voi fi nevoit să iau măsuri de prevedere, aşa că acea condiţie n-avea nicio importanţă.)

„Dar nu mi-ai spus când”, zise ea.

Peste şase săptămâni.

Se întoarse din nou cu spatele.

Peste cinci săptămâni, poftim, m-am corectat după o clipă.

„Voi sta aici o săptămână, nici o zi mai mult.”

Nu pot să fiu de acord, am răspuns eu. S-a întors din nou spre perete şi a început să plângă. Îi vedeam umerii zgâlţâindu-se. Voiam să mă duc la

ea. M-am apropiat de pat, dar s-a întors atât de brusc, încât cred că şi-a închipuit că voiam s-o atac. Ochii îi erau plini de lacrimi şi obrajii umezi. Îmi făcea rău s-o văd în starea asta.

Te rog, fii rezonabilă. Acum ştii ce însemni pentru mine. Îţi dai seama că nu am făcut toate pregătirile astea ca să stai doar o săptămână.

„Te urăsc! Te urăsc!”

Îţi dau cuvântul meu, i-am spus. După ce va expira timpul, vei putea pleca oricând vei dori.

Dar nu se lăsa dusă. Era ciudat. Stătea acolo plângând şi uitându-se fix la mine, roşie la faţă. După cum arăta, am crezut că avea să se repeadă iar la mine. Dar începu să-şi şteargă ochii, apoi îşi aprinse o ţigară, după care spuse:

„Două săptămâni”.

Tu spui două, eu spun cinci. Sunt gata să mă mulţumesc cu o lună. Adică pe 14 noiembrie. Urmă o scurtă pauză, după care mă corectă: „Patru săptămâni se fac pe 11 noiembrie” Eram puţin îngrijorat din cauza ei, voiam să închei discuţia, aşa că i-am spus, mă refeream la o lună calendaristică, dar fie şi douăzeci şi opt de zile. Cedez restul de trei zile.

„Îţi mulţumesc”, spuse ea pe un ton sarcastic, bineînţeles.

I-am întins ceaşca cu cafea şi a luat-o.

„Dar am şi eu câteva condiţii”, spuse, înainte de a bea. „Nu pot trăi tot timpul aici, jos. Am nevoie de puţin aer curat şi de lumină. Trebuie să fac din când în când o baie. Îmi trebuie instrumente de desen. Vreau un radio sau un pick-up. Am nevoie de câteva lucruri de la farmacie. Vreau fructe proaspete şi salată şi trebuie să fac puţină mişcare.”

Dacă te las să ieşi afară, ai să fugi, am răspuns eu.

S-a ridicat în capul oaselor. Probabil că pregătise scena cu puţin înainte, căci se transformase atât de repede.

„Ştii ce înseamnă a ieşi «pe cauţiune»?”
Da, am răspuns.
„Mă poţi lăsa să ies dacă îmi dau cuvântul. Promit să nu ţip şi să nu încerc să fug.”
I-am spus, mănâncă ce am adus şi am să mă mai gândesc.
„Nu. Nu îţi cer prea mult. În cazul în care casa este cu adevărat izolată, nu există niciun risc.”
E într-adevăr izolată, am spus eu. Dar nu mă pot hotărî.
„Atunci fac iar greva foamei.”
Se întoarse cu spatele. Mă strângea cu uşa, cum se spune.
Sigur că poţi să ai toate instrumentele de pictură pe care le vrei. Nu trebuie decât să ceri şi vei avea tot ce-ţi doreşte inima. Îţi voi aduce un pick-up şi toate discurile care îţi plac. Şi cărţi. E valabil şi pentru mâncare. Ţi-am spus că e de ajuns să-ţi exprimi dorinţa.
„Aer curat?” Stătea tot cu spatele la mine.
E prea periculos.
Atunci a urmat o tăcere, dar o tăcere mai grăitoare decât toate cuvintele, şi în cele din urmă am cedat.
Poate la noapte. Voi vedea.
„Când?” Se întoarse din nou spre mine.
Trebuie să mă gândesc şi voi fi nevoit să te leg.
„Dar voi ieşi pe cauţiune, pe cuvânt de onoare.”
Astea sunt condiţiile. Le accepţi sau nu?
„Şi baia?”
Am să aranjez eu ceva, am asigurat-o.
„Vreau o baie adevărată într-o cadă adevărată. Trebuie să existe una sus.”
Mă gândisem şi eu o mulţime că mi-ar face plăcere să-mi vadă casa şi toate mobilele. Voiam mai ales s-o văd pe ea în mijlocul acestor lucruri, căci în visurile mele, evident, o vedeam sus cu mine, nu jos în pivniţă. Aşa sunt eu. Mi se întâmplă să acţionez sub imperiul unui impuls, asumându-mi riscuri pe care alţii nu şi le-ar lua.

Înţeleg, am zis. Am să fac aranjamentele necesare.

„Dacă mi-am dat cuvântul, nu mi-l voi călca, să ştii.”

Sunt sigur, am răspuns eu.

Şi am încheiat discuţia aici.

În acest fel s-a limpezit atmosfera, ca să zic aşa. Eu am respectat-o, iar ea avea să mă respecte mai mult după aceea. Primul lucru pe care l-a făcut a fost să întocmească o listă cu lucrurile pe care le voia. A trebuit să caut la Lewes un magazin cu articole pentru pictură, să cumpăr o hârtie specială şi tot soiul de creioane şi alte lucruri; cerneală sepia, şi tuş, şi pensule de diverse forme şi mărimi şi din diferite feluri de păr. Mai voia şi unele lucruri de la drogherie: deodorante şi chestii de-astea. Exista totuşi un pericol în a cumpăra lucruri de damă, pe care nu le puteam lua pentru mine, dar mi-am asumat acest risc. Apoi mi-a făcut o listă de alimente: cafea proaspătă, o mulţime de fructe, legume şi verdeţuri – la astea ţinea în mod special. După aceea luase obiceiul să-mi scrie aproape în fiecare zi ce trebuia să cumpăr, îmi explica şi cum să le pregătesc. Era ca şi când aş fi avut o soţie invalidă pentru care trebuia să mă duc eu să fac cumpărăturile. La Lewes aveam grijă să nu mă duc în acelaşi magazin de două ori la rând ca să nu se considere că iau prea mult pentru o singură persoană. Eram aproape convins că oamenii ştiau că locuiesc singur.

În prima zi am cumpărat şi un pick-up. Era mic, dar trebuie să spun că a fost foarte bucuroasă. Nu voiam să-şi dea seama că nu mă pricep deloc la muzică, dar am văzut un disc cu muzică de Mozart şi l-am cumpărat. A fost o idee bună; i-a plăcut discul şi i-am plăcut şi eu pentru că îl cumpărasem. Într-o zi, mult mai târziu, pe când îl ascultam, a început să plângă. Vreau să spun că i s-au umezit ochii. După aceea mi-a spus că Mozart era pe moarte când compusese muzica asta şi ştia că va

muri. Pe mine toată povestea mă lăsa rece, dar, bineînţeles, eu nu sunt ca ea: nu sunt muzical.

Ei, a doua zi a ridicat din nou problema băii şi a ieşitului la aer. Nu ştiam ce să fac. M-am dus sus în baie să mă gândesc, fără să-i promit nimic. Ferestrele băii dădeau deasupra verandei din faţa uşii de la pivniţă, spre spatele casei. Riscul nu era prea mare. În cele din urmă am adus nişte scânduri cu care am astupat fereastra, fixându-le cu şuruburi groase, în aşa fel încât ea să nu poată transmite semnale luminoase şi nici sări pe fereastră. Deşi nu exista posibilitatea să treacă cineva prin spatele casei, noaptea târziu.

Şi aşa s-a rezolvat problema băii.

După aceea am încercat să-mi închipui că este cu mine şi că ieşeam amândoi din pivniţă, ca să-mi dau seama ce pericole ar putea apărea. Camerele de jos aveau obloane de lemn la ferestre. Era uşor să le închid şi să pun cârligul (mai târziu am cumpărat lacăte), aşa că ea nu putea să atragă atenţia vreunui trecător şi niciun curios nu putea să vadă nimic înăuntru. M-am asigurat că în bucătărie toate cuţitele şi alte obiecte contondente erau ascunse bine. M-am gândit la tot ce ar putea face ca să fugă şi în cele din urmă am considerat că nu era niciun risc.

Imediat după cină a început iar să mă bată la cap cu baia. Am lăsat-o să se monteze un timp, după care i-am spus, bine, îmi asum acest risc, dar, dacă nu te ţii de cuvânt, aici rămâi.

„Nu-mi calc niciodată cuvântul.”

Îţi dai cuvântul de onoare?

„Îţi dau cuvântul de onoare că nu voi încerca să fug.”

Nici să transmiţi semnale.

„Nici semnale.”

Acum am să te leg.

„Dar asta e o insultă!”

Nu te-aş învinui dacă ţi-ai călca cuvântul, i-am spus.

„Dar eu...”

N-a terminat fraza. A ridicat din umeri, s-a întors şi şi-a dus mâinile la spate... Pregătisem deja un fular ca să evit strânsoarea sforilor. L-am strâns bine, în aşa fel ca să n-o doară, apoi tocmai voiam s-o leg la gură, dar mai întâi m-a pus să adun lucrurile de care avea nevoie şi (m-am bucurat când am văzut) câteva dintre hainele pe care i le cumpărasem.

Am luat lucrurile şi am pornit eu înainte pe trepte până în prima pivniţă. A aşteptat să descui uşa şi a ieşit când i-am spus eu, după ce m-am asigurat că nu era nimeni prin preajmă.

Era, bineînţeles, întuneric, dar era senin şi cerul era plin de stele. Am apucat-o strâns de braţ şi am lăsat-o să stea afară vreo cinci minute. O auzeam respirând adânc. Era foarte romantic. Capul îi ajungea chiar până la umărul meu.

Îţi dai seama, nu-i aşa, că suntem într-un loc foarte izolat?

Când s-a terminat pauza (a trebuit s-o iau aproape cu forţa), am intrat prin bucătărie, am trecut prin sufragerie şi am urcat treptele care duceau la baie.

Uşa nu are cheie, i-am explicat. Nu poţi nici măcar s-o închizi pentru că i-am pus o pană, dar eu îţi voi respecta intimitatea cu condiţia să te ţii de cuvânt. Am să stau aici.

Îmi pusesem un scaun în casa scării, lângă uşă.

Acum am să-ţi dezleg mâinile dacă îmi dai cuvântul că nu-ţi scoţi legătura de la gură. Fă semn din cap dacă eşti de acord.

A aprobat din cap şi i-am dezlegat mâinile. Şi le-a frecat puţin, ca să mă facă să mă simt vinovat probabil, după care a intrat în baie.

Totul s-a desfăşurat fără probleme. Am auzit-o făcând baie, apa curgând etc., zgomotele obişnuite, dar am avut un şoc când a ieşit. Nu mai era legată

la gură. Asta a fost una. Celălalt şoc a fost să văd cât era de schimbată, îmbrăcată cu lucruri noi şi cu părul spălat, care îi atârna umed, liber pe spate. Mi se părea că era mai blândă şi mai tânără (nu că ar fi fost vreodată dură sau urâtă). Probabil că aveam o mutră tâmpă, eram furios pentru că îşi desfăcuse legătura de la gură, dar neputincios să-mi exprim furia când vedeam cât era de frumoasă.

Spuse repede: „Ascultă-mă, începuse să mă jeneze îngrozitor. Mi-am dat cuvântul şi mi-l dau din nou. Poţi să-mi pui legătura la loc dacă vrei – hai! Dar dacă aş fi vrut cu tot dinadinsul aş fi ţipat deja până acum”.

Îmi întinse legătura, dar exista ceva în privirea ei care m-a făcut să nu i-o pun. I-am spus că mă mulţumesc să-i leg mâinile. Purta tot sarafanul verde ecosez, dar avea una dintre bluzele cumpărate de mine şi bănuiam că pe dedesubt îşi pusese lenjeria cea nouă.

I-am legat mâinile la spate.

Regret că sunt aşa de bănuitor, i-am spus. Dar pentru mine eşti singurul lucru care face ca viaţa să merite să fie trăită. Ştiu că nu era momentul potrivit pentru o astfel de declaraţie, dar văzând-o acolo, lângă mine, n-am putut să mă abţin.

Şi am adăugat, dacă pleci, cred că mă omor.

„Ar trebui să te duci la un doctor.”

I-am răspuns cu un mormăit.

„Sunt gata să te ajut.”

Mă consideri nebun pentru că am făcut ce am făcut, dar nu sunt nebun. Doar că..., ei bine, în viaţa mea nu există nimeni altcineva. Afară de tine, n-am dorit niciodată să cunosc pe nimeni.

„Asta e boala cea mai gravă”, zise... Apoi se întoarse cu spatele. Toate astea se petreceau în timp ce îi legam mâinile. Îşi lăsă capul în jos. „Mi-e milă de tine.”

Brusc schimbă subiectul şi întrebă: „Ce fac cu lucrurile pe care le-am spălat? Pot să le întind afară sau există o spălătorie undeva?”

I-am spus că am să le întind în bucătărie. Nu se poate trimite nimic la spălătorie.

“ Şi acum ce facem?”

Se uită în jur. Uneori avea ceva şiret în privire; căuta ceartă, era limpede, dar fără răutate. Ca şi cum m-ar fi testat.

„Nu vrei să mă laşi să vizitez casa?”

Şi atunci mi-a zâmbit: primul zâmbet adevărat pe care mi-l adresase până acum. Ce puteam face decât să-i zâmbesc şi eu?

E târziu, i-am spus.

„Când a fost construită?” continuă ea ca şi când nici nu auzise ce spusesem.

În 1621, dacă e să te iei după inscripţia de pe piatra de deasupra uşii.

„Culoarea covorului este prost aleasă. Ar trebui să pui o împletitură de trestie sau aşa ceva. Şi tablourile astea! Sunt oribile!”

Se plimba prin casa scării şi se uita la ele. Şireată!

Au costat destul de mult, i-am replicat.

„Nu preţul le determină valoarea.”

Nici nu pot să spun cât era de ciudată toată scena: noi doi în casa scării şi ea făcând tot felul de critici tipic feminine.

„Pot să mă uit şi în camere?”

Nu mai eram eu, căci n-am putut rezista plăcerii de a-i arăta camerele. M-am dus cu ea până în dreptul uşilor deschise şi am lăsat-o să se uite mai întâi la cea pregătită pentru mătuşa Annie, apoi la camera lui Mabel – dacă se mai întorceau – şi la camera mea. Miranda le inspecta pe fiecare cu atenţie. Bineînţeles că draperiile erau trase şi stăteam chiar lângă ea ca să nu-i treacă prin cap să încerce vreo stratagemă.

Am angajat o firmă de decoratori, i-am spus când am ajuns la uşa camerei mele.

„Eşti foarte ordonat.”

A văzut câteva fotografii vechi reprezentând fluturi, pe care le cumpărasem într-un magazin de

antichităţi. Eu le-am ales, am zis.

„Sunt singurele lucruri decente de aici.”

Ei, iată unde ajunseserăm: ea îmi făcea complimente şi, trebuie să mărturisesc, eram topit de plăcere.

„Ce linişte e aici! continuă ea. N-am auzit nicio maşină. Cred că suntem în partea de nord a Essexului.” Ştiam că e o cursă; nu-şi lua ochii de la mine.

Ai ghicit, am răspuns, prefăcându-mă surprins.

„Ciudat! exclamă ea pe neaşteptate. Ar trebui să mor de frică, dar cu tine mă simt în siguranţă.”

N-am să-ţi fac niciodată niciun rău. Afară doar dacă mă forţezi.

Şi, dintr-odată, aşa cum sperasem dintotdeauna, am început să ne cunoaştem unul pe celălalt: începea să mă vadă aşa cum eram în realitate.

„Aerul de afară e minunat. Nici nu poţi să-ţi închipui. Chiar şi aerul din casă. Mă face să mă simt liberă, când de fapt nu sunt.”

Plecă pe scară în jos, aşa că am însoţit-o până la parter. Când am ajuns la picioarele scării, mă întrebă: „Pot să mă uit şi aici?” Dacă e bal, bal să fie, m-am gândit, şi oricum închisesem obloanele şi trăsesem perdelele. Intră şi în salon şi se uită de jur împrejur, apoi o porni încet prin cameră cu mâinile la spate, uitându-se la fiecare obiect în parte. Era cu adevărat comic.

„E o încăpere minunată, dar trebuie să fii bolnav s-o umpli cu toate ororile astea. Ce fleacuri!” Dădu cu piciorul într-unul dintre scaune. Presupun că mi se citea pe faţă ceea ce simţeam (eram jignit), pentru că îmi spuse: „E imposibil să nu-ţi dai seama cât sunt de nepotrivite! Lămpile astea cu tot felul de brizbizuri” – şi deodată, dând cu ochii de ele – „vai, nu-mi spune că ai şi raţe de porţelan!” Se întoarse spre mine sincer furioasă, apoi se uită din nou la raţe.

„Mă dor braţele. Nu vrei să-mi legi mâinile în faţă, de data asta?”

Nu voiam să stric atmosfera, cum se spune, şi nu vedeam niciun rău în asta. De îndată ce i-am dezlegat mâinile (eram pregătit dacă se ivea vreo problemă) se întoarse şi întinse mâinile în faţă să i le leg, ceea ce am şi făcut. Atunci a urmat ceva care m-a scos din fire: s-a apropiat de şemineul deasupra căruia se aflau raţele sălbatice – erau trei, agăţate de perete, treizeci de şilingi bucata – şi până să mă dezmeticesc le-a scos din cârlige şi le-a aruncat în cămin. S-au făcut ţăndări.

Mulţumesc foarte mult, i-am spus cât se poate de sarcastic.

„O casă veche ca asta are suflet. Şi nu te poţi purta astfel cu locuri atât de frumoase ca încăperea asta veche, în care a trăit atâta lume. Nu poţi să simţi şi tu atâta lucru?"

Nu mă pricep deloc la mobile, i-am răspuns.

Se mulţumi să-mi arunce o privire ciudată şi, trecând pe lângă mine, intră în camera din faţă, cea pe care o numeam sufragerie, deşi decoratorii îi spuseseră cameră combinată pentru că jumătate era amenajată ca o cameră de lucru. Acolo pusesem cele trei vitrine pe care le-a observat imediat.

„N-ai de gând să-mi prezinţi celelalte victime, colegii mei?"

Bineînţeles că abia aşteptam. Am scos unul sau două rafturi dintre cele mai frumoase – cu specimene aparţinând aceleiaşi serii – nimic extraordinar, dar erau de mare efect.

„Le-ai cumpărat?"

Bineînţeles că nu, am ripostat. Sunt toate specii de fluturi prinse sau crescute de mine. Eu le-am aşezat şi le-am prezentat aşa. Absolut pe toate.

„Sunt frumos aranjate."

Am scos un sertar cu *chalkhills* şi *adonis albaştri*, o varietate frumoasă de *adonis ceroneus* şi câteva varietăţi de *chalkhills tithonus* şi i le-am arătat. Exemplarul de *ceroneus* este mai frumos decât cel de la Muzeul de Istorie Naturală. Eram

mândru că sunt în stare s-o învăţ ceva. N-auzise niciodată de specii aberante.

„Sunt frumoase, dar triste.”

Totul este trist, dacă aşa vrei să fie, am răspuns. „Dar *tu* vrei să le faci să fie triste!” Se uita fix la mine pe deasupra sertarelor. „Câţi fluturi ai omorât?”

Câţi vezi.

„Nu, nu pot să-i văd. Mă gândesc la toţi fluturii care ar fi ieşit de aici dacă i-ai fi lăsat să trăiască. Mă gândesc la toată frumuseţea asta vie căreia i-ai pus capăt.”

Nu poţi să ştii.

„Nici măcar nu profită nimeni. Cine îi vede? Eşti ca un avar: aduni atâta frumuseţe în sertare şi o ascunzi ca pe-o comoară.”

Eram de-a dreptul dezamăgit. Toată vorbăria ei o găseam prostească. Ce contau pentru o specie zece-douăsprezece exemplare mai puţin?

„Urăsc oamenii de ştiinţă”, zise. „Urăsc oamenii de ştiinţă care colecţionează lucruri şi le clasifică şi le dau nume, ca apoi să uite cu totul de ele. La fel se întâmplă şi în artă. Etichetează un pictor drept impresionist sau cubist sau altceva şi îl pun într-un anume sertar şi nu se mai gândesc la el ca la o fiinţă umană care pictează. Dar îmi dau seama că sunt foarte frumos expuse.”

Încerca din nou să fie drăguţă.

Atunci i-am spus că fac şi fotografii.

Aveam câteva fotografii cu pădurile din spatele casei şi altele cu valurile mării care se loveau de zidul de la Seadford, cu adevărat bune. Le mărisem eu. Le-am întins pe masă ca să le vadă mai bine.

S-a uitat la ele, dar n-a zis nimic.

Nu sunt formidabile, am zis. M-am apucat de curând.

„Sunt moarte.” Îmi aruncă o privire piezişă. „Nu astea în mod special. Toate fotografiile. Când

desenezi un obiect, îl vezi cum prinde viaţă, iar când îl fotografiezi moare.”

La fel şi cu înregistrările, i-am spus.

„Da. Toate astea sunt uscate şi moarte.” Voiam să aduc şi eu argumentele mele, dar nu m-a lăsat să vorbesc. A continuat: „Astea sunt însă inteligente. Sunt fotografii bune, dacă se poate spune că există fotografii bune.”

După o vreme i-am spus că aş vrea să-i fac câteva fotografii.

„De ce?”

Eşti ceea ce se cheamă fotogenică.

Îşi plecă privirea, apoi ridică ochii spre mine şi zise:

„Foarte bine. Dacă aşa vrei. Mâine”.

Eram în al nouălea cer. Situaţia se schimbase complet.

În clipa aceea m-am gândit că sosise timpul să coboare din nou. N-a protestat cine ştie ce, a ridicat doar din umeri, m-a lăsat s-o leg la gură şi totul a mers bine ca şi până atunci.

Când am ajuns jos, a cerut o ceaşcă cu ceai (un ceai special chinezesc pe care mă pusese să-l cumpăr). Am dezlegat-o la gură şi a intrat în prima încăpere a pivniţei (tot cu mâinile legate) uitându-se unde îi pregătesc mâncarea şi la toate celelalte. Nu vorbeam niciunul. Era plăcut. Ceainicul fierbea. Ea era lângă mine. Bineînţeles că n-o slăbeam din ochi. Când ceaiul a fost gata, am întrebat-o, să fiu eu mămos şi să servesc ceaiul?

„Ce expresie îngrozitoare!”

Pot să ştiu şi eu de ce?

„Seamănă cu raţele tale sălbatice. E o expresie de mahala, plată, moartă, e... în fine, e un clişeu şi încă unul demodat. Nu găseşti?”

Atunci poate e mai bine să te las pe tine să fii mămoasă şi să serveşti ceaiul, am răspuns.

Ciudat, în clipa aceea a zâmbit ca şi când ar fi fost pe punctul să izbucnească în râs. Dar s-a abţinut, s-a întors şi a intrat în cameră. Am intrat

după ea cu tava. A turnat ceaiul, dar vedeam că ceva o enervase. Evita să se uite la mine.

N-am vrut să te jignesc, am zis.

„M-am gândit deodată la familia mea. În seara asta sunt sigură că nu se distrează în jurul ceştilor de ceai.”

Patru săptămâni, atât, i-am spus eu.

„Nu-mi mai aduce aminte.”

Era la fel ca toate femeile. Imprevizibilă. Acu’ zâmbea, acu’ îţi trântea una drept în faţă.

„Te dispreţuiesc. Şi mă faci să mă dispreţuiesc şi pe mine.”

Nu mai durează mult.

Şi atunci a zis o vorbă pe care n-am mai auzit-o niciodată din gura unei fete. Am fost sincer şocat.

I-am spus, nu-mi plac astfel de cuvinte. Sunt dezgustătoare.

După care a repetat vorbele pe care le spusese. Aproape că mi le-a strigat în faţă.

Ciudat, dar uneori n-o înţelegeam deloc.

A doua zi dimineaţă era din nou în toane bune, dar nu şi-a cerut scuze. În plus, când am intrat, cele două vaze din camera ei erau ţăndări pe trepte. Ca de obicei, se sculase şi când am intrat cu micul dejun mă aştepta.

Şi primul lucru pe care voia să-l afle era dacă am s-o las să vadă lumina zilei. I-am spus că plouă.

„Atunci de ce nu pot ieşi în pivniţa din faţă să mă plimb puţin? Simt nevoia să fac mişcare.”

Şi am început vechea discuţie. În cele din urmă ne-am înţeles că, dacă voia să se plimbe în pivniţă în timpul zilei, trebuia s-o leg la gură. Nu puteam risca să vină cineva prin dreptul intrării din spate. Nu că ar fi existat vreun pericol, căci porţile de la intrare şi uşa garajului erau întotdeauna încuiate. Seara era suficient să-i leg numai mâinile. I-am spus că nu puteam să-i permit mai mult de o baie

pe săptămână şi n-am pomenit nimic despre lumina zilei. O clipă am crezut că se va îmbufna din nou, dar începuse să înţeleagă că mutrele nu rezolvau nimic, aşa că a acceptat regulile pe care i le impuneam.

Poate că eram prea aspru cu ea; poate că exageram. Dar trebuia să fiu atent. La sfârşit de săptămână, de pildă, era mult mai multă circulaţie. Duminica, când vremea era frumoasă, maşinile treceau din cinci în cinci minute. Încetineau adeseori când ajungeau în dreptul casei, unii chiar băgau în marşarier să se mai uite o dată, iar alţii aveau neobrăzarea să vină cu aparate de fotografiat până la poarta din faţă, să fotografieze casa. Aşa că la sfârşit de săptămână n-o mai lăsam niciodată să iasă din casă.

Într-o zi, tocmai scoteam maşina să plec la Lewes, când m-a oprit un automobilist. Dacă eu eram proprietarul? Era unul din tipii ăia supercultţi, care vorbeau cu prune în gură. Genul „prietenul patronului". Mi-a îndrugat o grămadă despre casă, că scria nişte articole la o revistă şi dacă voiam să-l las s-o viziteze şi să facă câteva poze şi ţinea morţiş să vadă capela preotului.

Nu e nicio capelă, i-am răspuns.

Dar, domnule dragă, asta e fantastic, a zis el, capela e menţionată în *Istoria comitatului* şi în zeci de alte cărţi.

Vă referiţi la hruba aia din pivniţă! am exclamat ca şi cum abia acum mă dumiream. E blocată. Intrarea a fost zidită.

Dar e o clădire clasată ca monument istoric. Nu se poate face aşa ceva.

I-am spus, ei şi ce dacă? N-a mutat-o nimeni din loc, doar că nu se poate vedea, asta-i tot. A fost zidită înainte de venirea mea.

Apoi a vrut să viziteze casa. I-am spus că mă grăbesc şi că n-am timp. Era dispus să vină altă

dată: Spuneţi-mi ce zi vă convine. Dar nu m-am lăsat. Am pretins că aveam multe asemenea cereri. A continuat să mă iscodească, ba chiar m-a ameninţat că vine cu un permis de vizitare şi că cei de la monumente istorice (cine dracu' or mai fi şi aia?) îl vor sprijini. Era când obraznic, când linguşitor. În cele din urmă a plecat. Eram sigur că toate astea erau gogoşi, dar erau genul de lucruri pe care e mai bine să le iei în serios.

În seara aceea i-am făcut câteva fotografii. Obişnuite: Miranda citind. Au ieşit foarte bine.

Într-o zi, tot cam pe atunci, mi-a făcut portretul, ca să-mi întoarcă politeţea. A trebuit să mă aşez pe un scaun şi să privesc spre colţul camerei. După vreo jumătate de oră, a rupt desenul înainte s-o pot împiedica. (Avea obiceiul să rupă lucruri. Temperament de artist, presupun.)

Mi-ar fi plăcut să-l am, am protestat. Dar nici nu şi-a bătut capul să-mi răspundă. Mi-a spus doar să stau liniştit.

Din când în când spunea câte ceva. Mai mult observaţii personale.

„E greu să-ţi prind expresia. Ai trăsăturile atât de şterse. Totul este vag. Mă gândesc la tine mai degrabă ca la un obiect decât ca la o persoană."

Mai târziu avea să-mi declare: „Nu eşti urât, dar ai tot felul de ticuri urâte, de schimbări ale fizionomiei. Cea mai rea e buza inferioară. Te trădează". Când am ajuns sus, m-am uitat în oglindă, dar n-am priceput ce voia să spună.

Alteori îţi trântea din senin câte o întrebare ciudată. De pildă:

„Crezi în Dumnezeu?"

Nu prea, am răspuns eu.

„Răspunsul nu poate fi decât da sau nu."

Nu m-am gândit până acum. Nu văd de ce este important.

„În cazul acesta tu eşti cel închis într-o pivniţă", mi-a explicat ea.

Tu eşti credincioasă?

„Bineînţeles. Doar sunt o fiinţă umană."

Când am vrut să mai spun ceva, mi-a ordonat să tac.

S-a plâns de lumină: „Nu se poate desena la lumina asta artificială. Falsifică totul".

Ştiam unde vrea să ajungă, aşa că am tăcut mâlc.

Altă dată – nu mai ştiu când, poate în dimineaţa când mi-a început portretul – mi-a spus pe neaşteptate:

„Ai noroc că n-ai părinţi. Ai mei au rămas împreună numai din cauza mea şi a surorii mele".

De unde ştii? am întrebat-o.

„Pentru că mi-a spus mama. Şi tata. Mama e o scorpie. O scorpie infernală. Ambiţioasă şi mic-burgheză. Bea."

Am auzit, i-am spus.

„N-am putut niciodată să-mi invit prietenii la mine."

E păcat, am zis. Mi-a aruncat o privire severă, dar nu avusesem intenţia să fiu sarcastic. I-am povestit că şi mama şi tatăl meu beau.

„Tata e un om slab, deşi ţin foarte mult la el. Ştii ce mi-a spus într-o zi? A spus că nu-şi dă seama cum doi părinţi atât de răi au putut crea două fiice atât de bune. De fapt, se gândea la sora mea. Ea este cea mai inteligentă dintre noi două."

Ba tu eşti cea mai deşteaptă. Ai câştigat o bursă de merit.

„Sunt o bună desenatoare", zise. „Poate am să ajung o artistă destul de bună, dar n-am să fiu niciodată o mare pictoriţă. Cel puţin aşa cred."

Nu poţi să ştii.

„Nu sunt destul de egolatră. Sunt femeie. Trebuie să mă sprijin pe ceva." Nu ştiu de ce a schimbat brusc subiectul. M-a întrebat: „Eşti homosexual?"

Bineînţeles că nu, am exclamat eu şi m-am înroşit.

„N-ai de ce să-ţi fie ruşine. O mulţime de oameni cumsecade sunt.” Apoi continuă. „Cauţi un sprijin în mine, o simt. Probabil pentru că simţi lipsa mamei tale. Eşti în căutarea ei.”

Nu cred în tâmpeniile astea.

„Împreună n-o să reuşim nimic. Amândoi avem nevoie de sprijinul altcuiva.”

Eu pot să te sprijin financiar, i-am spus.

„Şi eu să te sprijin în toate celelalte privinţe? Să mă ferească Dumnezeu!”

„Poftim”, zise peste câteva clipe şi-mi întinse desenul. Era într-adevăr foarte reuşit, am fost uluit.

Asemănarea era uimitoare. Mi se părea că mă făcuse mai demn, chiar mai arătos decât eram.

N-ai vrea să-l vinzi? am întrebat.

„Nu mă gândeam să-l vând, dar sunt gata s-o fac. Două sute de guinee?”

De acord.

Îmi aruncă din nou o privire pătrunzătoare. „Eşti gata să-mi dai două sute de guinee pentru asta?”

Da. Pentru că e făcut de tine.

„Dă-mi-l înapoi.” I l-am dat şi până să-mi dau seama îl şi rupsese.

Te rog, nu face asta! am strigat. S-a oprit, dar foaia era deja pe jumătate ruptă.

„Dar e prost, prost de tot.” Apoi, deodată, cu un gest brusc, aproape că mi l-a aruncat în faţă. „Poftim, ia-l! Pune-ţi-l într-un sertar alături de fluturi.”

Când m-am dus din nou la Lewes i-am mai cumpărat discuri, tot ce-am găsit din muzica lui Mozart, pentru că mi se părea că-i place foarte mult.

În altă zi a desenat un castron de fructe. L-a repetat cel puţin de zece ori, după care le-a prins pe toate pe paravan şi m-a pus să le aleg pe cele mai bune. I-am spus că toate erau frumoase, dar a insistat, aşa că am desprins unul.

„E cel mai prost”, a strigat. „Nu e decât un desen corect, făcut de un student conştiincios.” Şi a continuat. „Unul dintre ele însă e bun. Sunt sigură că e bun. E de trei sute de ori mai bun decât celelalte. Ai dreptul la trei încercări. Dacă îl găseşti, când plec – dacă plec –, ţi-l fac cadou. Dacă nu reuşeşti, îmi dai zece guinee pe el.”

Ignorând înţepătura ei, am ales trei desene, dar n-am nimerit. Cel care era atât de formidabil mie mi se părea neterminat. Era aproape imposibil să ştii ce fructe reprezenta şi castronul era abia schiţat.

„Aici aproape că am reuşit să sugerez câte ceva despre fructe. De fapt, n-am sugerat mare lucru, dar îţi lasă impresia că sunt totuşi capabilă s-o fac. N-ai senzaţia asta?”

I-am răspuns că, sincer vorbind, nu.

S-a dus şi a luat din raft un album cu lucrările lui Cezanne.

„Uite”, îmi spuse ea, arătându-mi o ilustraţie color reprezentând o farfurie cu mere. „Nu numai că sugerează totul despre aceste mere, dar reuşeşte să sugereze totul despre mere în general, despre mere de toate formele şi culorile.”

Te cred pe cuvânt, i-am răspuns. Dar tot ce ai desenat tu mi se pare foarte frumos.

S-a mulţumit să-mi arunce o privire.

„Ferdinand... Ar fi trebuit să te cheme Caliban[3].”

Într-o zi, cam a treia sau a patra de la prima baie, era foarte agitată. După cină, umbla în sus şi în jos prin prima încăpere a pivniţei, s-a aşezat pe pat doar ca să se ridice din nou. Mă uitam la desenele pe care le făcuse în după-amiaza aceea. Copii după reproducerile din albume. Mi se păreau foarte inteligent făcute şi foarte asemănătoare cu originalul.

„N-am putea ieşi să ne plimbăm? izbucni ea. Îmi dau cuvântul de onoare că am să fiu liniştită.”

Dar e umed şi frig. Era a doua săptămână din octombrie.

„Înnebunesc închisă aici. Nu putem să facem măcar câţiva paşi în jurul grădinii?”

S-a apropiat de mine, lucru pe care până acum îl evitase, şi a întins mâinile să i le leg. În ultima vreme îşi lăsase părul pe spate, legat cu o panglică albastră (unul dintre lucrurile pe care mi le scrisese pe listă să le cumpăr). Avea un păr minunat. Nu mai văzusem la nimeni un păr atât de frumos. Deseori am simţit nevoia să-l ating. Doar să-l mângâi, să-l simt printre degete. Am reuşit s-o fac în seara aceea când am legat-o la gură.

Aşa că am ieşit afară. Era o noapte ciudată, luna se ascundea în spatele unui nor, iar norul se mişca uşor, dar jos, nu se simţea nicio adiere de vânt. Când am ajuns afară, a stat câteva minute pe loc, mulţumindu-se doar să respire adânc. Apoi am luat-o respectuos de braţ şi am condus-o pe poteca dintre zid şi peluză. Am intrat în grădina de legume, despărţită de rest printr-un şir de tufişuri de lemn câinesc şi ne-am dus până în fund, în livadă. Aşa cum am mai spus, n-am avut niciodată intenţii necurate faţă de ea. N-am încercat niciodată să profit de situaţia ei. Am fost întotdeauna cum nu se poate mai respectuos până în ziua în care a stricat totul. Şi totuşi, în seara aceea – poate din cauza întunericului sau poate pentru că ne plimbam amândoi şi că-i simţeam căldura braţului prin mânecă – aş fi dorit tare mult s-o iau în braţe şi s-o sărut. Tremuram ca varga. Trebuia neapărat să spun ceva, orice, ca să nu-mi pierd capul.

N-o să mă crezi dacă îţi spun că sunt foarte fericit, am zis. Bineînţeles că ea nu putea să-mi răspundă.

Pentru că ai impresia că nu simt nimic aşa cum ar trebui şi pentru că nu ştiu să-mi exprim sentimentele ca tine, crezi că nu am sentimente puternice.

Dar faptul că nu poţi să-ţi exprimi sentimentele nu înseamnă că nu sunt profunde. În timpul ăsta ne plimbam pe sub crengile copacilor.

Tot ce-ţi cer este să înţelegi cât de mult te iubesc, cât de mult am nevoie de tine şi cât de sincere sunt sentimentele mele.

Uneori trebuie să fac mari eforturi să mă stăpânesc. Nu-mi place să mă laud, dar voiam să se gândească la ce ar fi făcut alţi bărbaţi, dacă ar fi avut-o la cheremul lor.

Făcuserăm înconjurul peluzei şi ajunseserăm din nou în dreptul casei, când am auzit o maşină apropiindu-se şi trecând prin faţa casei. Am prins-o şi mai tare de braţ.

Ajunşi din nou în uşa pivniţei, am întrebat-o dacă vrea să mai dăm o dată ocol grădinii.

Spre surprinderea mea a făcut din cap semn că nu.

Evident, am condus-o jos. Când am dezlegat-o la gură şi i-am scos legăturile de la mâini, a vrut să bea ceai. „Poţi să-mi faci puţin ceai, te rog? Încuie uşa. Te aştept aici."

Am pregătit ceaiul. De cum l-am dus în cameră şi l-am turnat în ceşti, a început să vorbească: „Aş vrea să-ţi spun ceva", a zis ea. „E important."

Am ascultat cu atenţie.

„Când eram afară ai vrut să mă săruţi, nu-i aşa?"

Te rog să mă scuzi, am spus şi bineînţeles că m-am înroşit.

„Aş vrea mai întâi să-ţi mulţumesc că nu ai făcut-o, pentru că nu vreau să mă săruţi. Îmi dau seama că sunt la îndemâna ta, îmi dau seama că am mare noroc că eşti atât de rezonabil, cel puţin în ce priveşte aspectul acesta."

N-are să se mai repete, i-am promis.

„Chiar asta voiam să-ţi spun. Dacă se mai întâmplă – sau poate şi mai rău – în fine, dacă nu poţi să te abţii, vreau să-mi promiţi ceva."

N-are să se mai întâmple.

„Promite-mi că n-ai s-o faci de o manieră josnică. Vreau să spun, să nu mă aduci în stare de inconştienţă cu cloroform sau lucruri de genul ăsta. N-am să mă lupt. Am să te las să faci ce vrei.”

N-are să se mai întâmple, am repetat. Am uitat o clipă de mine. Nu pot să-mi explic de ce.

„Tot ce vreau să ştii e că dacă ai să foloseşti aceste metode, niciodată, niciodată n-am să te respect şi niciodată, absolut niciodată n-am să-ţi mai vorbesc, înţelegi?”

Nici nu mă aştept la altceva, am zis. Eram roşu ca sfecla.

Mi-a întins mâna. I-am strâns-o. Nici nu ştiu cum am ieşit din cameră. În seara aceea mă dăduse gata.

În fiecare zi programul era acelaşi: coboram între opt şi nouă, îi pregăteam micul dejun, goleam găleţile, uneori stăteam puţin de vorbă şi îmi dădea lista de cumpărături. Câteodată stăteam acasă, dar de regulă plecam aproape în fiecare zi după legumele proaspete care îi plăceau şi după lapte. Cel mai adesea, după ce mă întorceam de la Lewes, făceam curat în casă, apoi pregăteam masa de prânz, după care obişnuiam să stăm puţin de vorbă. Uneori îşi punea discurile pe care i le cumpărasem. Alteori stăteam şi mă uitam la ea în timp ce desena. După ce îi duceam ceaiul, o lăsam singură. Nu ştiu de ce ajunseserăm la un soi de înţelegere să nu fim împreună la ora aceea. După cină rămâneam să stăm mai mult de vorbă. Câteodată mă accepta cu plăcere, căci dorea să-şi facă plimbarea în prima pivniţă. Dar se întâmpla să mă expedieze sus imediat după masa de seară.

O fotografiam de câte ori mă lăsa. Mi-a făcut şi ea mie câteva poze. Am prins-o într-o mulţime de poziţii, decente, evident. Aş fi vrut să îmbrace ceva mai special, dar nu îndrăzneam s-o rog. „Nu ştiu

de ce îţi trebuie toate fotografiile astea”, îmi spunea mereu. „Doar poţi să mă vezi în fiecare zi.”

Nu se întâmpla, aşadar, nimic extraordinar. Ne petreceam toate serile împreună şi mi se părea că era imposibil ca situaţia să se schimbe vreodată. Parcă eram singuri pe lume. Nimeni nu poate înţelege cât eram de fericiţi – adică, de fapt, eu. Dar erau momente când mi se părea că, dacă ar fi fost sinceră cu ea însăşi şi dacă ar fi stat să se gândească mai bine, şi-ar fi dat seama că nu-i displăcea nici ei. Era atât de graţioasă, încât aş fi putut sta acolo toată noaptea să mă uit la ea, să-i admir forma capului şi felul în care părul îi cădea pe umeri cu o unduire anume, amintindu-mi de coada unei rândunici. Era ca un văl sau un nor de şuviţe rebele şi mătăsoase, curgându-i râuri-râuri pe umeri. Aş fi vrut să fiu poet sau artist, să-mi pot găsi cuvintele potrivite. Avea un fel al ei de a-şi arunca spre spate şuviţele care îi cădeau spre faţă, cu o mişcare simplă, naturală. Uneori îmi venea să-i spun te rog, mai fă o dată. Lasă-ţi părul spre faţă şi dă-l pe spate. Dar ar fi fost, desigur, stupid. Orice gest al ei era delicat. Simpla mişcare de a întoarce o pagină. Felul cum se ridica sau cum se aşeza, cum bea, cum fuma, totul. Chiar şi când făcea lucruri considerate urâte, de pildă când căsca sau când se întindea, le făcea cu graţie. Adevărul e că nu putea face mişcări urâte. Era mult prea frumoasă.

Şi era întotdeauna atât de curată! Mirosea întotdeauna a proaspăt (nu ca alte femei pe care le-aş putea numi). Ura murdăria la fel ca şi mine, deşi mă lua uneori peste picior din cauza aceasta. O dată mi-a spus că obsesia curăţeniei era unul dintre simptomele nebuniei. Dacă e adevărat, atunci eram amândoi nebuni.

Bineînţeles că lucrurile nu erau atât de calme şi de simple între noi. Dovadă că a încercat de mai multe ori să fugă. Din fericire, eram mereu de veghe.

Într-o zi era cât pe-aci să mă ducă de nas. Era şireată ca o vulpe. Când am intrat la ea îi era rău şi arăta ca naiba. Am întrebat-o de mai multe ori, ce-i cu tine, dar stătea lungită în pat fără să răspundă, ca şi când îi era prea rău ca să poată vorbi.

„O criză de apendicită”, şopti în sfârşit.

De unde ştii? am întrebat.

„Am crezut că mor azi-noapte”, zise. Abia vorbea. I-am spus că s-ar putea să fie altceva. Dar s-a întors cu faţa la perete şi-a zis: „O, Doamne!”

După ce mi-am revenit din şoc, m-am gândit că s-ar putea să joace teatru.

Dar imediat după aceea s-a îndoit de durere, apoi s-a ridicat, s-a uitat la mine şi mi-a spus că e gata să promită orice, dar că trebuie neapărat să chem un doctor. Sau du-mă la spital, a zis.

Pentru mine asta înseamnă sfârşitul, i-am strigat. Ai să le spui totul.

„Îţi promit, îţi promit”, gemu foarte convingător. Se pricepea să joace teatru.

Îţi voi face un ceai, am zis. Dar un spasm de durere o făcu să se îndoaie din nou.

Vomase pe jos. Mi-am amintit că mătuşa Annie îmi spusese că de apendicită se poate muri. În urmă cu un an, băiatul vecinilor făcuse apendicită. După aceea, mătuşa Annie susţinuse că au aşteptat prea mult şi că numai printr-o minune nu murise. Deci trebuia să fac ceva.

E o casă cu telefon mai jos pe drum. Mă duc acolo.

„Du-mă la spital”, mă rugă. „Îţi asumi mai puţine riscuri.”

Ce mai contează pentru mine, am zis ca şi cum aş fi fost cu adevărat disperat. Ăsta e oricum sfârşitul. Adio! Mă rog, până la tribunal. Ştiam şi eu să joc teatru.

M-am repezit pe uşă afară, ca şi când îmi pierdusem capul. Am lăsat uşa camerei deschisă, la

fel ca şi uşa primei pivniţe, m-am lipit de perete şi am aşteptat.

Într-o clipă a ieşit şi ea. Sănătoasă tun. Nu a opus rezistenţă. M-a privit şi a coborât. Mi-am luat o mutră ameninţătoare ca s-o sperii.

Avea toane şi era atât de schimbătoare că nu reuşeam întotdeauna să ţin pasul cu ea. Îi plăcea să mă vadă poticnindu-mă în urma ei (cum a şi spus într-o zi – bietul Caliban, poticnindu-se mereu în urma Mirandei), uneori îmi spunea Caliban, alteori Ferdinand. Câteodată putea fi groaznic de rea şi de tăioasă. Mă ridiculiza şi mă imita şi mă chinuia punându-mi întrebări la care nu puteam răspunde. Şi totuşi uneori se purta ca şi când ar fi avut o adevărată simpatie pentru mine. Simţeam că, în afară de unchiul Dick, nimeni nu mă înţelesese ca ea şi de aceea îi treceam totul cu vederea.

Îmi amintesc o mulţime de lucruri neînsemnate.

Într-o zi se aşezase să-mi explice secretele unor picturi. Secretele erau lucrurile pe care trebuia să cauţi să le vezi. Secretele proporţiilor şi ale armoniei, cum le numea ea. Stăteam unul lângă altul cu albumul între noi şi ea vorbea despre tablouri. Eram aşezaţi pe pat (mă pusese să cumpăr nişte pernuţe şi o cuvertură), unul lângă altul, dar fără să ne atingem. După cele petrecute în grădină eram întotdeauna foarte atent ca nu cumva s-o ating. Dar într-o seară îmi spusese, nu mai sta aşa înţepat, n-am să te omor dacă mâneca ta se va atinge de a mea.

Bine, am zis, dar nu m-am mişcat.

Atunci s-a mişcat ea. Şi braţele ni s-au atins. Apoi şi umerii. Continua să vorbească despre picturile la care ne uitam. La început m-am gândit că nu-şi dă seama că ne atingem, dar câteva pagini mai încolo îşi ridică brusc ochii spre mine.

„N-asculţi ce vorbesc.”

Ba da.

„Nu, n-asculţi. Nu te gândeşti decât la faptul că te atingi de mine. Eşti încordat. Relaxează-te.”

Dar era inutil. Eram prea încordat. S-a ridicat. Purta o fustă strâmtă albastră pe care i-o cumpărasem eu, un pulover mare negru şi o bluză albă, culori care îi stăteau foarte bine. Se postă o clipă în faţa mea şi spuse: „Of, Doamne!”

Şi s-a dus să dea cu pumnii în perete. O făcea destul de des.

„Am un prieten care mă sărută ori de câte ori ne întâlnim, fără să însemne nimic. Pentru el faptul nu are nicio importanţă. Sărută pe toată lumea. Este opusul tău. Tu nu ai niciun fel de contact cu oamenii, iar el are cu toată lumea. Sunteţi amândoi la fel de bolnavi.”

Am zâmbit. Zâmbeam întotdeauna când mă ataca. Era un soi de apărare.

„Şi nu mai zâmbi aşa, prosteşte!”

Ce altceva aş putea face? Ai întotdeauna dreptate.

„Dar nu vreau să am întotdeauna dreptate. Spune-mi că greşesc.”

Oh, ai dreptate. Ştii prea bine că ai dreptate.

„O, Ferdinand!” Şi a repetat Ferdinand, Ferdinand, ca şi când ar fi implorat cerul. Îşi luase aerul unei persoane în suferinţă şi n-am putut să mă abţin să nu râd. Dar brusc a devenit serioasă sau cel puţin aşa s-a prefăcut.

„Nu e nimic de râs. E groaznic că eşti incapabil să mă tratezi prieteneşte. Uită că sunt femeie. Relaxează-te.”

Am să încerc, i-am promis. Dar nu s-a mai aşezat lângă mine. A rămas rezemată de perete, răsfoind altă carte.

Într-altă zi, eram jos, când a început să ţipe fără niciun motiv. Tocmai lipeam un desen de-al ei pe care voia să-l vadă cum arată agăţat pe perete când, deodată, s-a aşezat pe pat şi a început să ţipe, de-ţi îngheţa sângele în vine. Am tresărit şi am scăpat banda adezivă şi ea a început să râdă.

Ce e? am întrebat.

„Uite aşa, mi-a venit să ţip.”

Era imprevizibilă.

Tot timpul critica felul meu de a vorbi. Îmi amintesc că o dată mi-a spus: „Ştii ce faci tu? Ştii cum ploaia estompează culorile şi face ca totul să pară cenuşiu? La fel faci şi tu cu limba engleză. De câte ori deschizi gura o transformi în ceva tern şi fără culoare”.

Nu e decât un exemplu din multe altele asemănătoare. Un exemplu de cum se purta cu mine.

Altă dată a făcut ce a făcut şi a adus vorba de părinţii ei. Mă bătea la cap de mai multe zile că sunt cu siguranţă bolnavi de îngrijorare şi cât eram de meschin că refuzam să le dau veşti despre ea. I-am spus că nu puteam să risc. Dar, într-o zi, după cină, mi-a spus: îţi explic eu cum să faci ca să nu rişti nimic. Îţi pui mănuşi şi te duci să cumperi plicuri şi hârtie de scris de la magazinul universal Woolworth. Îmi dictezi o scrisoare pe care o scriu eu şi te duci în cel mai apropiat oraş mare şi o pui la poştă. Nu ţi se poate da de urmă. Hârtia poate proveni din oricare din sucursalele Woolworth.

Atât m-a bătut la cap cu povestea asta, că într-o zi am făcut ce-mi propusese şi am cumpărat plicuri şi hârtie. Seara i-am dat o foaie de hârtie şi i-am spus să scrie:

„Sunt sănătoasă şi nu sunt în pericol”, i-am dictat eu.

După ce a scris fraza, a comentat: „Exprimarea e groaznică, dar n-are nicio importanţă”.

Scrie ce-ţi spun eu, i-am tăiat-o şi am continuat: „Nu încercaţi să mă găsiţi. E imposibil”.

„Nimic nu e imposibil”, comentă iar, îndrăzneaţă ca de obicei.

„Un prieten are grijă de mine”, am continuat. După care i-am spus, asta-i tot, iscăleşte.

„Nu pot să adaug domnul Clegg vă transmite complimente?”

Foarte amuzant!

A mai scris ceva şi mi-a întins foaia. Adăugase: „Pe curând, cu drag, Nanda”.

Asta ce mai e? am întrebat.

„Aşa îmi spun acasă. O să ştie că am scris-o eu.”

Preferam Miranda, i-am spus. Pentru mine era numele cel mai frumos.

După ce a scris adresa, am pus scrisoarea în plic şi, din fericire, m-am uitat înăuntru. În fundul plicului era o hârtiuţă cât jumătate dintr-o foiţă de ţigară. Nu ştiu cum reuşise, dar probabil că o avea pregătită şi o strecurase odată cu scrisoarea. Am despăturit-o şi mi-am ridicat privirea spre ea. Se uita la mine sfidător. S-a rezemat de scaun fără să-şi ia ochii de la mine. Scrisese foarte, foarte mic, cu un creion ascuţit, dar citeţ. Nu avea nimic comun cu ce-i dictasem eu. Scria:

> *M.T. Răpită de un nebun, F. Clegg. Funcţionar la primărie, care a câştigat la pronosport. Prizonieră în pivniţă. Casă izolată, cu bârne aparente. Datată deasupra uşii: 1621. Regiune de dealuri. Două ore de Londra. Până acum sunt sănătoasă. Mi-e frică. M.”*

Eram furios şi profund şocat. Nu ştiam ce să fac. În cele din urmă am întrebat-o, ţi-e frică? N-a deschis gura; mi-a făcut doar din cap semn că da.

Dar ce am făcut? am întrebat.

„Nimic. De asta sunt speriată.”

Nu pricep.

Îşi plecă ochii.

„Tot timpul mă aştept să-mi faci ceva.”

Dar ţi-am promis şi-ţi promit încă o dată, am strigat. Îţi dai aere şi faci pe ofensata că eu nu te cred pe cuvânt. Nu văd de ce situaţia se schimbă când e vorba de cuvântul meu.

„Scuză-mă.”

Am avut încredere în tine. Am crezut că-ţi dai seama că mă port frumos cu tine. Ei, află că nu accept să-ţi baţi joc de mine. Nu-mi pasă de scrisoarea ta.

Am băgat-o în buzunar.

Urmă o tăcere lungă. Ştiam că se uita la mine, dar nu voiam să mă uit la ea. S-a ridicat brusc în picioare, a venit în faţa mea şi m-a apucat de umeri ca să mă forţeze s-o privesc. M-a silit s-o privesc drept în ochi. Nu pot să explic, dar când era sinceră putea face ce voia din mine. Eram ca o bucată de plastilină în mâinile ei.

„Acum te porţi ca un puştan, îmi spuse ea. Uiţi că mă ţii aici cu forţa. Recunosc că e o forţă neviolentă, dar este totuşi înspăimântătoare."

Atâta vreme cât tu îţi respecţi cuvântul, am să mi-l respect şi eu pe al meu, am replicat şi, bineînţeles, m-am înroşit tot.

„Dar mi-am dat cuvântul că nu voi încerca să fug, nu-i aşa?"

Nu trăieşti decât cu gândul la ziua în care ai să scapi definitiv de mine, i-am spus. Pentru tine sunt un nimeni, nu-i aşa?

„De casa asta vreau să scap definitiv, nu de tine", îmi replică ea, întorcând capul.

Mă consideri nebun! Crezi că un nebun s-ar fi purtat cu tine aşa cum m-am purtat eu? Să-ţi spun eu ce ar fi făcut un nebun. Te-ar fi omorât până acum. Ca tipul ăla, Christie. Poate te aştepţi să mă reped şi eu la tine cu un cuţit de bucătărie sau cu ceva asemănător. (În ziua aia eram sătul până peste cap de ea.) Cred că nu eşti în toate minţile. Foarte bine, consideri că nu sunt normal pentru că te ţin închisă aici. Poate că nu sunt. Dar de un lucru pot să te asigur: s-ar întâmpla mult mai multe poveşti de genul acesta dacă ar exista mai mulţi oameni care să aibă bani şi timpul necesar pentru a face ce am făcut eu. Oricum, sunt mult mai multe cazuri decât se crede. Poliţia ştie. Şi cifrele sunt atât de mari, încât nu îndrăznesc să le dezvăluie.

Se uita fix la mine, deveniserăm doi străini. Probabil că aveam o mutră ciudată. Niciodată nu vorbisem atât.

„Nu mă privi astfel”, mă rugă ea. „Mi-e teamă de ceva de care tu nici nu-ţi dai seama că există în tine.”

Ce? am strigat. Eram încă furios.

„Nu ştiu. Ceva ce se ascunde în casa asta, aici, în cameră, ceva care ne pândeşte, gata să sară asupra noastră. Într-un fel suntem amândoi ameninţaţi în aceeaşi măsură.”

Ce tot vorbeşti?

„Cu toţii dorim lucruri pe care nu le putem obţine. Faptul că acceptăm această situaţie dovedeşte că suntem oameni maturi, inteligenţi.”

Încercăm toţi să luăm din viaţă ce putem. Şi dacă în cea mai mare parte a vieţii n-am avut nimic, ne luăm revanşa atunci când se iveşte ocazia. Dar bineînţeles că tu n-ai de unde să ştii toate astea.

Şi atunci mi-a surâs condescendent, ca şi când ar fi fost mult mai în vârstă ca mine.

„Ai nevoie de tratament psihiatric.”

Singurul tratament de care am nevoie este ca tu să mă tratezi ca pe un prieten.

„Dar asta şi fac!” strigă. „Nu-ţi dai seama?” „Nu crezi că toate astea au durat destul?” adăugă ea după o lungă tăcere.

Nu, am răspuns eu.

„Nu vrei să mă laşi să plec?”

Nu.

Poţi să-mi pui un căluş şi să mă legi de mâini şi de picioare şi să mă duci înapoi la Londra. N-am să suflu o vorbă.”

Nu.

„Dar ce vrei să faci cu mine? Trebuie să ai un plan!”

Vreau să fiu cu tine. Tot timpul.

„În pat?”

Ţi-am spus că nu.

„Dar ai vrea?”

Nu vreau să discut despre asta. A tăcut.

Când ştiu că un lucru este rău, i-am spus, nu-mi permit să mă gândesc la el. Nu e cuviincios.

„Eşti *absolut* extraordinar.”

Mulţumesc.

„Dacă mă laşi să plec, s-ar putea să vreau să te mai văd, pentru că mă interesezi foarte mult.”

Cum te interesează să te duci la grădina zoologică?

„Nu. Ca să încerc să te înţeleg.”

N-ai să mă înţelegi niciodată. (Trebuie să recunosc că-mi plăcea discuţia noastră, ideea că sunt un om misterios. Simţeam că reuşisem să-i arăt că nu era atotştiutoare.)

„Nu cred că voi reuşi.”

Apoi, deodată, am văzut-o în genunchi în faţa mea, cu mâinile pe creştetul capului, ca o orientală. Repetă gestul de trei ori.

„Marele stăpân misterios o va ierta pe umila lui sclavă?”

Am să mă mai gândesc, am răspuns.

„Umila lui sclavă regretă urâta scrisoare.” N-am putut să mă abţin să nu râd. Putea să joace orice rol.

Rămase acolo, în genunchi, cu mâinile pe podea, aproape de mine, privindu-mă rugător.

„Vei trimite scrisoarea?”

Am lăsat-o să mă mai roage o dată, după care am cedat. A fost aproape cea mai mare greşeală din viaţa mea.

A doua zi am luat maşina şi am plecat la Londra. Ca un prost, i-am spus unde mă duc şi mi-a dat o listă de cumpărături. Erau o grămadă! (Mai târziu mi-am dat seama că voia să-mi dea de lucru ca să lipsesc cât mai mult.) Voia să cumpăr o brânză specială străină şi să mă duc într-un anume magazin din Soho, unde se găseau cârnaţii nemţeşti care îi plăceau ei, să iau nişte discuri şi îmbrăcăminte şi câte şi mai câte. Voia tablouri de

un anumit pictor şi numai de el. Eram sincer fericit în ziua aia, niciun nor nu-mi umbrea bucuria. Credeam că uitase de cele patru săptămâni. Nu că a uitat, ci că s-a împăcat cu ideea că am să vreau să le prelungesc. Îmi făceam visuri!

Nu m-am întors decât la ora ceaiului şi bineînţeles că m-am dus direct jos la ea. Imediat mi-am dat seama că ceva nu e în regulă. Nu părea deloc bucuroasă să mă vadă şi nici măcar nu s-a uitat la toate lucrurile pe care le cumpărasem.

Mi-am dat seama imediat despre ce era vorba: patru bucăţi de piatră pe care reuşise să le disloce, probabil ca să facă un tunel. Se vedeau urme de pietriş pe trepte. De când intrasem în cameră, stătea proţăpită pe pat fără să se uite la mine. În spatele blocului dislocat era însă altă piatră, aşa că totul era în regulă. Dar i-am înţeles jocul – cârnaţii şi tablourile de un pictor anume şi tot restul. Mă dusese de nas.

Ai încercat să fugi, i-am spus eu.

„Taci din gură!” se răsti ea la mine.

Am început să caut instrumentul de care se folosise. Deodată, ceva zbură pe lângă capul meu şi căzu jos zornăind. Era un cui vechi de vreo 15-20 de centimetri. Nu ştiu cum făcuse rost de el.

Este ultima oară că te mai las singură atâta timp, i-am spus. Nu pot avea încredere în tine.

N-a spus nimic. S-a întors cu spatele. Eram mort de frică să nu înceapă iar greva foamei, aşa că n-am mai insistat. Am ieşit din cameră. Mai târziu i-am adus cina. Nu scotea o vorbă, aşa că am plecat.

A doua zi îşi revenise, deşi refuza în continuare să vorbească. A făcut doar aluzie la tentativa de fugă, singura de altfel. Dar am văzut că avea o tăietură urâtă la încheietura mâinii şi se strâmba de durere când încerca să ţină creionul ca să deseneze.

Nu am expediat scrisoarea. Poliţia e foarte abilă în anumite privinţe. Fratele unui tip pe care îl cunoscusem la primărie lucra la Scotland Yard. Era suficient un pic de praf ca să-ţi spună de unde vii şi altele de acest fel.

Când m-a întrebat de scrisoare, bineînţeles că m-am înroşit şi am început să-i explic că n-am trimis-o din cauză că n-are încredere în mine etc. etc. Mi s-a părut că mă crede. Poate că n-a fost frumos faţă de părinţii ei, dar din câte îmi spusese despre ei nu era cine ştie ce de capul lor şi nu poţi să-i mulţumeşti pe toţi. Trebuie să te gândeşti la ce e mai important.

Acelaşi lucru l-am făcut şi cu banii pe care ţinea morţiş să-i trimit la mişcarea împotriva bombei cu hidrogen. Am completat un cec şi i l-am arătat, dar nu l-am expediat. Voia dovada (recipisa), dar i-am spus că-l trimisesem anonim. Am făcut-o pentru plăcerea ei (completarea cecului, vreau să spun), dar nu văd ce rost are să-ţi iroseşti banii pe ceva în care nu crezi. Ştiu că oamenii bogaţi fac donaţii, dar, după părerea mea, o fac ca să-şi vadă numele publicat în ziare sau ca să capete scutire de impozite.

De câte ori făcea baie trebuia să astup din nou fereastra cu scânduri. Nu-mi plăcea să las tot timpul scândurile acolo. Lucrurile decurgeau bine. Odată, era foarte târziu (unsprezece noaptea), aşa că am dezlegat-o la gură înainte de a intra în baie. Afară bătea un vânt puternic. Adevărată furtună. Când a terminat, a vrut să stăm de vorbă în camera de zi (mă punea la punct de câte ori foloseam cuvântul salon), cu mâinile legate, bineînţeles. Nu părea să existe niciun pericol, aşa că am aprins instalaţia de încălzire electrică din cămin (mi-a spus că imitaţia de buşteni era culmea prostului gust şi că trebuia să fac focul cu lemne adevărate, ceea ce aveam să fac mai târziu). Am stat acolo o vreme, ea, aşezată pe covor, îşi usca părul în faţa radiatorului, eu neluându-mi bineînţeles ochii de la

ea. Era îmbrăcată în pantaloni – tot o achiziţie de-a mea – şi arăta foarte bine, toată în negru, în afara unei eşarfe mici roşii. Toată ziua – înainte de a se spăla pe cap – avusese părul împletit în două cozi. Una din marile mele plăceri era să descopăr în fiecare zi diversele feluri în care îşi aranja părul. Dar acum, în faţa căminului, şi-l lăsase liber pe spate, aşa cum îmi plăcea cel mai mult.

După o vreme se ridică în picioare şi începu să se plimbe în jurul camerei, oarecum agitată. Repeta întruna "...m-am plictisit... m-am plictisit..." Şi o ţinea tot aşa. Îmi dădea o senzaţie ciudată, cu vântul care şuiera afară şi cu atmosfera din cameră.

Deodată se opri în faţa mea.

„Hai, distrează-mă! Fă ceva!"

Adică ce? am întrebat-o. Fotografii? Dar n-avea chef de fotografii.

„Ce ştiu eu? Cântă, dansează, fă orice."

Nu ştiu să cânt. Nici să dansez.

„Spune-mi toate glumele pe care le ştii."

Nu ştiu niciuna, am răspuns. Aşa şi era. Nu-mi puteam aminti nici măcar una.

„Dar trebuie să ştii. Credeam că toţi bărbaţii ştiu bancuri deocheate."

Din astea nu ţi-aş spune chiar dacă aş şti.

„De ce nu?"

Se spun numai între bărbaţi.

„Da' despre ce crezi tu că discută femeile? Pun pariu că ştiu mai multe bancuri deocheate decât tine."

Nu m-ar mira, am zis.

„Of, eşti ca mercurul. Aluneci printre degete."

Porni din nou prin cameră şi, deodată, luă o perniţă de pe scaun, se întoarse şi îi dădu un şut cu piciorul drept spre mine. Bineînţeles că am fost uimit; m-am ridicat în picioare. Atunci a făcut acelaşi lucru cu altă pernă, apoi cu alta care a ricoşat şi a răsturnat un ceainic de aramă de pe măsuţă.

Uşor, uşor, i-am spus.

„Apropie-te, tu, broască ţestoasă!” îmi strigă ea (presupun că era vreun citat literar). Şi aproape imediat a apucat un soi de cană de pe consola căminului şi a aruncat-o spre mine. Cred că mi-a strigat s-o prind, dar n-am putut şi s-a lovit de perete, făcându-se ţăndări.

Potoleşte-te! i-am spus.

Dar a urmat alt vas. Râdea tot timpul. Nu era propriu-zis un râs răutăcios, mai curând isteric, ca al unui copil răsfăţat. Lângă fereastră era o farfurie verde frumoasă, cu o căsuţă ţărănească în relief; a dat-o jos de pe perete şi a spart-o în mii de bucăţi. Nu ştiu de ce farfuria aia îmi plăcuse întotdeauna şi am fost foarte nemulţumit s-o văd ţăndări. Aşa că am ţipat la ea, furios de-a binelea, încetează!

S-a mulţumit să-mi dea cu tifla, să facă un gest vulgar şi să scoată limba la mine ca un golan!

Ar trebui să fii mai rezonabilă!

„Ar trebui să fii mai rezonabilă”, mă imită ea în bătaie de joc, continuând: „Dă-te, te rog, puţin de o parte, ca să pot să ajung la farfuriile alea frumoase din spatele tău”. Erau două lângă uşă. „Doar dacă nu preferi să le spargi tu personal!”

Încetează, am strigat din nou. Ajunge!

Dar a trecut iute în spatele canapelei, îndreptându-se spre farfurii. M-am interpus între ea şi uşă, a încercat să se strecoare pe sub braţul meu, dar am prins-o.

Şi deodată s-a transformat.

„Dă-mi drumul!” îmi spuse liniştită. Bineînţeles că n-am lăsat-o, mă temeam că se prefăcea doar că se calmase.

Dar repetă: „Dă-mi drumul!” cu atâta răutate, că am lăsat-o imediat. S-a dus şi s-a aşezat din nou în faţa focului.

După o vreme îmi spuse: „Adu o mătură. Vreau să fac curat.”

Lasă că fac eu mâine.

„*Vreau* să fac curat!” insistă, pe un ton de parcă ar fi fost stăpâna casei.

Ţi-am spus că fac eu!

„Totul a fost din vina ta.”

Bineînţeles!

„Eşti cel mai tipic specimen de mic-burghez mărginit pe care l-am întâlnit vreodată.”

Chiar aşa?

„Da. *Eşti*. Dispreţuieşti adevăraţii burghezi pentru snobismul lor şi pentru felul snob în care vorbesc şi se poartă. Aşa-i că am dreptate? Dar tot ce propui în schimb este un meschin şi dezgustător refuz de a avea gânduri urâte sau de a face vreun lucru urât sau indecent, oricare ar fi el. Dar nu ştii că tot ce este cu adevărat mare în istoria artei, tot ce este frumos în viaţă este de fapt ceea ce tu consideri urât şi indecent sau rezultatul unor sentimente, după tine, indecente. Ca pasiunea, dragostea, ura, adevărul. Ştii asta?”

Nu înţeleg ce vrei să spui, am răspuns.

„Ba ştii foarte bine. De ce continui mereu să foloseşti aceleaşi cuvinte absurde: urât, drăguţ, cuviincios, corect? Eşti ca o fată bătrână care consideră căsătoria ceva murdar, convinsă că totul este murdar în afara ceştilor de ceai apătos pe care le bea în camera ei îmbâcsită. De ce omori orice urmă de viaţă din ce este viu? De ce ucizi toată frumuseţea?”

Nu am avut în viaţă aceleaşi şanse ca tine. Asta e explicaţia.

„Dar poţi să te schimbi, eşti tânăr, ai bani. Poţi să te instruieşti. Tu ce-ai făcut până acum? Ai avut un vis, un vis meschin şi neînsemnat, cum au probabil puştii când se masturbează, şi te-ai dat peste cap să-mi faci mie plăcere ca să nu fii nevoit să recunoşti faţă de tine însuţi că toată povestea asta cu prezenţa mea aici este urâtă, urâtă şi indecentă.”

Tăcu brusc. Apoi adăugă: „N-are niciun rost. Nu înţelegi nimic din tot ce-ţi spun. E ca şi când aş

vorbi altă limbă.”

Înţeleg. Ştiu că n-am niciun fel de educaţie.

A strigat exasperată: „Eşti un prost. Prost şi pervers.” Apoi: „Ai bani – de fapt nu eşti chiar atât de prost şi ai putea deveni orice ţi-ar plăcea. Numai că trebuie neapărat să te dezbari de trecut. Trebuie să-ţi ucizi mătuşa şi casa în care ai locuit şi pe oamenii în preajma cărora ai trăit. Trebuie să devii o fiinţă nouă, o altă persoană”.

Cu o mişcare agresivă şi-a apropiat faţa de a mea ca şi când mi-ar fi cerut un lucru uşor pe care eu refuzam să-l fac.

Ca perspectivă – nici nu se poate mai bine!

„Uite ce ai putea face. Ai putea... Ai putea colecţiona tablouri. Am să te sfătuiesc ce să alegi. Pot să te prezint unor oameni care se pricep la colecţionarea obiectelor de artă. Gândeşte-te la toţi pictorii săraci pe care i-ai putea ajuta. În loc să masacrezi fluturi ca un copil tâmpit.”

Există oameni deosebit de inteligenţi care colecţionează fluturi, i-am răspuns.

„Inteligenţi!... Şi la ce foloseşte toată povestea asta? Se pot numi fiinţe umane?”

Ce vrei să spui? am întrebat.

„Dacă simţi nevoia să pui o asemenea întrebare, nu pot să-ţi dau niciun răspuns”, spuse ea, adăugând: „Se pare că de câte ori discutăm sfârşesc prin a-ţi spune lucruri umilitoare. Urăsc situaţia asta. E vina ta. Te strecori întotdeauna cu o treaptă mai jos decât mine.”

Mă repezea uneori în felul ăsta. Bineînţeles că nu-i purtam pică, deşi mă simţeam jignit. Ce voia ea, de fapt, era o persoană total diferită de mine, o persoană cum eu n-am să pot fi niciodată. De exemplu, după ce mi-a spus că aş putea colecţiona tablouri, gândul acesta m-a ţinut treaz toată noaptea. M-am visat colecţionar de tablouri, locuind într-o casă mare cu tablouri celebre pe pereţi, pe care lumea venea să le vadă. Miranda era cu mine, bineînţeles. Dar tot timpul eram conştient

că e o prostie; nu voi colecţiona niciodată altceva decât fluturi. Tablourile nu-mi spun nimic. Ce nu fac pentru plăcerea mea nu prezintă niciun interes pentru mine. Dar ea nu putea înţelege asta.

Mi-a mai făcut câteva portrete foarte bune, dar exista ceva în desenele ei care nu-mi plăcea. Nu căuta să redea atât asemănarea trăsăturilor, cât ceea ce numea ea firea mea interioară. Uneori îmi făcea nasul atât de ascuţit, de parcă te înţepa, şi gura urâtă, cu buze subţiri. Vreau să spun că arătam mai rău decât în realitate, deşi ştiu că nu sunt vreo frumuseţe. Nu îndrăzneam să mă gândesc la momentul când se vor sfârşi cele patru săptămâni. Nu ştiam ce se va întâmpla, dar îmi spuneam că ne vom certa din nou, că va fi îmbufnată, dar că o voi convinge să mai stea alte patru săptămâni. Voiam să cred că am oarecare putere asupra ei şi că va face ce vreau eu. De fapt, trăiam de pe o zi pe alta. Nu-mi făceam planuri. Aşteptam. Uneori mă gândeam chiar că o să vină poliţia. Într-o noapte am avut un vis groaznic: că veniseră şi fusesem nevoit s-o ucid înainte ca poliţiştii să intre în cameră. Mi se părea de datoria mea s-o ucid, deşi nu aveam la îndemână decât o pernă. O loveam întruna, dar ea râdea şi în cele din urmă m-am repezit la ea şi am sufocat-o şi atunci n-a mai mişcat. Dar când am dat perna la o parte, stătea acolo în pat, râzând. Se prefăcuse doar că e moartă. M-am trezit lac de apă. Era prima oară că visam că am omorât pe cineva.

Cu câteva zile înainte de sfârşitul celor patru săptămâni, începu să vorbească despre plecare. Îmi tot repeta că n-are să sufle nimănui nimic şi eu, bineînţeles, trebuia să mă prefac că o cred. Dar ştiam că şi fără vrerea ei poliţia şi părinţii i-ar fi smuls până la urmă adevărul. Îmi spunea întruna cum aveam să rămânem prieteni şi cum mă va ajuta să aleg tablouri, că îmi va prezenta o mulţime

de lume şi va avea grijă de mine. S-a purtat cu adevărat foarte drăguţ în zilele alea. Nu că n-ar fi avut motive.

În sfârşit, sosi şi ziua fatală, 10 noiembrie. A doua zi urma să plece. Primul lucru pe care mi l-a spus, când am intrat cu cafeaua de dimineaţă, a fost dacă nu putem să facem o petrecere diseară.

Şi pe cine invităm? am întrebat-o glumind. Deşi nu e nevoie s-o mai spun, n-aveam niciun chef de glumă.

„Numai noi doi. La urma urmei... până acum ne-am descurcat destul de bine şi singuri, nu-i aşa?” Şi adăugă: „O facem sus, în sufragerie”.

Am fost, bineînţeles, de acord. N-aveam de ales.

Mi-a făcut o listă de lucruri pe care să le cumpăr de la un magazin de delicatese din Lewes şi m-a întrebat dacă sunt de acord să cumpăr vin de Xeres şi o sticlă de şampanie. Bineînţeles că am acceptat. N-o văzusem niciodată atât de binedispusă. În ciuda necazurilor care aveau să vină, eram şi eu la fel de încântat ca şi ea. Ce simţea ea simţeam şi eu.

Ca s-o fac să râdă, i-am spus, ţinută de seară, se înţelege.

„Oh!” răspunse ea. „Mi-ar plăcea o rochie frumoasă şi am nevoie de ceva mai multă apă caldă ca să mă spăl pe cap.”

Am să-ţi cumpăr o rochie. Spune-mi cam cum să fie şi ce culoare, cum ai făcut şi altă dată, şi găsesc eu ceva la Lewes.

Ciudat. Eu, care fusesem tot timpul atât de precaut, am scăpat acum vorba din gură! M-am înroşit tot. Dar ea mi-a zâmbit.

„Ştiam că e Lewes. Am găsit o etichetă pe una din perne. Şi vreau o rochie neagră sau nu, crem, gri... stai!... şi se repezi la cutia cu vopsele şi amestecă mai multe culori, cum mai făcuse şi altă dată când îmi ceruse un fular de o culoare anume, în ziua când fusesem la Londra. Culoarea asta. Să fie simplă, până la genunchi, nu lungă, şi cu

mâneci ca astea (le desena) sau fără mâneci. Ca asta sau ca asta.”

Îmi plăcea întotdeauna s-o văd desenând: mâna îi mergea atât de repede, zbura pe hârtie ca o pasăre. O simţeam mereu grăbită să deseneze ce avea de desenat.

Se înţelege că în ziua aceea eram departe de a fi fericit. Nu-mi făcusem niciun plan dinainte. Numai eu eram în stare de aşa ceva. Nu ştiu ce credeam că se va întâmpla. Nici măcar nu ştiu dacă nu îmi trecuse prin minte să-mi ţin făgăduiala, chiar dacă iniţial îmi fusese smulsă cu forţa şi, cum se spune, promisiunile făcute la ananghie nu sunt promisiuni.

Nu m-am dus la Lewes, ci la Brighton şi, după ce m-am învârtit puţin, într-un magazin mic am văzut exact rochia pe care şi-o dorea. Se vedea de la o poştă că era o rochie de casă mare. La început nici nu au vrut s-o vândă fără probă, deşi era măsura pe care o cerusem. Întorcându-mă la locul unde parcasem furgoneta, am trecut pe lângă alt magazin, de bijuterii, şi mi-a venit brusc ideea că s-ar bucura să-i fac un cadou. Şi poate că ar mai uşura puţin lucrurile când aveam să abordăm problema esenţială. Era un colier de safire şi diamante, aşezat pe o bucată de catifea neagră, în formă de inimă – vreau să spun că aranjaseră ei colierul în formă de inimă. Am intrat şi când am aflat că făcea trei sute de lire am fost cât pe ce să renunţ, dar partea generoasă a naturii mele a triumfat. La urma urmei, bani aveam. Vânzătoarea din magazin l-a pus la gât şi arăta cu adevărat frumos şi scump. „Pietrele sunt mici”, mi-a spus domnişoara, „dar au ape foarte frumoase şi e un model victorian.” Mi-am amintit că Miranda îmi spusese cândva că-i plac obiectele din epoca victoriană şi asta m-a convins. Au fost probleme cu cecul, evident. La început vânzătoarea nu a vrut să-l accepte, dar am pus-o să telefoneze la bancă şi a schimbat tonul imediat după aceea. Dacă aş fi

vorbit afectat şi aş fi spus că sunt lordul Jeg sau ceva de genul ăsta, pariez... Oricum, n-aveam timp de pierdut.

Ciudat cum o idee te duce la alta. În timp ce cumpăram colierul, am văzut nişte inele şi asta mi-a sugerat planul că aş putea s-o rog să se căsătorească cu mine şi dacă mă refuza ar fi însemnat s-o ţin închisă în continuare. Era un pretext bun. Ştiam că nu va spune da. Aşa că am cumpărat un inel. Era foarte frumos, dar nu prea scump. Îţi lua ochii, nimic mai mult.

Când am ajuns acasă, am spălat colierul (nu-mi plăcea ideea că atinsese gâtul vânzătoarei) şi l-am ascuns în aşa fel încât să-l scot la momentul potrivit. După care am făcut toate pregătirile de care îmi vorbise: am aranjat florile, iar sticlele le-am pus pe servantă. Am aranjat totul ca la marile restaurante, luându-mi, evident, toate măsurile de precauţie. Ne înţeleseserăm să cobor s-o iau la şapte. Nu trebuia s-o văd după ce îi dădeam pachetele; ca înainte de nuntă.

Hotărâsem ca de data asta s-o aduc sus fără să-i leg mâinile şi fără s-o leg la gură. Era un risc, dar aveam s-o pândesc ca un uliu şi, bineînţeles, aş fi avut la îndemână tamponul de cloroform şi tetraclorură de carbon în cazul că ar fi apărut vreun bucluc. Dacă s-ar fi întâmplat să ciocănească cineva la uşă, i-aş fi pus iute tamponul la nas, căluşul la gură, i-aş fi legat mâinile şi picioarele şi aş fi închis-o în bucătărie, după care aş fi putut să deschid.

La şapte eram gata îmbrăcat cu costumul meu cel bun, cămaşa cea mai frumoasă şi o cravată nouă, pe care mi-o cumpărasem special. M-a lăsat să aştept vreo zece minute, după care a apărut. Mi s-a tăiat răsuflarea. O clipă mi s-a părut că nici nu era ea; atât era de schimbată! Îşi dăduse cu parfumul franţuzesc pe care i-l cumpărasem şi pentru prima oară de când era la mine se fardase. Purta rochia cea nouă şi îi venea de minune. Era

crem, foarte simplă, dar elegantă, decoltată şi fără mâneci. Nu era o rochie de fată tânără. Părea o femeie în toată puterea cuvântului. Ca niciodată, se pieptănase cu părul în sus, foarte aparte. Mi-a spus că era o coafură „empire”. Arăta exact ca manechinele din reviste. Eram uluit să văd cât putea să fie de schimbată, când voia. Îmi amintesc că până şi ochii îi erau altfel, şi-i conturase cu negru, ca să pară mai sofisticată. Aşa a zis: sofisticată. Bineînţeles că mă făcea să mă simt stângaci şi greoi. Aveam aceeaşi senzaţie ca în ziua în care găsisem un fluture absolut minunat şi mă gândeam că va trebui să-l omor. Vreau să spun că frumuseţea te năuceşte, nu mai ştii ce vrei să faci, ce trebuie să faci.

„Ei?” întrebă ea şi se învârti încet, lăsându-se admirată.

Foarte frumos, i-am răspuns eu. „Asta-i tot?” Mă privi pe sub sprâncene. Era nemaipomenit de frumoasă.

Minunat, am şoptit. Nu ştiam ce să spun. Aş fi vrut să o privesc la nesfârşit, dar nu îndrăzneam. Aproape că-mi era frică.

Aveam impresia că suntem şi mai departe unul de celălalt. Şi deveneam tot mai conştient că nu o puteam lăsa să plece.

Ei, ce facem, i-am spus, nu mergem sus?

„Aşa, cu mâinile dezlegate, fără căluş?”

Acum nu mai are nicio importanţă. S-a terminat cu toate astea.

„Cred că tot ceea ce faci azi şi ceea ce vei face mâine vor rămâne unele dintre cele mai frumoase amintiri din viaţa ta.”

Şi unele din cele mai triste, nu m-am putut abţine să adaug.

„Nu, te înşeli. Este începutul unei vieţi noi. Al unei noi personalităţi.” Şi a întins mâna, a apucat-o pe a mea şi a pornit-o pe scară în sus.

Ploua cu găleata, aşa că a luat-o la fugă spre bucătărie şi, trecând prin sufragerie, a intrat în

salon.

„E drăguţ”, constată ea.

Ia te uită! Mi se pare mie sau tu spuneai că vorba asta nu înseamnă nimic?

„Unele lucruri sunt drăguţe. Poţi să-mi dai un pahar de Xeres?” Am turnat în două pahare. Eram acolo amândoi şi m-a făcut să mor de râs: se prefăcea că este în mijlocul unei încăperi pline de lume, le făcea cu mâna, îmi vorbea despre ei, iar lor le povestea despre noua mea viaţă. Apoi a pus un disc cu muzică lentă şi era atât de frumoasă. Era transfigurată şi ochii îi erau plini de viaţă. Şi atunci parfumul ei franţuzesc care plutea prin cameră, vinul şi căldura focului (de lemne, de data asta) au reuşit să mă facă să uit că aveam s-o supăr mai târziu. I-am spus chiar şi nişte glume tâmpite, dar a râs.

A mai băut un pahar de vin, după care am trecut în camera cealaltă, unde strecurasem cadoul sub şervetul ei şi l-a văzut imediat.

„E pentru mine?”

Deschide-l şi vei vedea, i-am răspuns. A desfăcut ambalajul de hârtie şi a scos cutia de piele bleumarin, a apăsat pe deschizătoare şi a rămas mută. Făcuse ochii mari.

„Sunt pietre veritabile?” Rămăsese absolut trăsnită.

Bineînţeles. Sunt mici, dar sunt de calitate excepţională.

„Sunt splendide” şi îmi întinse cutia. „Nu pot să accept. Înţeleg, cred că înţeleg de ce îmi oferi colierul şi îţi sunt recunoscătoare, dar... nu pot accepta.”

Vreau să-l primeşti, am zis.

„Dar... Ferdinand, când un băiat oferă unei fete un cadou ca ăsta, nu poate să însemne decât un singur lucru.”

Ce? am întrebat.

„Oamenilor le trec prin cap lucruri urâte.”

Dar vreau să-l accepţi. Te rog.

„Îl voi purta în seara aceasta, pretinzând că este al meu.”

„Dar chiar şi este al tău.”

Ocoli masa şi, venind cu cutia, îmi spuse:

„Pune-mi-l tu. Când oferi bijuterii unei fete, trebuie să i le pui chiar tu”.

Stătea lângă mine, privindu-mă, apoi se întoarse cu spatele. Am luat colierul cu delicateţe şi i l-am pus în jurul gâtului. Nu reuşeam să-l închid, atât de tare îmi tremurau mâinile. Era prima oară că-i atingeam gâtul. (Nu-i atinsesem decât mâinile până acum.) Mirosea atât de frumos, că aş fi putut sta aşa lângă ea toată seara. Eram ca personajele unei reclame care prinseseră viaţă. Apoi s-a întors spre mine şi m-a privit.

„E frumos?” Am făcut din cap semn că da. Nu puteam scoate o vorbă. Voiam să-i spun ceva drăguţ, să-i fac un compliment.

„Ţi-ar plăcea să te sărut pe obraz?”

N-am răspuns, dar şi-a pus mâinile pe umerii mei, s-a ridicat puţin pe vârfuri şi m-a sărutat pe obraz. Probabil că obrajii îmi ardeau, mă înroşisem într-atât, încât puteam da foc la casă.

Am mâncat friptură de pui rece cu tot felul de garnituri; am deschis sticla de şampanie şi am fost uimit să văd cât era de bună. Mi-a plăcut. Mi-a părut rău că nu cumpărasem decât o singură sticlă. Se bea uşor şi nu ţi se urcă la cap. Am râs şi ne-am distrat ca nebunii. Era tare spirituală când se adresa unor persoane care nu erau de faţă.

După ce am terminat masa, am făcut amândoi cafeaua în bucătărie. Eram, bineînţeles, cu ochii pe ea şi ne-am dus s-o bem în salon, unde a pus discurile cu muzică de jazz pe care i le cumpărasem. Ne-am aşezat pe canapea unul lângă altul.

Am jucat şarade: ea mima tot felul de chestii, silabe, cuvinte şi eu trebuia să ghicesc. Nu prea mă pricepeam nici să mimez, nici să ghicesc. Îmi amintesc că unul din cuvintele pe care le-a mimat

a fost „fluture”. A mimat de mai multe ori şi eu tot nu ghiceam. Am zis avion şi toate numele de păsări care îmi treceau prin cap, până când, descurajată, s-a prăbuşit într-un fotoliu şi mi-a spus că eram exasperant. Pe urmă a vrut să danseze. A încercat să mă înveţe swing şi samba şi am fost nevoit astfel s-o ating. Simţeam că mi se învârteşte capul şi nu reuşeam să păstrez ritmul. Cred că mă găsea de-a dreptul tâmpit.

După care a trebuit să se retragă o clipă. Nu prea mi-a convenit, dar îmi dădeam seama că nu puteam s-o trimit jos. A trebuit s-o las să se ducă sus, în timp ce eu m-am postat pe scară, într-un loc de unde puteam vedea dacă se apucă să facă semnale cu lumina sau mai ştiu eu ce (uitasem să bat scândurile). Fereastra era sus şi ştiam că nu poate sări pe acolo fără s-o aud, căci până la pământ distanţa era destul de mare. Oricum, a ieşit imediat şi m-a văzut pe scări.

„Chiar nu poţi să-mi acorzi niciun pic de încredere?” întrebă pe un ton cam înţepat.

Ba da, am bâiguit. Nu e ce crezi. Ne-am dus înapoi în salon.

„Atunci ce e?”

Dacă fugi acum ai să poţi spune că te-am ţinut închisă cu forţa. Dacă te duc acasă, pot să susţin că te-am eliberat. Ştiu că e o prostie, am spus. Bineînţeles că jucam puţin teatru, dar situaţia era tare încurcată.

Se uită la mine, după care zise:

„Ce-ar fi să stăm de vorbă? Hai, vino şi aşază-te lângă mine.”

M-am conformat.

„Ce ai de gând să faci după plecarea mea?”

Nu mă gândesc la asta.

„Vrei să ne mai vedem?”

Bineînţeles că vreau.

„Te-ai hotărât să te instalezi definitiv la Londra? Atunci vom face din tine un tânăr modern, o

persoană interesantă pe care să-ţi facă plăcere s-o întâlneşti.”

Are să-ţi fie ruşine cu mine faţă de prietenii tăi.

Totul părea ireal. Ştiam că se preface, aşa cum mă prefăceam şi eu. Mă durea capul. Toate mergeau pe dos.

„Am o mulţime de prieteni. Ştii de ce? Pentru că nu-mi e niciodată ruşine de ei. Poate crezi că eşti personajul cel mai ciudat dintre ei. Nici pe departe. Unul dintre ei e total imoral, dar e un pictor excelent, aşa că-i iertăm tot. Lui nu-i e ruşine de el însuşi. La fel trebuie să faci şi tu. Să nu te simţi jenat. Am să te ajut. E uşor. Trebuie doar să încerci.”

Mi-am zis că sosise momentul să-i fac declaraţia. Oricum, nu mai puteam rezista.

Te rog, mărită-te cu mine! i-am spus. Aveam inelul în buzunar, gata pregătit.

Tăcere.

Tot ce am îţi aparţine, am spus.

„Căsătoria implică dragoste”, mi-a răspuns.

Eu nu sper nimic. Nu mă aştept să faci ceva pe care nu vrei să-l faci. Eşti liberă să studiezi arta sau orice altceva. Nu-ţi voi cere nimic. Nu voi pretinde nimic de la tine decât să fii soţia mea cu numele şi să locuieşti în aceeaşi casă cu mine.

Stătea cu ochii pironiţi în podea.

Ai să ai dormitorul tău şi poţi să-l încui în fiecare noapte, am continuat.

„Dar asta e groaznic. E inuman. N-o să ne înţelegem niciodată. Inimile noastre nu sunt în acelaşi fel.”

Şi totuşi, am şi eu o inimă, am spus.

„Nu poţi să înţelegi. Pentru mine lucrurile sunt de două feluri: frumoase şi urâte. Nu judec în funcţie de bine şi rău. Ci numai în termeni de frumos şi urât. Consider că o mulţime de lucruri bune sunt urâte şi o groază de lucruri rele sunt frumoase.”

Te joci cu cuvintele, am zis.

S-a mulţumit să mă privească o clipă, după care a zâmbit, s-a ridicat şi s-a dus lângă foc. Era minunată, dar atât de distantă! De superioară!

Presupun că eşti îndrăgostită de Piers Broughton, sau cum îl cheamă, i-am spus.

Simţeam nevoia s-o zdruncin puţin. A rămas trăsnită.

„De unde ai aflat de el?”

I-am spus că citisem în ziare. Scria că sunteţi logodiţi, neoficial, am adăugat.

Mi-am dat imediat seama că nu era aşa. A început să râdă.

„E ultimul om de pe faţa pământului cu care m-aş mărita. Mai curând m-aş mărita cu tine.”

Atunci de ce n-o faci?

„Pentru că nu mă pot căsători cu un bărbat căruia nu simt că-i aparţin din toate punctele de vedere. Vreau să-i dau sufletul, inima, trupul. Aşa după cum am nevoie să simt că şi el îmi aparţine.”

Eu îţi aparţin.

„Da’ de unde! Să aparţii cuiva implică două aspecte: unul care dă şi celălalt care acceptă ce i se dă. Tu nu-mi aparţii pentru că eu nu pot să te accept. Nu-ţi pot da nimic în schimb.”

Nu cer prea mult.

„Ştiu. Nu vrei decât ceea ce oricum nu pot ţine pentru mine. Felul în care arăt, în care vorbesc, în care mă mişc. Dar eu nu mă limitez numai la atât. Mai există în mine şi alte lucruri pe care sunt gata să le dau, dar pe care nu ţi le pot da ţie pentru că nu te iubesc.”

Am spus, asta schimbă totul, nu?

M-am ridicat în picioare. Capul îmi plesnea de durere. Şi-a dat imediat seama ce voiam să spun. A fost suficient s-o privesc. Dar se prefăcea că nu înţelege.

„Ce vrei să spui?”

Ştii foarte bine ce vreau să spun, i-am răspuns.

„Bine. Mă mărit cu tine. Mă mărit cu tine când vrei.”

Ha, ha, ha! Ia te uită!

„Nu asta voiai?”

Crezi că nu ştiu că pentru asta e nevoie de martori şi de tot felul de lucruri?

„Şi?”

N-am încredere în tine niciun pic.

Felul în care m-a privit mi-a făcut de-a dreptul rău. De-abia dacă mă considera o fiinţă umană. Nici măcar nu-şi bătea joc de mine. Mă privea fascinată, ca pe un obiect picat de pe altă planetă.

Crezi că înghit toate gogoşile tale?

A spus încet: „Ferdinand.” Pe un ton rugător. Alt şiretlic de-al ei.

Şi nu-mi mai spune Ferdinand! m-am răstit eu.

„Dar mi-ai promis. Nu poţi să nu-ţi respecţi promisiunea.”

Pot să fac ce vreau.

„Nu înţeleg ce vrei de la mine. Cum pot să-ţi dovedesc că-ţi sunt prietenă dacă nu-mi dai niciodată ocazia să-ţi dovedesc?”

Taci!

Şi brusc a început să joace teatru – scena cea mare –, dar eram pregătit. Lucrul pentru care nu eram însă deloc pregătit a fost zgomotul unei maşini care se auzi afară. În clipa în care maşina s-a apropiat de casă, Miranda şi-a întins uşor piciorul spre foc, ca şi când ar fi vrut să se încălzească, şi a lovit cu putere un butuc în flăcări aruncându-l în mijlocul covorului, după care a început să ţipe, repezindu-se spre fereastră. Dar constatând că obloanele erau zăvorâte, s-a întors şi a luat-o la fugă spre uşă. Am prins-o la timp. Nu aveam tamponul cu cloroform pe care îl pusesem într-un sertar, dar aveam reflexe rapide. S-a întors spre mine, şi-a înfipt unghiile în faţa mea ţipând în continuare, dar, cum nu eram dispus să mă port cu mănuşi, i-am imobilizat braţele astupându-i gura cu cealaltă mână. S-a zbătut, a dat cu picioarele, a încercat să mă muşte. Intrasem în panică. Şi atunci am apucat-o de umeri şi am împins-o cu putere

spre sertarul unde pusesem cutia de plastic. Şi-a dat seama ce era înăuntru, a început să se zbată şi mai tare, mişcându-şi capul spre stânga şi spre dreapta. Dar am reuşit să scot tamponul şi să-i astup cu el nasul şi gura. În timpul ăsta eram, bineînţeles, cu urechile ciulite. Şi mă uitam la butucul pe care-l aruncase din cămin. Covorul ardea mocnit şi camera se umpluse de fum. Când am simţit că tamponul îşi făcuse efectul, i-am dat drumul şi m-am repezit să sting focul. Am turnat apa dintr-un vas cu flori. N-aveam timp de pierdut. Am hotărât s-o duc jos imediat, ceea ce am şi făcut, am întins-o pe pat, după care m-am repezit sus să mă asigur că focul se stinsese şi că nu era nimeni prin apropiere.

Am deschis cu grijă uşa din faţă, dar nu era nimeni. Totul era în regulă. Am coborât din nou.

Era aşa cum o lăsasem. Nu-şi revenise. Arăta groaznic. Rochia îi alunecase şi i se dezgolise un umăr. Nu ştiu de ce vederea umărului gol m-a tulburat, mi-a dat idei. Zăcea acolo, în mijlocul patului. Aveam senzaţia că îi dovedisem, în sfârşit, că eu eram stăpânul. Avea un umăr gol. I se vedea şi marginea de sus a ciorapului. Ceva mi-a amintit de un film american pe care-l văzusem cândva (sau poate doar pozele dintr-o revistă), cu un bărbat care dusese acasă o fată beată şi o urcase în pat. Nimic indecent. Nu făcuse decât atât; nimic altceva, şi a doua zi fata se trezise îmbrăcată cu pijamaua lui.

Cam acelaşi lucru am făcut şi eu. I-am scos rochia şi ciorapii, dar i-am lăsat unele lucruri pe ea: sutienul şi celălalt articol de lenjerie, ca să nu merg prea departe. Era adorabilă, lungită în pat, cu nimic altceva pe ea decât ceea ce mătuşa Annie numea: te-miri-ce-şi-mai-nimic. (Susţinea că de asta sunt atâtea femei bolnave de cancer.) Ai fi zis că e în costum de baie.

Era ocazia pe care o aşteptam. Mi-am luat aparatul şi am făcut câteva fotografii. Aş fi făcut

mai multe, dar a început să dea semne că îşi revine, aşa că am fost nevoit să strâng totul în grabă şi s-o şterg.

Am developat imediat filmul şi am făcut pozele. Erau foarte reuşite. Nu artistice, dar interesante.

Eram în aşa hal de nervi, că n-am închis ochii toată noaptea. Erau momente când îmi venea să cobor să-i pun din nou tamponul cu cloroform pe faţă ca să mai fac şi alte poze. Da, aşa ajunsesem. Nu sunt aşa de felul meu, dar starea în care mă aflam în seara aceea se datora celor întâmplate şi tensiunii nervoase în care mă aflam. Şampania nu avusese nici ea un efect prea bun asupra mea şi în plus mai era şi tot ce-mi trântise în faţă. Toate se adunaseră în ceea ce se cheamă un concurs de împrejurări.

În urma celor întâmplate, situaţia dintre noi n-a mai fost niciodată aceeaşi. Fusese cumva dovada că noi doi nu eram făcuţi unul pentru celălalt. Ea nu mă înţelesese niciodată şi presupun că, la rândul ei, considera că eu nu o voi putea înţelege niciodată pe ea. Sau, oricum, aşa ar fi pretins.

Chibzuind mai târziu la ce am făcut, şi anume că am dezbrăcat-o, m-am gândit că n-a fost prea rău. Nu mulţi bărbaţi ar fi reuşit să se stăpânească şi să se mulţumească doar cu câteva fotografii. Era mai degrabă un punct în favoarea mea.

M-am gândit ce şi cum să fac şi am hotărât că cel mai nimerit era să-i duc o scrisoare. Iată ce i-am scris:

Îmi cer scuze pentru aseară. Am impresia că acum consideri că n-ai să mă poţi ierta niciodată.

Promisesem să nu folosesc forţa decât dacă sunt obligat. Cred că eşti de acord că

aseară m-ai obligat să fac uz de forţă prin tot ceea ce ai făcut.

Te rog să înţelegi că nu am făcut decât ceea ce era necesar. Ţi-am scos rochia pentru că m-am temut că are să-ţi fie iarăşi rău.

Te-am tratat cu tot respectul pe care îl puteam dovedi în condiţiile date. Te rog să apreciezi că nu am mers atât de departe cum ar fi făcut-o alţii într-o situaţie asemănătoare.

Nu mai am nimic de adăugat, afară doar că mă văd nevoit să te mai reţin o vreme aici.

Al tău etc. etc.

N-am folosit nicio formulă de adresare la începutul scrisorii. Nu mă puteam hotărî cum să-i spun. „Dragă Miranda" mi se părea prea familiar.

Aşa că am coborât şi i-am dus micul dejun. Totul a fost aşa cum mă aşteptasem. Stătea pe scaun cu ochii aţintiţi asupra mea. I-am spus bună dimineaţa, dar nu mi-a răspuns. Am întrebat ceva de genul: Vrei fulgi de porumb sau altceva? A continuat să mă privească fără să spună nimic. Atunci i-am lăsat tava cu micul dejun şi cu scrisoarea şi am aşteptat afară. Când am intrat din nou în cameră, nu se atinsese de nimic. Scrisoarea era nedeschisă şi ea tot pe scaun, uitându-se fix la mine. Mi-am dat seama că n-avea niciun rost să încerc să-i vorbesc, căci era făcută foc pe mine.

A stat supărată câteva zile. După câte mi-am dat seama, în tot timpul acesta n-a băut decât apă. Cel puţin o dată pe zi, când îi duceam tava cu mâncare, la care nici nu se uita, încercam s-o conving să mănânce ceva. I-am dus din nou scrisoarea şi de data asta a citit-o sau cel puţin aşa cred, pentru că am găsit-o ruptă în bucăţele, deci s-a atins de ea. Am încercat tot ce m-am priceput: i-am vorbit frumos, m-am prefăcut furios, sarcastic, am

implorat-o, dar în zadar. Mai tot timpul stătea cu spatele spre mine, ca şi când nici nu m-ar fi auzit. I-am adus tot felul de delicatese: ciocolată străină, icre negre, tot ce era mai bun şi mai scump de mâncare (în Lewes), dar le găseam neatinse.

Începeam să fiu realmente îngrijorat când, într-o dimineaţă, intrând la ea, am găsit-o stând lângă pat, tot cu spatele la mine, dar când m-a auzit s-a întors şi mi-a spus bună dimineaţa. Dar pe un ton neobişnuit. Cu ciudă.

Bună dimineaţa, am răspuns. Îmi face plăcere să-ţi aud din nou vocea.

„Ce spui! N-are să dureze prea mult. Curând ai să doreşti să n-o fi mai auzit niciodată."

Rămâne de văzut, am replicat.

„Am să te omor. Îmi dau seama că eşti în stare să mă laşi să mor de foame. Da, ştiu că eşti în stare."

Vrei să zici că nu ţi-am adus de mâncare toate zilele astea?

La asta n-a mai avut ce răspunde, s-a mulţumit să se uite fix la mine, după vechiul ei obicei.

„Nu pe *mine* mă ţii închisă aici. Prizoniera ta e moartea."

Mai bine mănâncă-ţi micul dejun, i-am retezat-o. Din ziua aceea a început din nou să mănânce normal, dar nu mai era ca înainte. Vorbea foarte rar, întotdeauna pe un ton aspru şi sarcastic. Era atât de prost dispusă, încât nici nu-mi venea să stau cu ea. Dacă rămâneam în camera ei un minut mai mult decât era strict necesar, îmi striga imediat să ies afară. Într-o zi i-am adus o farfurie cu o delicioasă fasole albă cu sos de roşii pe pâine prăjită, pe care tocmai le luasem de pe foc. S-a repezit să ia farfuria şi mi-a aruncat tot conţinutul în faţă. Mi-a venit s-o plesnesc. De atunci am început să mă cam satur de toată povestea asta. Nu mă mai interesa. N-avea niciun rost. Am încercat tot ce m-am priceput, dar continua să-mi poarte

pică pentru seara cu pricina. Aveam impresia că situaţia era fără ieşire.

Şi totuşi, într-o zi mi-a cerut ceva. Luasem obiceiul să plec imediat după cină, înainte să fiu dat afară, dar în seara aceea mi-a spus să stau.

„Vreau să fac baie.”

În seara asta nu se poate, am răspuns. Nu eram pregătit.

„Mâine?”

De ce nu? Dacă îţi dai cuvântul de onoare.

„Ţi-l dau”, zise pe un ton aspru, neplăcut. Dar ştiam cât valorează cuvântul ei de onoare.

„Şi vreau să ies să mă plimb în pivniţa din faţă.”

A întins mâinile spre mine şi i le-am legat strâns. Era prima oară că o atingeam după mai multe zile. Şi ca de obicei m-am aşezat pe treptele de la intrarea în pivniţă în timp ce ea se plimba în sus şi în jos cu mersul ei cam ciudat. Afară bătea vântul, rafalele se auzeau până jos. Doar zgomotul paşilor ei şi vântul de afară. Un timp destul de îndelungat n-a scos nicio vorbă. Nu ştiu de ce, dar aveam senzaţia că dorea să vorbească. Brusc îmi trânti:

„Eşti mulţumit de viaţa pe care o duci?”

Nu cine ştie ce, am răspuns prudent.

A continuat să se plimbe vreo patru-cinci minute, după care a început să fredoneze.

E o melodie frumoasă, am zis.

„Îţi place?”

Da.

„Atunci n-o mai cânt.”

A mers de vreo două-trei ori în sus şi în jos.

„Vorbeşte-mi!”

Despre ce?

„Despre fluturi.”

Ce să-ţi spun despre fluturi?

„De ce îi colecţionezi. Unde îi găseşti. Hai, vorbeşte, asta-i tot ce-ţi cer.”

Ei bine, oricât ar părea de ciudat, am vorbit şi ori de câte ori mă opream, îmi spunea să continuu. Cred că am ţinut-o aşa mai bine de o jumătate de oră până când mi-a spus, gata, ajunge! A intrat înapoi în cameră, i-am dezlegat mâinile şi s-a aşezat imediat pe pat cu spatele la mine. Am întrebat-o dacă vrea ceai, dar nu mi-a răspuns şi atunci mi-am dat deodată seama că plângea. Mă simţeam întotdeauna răscolit când o vedeam plângând. Nu suportam s-o văd atât de nefericită. M-am apropiat de ea şi am zis, spune-mi ce doreşti, îţi cumpăr orice. S-a întors furioasă spre mine. Plângea, dar ochii erau plini de furie, s-a ridicat în picioare şi a venit spre mine strigând ieşi afară! ieşi afară! ieşi afară! Era îngrozitor! Arăta ca o nebună.

A doua zi se calmase. Nu scotea însă nicio vorbă. Astupasem fereastra de la baie şi pregătisem totul. Şi, după ce şi-a făcut plimbarea (în tăcere de data asta), mi-a dat de înţeles că era gata. Am legat-o la gură, i-am legat mâinile şi am dus-o sus să-şi facă baie. Când a ieşit, a întins imediat mâinile să i le leg, după care am legat-o la gură.

Întotdeauna ieşeam eu întâi din bucătărie, ţinând-o de braţ pentru orice eventualitate. La ieşire era o treaptă. O dată era gata să cad. Poate din cauza aceasta nu mi s-a părut anormal când s-a împiedicat şi la fel de normal mi s-a părut şi faptul că i-au scăpat toate periile, sticluţele şi tot ce mai avea înfăşurat în prosop (avea mâinile legate în faţă, aşa că îşi ţinea lucrurile strânse la piept) şi s-au rostogolit cu zgomot pe alee. S-a ridicat cu o mutră nevinovată, s-a aplecat să se frece la genunchi şi eu, ca un prost, m-am dus să-i strâng lucrurile. Bineînţeles că o ţineam tot timpul de halat, dar mi-am luat o clipă ochii de la ea şi gestul mi-a fost fatal.

Am simţit deodată o lovitură groaznică aproape de tâmplă. Din fericire, nu mă nimerise în moalele capului; forţa loviturii fusese amortizată de umăr sau mai exact de gulerul hainei. Oricum, am căzut pe o parte, încercând astfel să scap de atacul următor, îmi pierdusem echilibrul şi n-am putut s-o mai apuc de braţ, deşi o ţineam totuşi de halat. Deodată am văzut că avea ceva în mână şi mi-am dat brusc seama că era o toporişcă veche pe care o folosisem chiar în dimineaţa aceea să tai o cracă dintr-un măr bătrân pe care o rupsese vântul în timpul nopţii. M-a străfulgerat gândul că în cele din urmă făcusem *marea greşeală*. O uitasem pe prichiciul ferestrei de la bucătărie şi probabil că o ochise. O singură greşeală ajunge ca să pierzi totul.

O clipă am fost în mâinile ei. Numai printr-o minune nu m-a omorât. M-a lovit din nou şi am ridicat mâna să mă apăr, dar a reuşit totuşi să mă rănească la tâmplă. Capul a început să-mi vuiască şi am simţit imediat că-mi curge sângele. Nu ştiu cum am făcut – din instinct probabil –, dar am dat din picioare în toate părţile, m-am zbătut şi am lovit-o, făcând-o să cadă pe o parte, aproape peste mine.

Am auzit toporişca răsunând pe pietre, am apucat-o şi am aruncat-o departe, pe iarbă, după care am prins-o repede de mâini înainte să-şi poată scoate legătura de la gură, căci asta urmărea. Am continuat să ne luptăm vreo câteva secunde, dar şi-a dat probabil seama că nu avea nicio şansă: scăpase ocazia. Brusc a încetat să se mai zbată. Am împins-o spre uşă şi am dus-o jos. Am fost brutal, îmi era foarte rău, sângele îmi curgea pe faţă. Am îmbrâncit-o în cameră şi a mai apucat doar să-mi arunce o privire ciudată înainte să trântesc uşa şi să trag zăvoarele. Nu i-am desfăcut mâinile şi n-am dezlegat-o nici la gură. Să-i fie învăţătură de minte, mi-am zis.

Ajuns sus, m-am dus să mă spăl şi am crezut că leşin când am văzut cum arăt. Eram plin de sânge

peste tot. Avusesem totuşi noroc. Lama toporului nu era chiar atât de ascuţită şi alunecase pieziş. Rana era urâtă, dar nu prea adâncă. O vreme am ţinut o bucată de pânză apăsată pe ea. N-am crezut niciodată că sunt în stare să suport atât de bine vederea sângelui. În seara aceea am fost surprins de mine însumi.

Bineînţeles că incidentul mă umpluse de amărăciune. Dacă nu aş fi simţit că sunt pe punctul să leşin, nu ştiu ce aş fi fost în stare să fac. Era picătura care umpluse paharul, cum se zice, şi au început să-mi treacă prin minte tot felul de idei. Nu ştiu până unde aş fi fost capabil să merg, dacă ar fi continuat să se poarte în acelaşi fel. Oricum, nu mai avea nicio importanţă.

A doua zi am coborât. Capul continua să mă doară şi eram pregătit să fiu dur dacă se purta urât cu mine. Dar să vezi şi să nu crezi! Cum m-a văzut, s-a ridicat şi a venit să mă întrebe cum mă simt. Mi-am dat imediat seama după ton că schimbase macazul, încerca să fie drăguţă.

Am noroc că mai sunt încă în viaţă, am răspuns eu.

Era foarte palidă şi foarte gravă. Mi-a întins mâinile. Reuşise să-şi scoată legătura de la gură, dar fusese obligată să doarmă cu mâinile legate (era tot în halat). I-am dezlegat mâinile.

„Dă-mi voie să văd rana."

M-am tras repede înapoi; îmi era frică de ea.

„N-am nimic în mână. Ai spălat-o?"

Da.

„Ai dezinfectat-o?"

Totul e în regulă.

S-a dus şi a luat o sticluţă de Dettol, pe care o avea printre lucrurile ei, a turnat câteva picături pe o bucăţică de vată şi s-a întors spre mine.

Ce-ţi mai trece prin cap?

„Vreau să-ţi pun puţin dezinfectant. Stai jos. Stai jos, îţi spun!” După felul în care vorbea îţi dădeai seama că nu avea intenţii rele. Ciudat, uneori puteai fi sigur că nu minte.

A scos uşor pansamentul şi am simţit-o tresărind. Rana nu arăta prea frumos, dar a dezinfectat-o cu grijă şi a pus pansamentul la loc.

Mulţumesc, i-am spus eu.

„Te rog să mă scuzi că am făcut... ce am făcut. Şi aş vrea să-ţi mulţumesc că nu ai încercat să te răzbuni. Erai îndreptăţit s-o faci.”

Nu mi-e uşor să te iert când te-ai purtat cum te-ai purtat.

„Nu mai vreau să vorbim despre asta. Vreau doar să-ţi mai spun încă o dată că îmi cer scuze.”

Accept scuzele.

„Mulţumesc.”

Era un simplu schimb de amabilităţi. S-a întors să-şi mănânce micul dejun, în timp ce eu m-am dus să aştept afară. Când am ciocănit ca să ştiu dacă pot să iau tava, am văzut că se îmbrăcase şi îşi făcuse patul. Am întrebat-o dacă mai voia ceva, dar nu mai voia nimic. Mi-a recomandat să-mi iau un unguent cu antibiotic şi mi-a întins tava zâmbind uşor. Nu era mare lucru, dar era dovada unei schimbări importante. Aproape că meritase până şi rana de la cap. În dimineaţa aceea eram cu adevărat fericit. Ca şi cum soarele răsărise din nou.

După aceea, vreo două-trei zile nu prea ştiam ce atitudine să adoptăm. Nu prea vorbea, dar nu era nici sarcastică şi nici tăioasă. Apoi, într-o zi, după micul dejun mi-a spus să mă aşez ca mai înainte, ca să poată să-mi facă portretul. Era doar un pretext ca să vorbească.

„Vreau să mă ajuţi”, mi-a spus.

Continuă, am îndemnat-o.

„Am o prietenă de care s-a îndrăgostit un tânăr.”

Da. Şi? S-a oprit, cred ca să vadă dacă am să cad în cursă.

„Este atât de îndrăgostit de ea, încât a răpit-o. O ţine prizonieră.”

Ce coincidenţă!

„Nu-i aşa? Ei bine, ea vrea să fie din nou liberă, dar nu vrea să-l facă să sufere şi nu ştie ce să facă. Ce o sfătuieşti?”

Să aibă răbdare.

„Ce trebuie să se întâmple înainte ca tânărul s-o elibereze?”

Se poate întâmpla orice.

„Bine. Hai să nu ne mai prefacem. Spune-mi ce trebuie să fac ca să-mi recapăt libertatea.”

Nu ştiam ce să-i răspund. M-am gândit că dacă îi spun, rămâi cu mine pentru totdeauna, nu reuşeam decât să ne întoarcem de unde plecaserăm.

„Căsătoria nu e o soluţie. Ştiu că nu ai încredere în mine.”

Nu încă.

„Dar dacă m-aş culca cu tine?” Se oprise din desenat, dar nu voiam să-i răspund. „Ei, ce zici?”

N-aş fi crezut că eşti genul ăsta de fată, i-am răspuns eu.

„Încerc doar să aflu preţul pe care trebuie să-l plătesc.” Ca şi când ar fi vorbit despre preţul unei maşini de spălat, interesându-se de calităţi şi defecte.

Ştii bine ce vreau, i-am spus.

„Tocmai că nu ştiu.”

Ba ştii foarte bine.

„O, Doamne! Ascultă. Răspunde clar da sau nu. Vrei să te culci cu mine?”

Nu acum, când relaţiile dintre noi sunt aşa cum sunt.

„Şi în ce relaţii suntem?”

Credeam că era de la sine înţeles că tu eşti cea mai deşteaptă, cea care le ştie pe toate.

Oftă adânc. Îmi plăcea s-o văd că se enervează.

„Ai impresia că nu fac decât să caut o posibilitate să scap de aici. Şi tot ce am făcut n-a

fost decât în scopul acesta, aşa-i?”

Da, am răspuns.

„Dacă ai simţi că o fac din alte motive. Pentru că ţin la tine; ca să mă distrez; atunci ţi-ar plăcea?”

Ce-mi propui tu pot să-mi procur cu bani la Londra oricând.

Asta i-a închis gura. Începu din nou să deseneze.

După o vreme zise: „Atunci nu m-ai adus aici pentru că mă găseai atrăgătoare”.

Găsesc că eşti foarte atrăgătoare, am răspuns. Cea mai atrăgătoare.

„Eşti exact ca o cutie chinezească.” După care continuă să deseneze şi n-am mai spus niciunul nimic. La un moment dat am încercat, dar mi-a spus că, vorbind, mi se schimba fizionomia.

Ştiu ce ar gândi unii. Ar considera comportamentul meu bizar. Ştiu că mulţi bărbaţi nu s-ar gândi decât să profite de situaţie, căci ocazii existau destule. Aş fi putut folosi cloroformul şi pe urmă făceam ce voiam. Dar nu e genul meu. Nu. Absolut deloc. Atitudinea ei mă ducea cu gândul la o omidă căreia îi trebuie trei luni ca să se hrănească şi pe care ai vrea s-o îndopi în numai câteva zile. Îmi dădeam seama că nu putea ieşi nimic bun. Era întotdeauna mult prea grăbită. În ziua de azi oamenii vor să-şi satisfacă imediat toate dorinţele. Nici nu se gândesc bine la ceva, că şi vor să pună mâna pe el. Eu sunt altfel. De modă veche. Îmi place să mă gândesc la viitor şi să las lucrurile să meargă în voia lor. Graba strică treaba, cum spunea unchiul Dick când avea în vedere ceva important.

Ce n-a înţeles ea niciodată este că eu mă mulţumeam s-o am lângă mine. Faptul c-o ştiam aici îmi era de ajuns. Nimic altceva nu conta. Voiam să fie aici şi să mă simt în siguranţă, în sfârşit.

Au trecut două sau trei zile. N-a vorbit mult, dar într-o zi, după masa de prânz, m-a întrebat pe neaşteptate: „Sunt prizonieră aici pe viaţă, nu-i aşa?”

Îmi dădeam seama că vorbea doar de dragul de a vorbi; n-am zis nimic.

„N-ar fi mai bine să devenim din nou prieteni?”

În ce mă priveşte, sunt de acord.

„Aş vrea să fac o baie astă-seară.”

Foarte bine.

„Şi după aceea am putea sta puţin sus. Trebuie să ies din camera asta. Simt că înnebunesc dacă nu schimb puţin decorul.”

I-am spus că mă mai gândesc.

De fapt, am făcut focul în cămin şi am pregătit totul. M-am asigurat că nu exista nimic cu care să dea în mine. N-are rost să pretind că aveam în ea aceeaşi încredere ca înainte.

S-a dus deci sus să-şi facă baie şi totul s-a desfăşurat cu bine. Când a ieşit i-am legat din nou mâinile, dar n-am legat-o la gură şi am coborât scara în spatele ei. Am văzut că-şi dăduse cu parfumul franţuzesc, se pieptănase cu părul în sus cum şi-l mai aranjase o dată şi purta o rochie de casă violet cu alb pe care i-o cumpărasem. A vrut să bea un pahar din vinul de Xeres pe care nu-l terminasem (sticla era pe jumătate plină). Am turnat în pahare şi s-a aşezat lângă cămin, cu ochii aţintiţi asupra focului, întinzându-şi picioarele goale, când unul, când celălalt, ca să şi le încălzească. Am băut amândoi în tăcere, dar o dată sau de două ori mi-a aruncat o privire bizară, ca şi când ar fi ştiut ceva de care eu n-aveam habar. Îmi dădea un sentiment de iritare.

A mai vrut un pahar de vin, l-a băut într-o clipă, după care a mai cerut unul.

„Stai jos”, îmi spuse ea. M-am aşezat pe canapea pe locul pe care mi-l indicase. O vreme s-a uitat în tăcere la mine, după care s-a ridicat şi s-a postat în faţa mea, continuând să mă fixeze în timp

ce se legăna de pe un picior pe celălalt. Era ciudat. Şi, hodoronc-tronc, s-a aşezat pe genunchii mei. M-a luat total prin surprindere. A reuşit cumva să-şi treacă mâinile peste capul meu; m-a luat de gât şi până să mă dezmeticesc m-a sărutat pe gură. După care şi-a pus capul pe umărul meu.

„Nu sta aşa ţeapăn”, mi-a zis.

Împietrisem. Era ultimul lucru la care mă aşteptam.

„Pune-ţi braţele în jurul meu”, spuse. „Aşa. Nu-i plăcut? Sunt prea grea?” Şi îşi puse din nou capul pe umărul meu în timp ce eu o ţineam de după talie. Era caldă şi parfumată şi trebuie să adaug că rochia de casă era foarte decoltată şi partea de jos se desfăcea lăsând să i se vadă picioarele până deasupra genunchilor, dar nu părea să-i pese. Şi-a întins pur şi simplu picioarele pe canapea.

Asta ce mai e? am întrebat.

„Eşti aşa de încordat. Relaxează-te. N-ai de ce te teme.” Am încercat. Stătea liniştită, lungită pe canapea, dar ştiam că toată situaţia asta nu era firească.

„De ce nu mă săruţi?”

Atunci mi-am dat seama că pregătea ceva. Nu ştiam ce să fac, aşa că am sărutat-o pe creştetul capului.

„Nu aşa.”

Nu vreau, i-am spus.

S-a ridicat puţin, continuând să stea pe genunchii mei, şi s-a uitat la mine.

„Ce nu vrei?”

M-am uitat în altă parte. Îmi era greu, căci mâinile ei legate erau tot în jurul gâtului meu. Nu ştiam ce să-i spun ca să înceteze.

„De ce nu?”

Râdea de mine.

Aş putea merge mai departe, am zis.

„Şi eu la fel.”

Eram conştient că râde, că îşi bate joc de mine. Ştiu ce sunt, i-am spus.

„Şi ce eşti?”

Nu sunt genul care îţi place ţie.

„Nu ştii că sunt momente când orice bărbat este atrăgător? Nu?”

Mă lovi uşor peste cap, ca şi când mă găsea cam prost.

Nu ştiam, am răspuns.

„Ei, acum ştii. Ce zici?”

Ar putea să ne ducă prea departe.

„Nu-mi pasă până unde ne duce. Chiar că eşti îngrămădit.” Şi, dintr-odată mă sărută din nou. I-am simţit chiar limba.

„Nu e plăcut?”

Bineînţeles că a trebuit să-i spun că da, era plăcut. Nu-mi dădeam seama ce urmărea şi asta mă făcea nervos, cu atât mai nervos cu cât sărutările şi mângâierile ei mă îngrijorau.

„Atunci, hai! Încearcă!”

Mi-a întors capul spre ea şi a trebuit s-o sărut. Buzele îi erau moi şi plăcute.

Îmi dădeam seama că sunt slab. Ar fi trebuit să-i spun deschis să nu fie dezgustătoare. Eram mult prea slab. Ceva mă atrăgea spre ea împotriva voinţei mele.

Îşi puse din nou capul pe umărul meu, aşa că nu-i mai puteam vedea faţa.

„Sunt prima fată pe care o săruţi în viaţa ta?”

Nu fi proastă!

„Hai, relaxează-te! Nu fi aşa încordat. Nu-ţi fie ruşine.”

Apoi se întoarse spre mine şi mă sărută din nou, cu ochii închişi. Bineînţeles, băuse trei pahare cu vin. Ce a urmat a fost cum nu se poate mai penibil. Am simţit că încep să mă excit. Cum ştiam – după câte auzisem în armată – că un domn se controlează întotdeauna până la momentul oportun, nu mai ştiam ce să fac. M-am gândit să nu o ofensez, aşa că în clipa când a încetat să mă sărute, am încercat să mă aşez mai drept.

„Ce se întâmplă? Sunt prea grea?”

Da, am spus.

Atunci s-a dat jos de pe genunchii mei, dar a rămas foarte aproape de mine.

„Nu vrei să-mi dezlegi mâinile?”

M-am ridicat în picioare. Îmi era atât de ruşine, încât a trebuit să mă duc la fereastră şi să mă prefac că aranjez perdeaua. În tot timpul acesta stătea în genunchi pe canapea şi se uita la mine peste spătar.

„Ferdinand, e ceva în neregulă?”

Nu e nimic în neregulă, i-am răspuns.

„N-ai de ce să te temi.”

Dar nu mă tem.

„Atunci vino înapoi. Stinge lumina. E suficientă lumina focului.”

Am făcut ce mi-a spus, am stins lumina, dar am rămas lângă fereastră.

„Hai, vino!” îmi spuse ademenitor.

Ţi-am spus că n-are rost. Te prefaci.

„Crezi?”

Ştii foarte bine că aşa e.

„De ce nu vii să te convingi?”

Nu m-am clintit. Simţeam că lucrurile aveau să ia o întorsătură neplăcută. Atunci s-a ridicat şi s-a postat în picioare în faţa căminului. Nu mai eram deloc excitat; mă simţeam ca de gheaţă. Din cauza surprizei de necrezut.

„Vino aici.”

Sunt foarte bine unde sunt.

A venit, în schimb, ea la mine, pe neaşteptate, mi-a apucat mâna între palmele ei şi m-a tras cu forţa lângă foc. M-am lăsat dus. Ajunşi în faţa căminului, şi-a întins mâinile spre mine cu o privire atât de ciudată, încât i le-am dezlegat. Imediat s-a lipit de mine şi a început iar să mă sărute. Era nevoită să se ridice puţin pe vârful picioarelor.

Şi, deodată, făcu ceva de-a dreptul şocant.

Nu-mi venea să-mi cred ochilor. Se dădu un pas înapoi şi îşi desfăcu rochia de casă. N-avea nimic

dedesubt. Era goală. N-am aruncat decât o privire fugară, dar a rămas neclintită, zâmbind. Era clar că aştepta să fac un gest. Îşi ridică mâinile şi îşi desfăcu părul. Era o provocare făţişă, aşa cum stătea goală în lumina focului din cămin. Nu-mi venea să cred. Sau mai exact eram obligat să cred ce vedeam cu ochii, dar nu puteam să cred că era ceea ce părea.

Era îngrozitor. Mi se făcuse greaţă şi tremuram tot. Aş fi vrut să mă aflu la celălalt capăt al lumii. Era mai rău decât păţisem cu prostituata; pe aia n-o respectam, dar cu Miranda îmi era ruşine de ruşinea ei.

Stăteam amândoi acolo, ea în faţa mea, scuturându-şi părul pentru a-l lăsa pe spate, iar mie îmi era din ce în ce mai ruşine. Apoi a început să-mi scoată haina, cravata şi să-mi desfacă nasturii de la cămaşă, unul câte unul. Eram ca o bucată de ceară în mâinile ei. Apoi mi-a scos cămaşa.

Îmi spuneam întruna, încetează, nu e bine, opreşte-te, dar eram prea slab. Până s-o pot împiedica, m-am trezit gol puşcă şi ea se lipise de mine strângându-mă în braţe. Eram într-o stare de tensiune groaznică. Parcă nu mai eram eu şi ea devenise cu totul altă persoană. Ştiu că în momentele acelea nu m-am comportat normal. N-am făcut ceea ce se impunea, iar ea făcea lucruri despre care nici nu vreau să amintesc, lucruri de care n-aş fi crezut-o în stare. Ne-am lungit pe canapea, unul lângă celălalt şi... mă rog... dar eram prea crispat ca să pot face ceva.

Mă făcea să mă simt ca un tâmpit. Ştiu ce gândea; gândea că de asta mă purtasem întotdeauna aşa respectuos faţă de ea. Voiam cu orice preţ să fac ce trebuia. Voiam să-i dovedesc că sunt în stare să merg până la capăt, pentru a-i putea, în acelaşi timp, dovedi că o respectam cu adevărat. Voiam să vadă că sunt în stare şi apoi să-i spun că nu cedez instinctului, că era sub demnitatea mea şi a ei, că era ceva dezgustător.

O vreme am stat aşa lungiţi fără să ne mişcăm. Simţeam că mă dispreţuieşte; că mă considera anormal.

În cele din urmă s-a ridicat de pe canapea, a îngenuncheat lângă mine şi a început să mă mângâie pe cap.

„Să ştii că se poate întâmpla multor bărbaţi. N-are nicio importanţă.” Auzind-o, ai fi zis că a acumulat toată experienţa lumii.

S-a dus înapoi lângă cămin, şi-a pus rochia de casă şi a rămas acolo uitându-se la mine. M-am îmbrăcat. I-am spus că eram conştient că n-am să pot niciodată să fac acest lucru. Am îndrugat o poveste lungă ca s-o oblig să-i fie milă de mine. O droaie de minciuni pe care nu ştiu dacă le-a crezut. Precum că puteam să fiu îndrăgostit, dar nu puteam face dragoste şi că de-asta o ţineam aici.

„Dar nu-ţi face nicio plăcere să mă atingi? Mi s-a părut că-ţi plăcea să mă săruţi.”

Dar nu pot trece dincolo de un sărut, i-am spus.

„N-ar fi trebuit să-ţi creez acest şoc.”

Nu e vina ta, am zis. Sunt altfel decât ceilalţi. Nimeni nu mă înţelege.

„Eu înţeleg.”

În vis totul e posibil, dar nu şi în realitate.

„Ca Tantal.” Şi îmi explică cine era.

O vreme n-a mai spus nimic. Îmi venea să-i pun tamponul cu cloroform şi s-o duc jos să scap de ea de aici. Tânjeam să fiu singur.

„Ce fel de doctor ţi-a spus că nu ai să poţi niciodată s-o faci?”

Un doctor ca toţi doctorii. (Îi îndrugam minciuni. Nu fusesem la niciun doctor, se înţelege.)

„Un psihiatru?”

Eram în armată, am zis. Da, un psihiatru.

„Ce fel de visuri ai în legătură cu mine?”

Tot felul de visuri.

„Nu ai visuri sexuale?”

Şi o ţinea întruna aşa. Nu renunţa deloc.

Am visat că te ţineam în braţe. Atâta tot. Dormeam unul lângă altul şi afară ploua şi bătea vântul. Cam aşa ceva.

„Nu vrei să încercăm să dormim unul lângă altul acum?”

N-ajută la nimic.

„Sunt gata s-o fac, dacă vrei.”

Nu vreau, i-am retezat-o. Şi tare aş fi dorit nici să nu fi început.

A tăcut. Mi s-a părut o veşnicie.

„De ce crezi c-am făcut-o? Doar ca să scap de aici?”

Nici într-un caz din dragoste, i-am răspuns.

„Vrei să-ţi spun eu?” S-a sculat în picioare. „Trebuie să-ţi dai seama că în seara asta mi-am încălcat toate principiile. Da, adevărat, ca să scap de aici. La asta m-am gândit. Dar vreau sincer să te ajut. Trebuie să mă crezi. Vreau să încerc să-ţi arăt că sexul... sexul nu este decât o activitate ca oricare alta. Nu este ceva dezgustător, ci un soi de joc al trupurilor. Ca şi dansul. E un joc.” Părea că se aştepta să spun ceva, dar am lăsat-o să continue: „Pentru tine fac ceva ce n-am făcut pentru niciun bărbat. Şi... ei bine, consider că îmi eşti dator”.

Bineînţeles că vedeam unde voia să ajungă. Se pricepea de minune să învăluie totul într-un noian de cuvinte. Să-ţi dea senzaţia că-i datorezi într-adevăr ceva, ca şi când nu ea ar fi fost cea care începuse totul.

„Spune ceva, te rog.”

Ce? am întrebat.

„Spune-mi cel puţin că ai înţeles ce ţi-am explicat acum.”

Am înţeles.

„Asta-i tot?”

N-am chef de vorbă, am zis.

„Ai fi putut să-mi spui. Trebuia să mă opreşti de la bun început.”

Am încercat.

Îngenunche în faţa focului.

„E fantastic. Suntem mai străini unul de altul ca oricând."

Până acum mă urai. Ei bine, acum presupun că mă şi dispreţuieşti.

„Te plâng. Te plâng pentru ceea ce eşti şi te plâng pentru faptul că nu mă vezi aşa cum sunt."

Ba te văd exact cum eşti. Nu-ţi face iluzii.

Vorbisem pe un ton tăios. S-a uitat repede în jur, apoi s-a aplecat puţin şi şi-a acoperit faţa cu mâinile. Cred că se prefăcea că bâzâie. În cele din urmă mă rugă pe un ton foarte calm: „Du-mă jos, te rog".

Şi am dus-o jos. Odată ajunsă în cameră, pe când mă pregăteam să plec, după ce îi dezlegasem mâinile, zise:

„Am fost goi unul în faţa celuilalt şi totuşi nu puteam fi mai departe unul de altul".

Când am ieşit din pivniţă eram ca nebun. Nu pot să explic. N-am dormit toată noaptea. Îmi revenea tot timpul în minte imaginea trupurilor noastre goale, în picioare sau lungiţi, felul în care m-am purtat şi ce-o fi fost în mintea ei. Mi se părea că o aud râzând, acolo, jos. De fiecare dată când îmi aminteam ce se petrecuse, simţeam că-mi ia foc tot trupul. Voiam ca noaptea să nu se mai termine niciodată. Să fie veşnic întuneric.

Ore în şir m-am plimbat prin casă. În cele din urmă am scos furgoneta şi am plecat pe malul mării. Conduceam nebuneşte. Nu-mi păsa dacă mi se întâmpla ceva.

Eram în stare de orice. Eram chiar în stare s-o omor. Tot ce am făcut mai târziu a fost din cauza celor întâmplate în noaptea aceea.

Îmi spuneam că e tâmpită. Absolut tâmpită. Bineînţeles, nu era, dar nu pricepea cum să mă iubească. Existau atâtea modalităţi prin care să-mi facă plăcere.

Dar era ca toate femeile. N-avea decât o singură idee în cap.

Niciodată după aceea nu am mai respectat-o. Am fost furios zile în şir.

Pentru că nu eram impotent.

Ca dovadă, uneori mă uitam la fotografii (cele făcute de mine când îi pusesem tamponul cu cloroform) şi în clipele acelea aş fi avut tot timpul să-mi satisfac plăcerile până la capăt. Fotografiile nu vorbeau. Nu-mi răspundeau sarcastic.

Dar asta n-a înţeles niciodată.

A doua zi dimineaţă m-am dus jos şi totul a fost de parcă nu se întâmplase nimic. N-a pomenit niciun cuvânt despre cele întâmplate şi nici eu n-am zis nimic. I-am dus micul dejun, mi-a spus că n-are nevoie de nimic din Lewes, a ieşit în pivniţa din faţă să se plimbe puţin, după care am încuiat-o în cameră şi am plecat. De fapt, m-am dus sus să mă culc.

Seara şi-a schimbat atitudinea.

„Vreau să-ţi vorbesc."

Foarte bine, am zis.

„Am încercat totul. Nu mi-a mai rămas decât un singur lucru de încercat: greva foamei. Nu voi mânca nimic până nu mă laşi să plec."

Îţi mulţumesc că m-ai anunţat.

„Doar dacă..."

Ah, deci... doar dacă.

„Doar dacă ajungem la o înţelegere."

Părea să aştepte o reacţie.

Încă n-am auzit propunerea, am răspuns.

„Sunt gata să accept să mă mai ţii o vreme aici, dar nu mai sunt dispusă să stau jos. Dacă e să fiu prizonieră, vreau să fiu sus. Vreau să văd lumina zilei şi să respir aer curat."

Doar atât?

„Doar atât."

Şi chiar din seara aceasta, presupun.

„Cât mai curând.”

Dar trebuie, bineînţeles, să aduc un tâmplar, să chem din nou decoratorii şi multe altele.

A oftat, începuse să priceapă.

„Nu fi prost. Te rog, nu te purta aşa.” Îmi aruncă o privire ciudată. „Ce rost are tot sarcasmul ăsta? Nu voiam să te jignesc.”

Vorbea în zadar. Vraja se rupsese. Devenise o femeie ca oricare alta. N-o mai respectam pentru că nu mai era nimic de respectat. Ştiam cât e de şireată. Odată ajunsă sus, dusă era.

Dar cum nu mai voiam să înceapă iar povestea cu nemâncatul, m-am gândit că nu e rău să încerc să câştig timp.

Începând de când?

„Poţi să mă încui într-unul dintre dormitoare. Pui bare şi scânduri la ferestre şi voi dormi acolo. Şi poate că uneori, legată la mâini şi la gură, mă vei lăsa să stau puţin lângă o fereastră deschisă. Asta-i tot ce-ţi cer.”

Asta-i tot, am repetat batjocoritor. Ce-o să creadă lumea văzând ferestre bătute în scânduri peste tot?

„Mai bine să mor de foame decât să mai stau aici. N-ai decât să mă ţii în lanţuri sus. Orice. Dar dă-mi aer curat şi lumina zilei.”

Am să mă mai gândesc, am răspuns.

„Nu. Vreau răspunsul acum.”

Uiţi cine e stăpânul.

„Acum, am zis.”

Acum nu pot să-ţi spun nimic. Trebuie să mă mai gândesc.

„Foarte bine. Mâine dimineaţă atunci. Ori accepţi să mă duci sus, ori nu mă ating de mâncare. Şi asta înseamnă că eşti un criminal.” Era furioasă şi se uita foarte urât la mine. M-am întors şi am ieşit fără să spun o vorbă.

Toată noaptea m-am gândit ce să fac. Ştiam că trebuie să trag de timp. Trebuia să mă prefac că sunt de acord. Să intru în jocul ei, cum se spune.

Altceva care mă frământa era cum să procedez când avea să sosească momentul decisiv.

Când am coborât a doua zi, i-am spus că mă gândisem la ce-mi spusese, că înţelegeam punctul ei de vedere, că am studiat problema etc., etc., că una din camere putea fi adaptată, dar totul lua cam o săptămână.

Credeam că o să se îmbufneze, dar a acceptat situaţia aşa cum i-am prezentat-o.

„Dar dacă o să mai fie *o singură* amânare, nu mai mănânc nimic. Sper că ai înţeles."

Încep chiar de mâine, am asigurat-o. Dar am nevoie de o mulţime de scânduri şi bare speciale. O să dureze o zi-două până fac rost de ele.

Mi-a aruncat obişnuita ei privire pătrunzătoare, dar m-am mulţumit să iau găleata ca să o deşert.

După aceea ne-am înţeles bine, doar că eu nu făceam altceva decât să mă prefac. De vorbit, nu vorbea prea mult, dar nu mai era sarcastică. Într-o seară a vrut să facă baie şi apoi a cerut să vadă ce făcusem în cameră. Eram pregătit. Adusesem nişte scânduri şi făcusem în aşa fel, încât să pară că mă ocupam serios de fereastră (era unul din dormitoarele din partea din spate a casei). M-a rugat să-i pun în cameră un scaun stil Windsor (începuse iar ca la început să-mi ceară diverse lucruri). A doua zi am găsit ce voia şi chiar am dus scaunul jos să i-l arăt. Dar nu-l voia acolo, jos, trebuia să-l duc înapoi sus. Mi-a spus că nu voia în camera de sus nimic (nici mobilă) din ceea ce era jos în pivniţă. Totul mergea ca pe roate. După ce a văzut camera şi găurile pentru buloane a crezut cu adevărat că mă prostisem de tot şi că o voi lăsa să se mute sus.

Ideea era ca eu să mă duc s-o aduc sus şi să cinăm împreună, după care urma să-şi petreacă prima noapte în dormitorul de la etaj, iar dimineaţa avea să vadă lumina zilei.

Câteodată era chiar veselă. Îmi venea să râd. Dar nu prea era râsul meu. Când a venit Ziua Z eram cu nervii la pământ.

Primul lucru pe care mi l-a spus seara când am coborât, pe la şase, a fost că luase răceala de la mine (răcisem la frizeria din Lewes).

Era radioasă, sigură de ea. Îşi bătea joc de mine, bineînţeles. Numai că de data asta, ea avea să fie vulpea păcălită.

„Astea sunt lucrurile mele pentru diseară. Restul poţi să le iei mâine. Totul e gata?” Mă mai întrebase şi la prânz şi îi spusesem că da.

Gata tot, am asigurat-o.

„Atunci haide! Trebuie să mă legi?”

Mai e un singur lucru, am zis. O condiţie.

„Condiţie?” A făcut o mutră lungă. A înţeles imediat.

M-am mai gândit, am zis.

„Şi?” Ochii îi ardeau în cap.

Aş vrea să fac câteva fotografii.

„Să mă fotografiezi pe mine? Dar ai făcut o mulţime până acum.”

Acum vreau alt fel de fotografii.

„Nu pricep.” Dar vedeam că înţelesese.

Vreau să te fotografiez aşa cum erai acum câteva seri.

S-a aşezat la picioarele patului.

„Spune mai departe.”

Şi trebuie să arăţi ca şi cum ţi-ar face plăcere să pozezi, am zis. Trebuie să pozezi aşa cum îţi spun eu.

Stătea nemişcată pe pat, fără să scoată o vorbă. Credeam că se va înfuria, dar stătea acolo, ştergându-şi nasul.

„Şi dacă accept?”

Îmi respect promisiunea, am zis. Trebuie să mă apăr şi eu. Am nevoie de fotografii de care să-ţi fie ruşine să le arăţi oricui altcuiva.

„Adică vrei să pozez pentru fotografii obscene, pentru ca în cazul în care fug să nu îndrăznesc să spun nimic poliţiei despre tine?”

Cam aşa ceva. Nu obscene. Doar fotografii pe care să nu vrei să le vezi publicate. Fotografii artistice.

„Nu.”

Nu-ţi cer decât să faci ce-ai făcut acum câteva seri fără să ţi-o ceară nimeni.

„Nu, nu, nu.”

Văd foarte bine care ţi-e jocul, i-am spus.

„Am greşit când am făcut ce am făcut. Am făcut-o... Am făcut-o din disperare, văzând că între noi nu există nimic altceva decât meschinărie, suspiciune şi ură. Ce faci tu e altceva. E mârşav.”

Nu văd nicio diferenţă.

S-a ridicat şi s-a dus spre peretele din fund.

Dacă ai făcut-o o dată, am zis, poţi s-o faci din nou.

„Doamne, Dumnezeule, e ca la balamuc!” Privea de jur-împrejurul camerei, ca şi când n-aş fi fost acolo. Ca şi când o asculta altcineva sau ca şi când ar fi vrut să dărâme pereţii.

Ori faci ce-ţi spun, ori nu ieşi de aici. Nici plimbare în pivniţa din faţă, nici baie, nimic. O vreme m-ai dus de nas, am spus. Nu urmăreai decât un singur lucru: să scapi de mine, să mă prosteşti şi să mă dai pe mâna poliţiei. Nu eşti altceva decât o femeie de stradă, i-am zis. La început te respectam pentru că nu credeam că poţi să ajungi atât de jos. Credeam că eşti altfel decât celelalte. Dar eşti la fel ca ele. Eşti gata să faci orice, oricât de dezgustător ar fi, numai ca să obţii ce vrei.

„Încetează! Încetează odată!”, izbucni ea.

La Londra pot găsi o grămadă de fete cu mult mai pricepute ca tine. Oricând. Şi gata să facă tot ce vreau eu.

„Eşti scârbos şi mârşav.”

Dă-i înainte, i-am zis. Îţi stă bine când foloseşti cuvinte de-astea.

„Încalci legile umane, toate relaţiile umane, distrugi tot ce este frumos în raporturile dintre un bărbat şi o femeie.”

Ia te uită cine vorbeşte!, am replicat eu. Tu ai vrut să te dezbraci. Asta ai vrut. Ei bine, ce-ai căutat ai găsit.

„Afară! Ieşi afară!”

Pur şi simplu urla.

Da sau nu? am spus.

S-a întors şi a apucat o sticlă cu tuş de pe masă şi a aruncat-o spre mine.

Era prea de tot. Am ieşit şi am încuiat uşa după mine. Nu i-am dus nimic la cină. Am lăsat-o să fiarbă în zeama ei. Am mâncat din puiul pe care-l cumpărasem pentru orice eventualitate, am băut puţină şampanie şi am vărsat restul în chiuvetă.

Mă simţeam fericit. Nu ştiu cum să explic. Îmi dădeam seama cât de slab fusesem. Acum îi plăteam pentru tot ce spusese şi pentru tot ce gândise despre mine. Am urcat la etaj. M-am dus să mă uit în camera „ei” şi mi-a venit să râd când mă gândeam la ea acolo, jos, şi că de acum eu eram deasupra în toate sensurile acestui cuvânt. Şi chiar dacă la început nu meritase s-o tratez astfel, acum făcuse în aşa fel, încât s-o merite. Aveam motive întemeiate să-i dau o lecţie.

În cele din urmă am reuşit să adorm, după ce m-am uitat la câteva fotografii mai vechi şi după ce am răsfoit câteva cărţi care mi-au dat o idee. Una din cărţi, intitulată *Pantofii*, conţinea poze interesante cu fete, mai ales în picioare, purtând diverse modele de pantofi. Unele nu aveau decât

pantofii şi portjartierul. Erau fotografii foarte ciudate, fotografii artistice.

Dar, dimineaţa, când m-am dus jos, am ciocănit şi ca de obicei am aşteptat puţin înainte să intru. Am fost foarte mirat s-o găsesc în pat. Dormise îmbrăcată, acoperită doar cu cuvertura şi o clipă a părut că nu-şi dă seama unde se află şi nici cine sunt. M-am apropiat, aşteptându-mă s-o văd repezindu-se la mine, dar s-a ridicat încet şi s-a aşezat pe marginea patului, cu mâinile pe genunchi. Şi-a luat apoi capul în mâini, ca şi când totul ar fi fost un coşmar din care nu reuşea să se trezească.

A tuşit. Răceala părea să-i fi prins pieptul şi arăta foarte rău.

Aşa că m-am hotărât să nu-i spun nimic pentru moment şi m-am dus să-i aduc micul dejun. Când am venit cu tava, a băut cafeaua şi a mâncat fulgii de porumb (uitase de greva foamei), după care s-a aşezat în aceeaşi poziţie, cu capul în mâini. Acum îi cunoşteam tertipurile: încerca să-mi stârnească mila. Nu arăta bine deloc, dar m-am gândit că e o stratagemă ca să mă vadă căzând în genunchi cerându-i iertare sau să fac cine ştie ce altă prostie.

Vrei un antigripal? am întrebat-o. Se vedea clar că e bolnavă.

A făcut semn că da. Stătea tot cu capul în mâini, aşa că m-am dus sus să-i aduc pastilele şi când m-am întors am găsit-o în aceeaşi poziţie. Teatru de mare clasă! Era tot îmbufnată. Din partea mea n-avea decât! Eu aveam tot timpul. Am întrebat-o dacă mai are nevoie de ceva, a făcut semn că nu, aşa că am lăsat-o.

La prânz am găsit-o în pat. Mi-a aruncat o privire peste marginea păturilor şi mi-a spus că nu vrea decât puţină supă şi ceai. I le-am adus şi am plecat. Cam acelaşi lucru s-a repetat şi la cină. Mi-a cerut aspirină. N-a mâncat aproape nimic, dar

figura asta mi-o mai făcuse şi înainte. N-am schimbat nici douăzeci de cuvinte toată ziua.

A doua zi, aceeaşi poveste. Era tot în pat, dar nu dormea, pentru că am văzut că mă urmăreşte.

Cum e? am întrebat-o. A continuat să mă privească fără să scoată o vorbă.

Dacă îţi închipui că mă poţi duce de nas cu toată comedia asta cu statu' în pat, te înşeli, am anunţat-o.

Asta a făcut-o să reacţioneze.

„Nu eşti o fiinţă umană. Nu eşti decât un vierme murdar şi onanist."

M-am făcut că n-aud. Am ieşit şi am adus micul dejun. Când am vrut să-i dau ceaşca de cafea, a strigat: „Nu te apropia de mine!" Tonul era plin de fiere.

Ce-ar fi să te las singură aici? i-am spus în bătaie de joc. Ce-ai face?

„De-aş avea puterea să te omor! Te-aş strivi ca pe un scorpion. Şi am s-o fac când am să mă simt mai bine. N-am să mă duc la poliţie. Poliţia e prea blândă pentru unul ca tine. Am să te omor eu."

Ştiam că era furioasă pentru că nu-i reuşise stratagema. Avusesem şi eu răceala asta şi ştiam că nu e cine ştie ce.

Vorbeşti prea mult, i-am tăiat-o. Uiţi cine e stăpânul. Aş putea foarte bine să te uit aici, jos. Nimeni nu ştie unde eşti.

Când a auzit asta, a închis ochii.

Am ieşit şi am plecat la Lewes după mâncare. La prânz, când i-am spus că masa e gata, părea să doarmă. Dar am văzut-o că s-a mişcat puţin, aşa că am lăsat-o.

Seara am găsit-o tot în pat. Dar era rezemată de perne şi citea Shakespeare-ul pe care i-l cumpărasem.

Am întrebat-o dacă se simte mai bine. Pe un ton sarcastic, bineînţeles.

Nu mi-a răspuns. A continuat să citească. Îmi venea să-i smulg cartea din mână, dar m-am abţinut. O jumătate de oră mai târziu, după ce mâncasem de seară, m-am dus din nou jos. Nu se atinsese de nimic şi când i-am atras atenţia, s-a mulţumit să zică: „Îmi vine să vărs. Cred că am gripă.”

Dar a fost destul de proastă să întrebe: „Ce te faci dacă am nevoie de doctor?”

O să vedem la momentul potrivit.

„Mă doare rău când tuşesc.”

Eşti răcită, am zis.

„Nu sunt răcită”, spuse aproape strigând.

Bineînţeles că eşti răcită. Şi nu mai juca teatru. Nu mă mai duci.

„*Nu* joc teatru.”

Ah, nu? N-ai jucat teatru în viaţa ta. Bineînţeles că nu!

„O, Doamne. Nu eşti bărbat. Măcar dacă ai fi fost bărbat!”

Mai zi o dată, am strigat. La cină mai băusem nişte şampanie (descoperisem la Lewes un magazin în care aveau sticle de jumătate), aşa că nu eram dispus să-i ascult balivernele.

„Am spus că nu eşti bărbat!”

Foarte bine, am zis. Dă-te jos din pat. Hai, jos. De acum încolo eu comand.

Mă săturasem până peste cap. Oricare altul ar fi reacţionat de mult. M-am repezit şi i-am tras păturile de pe ea, am apucat-o de braţ şi am tras-o în sus. A început să se zbată şi să mă zgârie pe faţă.

Ei, lasă că te învăţ eu minte!

Aveam sforile în buzunar şi, după ce s-a zbătut o vreme, am reuşit să-i leg mâinile şi s-o leg la gură. Dacă le-am strâns prea tare, a fost numai din vina ei. Am legat-o de pat şi am adus aparatul de fotografiat şi flashul. Bineînţeles că s-a zbătut. Îşi smucea capul, îmi arunca priviri ucigătoare, cum se spune, a încercat chiar să mă îmbuneze, dar nu m-am lăsat. I-am smuls hainele de pe ea şi la

început s-a împotrivit. A refuzat să facă ce-i spuneam, dar în cele din urmă s-a lungit şi a făcut tot ce i-am ordonat. (N-am vrut să fac poze atâta vreme cât ea nu coopera.) Aşa că am obţinut fotografiile pe care le voiam. Am făcut la poze până mi s-a terminat filmul.

N-a fost vina mea. De unde să ştiu eu că era mai bolnavă decât părea? Părea să fie răcită şi atâta tot.

Am developat pozele chiar în noaptea aceea şi am făcut copiile pe hârtie. Cele mai bune erau acelea în care nu i se vedea chipul. De altfel, nici nu arăta prea grozav, legată la gură cum era. Cele cu adevărat bune erau cele luate din spate, cu ea în picioare, încălţată cu pantofii cu toc înalt. Mâinile legate de pat aduceau ceea ce se cheamă o notă interesantă. Pot să spun că eram foarte mulţumit de rezultat.

A doua zi, când am intrat, am găsit-o îmbrăcată cu rochia de casă. Părea că mă aştepta. Spre marea mea stupefacţie, făcu un pas spre mine şi îngenunche la picioarele mele. Parcă era beată. Am văzut că era roşie la faţă. S-a uitat la mine. Plângea. Era într-un hal fără hal.

„Sunt foarte rău bolnavă. Am pneumonie sau pleurezie. Trebuie să chemi un doctor.”

Ridică-te şi urcă-te înapoi în pat, i-am zis. Şi m-am dus să-i aduc cafeaua.

Când m-am întors, i-am spus, ştii bine că nu eşti bolnavă. Dacă ai avea pneumonie, n-ai putea ridica nici capul de pe pernă.

„Noaptea nu pot să respir. Mă doare aici şi nu pot să stau decât pe partea stângă. Te rog ia-mi temperatura şi vezi cât am.”

I-am adus termometrul. Avea 39, dar ştiam că există diverse tertipuri ca să faci să-ţi crească temperatura.

„N-am aer. Mă sufoc aici.”

E destul aer, i-am răspuns. E vina ei că n-am crezut-o: îmi mai jucase festa asta o dată.

În orice caz m-am dus la farmacia din Lewes şi mi-au dat ceva foarte bun pentru congestie şi în special pastile antigripale şi inhalant, pe care le-a acceptat când i le-am adus. Seara a încercat să mănânce ceva, dar n-a reuşit şi până la urmă a vomat. Era albă ca varul şi pot spune că pentru prima oară m-am întrebat dacă nu cumva spunea adevărul. Faţa îi ardea, părul i se lipise de tâmple, dar toate astea puteau fi o simplă prefăcătorie.

Am şters pe jos unde vomase şi i-am dat medicamentele. Tocmai plecam când mi-a spus să mă aşez pe pat ca să nu fie nevoită să vorbească prea tare.

„Crezi că ţi-aş fi adresat vreo vorbă dacă n-aş fi fost atât de rău bolnavă? După tot ce ai făcut?”

Asta ai căutat!

„E imposibil să nu-ţi dai seama că sunt grav bolnavă.”

Ai gripă, am răspuns. În Lewes e epidemie.

„Nu e gripă. Am pneumonie. E ceva foarte serios. Nu pot să respir.”

Îţi trece, am zis. Pastilele astea galbene te vor pune pe picioare. Farmacistul mi-a spus că sunt cele mai bune.

„E o crimă să nu-mi aduci un doctor. Mă omori cu zile.”

Îţi spun că nu e nimic. Ai temperatură, am replicat pe un ton brusc. Cum a pomenit de doctor, am devenit bănuitor.

„Poţi să mă ştergi pe faţă cu prosopul?”

Ciudat. Am făcut ce mi-a spus şi pentru prima dată după nu ştiu câte zile mi-a fost milă de ea. Ceea ce îmi cerea era treabă de femeie, de fapt. Vreau să spun că există momente când o femeie are nevoie de altă femeie. Mi-a mulţumit.

Bine. Eu plec acum.

„Nu pleca. Voi muri.” A încercat chiar să mă apuce de mână.

Nu vorbi prostii, am repezit-o.

„Trebuie să mă asculţi, trebuie să mă asculţi” şi deodată începu din nou să plângă. Îi vedeam ochii umplându-se de lacrimi şi felul în care îşi legăna capul pe pernă dintr-o parte în alta. Ajunsesem să-mi fie milă de ea, cum am spus, aşa că m-am aşezat pe pat, i-am dat o batistă şi am asigurat-o că nu se punea problema să nu chem doctorul dacă ar fi fost grav bolnavă. Am mers până acolo, încât i-am spus că tot o mai iubesc şi că îmi pare rău şi alte chestii de-astea. Dar lacrimile continuau să-i curgă pe obraji. Nu părea să asculte ce vorbesc. Nici când i-am spus că arată mult mai bine ca în ziua precedentă (ceea ce nu era neapărat adevărat).

În cele din urmă s-a calmat. A stat o vreme liniştită, cu ochii închişi, apoi, când a simţit că mă mişc, m-a întrebat: „Vrei să faci ceva pentru mine?”

Ce?

„Vrei să stai aici, jos, cu mine şi să laşi uşa deschisă să vină aer?”

Am acceptat. Am stins lumina în camera ei, lăsând numai lumina din prima pivniţă şi ventilatorul şi am stat o vreme lângă ea. A început să respire ciudat. O respiraţie iute, sacadată, ca şi când urcase treptele în fugă. Era adevărat: se sufoca şi de câteva ori a bolborosit ceva. O dată a zis: „Nu, te rog”, şi altă dată mi s-a părut că a pronunţat numele meu, dar sunetele erau confuze. La un moment dat am simţit că a adormit şi am ieşit din cameră, am încuiat uşa şi mi-am potrivit ceasul să mă sune mai devreme a doua zi dimineaţă. Eram liniştit că adormise atât de repede. Cum aş fi putut să-mi dau seama? Mi-am zis că e semn bun, că pastilele îşi făcuseră probabil efectul şi că dimineaţa se va simţi mai bine, că greul trecuse. Mă gândeam chiar că, până la urmă, faptul că era aşa bolnavă nu era prea rău, pentru că dacă nu s-ar fi îmbolnăvit, mi-ar fi făcut o groază de probleme, cum îmi mai făcuse şi altă dată.

Ce încerc de fapt să spun este că totul s-a produs pe neaşteptate. Ştiu că ceea ce am făcut a doua zi a fost o greşeală, dar până în ziua aceea am fost convins că am acţionat cât se poate de bine şi că eram total îndreptăţit să procedez aşa cum am procedat.

2

14 octombrie

Este a şaptea noapte.

Nu mă pot gândi decât la un singur lucru: dacă *ei* ar şti; dacă *ei* ar şti.

Să-ţi poţi împărtăşi mânia.

Iată de ce încerc să povestesc totul acestui bloc de hârtie ce mi-a fost cumpărat azi dimineaţă. Din amabilitatea lui.

Cu calm.

În sinea mea sunt din ce în ce mai speriată. Calmul e numai de suprafaţă.

Nu s-a purtat urât, nu pare să fie un obsedat sexual, dar are ochi de nebun; terni, cu o lumină cenuşie, uşor pierdută. La început îi supravegheam orice mişcare. Credeam că am de-a face cu un obsedat sexual. Nu întorceam spatele decât după ce mă asiguram că nu se poate repezi la mine şi eram tot timpul cu urechile ciulite. În orice clipă trebuia să ştiu precis în ce colţ al camerei se afla.

Puterea. A devenit acum realitate.

Ştiu că bomba cu hidrogen este o nedreptate. Dar tot nedreptate mi se pare şi situaţia de neputinţă în care mă aflu acum.

Ce păcat că n-am învăţat judo! L-aş fi făcut să-şi ceară îndurare în genunchi.

Camera asta, ca o criptă, mă sufocă. Pereţii par să se apropie, să mă strivească. În timp ce scriu, trag cu urechea, ca nu cumva să mă surprindă. Gândurile ce-mi trec prin cap sunt ca nişte desene proaste. Ar trebui sfâşiate imediat.

Trebuie să încerc, trebuie să încerc, trebuie să încerc să scap!

E unicul gând care mă obsedează.

Foarte ciudat. Omul ăsta mă fascinează. Am cel mai profund dispreţ faţă de el, nu pot să spun cât de mult mă dezgustă; nu suport camera asta; trebuie să fie cu toţii îngrijoraţi de-a binelea. Aproape că le *simt* disperarea.

Nu înţeleg cum poate el să mă iubească. Cum poţi fi îndrăgostit de o persoană pe care nu o cunoşti?

Face eforturi disperate să mă mulţumească. Dar probabil că aşa fac toţi nebunii. Nu sunt nebuni pentru că aşa vor ei. Într-un fel sunt, poate, la fel de şocaţi ca toţi ceilalţi când ajung să facă ceva monstruos.

De o zi-două doar mă simt în stare să vorbesc despre el.

Tot drumul în furgonetă până aici a fost un coşmar, îmi venea să vomit şi-mi era teamă să nu mor sufocată sub căluş. Până la urmă am vomat şi tot timpul mă obseda gândul că are să mă târască într-un tufiş, că o să mă violeze şi că o să mă omoare. Când maşina s-a oprit eram sigură că asta mă aştepta. Cred că din cauza asta am şi vomat. Nu numai din cauza cloroformului ăluia greţos. (îmi aminteam tot timpul de poveştile înspăimântătoare pe care Penny Lester mi le spunea la internat. Mama ei fusese violată de japonezi şi supravieţuise. Îmi repetam neîncetat: nu te opune, nu te opune. Şi mi-am amintit atunci că ne spusese odată cineva la Ladymont că e nevoie de doi bărbaţi ca să violeze o femeie. Că femeile care se lasă violate de un singur bărbat doreau să fie violate.) Acum îmi dau seama că nu ar face aşa ceva. Ar utiliza din nou cloroformul sau altă substanţă de genul ăsta. Dar, în acea primă noapte, singurul meu gând era: nu te opune, nu te opune.

Eram bucuroasă că sunt în viaţă. Sunt laşă, nu vreau să mor, iubesc viaţa cu atâta pasiune! Până acum nici nu ştiam cât de mult doresc să trăiesc. Dacă scap de aici, nu voi mai fi niciodată aceeaşi.

Nu-mi pasă ce-mi face. Important e să supravieţuiesc.

Dar când mă gândesc la toate lucrurile groaznice pe care ar *putea* să le facă!

Am căutat peste tot ceva cu care să mă apăr, dar nu există nimic de care să mă pot folosi, chiar dacă aş avea forţă şi pricepere. În fiecare noapte proptesc un scaun în uşa de fier ca să aud măcar dacă încearcă să intre pe nesimţite.

Ce lavoar oribil şi demodat. Ca să nu mai vorbesc de closet.

Uşa asta mare şi oarbă. Nici măcar o gaură a cheii. Nimic.

Şi liniştea. Am început să mă obişnuiesc puţin. Dar e *înspăimântător*. Nici cel mai mic sunet. Am senzaţia că aş aştepta tot timpul ceva.

Vie. Vie în aceeaşi măsură în care moartea este vie.

Colecţia de albume de artă. Au costat vreo cincizeci de lire. Am calculat. În acea primă noapte mi-a trecut prin cap că se aflau aici pentru *mine*. Că de fapt nu eram o victimă aleasă la întâmplare.

Apoi am descoperit sertarele pline de îmbrăcăminte: bluze, fuste, rochii, ciorapi coloraţi, o colecţie extraordinară de lenjerie gen weekend-la-Paris, cămăşi de noapte. Am observat că măsura era destul de bună, o idee prea mari. Mi-a spus că alesese culori pe care văzuse că le port.

Totul în viaţa mea mergea bine. Era, bineînţeles, G.P., dar chiar şi povestea asta mi se părea stranie. Pasionantă. Pasionantă.

Pentru ca deodată să mi se întâmple aşa ceva!

Am aţipit puţin cu veioza de deasupra patului aprinsă. Aş fi vrut să beau ceva, dar m-am temut să nu-mi fi pus vreun narcotic. Am tot timpul vaga

impresie că şi în mâncare ar putea să-mi pună ceva.

Au trecut şapte zile. Pentru mine, şapte săptămâni.

Părea atât de nevinovat şi de îngrijorat în seara când m-a oprit pe stradă! Mi-a spus că lovise un câine cu maşina. M-am gândit că poate era Misty. Este exact tipul de om pe care nu-l poţi bănui de *nimic* rău. Blândeţea întruchipată.

Brusc am avut senzaţia că mă aflu pe marginea prăpastiei. Şi revelaţia că marginea prăpastiei există.

În fiecare noapte fac ceva ce n-am mai făcut de ani de zile: mă aşez pe pat şi mă rog. Nu îngenunchez. Ştiu că Dumnezeu îi dispreţuieşte pe cei ce îngenunchează. Stau lungită în pat şi îl rog să aline suferinţele mamei şi tatei, ale lui Minny şi ale lui Caroline, care probabil că se consideră foarte vinovată, şi ale tuturor celorlalţi, chiar şi ale celora cărora nu le-ar strica să sufere pentru mine (sau pentru altcineva). Ca Piers sau Antoinette, de pildă. Îl rog să-i vină în ajutor nemernicului care mă ţine în gheare, îl rog să mă ajute. Să nu mă lase să fiu violată sau schingiuită sau omorâtă. Mă rog să-mi dea lumină.

În sensul propriu al cuvântului. Lumina zilei.

Nu pot suporta bezna. Mi-a cumpărat veioze. Acum dorm cu cea de la spatele meu aprinsă. Înainte ţineam lumina de sus aprinsă toată noaptea.

Momentul cel mai greu e dimineaţa când mă trezesc. Mă trezesc şi o clipă am impresia că sunt acasă sau la Caroline. Şi brusc realitatea mă izbeşte în faţă.

Nici nu ştiu dacă cred în Dumnezeu. M-am rugat cu atâta fervoare în furgonetă când credeam că voi muri (parcă îl aud pe G.P spunând: „Asta e o dovadă *că nu crezi*”). Dar rugăciunea te face să suporţi mai uşor greutăţile.

Tot ce aştern pe hârtie sunt doar frânturi. Nu mă pot concentra. Mi-au trecut atâtea prin cap şi acum

mi-e capul gol, nu mă pot gândi la nimic.

Totuşi, am impresia că scrisul mă calmează. Sau, oricum, îmi dă iluzia. Este ca şi când mi-aş face socoteala cât am cheltuit şi câţi bani mi-au mai rămas.

Nu şi-a cunoscut părinţii. A fost crescut de o mătuşă. Mi-o imaginez. O femeie uscăţivă, şi palidă, cu buze subţiri şi ochii cenuşii, bănuitori, purtând aceleaşi pălării bej, ca o husă de ceainic, obsedată de murdărie şi praf. Murdăria şi praful fiind singurele două preocupări în afara lumii meschine şi plate în care vegetează.

I-am spus că se află, de fapt, în căutarea mamei pe care n-o avusese niciodată, dar bineînţeles că n-a vrut să mă asculte.

Nu crede în Dumnezeu. Ceea ce mă face pe mine să cred şi mai mult.

I-am vorbit despre mine. Despre Tata şi Mama pe un ton detaşat, realist. Ştia de Mama. Presupun că tot oraşul e la curent.

Teoria mea e că trebuie să încerc să-l eliberez de complexe.

Timpul petrecut în puşcărie. Timp fără sfârşit.

Prima dimineaţă. A ciocănit la uşă şi a aşteptat zece minute (cum face de obicei). Pentru mine n-au fost zece minute plăcute. Toate ideile reconfortante pe care le adunasem cu greu peste noapte s-au spulberat şi m-am regăsit din nou singură. Stăteam nemişcată, repetându-mi întruna: dacă încearcă, nu te opune, nu te opune. Eram gata să-i spun: poţi face ce vrei, dar nu mă omorî. Nu mă omorî şi ai să poţi face de fiecare dată ce vrei, ca şi când aş fi fost un obiect lavabil. Rezistent.

Totul a fost altfel decât mă aşteptasem. Când a intrat, a rămas ţintuit în uşă, nătâng şi, deodată, văzându-l fără pălărie, l-am recunoscut imediat. Cred că reţin figurile oamenilor fără să-mi dau seama. Era funcţionarul de la Anexa Primăriei. Vestitul câştigător la pronosport, căruia îi apăruse

poza în ziare. La vremea respectivă fuseserăm cu toţii de acord că-l ştiam de undeva.

A încercat să nege, dar s-a înroşit tot. Se înroşeşte din orice.

E simplu ca bună ziua să-l faci să se simtă prost. Are o expresie, firească la el, de om permanent jignit. Seamănă a oaie. Nu. A girafă. O girafă nătângă şi deşirată. Îl bombardam cu întrebări la care nu voia să răspundă. Se mulţumea să se uite lung la mine, ca şi când n-aş fi avut dreptul să întreb nimic. Ca şi cum nu la asta avea el dreptul să se aştepte.

N-a avut de-a face cu nicio fată. În niciun caz cu fete ca mine.

Neprihănit.

Are aproximativ un metru optzeci. Cu optsprezece-douăzeci de centimetri mai mult ca mine. E numai piele şi os, ceea ce îl face să pară şi mai înalt. Deşirat. Mâinile prea lungi, butucănoase, cu pielea albă şi roz, respingătoare. Nu sunt mâini de bărbat. Mărul lui Adam proeminent, încheieturile mâinilor prea groase, bărbia mult prea mare, buza de jos muşcată, marginile nărilor înroşite. Are polipi. Vocea nesigură a oamenilor fără educaţie care încearcă să treacă drept cultivaţi, dar care se trădează tot timpul. Faţa e prea lungă. Părul negru şi tern, ondulat spre spate, e aspru, ţeapăn, niciun fir nu se clinteşte. Poartă aceeaşi haină sport, o cămaşă de lână, cravată şi ac de cravată. Are până şi butoni la manşetă!

Este cea ce se cheamă „un băiat cumsecade”.

Absolut asexuat (aşa pare).

Stă postat în faţa mea cu mâinile la spate sau bălăngănindu-le de-a lungul trupului, ca şi când n-ar şti ce să facă cu ele. Aşteptând respectuos să-i dau ordine.

Ochi de peşte care spionează. Goi. Lipsiţi de orice expresie.

Mă face să mă simt capricioasă; o clientă bogată, veşnic nemulţumită (într-un magazin de

textile, el ar fi fost vânzătorul).

Dar ăsta e stilul lui. Modestie falsă. Genul „îmi-pare-nespus-de-rău”.

Când mă aşez să mănânc sau să citesc, stă în cameră şi-mi urmăreşte orice gest. Dacă-i spun să plece, pleacă.

M-a urmărit în secret timp de aproape doi ani. Mă iubeşte la disperare, se simţea singur, îşi dă seama că voi fi întotdeauna „mai presus” decât el.

Era groaznic. Vorbea atât de încâlcit, cu fraze întortocheate, simţind, în acelaşi timp, nevoia permanentă de a se justifica. Îl ascultam, dar nu mă puteam uita la el.

Inima lui. Tot ce avea în ea a deşertat pe mocheta asta portocalie, hidoasă. Când a terminat, am rămas aşa, fiecare şezând nemişcat la locul lui. Când s-a ridicat să plece, am încercat să-i spun că-l înţeleg, că n-am să spun nimănui nimic dacă mă duce acasă, dar a ieşit cu spatele spre uşă. Am încercat să par cât mai înţelegătoare şi plină de simpatie, dar comportarea mea a părut că-l sperie.

A doua zi dimineaţă am încercat din nou. Am reuşit să aflu cum îl cheamă (oribilă coincidenţă!). Am căutat să fiu cât mai rezonabilă, am ridicat ochii spre el şi l-am implorat, dar n-am reuşit decât să-l sperii din nou.

La ora prânzului i-am spus că-mi dădeam seama că îi este ruşine de ceea ce făcea şi că nu era prea târziu să repare totul. Când faci apel la conştiinţa lui reacţionează, dar nu-l impresionează deloc. „Da, îmi e ruşine”, a spus. „Ştiu că aşa ar trebui să fac”, a adăugat. I-am spus că nu pare un om rău şi mi-a răspuns: este primul lucru urât pe care l-a făcut în viaţa lui.

Poate că e adevărat. Dar acum a recuperat timpul pierdut.

Uneori îmi face impresia unui tip foarte inteligent, încearcă să-mi câştige simpatia pretinzând că e în ghearele unei a treia persoane.

Într-o seară am încercat să nu mai fiu politicoasă; să fiu aspră şi rea. A avut aerul mai nefericit ca niciodată. Se pricepe de minune să-şi ia o mutră nefericită. Să-şi întindă tentaculele nefericirii lui.

Repetă întruna că nu face parte din aceeaşi „clasă" cu mine.

Ştiu prea bine ce reprezint pentru el. Un fluture pe care şi-a dorit întotdeauna să-l prindă. Îmi amintesc (chiar prima oară când l-am întâlnit) că G.P. îi numea pe colecţionari cele mai cumplite dintre toate animalele. Se referea, bineînţeles, la colecţionarii de artă. Atunci nu l-am înţeles prea bine. Am crezut că urmărea doar s-o şocheze pe Caroline – şi pe mine. Dar e clar că avea dreptate. Tendinţa lor e anti-viaţă, anti-artă, anti-tot.

Scriu în această înfiorătoare tăcere nocturnă ca şi când aş fi în starea mea normală. Dar nu e aşa. Sunt atât de bolnavă, de speriată, de singură. Singurătatea este insuportabilă. De câte ori se deschide uşa îmi vine să mă reped afară. Dar acum ştiu că trebuie să aştept, să-mi chibzuiesc bine încercările de evadare. Să fiu mai şireată decât el. Să plănuiesc totul din timp.

Să supravieţuiesc.

16 octombrie

E după-amiază. Ar fi trebuit să fiu la ora de pictură după un model viu. Oare lumea continuă să existe? Soarele mai străluceşte oare? Noaptea trecută m-am gândit... sunt moartă. Situaţia asta înseamnă moarte, înseamnă infernul. Probabil că în infern nu mai sunt alţi oameni. Sau poate numai unul singur, ca el. Diavolul nu este nici diabolic, nici seducător, ci exact ca el.

Azi-dimineaţă i-am făcut portretul. Voiam să-i prind expresia feţei, ca să-mi ilustrez teoria. Dar n-a ieşit nimic bun şi el a vrut să-l păstreze. Mi-a spus că-mi plăteşte DOUĂ SUTE de guinee pe el. E nebun!

Din cauza mea. Nebunia lui sunt eu.

De ani de zile caută ceva în care să-şi materializeze nebunia. Şi m-a găsit pe mine.

Toţi părinţii ar trebui să fie ca ai noştri şi atunci surorile ar fi cu adevărat surori. Trebuie *neapărat* să fie una pentru cealaltă ceea ce Minny e pentru mine şi eu pentru ea.

Draga de Minny.

Sunt aici de peste o săptămână şi îmi e atât de dor de tine şi duc dorul aerului proaspăt, al feţelor proaspete aparţinând tuturor oamenilor acelora din metrou pe care îi uram atât de mult şi al lucrurilor noi care se întâmplă în fiece oră, în fiece zi. De-aş fi ştiut s-o văd – prospeţimea lor, vreau să zic. Dar ceea ce îmi lipseşte cel mai mult este lumina zilei. Nu pot trăi fără lumină. În lumina artificială toate liniile mint. Aproape că te face să doreşti întunericul.

Nu ţi-am spus cum am încercat să fug. M-am gândit toată noaptea: nu puteam dormi, aerul era atât de închis şi îmi era rău de la stomac (se străduieşte cât poate să gătească, dar tot ce face e groaznic). Am pretextat că ceva nu e în regulă cu

patul şi m-am întors şi am luat-o la fugă. Dar n-am reuşit să închid uşa ca să-l încui în cameră şi m-a prins în prima pivniţă. Am zărit lumina zilei pe gaura cheii.

Se gândeşte la toate. Înţepeneşte uşa ca să stea deschisă. Dar a meritat. Prevăzuse că voi încerca să fug şi că voi încerca să-l încui în cameră.

Următoarele trei zile l-am tratat cu priveliştea spatelui meu şi a feţei mele îmbufnate. Am stat nemâncată. Am dormit. Când eram sigură că nu e niciun pericol să vină, mă ridicam din pat şi dansam puţin prin cameră, citeam cărţile de artă şi beam apă. Dar de mâncare nu m-am atins.

Am ajuns la un compromis. Condiţia lui era să stau şase săptămâni. Acum o săptămână, şase ore mi s-ar fi părut o veşnicie. Am plâns şi l-am făcut să reducă la patru săptămâni. Dar ideea de a fi cu el continuă să mă sperie. Am ajuns să cunosc fiecare centimetru din blestemata asta de cămăruţă boltită. Am impresia că începe să se închidă peste mine încet-încet ca o carapace, aşa cum se întâmplă cu viermii aceia mici, acoperiţi de piatră, de pe fundul râurilor. Dar cele patru săptămâni mi s-au părut mai puţin insuportabile.

Am impresia că nu mai am niciun pic de energie, de voinţă, că sunt constipată din toate punctele de vedere.

Minny, închipuie-ţi, ieri m-am dus sus cu el. Mai întâi aerul de afară, faptul că mă aflam într-un spaţiu mai mare de trei pe trei pe şase (am măsurat în toate sensurile), că mă aflam sub cerul înstelat şi că puteam trage în piept aerul minunat, minunat! Deşi vremea era umedă şi ceţoasă, era un aer minunat.

Am crezut că voi reuşi să fug. Dar m-a apucat strâns de braţ şi eram cu mâinile legate şi cu căluş la gură. Era atât de întuneric! Atât de pustiu! Nicio lumină. Doar întunericul. Nici nu ştiam în ce direcţie să fug.

Este o casă veche de ţară. Cred că are bârne de lemn pe dinafară. Înăuntru sunt o mulţime de bârne, podelele sunt toate lăsate şi tavanele foarte joase. O casă foarte frumoasă, aranjată după cel mai oribil „bun gust" din revistele pentru femei. Culori care se bat cap în cap într-un mod înfiorător, mobile de stiluri amestecate, bibelouri de mitocan, obiecte fals antice, ornamente de bronz absolut oribile. Şi tablourile! N-ai crede dacă ţi le-aş descrie cât sunt de urâte. Mi-a spus că decorarea casei şi alegerea mobilei fuseseră făcute de nu ştiu ce firmă. Cred că au scăpat de toate vechiturile şi ororile pe care le aveau în depozite.

Mi s-a părut extraordinar să pot face baie. Ştiam că poate veni peste mine (uşa n-avea cheie şi nici nu se putea închide bine, pusese o pană de lemn ca s-o ţină). Dar cumva ştiam că n-o să vină. Şi vederea unei căzi pline cu apă caldă era atât de minunată, ca şi senzaţia că mă aflu într-o încăpere normală, încât aproape că nici nu mi-a păsat. L-am lăsat să aştepte ore întregi afară lângă uşă. N-a părut să-l deranjeze. Era „bun".

Nimic nu pare să-l perturbe.

Dar m-am gândit la o modalitate de a trimite un mesaj celor de afară. Aş putea pune un mesaj într-o sticluţă mică pe care s-o arunc în W.C. I-aş putea lega o panglică colorată în jur şi poate că cineva ar da vreodată peste ea undeva. O voi face data viitoare.

Am tras cu urechea să aud dacă nu trec maşini, dar n-am auzit nimic. Ba da, o bufniţă. Şi un avion.

Dacă oamenii ar şti ce se întâmplă în casele pe deasupra cărora zboară!

Cu toţii vedem lumea din avion.

Fereastra băii era acoperită cu scânduri. Prinse cu şuruburi groase. M-am uitat peste tot după un obiect de care să mă pot folosi. Până şi sub cadă şi în spatele ţevilor. Nimic. Şi chiar dacă aş găsi ceva, n-aş şti cum se foloseşte. Mă pândeşte aşa cum îl pândesc şi eu pe el. Nu ne slăbim din ochi o

clipă. Nu pare prea puternic, dar e oricum mai puternic decât mine. Ar trebui să-l iau prin surprindere.

Totul e încuiat şi paraîncuiat. A mers până acolo, încât a pus o sonerie de alarmă la uşa celulei mele.

S-a gândit la toate. Mi-a venit în minte că aş putea pune un bilet în rufele trimise la spălătorie. Dar nimic nu iese din casă. Când l-am întrebat de cearşafuri, mi-a răspuns: „Am să cumpăr altele. Spune-mi când ai nevoie”.

Canalul W.C.-ului e singura şansă.

Minny, nu îţi scriu, vorbesc cu mine însămi.

Când am apărut în uşa băii, îmbrăcată cu cea mai acceptabilă dintre bluzele oribile pe care mi le-a cumpărat, s-a ridicat în picioare (stătuse toată vremea lângă uşă). Aveam senzaţia că sunt regina-balului-coborând-scara-de-onoare. I s-a tăiat răsuflarea. Probabil pentru că mă vedea cu bluza „lui” şi cu părul lăsat pe spate.

Sau poate că era numai şocul de a mă vedea nelegată la gură. În orice caz, i-am zâmbit şi mi-am luat aerul cel mai linguşitor posibil şi m-a lăsat nelegată la gură şi m-a dus să vizitez casa, fără să mă slăbească un pas. Ştiam că la cea mai mică mişcare greşită era gata să se repeadă la mine.

Sus, dormitoarele. Camere încântătoare în ce priveşte construcţia, dar miroseau toate a aer închis, camere nelocuite. Peste tot un aer ciudat, sepulcral. La parter, ceea ce se numeşte „salonul” (şi ţine neapărat la denumire) este o cameră foarte frumoasă, mult mai mare decât celelalte, de formă pătrată – neaşteptată – cu o bârnă enormă transversală sprijinită cu trei stâlpi de lemn în mijlocul camerei şi alte bârne şi colţare, şi unghiuri fermecătoare pe care un arhitect le concepe o dată la o mie de ani. Totul, evident, masacrat de mobilier. Raţe sălbatice de porţelan atârnate deasupra unui cămin vechi încântător. N-am putut rezista. L-am pus să-mi lege mâinile în faţă, după care am desprins monstruozităţile de

porţelan din agăţători şi le-am făcut ţăndări pe pietrele căminului.

Gestul l-a făcut să sufere aproape tot atât de mult ca palma pe care i-am tras-o când nu m-a lăsat să fug.

Mă face să-mi ies din fire. Îmi vine să dansez în jurul lui, să-l năucesc, să-l ameţesc, să-l zăpăcesc.

Are o minte atât de înceată, este atât de lipsit de imaginaţie, de viaţă! E alb, ca albul de zinc. Îmi dau seama că exercită un soi de tiranie asupra mea. Mă obligă să fiu versatilă, să joc teatru. Să-mi dau aere. Îngrozitoarea tiranie a celor slabi. G.P. mi-a vorbit într-o zi despre ea.

Mediocritatea este plaga civilizaţiei.

Dar mediocritatea îl face atât de comun, încât devine ieşit din comun.

Face fotografii. Vrea să-mi facă un „portret”.

Mi-a arătat şi fluturii. Sunt destul de frumoşi. Da, sunt destul de frumos aranjaţi, cu bietele lor aripioare întinse toate în acelaşi unghi. Mi-au făcut milă; sărmani fluturi morţi, colegii mei, victime ca şi mine. Cei de care era cel mai mândru erau cei pe care îi numea „aberaţii”!

După ce am coborât din nou, m-a lăsat să stau cu el (în prima încăpere a pivniţei) cât a făcut ceaiul. La un moment dat mi-a spus ceva ridicol, care m-a făcut să râd – sau să-mi vină să râd.

Groaznic.

Mi-am dat deodată seama că înnebunesc şi eu, că este de o viclenie perversă, perversă. Bineînţeles că tot ce spun despre el îl lasă rece. Chiar şi când i-am spart raţele alea oribile de porţelan. Dar m-am trezit râzând de el (e de necrezut, *el, care m-a răpit*) şi turnând ceaiul în căni, ca şi când aş fi prietena lui cea mai bună.

L-am înjurat. Vajnică fiică a mamei mele, o scorpie.

Asta e, Minny. Aş vrea să fii aici, să stăm amândouă de vorbă pe întuneric. De-aş putea vorbi cu cineva măcar câteva minute! Cu cineva drag.

Lucrurile sunt mult, mult mai triste decât le-am descris.

Încep din nou să plâng.

E *atât* de nedrept!

17 octombrie

Urăsc schimbarea care a survenit în mine.

Sunt prea supusă. Accept prea multe. La început m-am gândit că trebuie să fac un efort să fiu realistă, să nu permit unei persoane anormale să controleze situaţia. Dar mă tem că a plănuit totul cu foarte mare grijă. Mă face să mă comport aşa cum vrea *el*.

Nu este numai o situaţie fantastică, este o variantă fantastică a unei situaţii fantastice. Vreau să spun că acum, că sunt la mâna lui, nu se poartă aşa cum ar fi de aşteptat. Şi astfel mă aduce în situaţia de a-i fi recunoscătoare. Sunt atât de singură! Şi cu siguranţă că ştie. Mă poate face să depind total de el.

Sunt cu nervii la pământ. Nu sunt nici pe departe atât de calmă precum par (când recitesc ce am scris).

Dar am atâta timp de omorât. Un timp nesfârşit, nesfârşit, nesfârşit.

Ce scriu aici e firesc. E ca şi cum două persoane s-ar strădui să susţină o conversaţie.

Este invers decât desenul. Când tragi o linie, ştii imediat dacă este o linie bună sau rea. Dar când scrii un rând, la început pare adevărat şi apoi, când îl reciteşti mai târziu...

Ieri seară a vrut să mă fotografieze. L-am lăsat să facă mai multe poze. M-am gândit că s-ar putea din neglijenţă să uite vreuna pe undeva şi să fie cineva care să mă recunoască. Dar am impresia că trăieşte absolut singur. Sunt sigură că locuieşte singur. A stat, probabil, toată noaptea să developeze filmul şi să facă copiile pe hârtie (n-aş crede să le ducă la vreun laborator). Eu, în diverse ipostaze, pe hârtie lucioasă. Nu-mi place flashul. Mă dor ochii.

Astăzi nu s-a întâmplat nimic nou, afară doar că am ajuns la un fel de acord că am nevoie de

mişcare.

Cu lumina zilei n-am reuşit încă. Dar pot ieşi în prima pivniţă. Mă simţeam prost dispusă, aşa că am fost prost dispusă. Imediat după masa de prânz i-am cerut să plece. Şi imediat după cină. A plecat de fiecare dată. Face tot ce-i spun.

Mi-a cumpărat un pick-up şi discuri şi tot ce trecusem pe lunga listă de cumpărături pe care i-am dat-o. Îi place să-mi cumpere lucruri. Pot să-i cer orice. În afară de libertate.

Mi-a dat un ceas elveţian foarte scump. I-am spus că am să-l port *cât voi sta aici*, dar că i-l voi restitui la plecare. I-am spus că nu pot suferi vederea portocaliului de pe jos şi mi-a cumpărat covoare indiene şi turceşti. Trei carpete indiene şi un covor turcesc minunat: violet închis, roz-gălbui şi sepia, cu o bordură albă (mi-a spus că era singurul pe care „l-au" avut, deci e inutil să-i apreciem bunul gust).

Celula mi se pare mai „trăibilă". Podeaua e foarte moale şi elastică. Am spart toate scrumierele şi vazele urâte. Ornamentele urâte nu merită să existe.

Îi sunt cu mult superioară. Ştiu că par groaznic de încrezută. Dar *e un fapt*. Deci iată că toate se repetă, Ladymont, şi Boadicea, şi *noblesse oblige*. Trebuie să-i arăt cum trăiesc şi cum se poartă fiinţele umane demne de acest nume.

Este urâtul întruchipat. Numai că urâtul uman nu-l poţi face ţăndări.

Acum trei seri am avut o senzaţie ciudată. Eram atât de entuziasmată că ies din cavoul ăsta şi mă simţeam destul de stăpână pe mine. Mi s-a părut deodată că trăiesc o aventură extraordinară, ceva despre care curând voi povesti tuturor. Un soi de partidă de şah cu moartea, pe care, în mod neaşteptat, am câştigat-o eu. Sentimentul că *trecusem* printr-o situaţie teribil de riscantă, dar că acum totul avea să fie bine. Că avea chiar să mă lase să plec.

Nebunie.
Trebuie să-i dau un nume. Am să-i spun Caliban.

Piero[4]. Mi-am petrecut toată ziua cu Piero, am citit totul despre el, am privit îndelung toate reproducerile din album, le-am trăit. Cum voi putea ajunge vreodată o pictoriţă bună când ştiu atât de puţină geometrie şi matematică? Am să-l pun pe Caliban să-mi cumpere cărţi. Voi deveni expertă în geometrie, încep să am dubii serioase în privinţa artei moderne. Mi l-am imaginat pe Piero în faţa unui tablou de Jackson Pollock, ba chiar în faţa unui Picasso sau Matisse. Ochii lui. Da, îmi pot imagina privirea din ochii lui.
Tot ce poate spune Piero într-o simplă mână, în faldul unei mâneci! Ştiu toate astea. Ni s-au spus şi ni s-au repetat. Le-am spus chiar eu. Dar astăzi le-am simţit cu adevărat. Simt că toată epoca noastră nu e decât o farsă, o mistificare. Felul în care oamenii vorbesc neîncetat despre tachism şi cubism şi alte cuvinte în -ism, toate cuvintele lungi şi sofisticate pe care le folosesc – frazele întortocheate şi vorbele care nu spun nimic. Toate menite să ascundă un fapt clar: ori eşti capabil să pictezi, ori nu.
Aş vrea să pictez ca Berthe Morisot. Nu mă refer la culorile sau formele ei sau la stilul ei, ci la simplitatea şi lumina ei. Nu vreau să fiu deşteaptă sau mare, sau „semnificativă”, sau să fiu disecată de toată acea stângace analiză masculină. Vreau să redau lumina de pe feţele copiilor sau florile unui gard viu, sau o stradă după o ploaie de aprilie.
Esenţa lucrurilor. Nu lucrurile în sine.
Torente de lumină peste tot ce există.
Să fi devenit sentimentală?
Deprimată.
Sunt atât de departe de toate. De tot ceea ce e normal. De lumină. De ceea ce vreau să fiu.

18 octombrie

G.P. – Pictezi cu toată fiinţa. Este primul lucru care trebuie învăţat. Restul e noroc.

O hotărâre bună: să fiu eu însămi.

Azi-dimineaţă am făcut o serie întreagă de schiţe rapide: un vas cu fructe. Atâta vreme cât Caliban e gata să dea, nu-mi pasă câtă hârtie consum. Le-am „atârnat" şi l-am pus să aleagă pe cele care îi plac mai mult. Bineînţeles că le-a ales pe cele care redau cu cea mai mare fidelitate nenorocitul lui de vas cu fructe. Am încercat să-i explic. M-am lăudat cu una dintre schiţe (cea care îmi plăcea *mie* cel mai mult). Mă călca pe nervi. Pentru el nu însemna nimic şi mi-a dovedit – cu nenorocita lui de expresie te-cred-pe-cuvânt – că nici nu-i pasă. Pentru el nu sunt decât un copil care se distrează.

E orb, orb. Altă lume.

E vina mea. Mi-am dat aere. Cum ar fi putut înţelege magia şi importanţa artei (nu a artei mele, ci a *artei*) când eu sunt atât de vanitoasă?

După masa de prânz am avut o discuţie. Mă întreabă întotdeauna dacă poate să mai stea în cameră. Uneori mă simt atât de singură, mi-e până peste cap de propriile mele gânduri, încât îl las. Chiar vreau să stea. La asta te aduce puşcăria. Dar există şi fuga, fuga, fuga.

Discuţia a fost despre dezarmarea nucleară. Zilele trecute am avut dubii. Acum nu mai am.

Dialogul dintre Miranda şi Caliban.

M. (*Şedeam pe pat*, *Caliban pe scaunul lui obişnuit lângă uşa metalică*. *Ventilatorul merge în încăperea de alături*.) Ce crezi despre bomba cu hidrogen?

C. Nu cine ştie ce.

M. Dar trebuie să crezi ceva.

C. Sper că n-o să cadă peste tine. Nici peste mine.

M. Îmi dau seama că n-ai trăit niciodată cu oameni care iau lucrurile în serios şi le discută cu seriozitate. (*A arborat o mutră jignită.*) Bun, hai să încercăm s-o luăm de la început. Ce crezi despre bomba cu hidrogen?

C. Chiar dacă spun ceva serios, nu mă vei lua în serios (*m-am uitat fix la el ca să-l oblig să continue*). E clar. Nu se mai poate face nimic. Aici rămâne.

M. Chiar nu-ţi pasă de ceea ce i se poate întâmpla omenirii?

C. S-ar schimba ceva dacă mi-ar păsa?

M. Dumnezeule!

C. N-avem ce face. Nu ne cere nimeni părerea.

M. Ascultă-mă. Dacă sunt suficient de mulţi, cei ca noi, cei care considerăm că bomba cu hidrogen e o crimă şi că o naţiune conştientă nu poate accepta ideea de a o deţine, atunci guvernul va fi nevoit să facă ceva, nu?

C. Prea mari speranţe nu sunt, după părerea mea.

M. Cum crezi că a apărut creştinismul? Sau orice altceva? Cu un grup neînsemnat de oameni care nu şi-au pierdut speranţa.

C. Şi ce se întâmplă dacă vin ruşii? (A *crezut că m-a încuiat.*)

M. Dacă aş avea de ales între a lansa bombele astea asupra ruşilor sau a fi cuceriţi de ei, aş alege fără ezitare cea de-a doua soluţie.

C. (*şah şi mat*). Ăsta-i pacifism.

M. Bineînţeles, minte îngustă ce eşti! Ştii că am participat la marşuri de protest şi am mers pe jos tot drumul de la Aldermaston la Londra? Ştii că am consacrat ore întregi din timpul meu ca să împart manifeste, să scriu adrese pe plicuri şi să discut cu tipi mărginiţi ca tine, care nu cred în nimic? Ăştia sunt cei care ar merita să li se arunce bomba în cap.

C. Şi ce vrei să dovedeşti cu asta?

M. Am făcut-o dintr-un sentiment de disperare. (*Acum trişez, nu i-am spus toate astea, dar am să scriu şi ce aş fi vrut să spun, nu numai ce i-am spus de fapt.*) Din disperare când văd că în lume dragostea şi raţiunea dispar. Disperare că există oameni care pot concepe cu detaşare ideea folosirii bombei sau pot ordona să fie folosită. Din disperare că suntem atât de puţini noi, cei pe care problema ne preocupă. Din disperare că există violenţă şi lipsă de compasiune în lume. Din disperare că atâţia tineri perfect normali pot deveni vicioşi şi răi numai pentru că au câştigat o groază de bani. Şi atunci se apucă să facă ceea ce faci tu acum.

C. Eram sigur că aici vrei să ajungi.

M. Da, faci şi tu parte din lumea aceea. Tot ce este liber şi curat în viaţă este închis în mici pivniţe sordide de nişte bestii cărora nu le pasă de astfel de probleme.

C. Am mai văzut eu din ăştia ca tine. Vă închipuiţi că lumea întreagă trebuie să fie aranjată aşa cum vă convine vouă.

M. Nu face pe prostul!

C. În armată am fost simplu soldat. Am înţeles totul mai bine ca tine. Soarta celor ca mine e să execute ceea ce li se ordonă (*se înfierbântase, în felul lui*), căci dacă refuză e bine să fie atenţi şi să-şi apere pielea.

M. N-ai evoluat cu nimic. Acum eşti bogat. N-ar trebui să mai ai resentimente.

C. Banii nu schimbă prea mult lucrurile.

M. Nimeni nu-ţi mai poate ordona ce să faci.

C. Nu mă înţelegi deloc.

M. Ba da, te înţeleg. Ştiu că în fond nu eşti un huligan. Dar în sinea ta te simţi ca ei. Urăşti ideea că eşti un paria, urăşti faptul că nu eşti în stare să te exprimi corect. Ei ies în stradă şi distrug ce le iese în cale. Tu stai comod acasă şi îţi iei o mutră îmbufnată. Îţi spui: nu vreau să-i ajut pe ceilalţi.

Nu sunt dispus să fac absolut nimic pentru omenire. Mă mulţumesc să mă ocup numai de mine, restul omenirii n-are decât să se descurce cum ştie, mie nu-mi pasă! (*Era ca şi cum l-aş fi plesnit peste faţă cu fiecare cuvânt – aproape că tresărea*.) La ce servesc banii, după părerea ta, dacă nu-i foloseşti? Înţelegi la ce mă refer?

C. Da.

M. Şi?

C. Nimic. Ai dreptate. Ca de obicei.

M. Tot sarcastic?

C. Eşti la fel ca mătuşa Annie. Mă bătea toată ziua la cap că oamenii nu mai ştiu să se poarte cum se cuvine în ziua de azi. Că nu le pasă de nimic, şi aşa mai departe.

M. Pari să le dai dreptate celor care judecă greşit.

C. Vrei să-ţi aduc ceaiul?

M. (*efort supraomenesc*) Uite, de dragul discuţiei, să zicem că, oricât bine ai încerca să faci societăţii, nu va servi niciodată la nimic. E ridicol ce spun; dar n-are importanţă. În cele din urmă e o problemă de conştiinţă individuală. Nu cred că, efectiv, campania împotriva dezarmării nucleare ar avea mari şanse de a influenţa guvernul. Este unul dintre primele lucruri pe care trebuie să-l recunoaştem. Dar o facem pentru a ne păstra respectul faţă de noi înşine, pentru a ne dovedi nouă înşine, fiecare în parte, că nu rămânem indiferenţi. Şi pentru a le spune celorlalţi, celor leneşi, veşnic nemulţumiţi şi egoişti ca tine, că există şi oameni cărora le pasă de soarta omenirii. Încercăm să vă facem să vă fie ruşine, să vă frământe şi pe voi aceste lucruri, ca să acţionaţi. (*Tăcere*!) Mi-am ieşit din fire şi am strigat: „Spune ceva!”

C. Ştiu că nu e bine.

M. Atunci fă ceva! (*A făcut ochii mari ca şi când i-aş fi spus să traverseze Atlanticul înot*.) Uite! Un prieten de-al meu a participat la un marş

de protest la o bază aeriană americană din Essex. Ai auzit ce s-a întâmplat? Au fost, bineînţeles, în faţa porţilor şi, după o vreme, sergentul de gardă a ieşit şi le-a vorbit şi au început o discuţie. Discuţia s-a aprins pentru că sergentul era de părere că americanii erau aidoma cavalerilor medievali veniţi să elibereze o prinţesă în suferinţă. Că bombardierele echipate cu bomba cu hidrogen erau absolut necesare şi aşa mai departe. Treptat, în timp ce discutau, au început să-şi dea seama că, de fapt, americanul le plăcea. Pentru că avea şi el opiniile sale pe care le susţinea cu forţă şi sinceritate. Nu doar prietenul meu, ci toţi ceilalţi au spus după aceea că au avut acelaşi sentiment. Singurul lucru cu adevărat important este să simţi şi să trăieşti pentru lucrurile în care crezi – atâta vreme cât nu te limitezi să crezi numai în propriul tău confort. Prietenul meu mi-a povestit că s-a simţit mai aproape de sergentul american decât de toţi idioţii zâmbăreţi şi indiferenţi de pe margine, care îi priveau trecând. E ca la fotbal. Cele două echipe se bat una împotriva celeilalte. Fiecare vrea să-şi înfrângă adversarul, părţile ajung chiar să se urască în focul jocului, dar dacă vine cineva şi le spune că fotbalul e stupid şi nu merită să-l joci sau să te preocupe, atunci ambele echipe se vor simţi unite şi vor reacţiona împreună. Singurul lucru care contează este *să simţi* ceva. Înţelegi?

C. Credeam că vorbim despre bomba cu hidrogen.

M. Pleacă de aici. Mă epuizezi. Eşti ca un ocean de vată.

C. (*s-a ridicat imediat în picioare*) Îmi place să te ascult vorbind. Mă gândesc la ce spui tu.

M. Nu, nici vorbă. Înmagazinezi în cap ce spun eu şi împachetezi totul atât de bine, încât dispare fără urmă.

C. Dacă vreau să trimit un cec... oamenilor ăstora... la ce adresă îl trimit?

M. Ca să-ţi cumperi stima?

C. Şi ce-i rău cu asta?

M. Avem nevoie de bani, dar avem şi mai multă nevoie de sprijin moral. Lucrurile astea nu se câştigă completând un buletin pronosport.

C. (*După o tăcere penibilă*.) Bine, pe curând. (*Caliban părăseşte scena*. *Am lovit perna cu atâta forţă*, *că, de atunci*, *biata de ea, n-a încetat să mă privească cu reproş*.)

(În seara asta – aşa cum îmi jurasem s-o fac – l-am luat mai întâi cu binişorul şi apoi l-am terorizat, dar a completat un cec de o sută de lire, pe care a promis să-l trimită mâine. Ştiu că e pentru o cauză bună. Cu un an în urmă m-aş fi limitat la aspectul moral. Ca Major Barbara[5]. Dar important este că avem bani. Nu contează de unde vin şi nici de ce au fost trimişi.)

19 octombrie

Am ieşit din casă.

Am făcut copii după reproduceri toată după-amiaza (Piero) şi eram în starea de spirit în care în mod normal *trebuie* să ies din casă, să mă duc la cinema, la o cafenea, oriunde, doar să ies.

L-am silit să mă scoată afară jucând în faţa lui rolul sclavei: „Leagă-mă”, i-am spus, „scoate-mă de aici!”

Mi-a legat mâinile şi mi-a pus căluş la gură, m-a apucat strâns de braţ şi ne-am plimbat de jur împrejurul grădinii. E o grădină foarte mare. Era întuneric beznă, de-abia puteam zări poteca şi silueta câtorva copaci. Locul e *realmente* foarte izolat. Undeva în mijlocul câmpului.

Deodată, în întuneric, mi-am dat seama că ceva nu e în regulă cu el. Nu puteam propriu-zis să-l văd, dar, brusc, mi s-a făcut frică. Nu ştiu cum mi-am dat seama că vrea să mă sărute sau chiar mai rău. A încercat să spună ceva, precum că e foarte fericit. Dar vorbea cu o voce încordată. Se sufoca. A mai zis ceva: că eu nu-l cred în stare să aibă sentimente puternice, dar că, de fapt, are. E groaznic să nu reuşeşti să te exprimi. De obicei, limbajul este mijlocul meu cel mai bun de apărare, când sunt cu el. Limbajul şi înfăţişarea. A urmat o scurtă perioadă de tăcere, dar eram conştientă că abia se stăpânea.

Tot timpul trăgeam în piept aerul minunat de afară. Era bun, atât de bun că nu am cuvinte să-l descriu. Atât de viu, de plin de miresme, parfumul florilor de câmp, plus miile de misterioase arome umede ale nopţii.

Atunci a trecut o maşină. Deci există un drum folosit, care trece prin faţa casei. De cum s-a auzit zgomotul motorului, m-a strâns şi mai tare de braţ. M-am rugat ca maşina să se oprească, dar lumina farurilor s-a pierdut în spatele casei.

Din fericire, mă gândisem la această eventualitate. Dacă vreodată încerc să fug şi nu reuşesc, nu mă mai lasă niciodată afară. Am convingerea fermă că m-ar fi omorât acolo în grădină mai degrabă decât să mă lase să scap. Chiar dacă aş fi vrut s-o iau la fugă, n-aş fi putut; mă strângea de braţ ca o menghină.

Dar a fost groaznic să-mi dau seama că există oameni care trec atât de aproape fără să ştie nimic.

M-a întrebat dacă vreau să mai fac o dată turul grădinii, dar am scuturat din cap în semn că nu. Îmi era prea frică.

O dată ajunsă jos, i-am spus că trebuie să clarificăm aspectul sexual al problemei.

I-am spus că dacă îi venea brusc dorinţa să mă violeze, nu mă voi opune, că-l voi lăsa să facă ce vrea, dar că n-am să-i mai vorbesc niciodată. I-am spus că ştiu că se va simţi ruşinat faţă de el însuşi. Amărâtul de el, arăta deja destul de ruşinat. Fusese „numai un moment de slăbiciune". L-am obligat să ne dăm mâna, dar pot să jur că a respirat uşurat când s-a văzut din nou de cealaltă parte a uşii.

Nimeni nu ar crede că o astfel de situaţie e posibilă. Mă ţine *absolut* prizonieră. Dar pentru orice altceva eu comand. Îmi dau seama că mă încurajează s-o fac. E o modalitate de a neutraliza nemulţumirea mea legitimă.

Aceeaşi senzaţie o aveam şi primăvara trecută când mă jucam cu Donald. Începusem să simt că îmi aparţine, că ştiu totul despre el. Şi nu mi-a plăcut deloc când a şters-o în Italia uite aşa, deodată, fără să-mi spună nimic. Nu că aş fi fost cu adevărat îndrăgostită de el, dar consideram cumva că îmi aparţine şi nu îmi ceruse permisiunea să plece.

Izolarea în care mă ţine e insuportabilă: nici ziare, nici radio, nici televizor. Ştirile îmi lipsesc

îngrozitor. N-am mai avut niciodată senzaţia asta, dar îmi face impresia că lumea a încetat să existe.

Îl rog în fiecare zi să-mi aducă un ziar, dar e una din cererile la care refuză să cedeze. N-are niciun rost. Ciudat, ştiusem dinainte că e inutil să insist. Ar fi fost ca şi când l-aş fi rugat să mă ducă cu maşina până la gara cea mai apropiată.

Voi insista în continuare.

Se jură pe toţi sfinţii că a trimis cecul pentru campania de dezarmare nucleară, dar nu ştiu dacă e adevărat. Am să-i cer să-mi arate chitanţa.

Un incident. Azi la prânz am vrut sos Worcester. Nu uită aproape niciodată să aducă tot ce mi-aş putea dori, dar azi n-adusese sosul. Aşa că s-a ridicat, a ieşit, a scos pana care ţinea uşa deschisă, a încuiat uşa, a proptit-o din nou ca să stea deschisă şi a intrat în cameră. Şi, culmea, a părut mirat când am izbucnit în râs.

Nu omite niciodată această rutină: încuie-descuie-reîncuie uşa. Chiar dacă aş reuşi să ies, nelegată, în prima pivniţă, ce aş putea face? Nu pot să-l încui în cameră, nu pot să ies afară. Singura şansă ar fi când vine cu tava. Uneori nu propteşte uşa de perete imediat. Aşa că *dacă* reuşesc să trec pe lângă el, atunci aş putea să-l încui în cameră. Dar nu vine spre mijlocul camerei decât dacă sunt departe de uşă. De obicei mă duc eu până la el să iau tava.

Acum câteva zile nu m-am dus. Am rămas rezemată de perete, lângă uşă. M-a rugat să mă duc mai încolo. M-am uitat lung la el fără să răspund. Mi-a întins tava. M-am făcut că n-o văd. A rămas acolo nehotărât, după care s-a aplecat cu grijă, pândindu-mi fiecare mişcare, a pus tava jos, în uşă, şi s-a întors în prima pivniţă.

Îmi era foame. A câştigat.

N-are niciun rost să mă mai străduiesc. Nu pot să dorm.

Astăzi totul mi s-a părut straniu. Chiar şi pentru cineva care trăieşte într-un astfel de loc.

De dimineaţă mi-a mai făcut o mulţime de fotografii. Era clar că-i face plăcere. Vrea să zâmbesc în faţa aparatului, aşa că de două ori m-am strâmbat la el. Nu l-a amuzat. Atunci mi-am ridicat părul cu o mână, făcând-o pe manechinul.

Ar trebui să te angajezi manechin, mi-a spus foarte serios. Nu-şi dăduse seama c-o făcusem ca să-mi bat joc de el.

Ştiu de ce îi place povestea asta cu fotografiatul. Crede că asta mă face să-l consider artist. Bineînţeles că n-are nici urmă de talent. Vreau să spun că ştie să potrivească aparatul şi să facă o poză, dar asta-i tot. Nici pic de imaginaţie.

E o nebunie. E sinistru, dar s-a creat un soi de relaţie între noi. Îmi bat joc de el, îl enervez tot timpul şi totuşi simte când sunt mai „slabă”, când poate să-mi răspundă cu aceeaşi monedă fără să mă enervez. Atunci ajungem să ne tachinăm unul pe altul, o situaţie aproape prietenească. În parte pentru că mă simt atât de singură, în parte o fac deliberat (vreau să-l forţez să se relaxeze, atât pentru binele lui, cât şi pentru că în felul acesta ar putea într-o zi comite, în sfârşit, o greşeală). Aşa că e o parte slăbiciune, o parte viclenie şi o parte milă. Dar mai există şi o a patra parte, misterioasă, pe care nu o pot defini. Nu poate fi vorba de prietenie, căci îl urăsc.

Poate că e un soi de interes faţă de persoana lui. Pentru că ştiu atât de multe despre el. Şi atunci când cunoşti bine pe cineva, în mod automat te simţi mai aproape de el. Chiar şi când ţi-ai dori să-l vezi pe altă planetă.

În primele zile nu puteam face nimic când era în cameră. Mă prefăceam că citesc, dar nu reuşeam să mă concentrez. Acum, câteodată uit că e aici. El

stă lângă uşă şi eu citesc pe scaun. Suntem ca un cuplu căsătorit de ani de zile.

Nu pentru că am uitat cum sunt ceilalţi oameni. Dar fiindcă pentru mine ceilalţi oameni au încetat să mai existe cu adevărat. Singurul om real din viaţa mea e Caliban.

E de neînţeles, dar asta *e*.

20 octombrie

E ora unsprezece dimineaţa. Tocmai am încercat să fug.

Iată ce am făcut: l-am aşteptat să descuie uşa care se deschide în afară şi am împins-o din toate puterile. Uşa e de lemn, acoperită cu o placă metalică numai pe partea mea, dar e totuşi foarte grea. M-am gândit că aş putea să-l pocnesc cu uşa ca să-şi piardă cunoştinţa dacă ştiam să-mi aleg bine momentul.

Deci, cum am văzut că uşa începe să se deschidă încet spre el, m-am repezit şi am împins-o cât am putut mai tare. Din cauza izbiturii a dat înapoi şi m-am năpustit afară din cameră; dar bineînţeles totul depindea dacă reuşisem să-l năucesc. Ceea ce nu s-a întâmplat. Probabil că uşa l-a lovit în umăr, căci tăblia nu se roteşte în ţâţâni prea lin.

Oricum, m-a apucat de tricou şi o clipă i-am văzut pe faţă cealaltă latură a personalităţii lui: violenţa, ura, hotărârea fermă de a nu mă lăsa să scap. Aşa că m-am dat bătută, m-am smucit din mâinile lui şi m-am întors în cameră.

„Ai fi putut să mă răneşti rău”, mi-a spus. „Uşa e foarte grea.”

„Tu mă răneşti cu fiecare secundă în care mă ţii prizonieră aici.”

„Credeam că principiul pacifiştilor este să nu facă rău altora”, mi-a răspuns.

M-am mulţumit să dau din umeri şi mi-am aprins o ţigară. Tremuram toată.

A parcurs în tăcere tot ritualul din fiecare dimineaţă. N-a scos o vorbă. La un moment dat l-am văzut că-şi freacă umărul. Şi asta a fost tot.

Acum am să încep să cercetez pereţii cu atenţie să văd dacă toate pietrele sunt bine încastrate. Mi-a venit ideea tunelului. Bineînţeles că am cercetat şi până acum, dar nu destul de amănunţit, piatră cu piatră şi fiecare perete de sus şi până jos.

E seară. Tocmai a plecat. Mi-a adus mâncarea, dar n-a scos o vorbă. Avea un aer dezaprobator. Când a ieşit cu tava, am izbucnit în râs. Se comportă exact ca şi cum *mie* ar trebui să-mi fie ruşine.

Şiretlicul cu uşa n-o să mai meargă a doua oară şi toate pietrele sunt bine cimentate. Cred că s-a gândit şi la posibilitatea asta, aşa cum s-a gândit la toate celelalte.

Mi-am petrecut aproape toată ziua adâncită în gânduri. M-am gândit la mine. Ce are să mi se întâmple? Niciodată n-am fost atât de profund conştientă de misterul viitorului. Ce se va întâmpla cu mine? Ce se va întâmpla?

Nu doar acum, în situaţia de faţă, dar şi când voi ieşi de aici. Ce voi face? Vreau să mă mărit, vreau să am copii, vreau să-mi dovedesc mie însămi că nu toate căsătoriile sunt ca ale lui M cu T. Ştiu exact cu ce gen de persoană vreau să mă mărit. Cineva cu inteligenţa lui G.P., dar care să fie mai aproape de vârsta mea şi care să-mi placă şi ca înfăţişare... şi care să nu aibă acel defect îngrozitor pe care îl are el. Şi mai vreau să-mi trăiesc viaţa din plin. Nu vreau să-mi irosesc priceperea numai de dragul de a face ceva. Vreau să *creez* frumuseţe. Şi din cauza asta căsătoria şi copiii mă înspăimântă. Ideea de a fi absorbită de casă, de problemele casei ca de un aspirator, de lumea nou-născuţilor, a copiilor, de bucătărie şi cumpărături. Am senzaţia că există în mine o latură placidă, care s-ar acomoda foarte bine cu situaţia asta, uitând de tot ce aş fi vrut să fac şi aş deveni astfel Casnica Ideală. Sau, ca să sporesc puţin bugetul familiei, ar trebui să mă mulţumesc cu o activitate meschină: ilustrarea de cărţi sau desene publicitare, în cazul în care nu încep să-mi înec amarul în gin, ca M (nu, n-aş putea niciodată să fiu ca ea). Sau cel mai rău ar fi să ajung ca biata

Caroline, într-o permanentă căutare patetică a artei moderne şi a ideilor moderne, pe care încă nu reuşeşte să le găsească pentru că, fără să-şi dea seama, în sinea ei este de fapt o persoană complet diferită de cea pe care şi-o imaginează ea.

Închisă aici, jos, îmi trec tot felul de gânduri prin cap. Încep să înţeleg lucruri cărora până acum nu le-am acordat destulă importanţă.

Două lucruri. În special M. Nu m-am gândit până acum niciodată cu suficientă obiectivitate la M ca la o altă persoană. A fost întotdeauna mama pe care am urât-o sau de care îmi era ruşine. Şi totuşi, dintre toţi neajutoraţii pe care i-am întâlnit sau de care am auzit, ea este cea mai neajutorată. Nu am avut *niciodată* suficientă înţelegere faţă de ea. Anul acesta (de când am plecat de acasă) nu i-am acordat nici măcar jumătate din consideraţia pe care i-am acordat-o bestiei de sus, într-o singură săptămână. Acum simt că aş fi în stare s-o copleşesc cu dragostea mea, pentru că de ani de zile n-am simţit atâta compasiune faţă de ea. Mi-am găsit întotdeauna scuze. Îmi spuneam că sunt drăguţă şi tolerantă cu toţi ceilalţi; că ea e singura persoană faţă de care nu mă pot purta astfel. Este excepţia care întăreşte regula.

De atâtea ori, Minny şi cu mine l-am dispreţuit pe T pentru că o suporta pe M. Ar fi trebuit, din contră, să ne prosternăm în faţa lui.

Celălalt obiect al reflecţiilor mele este G.P.

Când l-am întâlnit prima oară le-am spus tuturor ce om minunat este. Apoi a urmat o reacţie contrară; mi-am zis că fac o fixaţie stupidă de şcolăriţă care îşi admiră eroul. După care un nou sentiment şi-a făcut apariţia. Toată povestea asta e mult prea emoţională.

Pentru că el a contribuit la schimbarea mea mai mult decât orice sau oricine altcineva. Mai mult decât Londra, mai mult decât Şcoala Slade.

Nu e numai faptul că experienţa lui de viaţă, ca şi experienţa lui artistică, este mult mai bogată, sau

faptul că este celebru. Dar spune exact ceea ce gândeşte şi întotdeauna mă face şi pe *mine* să gândesc. Acesta e lucrul cel mai important: mă obligă să-mi pun întrebări. De câte ori am avut păreri diferite de ale lui? Pentru ca la o săptămână de la discuţia cu el să mă trezesc aducând, într-o convorbire cu altcineva, aceleaşi argumente pe care le-ar fi adus el. Judecând oamenii după criteriile lui.

M-am dezbărat (cel puţin parţial) de prostia mea, de meschinele mele idei ridicole şi convenţionale despre raportul dintre viaţă şi artă şi despre arta modernă. De obsesiile mele distructive. N-am mai fost aceeaşi de când mi-a spus cât de mult detestă femeile cu obsesii distructive. Până şi termenul tot de la el l-am învăţat.

Lista schimbărilor pe care le-a determinat în mine. Direct. Sau a transformărilor pe care le-a încurajat.

1. Dacă eşti un adevărat artist, te dăruieşti artei cu toată fiinţa. Dacă reţii o parte cât de mică din tine, atunci nu eşti artist. Nu eşti ceea ce G.P. numeşte „făurar".

2. Nu invadezi lumea. Nu trebuie să ai mici desene gata făcute sau idei preconcepute pe care să le reverşi asupra oamenilor cu scopul de a-i impresiona.

3. Din punct de vedere politic, trebuie să fii de stânga, pentru că, în ciuda greşelilor lor, socialiştii sunt singurii care se interesează de soarta celorlalţi. Pentru că *simt*, pentru că vor cu adevărat să facă o lume mai bună.

4. Trebuie să *faci* întotdeauna ceva. Când crezi cu adevărat în ceva, *trebuie* să acţionezi. A te mulţumi să vorbeşti despre acţiune este ca şi cum te-ai lăuda dinainte cu tablourile pe care ai de gând să le pictezi. E de cel mai îngrozitor prost gust.

5. Dacă ai sentimente profunde, să nu-ţi fie ruşine să le exteriorizezi.

6. Trebuie să accepţi faptul că eşti englez. Nu să pretinzi că ai prefera să fii francez sau italian sau altceva. (Piers vorbeşte tot timpul despre bunica lui americană.)

7. Dar pentru asta nu trebuie să ajungi la un compromis cu mediul din care provii. Amputezi tot ce este vechi în fiinţa ta, tot ce stă în calea făuririi noului din tine. Dacă provii dintr-o mahala (îmi dau seama că M şi T de acolo vin – când îşi bat joc de mahalagii, o fac ca să-şi ascundă stânjeneala), trebuie să respingi (să cauterizezi) mahalaua din tine. Dacă provii din clasa muncitoare, trebuie să cauterizezi clasa muncitoare din tine. Şi trebuie procedat la fel, indiferent din ce clasă provii, căci noţiunea de clasă socială este o noţiune primitivă şi stupidă.

(Şi nu sunt eu singura care s-a schimbat graţie lui G.P. Îmi amintesc de prietenul lui Louise, fiu de miner din Ţara Galilor. Când s-au întâlnit, s-au certat şi şi-au aruncat tot felul de cuvinte unul altuia şi noi eram cu toţii împotriva lui G.P. pentru că vorbea cu atâta dispreţ despre cei din clasa muncitoare şi despre felul lor de viaţă, numindu-i animale, nu fiinţe umane. Şi David Evans, alb de furie, de-abia mai putea vorbi, strigând, să nu

îndrăzneşti să-mi spui că tata e un animal nenorocit pe care trebuie să-l alung cu un picior în fund! Atunci G.P. i-a răspuns că n-a lovit un animal în viaţa lui. Se pot găsi întotdeauna scuze pentru a lovi fiinţe umane, dar animalele umane merită toată simpatia noastră. Şi nu mai departe de luna trecută acelaşi David Evans a venit la mine şi *a recunoscut* că discuţia din seara aceea a determinat o schimbare în el.)

8. Trebuie să urăşti orice formă de naţionalism în politică. Trebuie să urăşti în politică, în artă şi în orice altceva, tot ce nu este autentic, profund şi necesar. N-ai timp de pierdut cu tâmpenii lipsite de importanţă. Trebuie să trăieşti cu seriozitate. Nu te duci la filme proaste chiar dacă te atrag, nu citeşti ziare de duzină, nu asculţi emisiuni stupide la radio sau la televiziune, nu-ţi iroseşti timpul pălăvrăgind despre lucruri neînsemnate, îţi *foloseşti* viaţa.

Probabil că mi-am dorit întotdeauna să cred în aceste lucruri. De fapt, credeam vag în ele chiar înainte de a-l întâlni. Dar el *m-a făcut* să cred efectiv în ele; gândul la *el* mă face să mă simt vinovată când încalc aceste reguli.

Dacă m-a determinat să le cred, asta înseamnă că el este cel care a creat cea mai mare parte a noului din mine.

Dacă aş avea o zână drept naşă... aş ruga-o să-l facă pe G.P. cu douăzeci de ani mai tânăr. Şi să facă în aşa fel, încât să-l găsesc atrăgător din punct de vedere fizic.

Cum ar mai dispreţui el povestea asta!

E ciudat (şi am un uşor sentiment de vinovăţie), dar azi m-am simţit mai fericită decât în toată perioada de când mă aflu aici. O presimţire – că totul se va termina cu bine. Pe de-o parte pentru că

azi-dimineaţă am făcut ceva: am încercat să scap. Apoi, Caliban a acceptat situaţia. Vreau să spun că dacă ar exista în capul lui intenţia să mă atace, ar face-o cu siguranţă într-un moment când ar avea motiv să fie furios. Şi în dimineaţa asta era furios. În anumite situaţii are o extraordinară putere de stăpânire.

Ştiu că sentimentul de fericire provine şi din faptul că toată ziua m-am simţit departe de aici. M-am gândit aproape tot timpul la G.P. Acolo, în lumea lui, nu în cea de aici. De câte ori nu mi-am amintit! Aş fi vrut să notez totul. M-am hrănit din amintiri. Lumea mea de aici face ca lumea de afară să-mi pară mai reală, mai vie, mai frumoasă. Până şi aspectele ei sordide.

Pe de altă parte, pentru că m-am complăcut într-un soi de condamnabilă vanitate personală, amintindu-mi unele lucruri frumoase pe care G.P. sau alţii le spuseseră despre mine. Ştiind că nu sunt o persoană banală. Că sunt inteligentă, că încep să înţeleg viaţa mult mai bine decât mulţi alţii de vârsta mea şi chiar şi faptul că-mi dau seama că nu voi fi niciodată atât de proastă, încât să devin vanitoasă. Dimpotrivă, sunt recunoscătoare, sunt extrem de fericită că trăiesc (mai ales după întâmplarea asta), că sunt cine sunt – eu, Miranda -, şi că sunt unică.

N-am să las pe nimeni să citească aceste rânduri. Chiar dacă acesta este adevărul, ar putea fi luat drept vanitate.

Aşa cum n-am lăsat niciodată ca celelalte fete să vadă că sunt conştientă de felul cum arăt; nimeni nu ştie cât de mult a trebuit să lupt cu mine însămi ca să nu beneficiez de avantaje nedrepte de pe urma acestei frumuseţi. Pe toţi bărbaţii care mă urmăreau cu privirile, chiar şi pe cei mai atrăgători, i-am respins.

Minny – într-o zi, când îi admirasem cu prea mult entuziasm rochia cu care se ducea la o

petrecere, mi-a spus: „Taci din gură! Tu eşti atât de frumoasă că nici nu trebuie să te străduieşti!”

Şi G.P. spunându-mi: „Ai toate feţele Evei”.

Sunt rea.

21 octombrie

L-am învăţat să gătească mai bine. Am interzis total orice alimente congelate. Trebuie să mănânc fructe şi legume proaspete. Friptură. Somon. Ieri i-am comandat icre negre. Mă enervează că nu pot să-mi amintesc de mai multe alimente rare din care n-am gustat niciodată, dar la care am poftit întotdeauna.

Lacomă.

Icrele negre sunt minunate.

Am făcut din nou baie. N-a îndrăznit să mă refuze. Presupun că are impresia că „o doamnă” moare pe loc dacă nu face baie ori de câte ori doreşte.

Am trimis un mesaj prin canalul de la W.C. Într-o sticluţă de plastic cu un metru de panglică roşie înfăşurată în jur. Sper că se va desfăşura şi va atrage, poate, atenţia cuiva. Undeva. Vreodată. Casa cred că se poate repera destul de uşor. A fost o prostie din partea lui să-mi spună data gravată deasupra uşii. A trebuit să închei mesajul cu cuvintele: *Nu este o farsă*. E groaznic de greu să faci în aşa fel ca să nu pară o glumă prostească. Şi am menţionat că orice persoană care îi va telefona lui T pentru a-i transmite mesajul va primi douăzeci şi cinci de lire. Am de gând să arunc o sticlă în mare (ha! ha!) de câte ori fac baie.

A dat jos toate ororile de bronz care erau pe palier şi pe scară şi toate tablourile verzuliu-portocaliu-roşu care reprezentau mici sate de pescari din Mallorca. Am impresia că şi pereţii respiră uşuraţi.

Îmi place aici, sus. Sunt mai aproape de libertate. Deşi totul este închis. Toate ferestrele faţadei au obloane interioare. Celelalte sunt

blocate cu lacăte. (Două maşini au trecut în seara asta, dar trebuie să fie un drum secundar.)

Am început să mă ocup şi de educaţia lui. Astă-seară, în salon (aveam mâinile legate, evident), ne-am uitat la un album de artă. Nicio părere personală. Cred că jumătate din vreme nici nu ascultă ce spun. Se gândea cum să se apropie cât mai mult de mine fără să mă atingă. Nu ştiu dacă e o inhibiţie sexuală sau teamă să nu-i joc o festă.

Când e atent la reproduceri, acceptă orice spun eu. Dacă i-aş spune că „David” de Michelangelo e o tigaie, ar spune: „Înţeleg!”

Ce oameni! Am stat probabil lângă ei în metrou, am trecut pe lângă ei pe stradă, i-am auzit, bineînţeles, vorbind şi ştiam că există, dar, cumva, nu am fost niciodată realmente convinsă de existenţa lor. Nu credeam că e posibil să fii atât de orb.

Dialog. Stătea nemişcat, uitându-se în album, arborând un aer de „Arta-e-minunată” (bineînţeles ca să-mi facă mie plăcere, nu pentru că ar fi convins).

M. Ştii ce surprinde cel mai mult la casa ta? Nu e nicio carte. În afara celor pe care le-ai cumpărat pentru mine.

C. Am câteva sus.

M. Despre fluturi?

C. Altele.

M. Câteva romane poliţiste de doi bani, probabil. Nu citeşti niciodată cărţi serioase – cărţi în adevăratul sens al cuvântului? (*Tăcere*.) Cărţi despre lucruri importante, scrise de oameni care se implică efectiv în problemele de viaţă? Nu doar romane de duzină cu care îţi treci timpul când călătoreşti cu trenul. Ştii la ce mă refer, cărţi?

C. Romanele uşoare sunt mai pe gustul meu. (*Seamănă cu un boxer. Ai vrea să-l vezi lungit la podea, făcut knock out.*)

M. Poţi foarte bine să citeşti *De veghe în lanul de secară*. Aproape am terminat-o. Ştii că eu am citit-o de două ori şi sunt cu cinci ani mai tânără ca tine?

C. Am s-o citesc.

M. Nu-i o pedeapsă.

C. Am răsfoit-o puţin înainte de a ţi-o da.

M. Şi nu ţi-a plăcut.

C. Am să încerc s-o citesc.

M. Îmi vine rău când te aud.

Apoi tăcere. Aveam senzaţia că nu sunt o persoană reală. Parcă aş fi fost într-o piesă şi nu-mi puteam aminti ce personaj jucam.

Azi l-am întrebat de ce colecţionează fluturi.

C. Pentru că am ocazia să întâlnesc oameni mai drăguţi.

M. Nu poţi să colecţionezi fluturi doar pentru asta.

C. E din cauza unuia din profesorii pe care i-am avut când eram puşti. El colecţiona fluturi. Dar nu prea ştia mare lucru. Îi aranja tot ca pe vremuri. (*A spus ceva despre unghiul aripilor. Se pare că acum moda e să-i aranjezi cu aripile în unghi drept*.) Şi din cauza unchiului meu. Îl interesa natura. El m-a încurajat întotdeauna.

M. Pare să fi fost un om drăguţ.

C. Oamenii care se interesează de natură sunt întotdeauna drăguţi. Să luăm de pildă „Cursul de insecte”, adică Secţia de entomologie de la Muzeul de Istorie Naturală din oraşul meu. Acolo oamenii te tratează după meritele pe care le ai. Nu se uită de sus la tine. Nici vorbă de aşa ceva.

M. Păcat că nu sunt întotdeauna drăguţi. (*Dar n-a înţeles aluzia*.)

C. Bineînţeles că sunt şi snobi printre ei. Dar cei mai mulţi sunt cum ţi-am spus. Un gen de oameni

mai drăguţi decât cei care se... pe care îi întâlnesc... îi întâlnesc de obicei.

M. Prietenii tăi nu te dispreţuiau? Nu găseau că toată povestea asta e trăsnită?

C. N-am avut niciodată prieteni. Erau doar colegi de birou. (*Puţin mai târziu mi-a spus că făceau glume proaste*.)

M. Ca, de pildă?

C. Bancuri tâmpite şi atât.

N-am insistat. Mă cuprinde uneori o dorinţă irezistibilă să ştiu ce zace în fundul sufletului lui, să-i trag cu cleştele lucruri despre care nu vrea să vorbească. Dar nu e bine. Ar fi ca şi cum m-aş interesa de el şi de viaţa lui nenorocită de ratat.

Când foloseşti cuvinte. Hiatusurile. Caliban are un fel ciudat de a se aşeza cu umerii-rotunjiţi-şi-capul-între-umeri. De ce? Se simte stânjenit? Sau ca să fie gata să se repeadă la mine în cazul că o iau la goană? Pot să-l desenez. Pot să-i desenez figura şi să-i redau expresia feţei, dar nu pot să-l descriu, cuvintele sunt toate prea uzate, au fost prea des folosite, despre atâtea alte lucruri şi despre atâtea alte persoane. Scriu „a zâmbit". Dar ce înseamnă asta? Nimic mai mult decât desenul unui copil de grădiniţă înfăţişând un cap ca un nap şi un surâs ca o semilună. Dar dacă îi desenez surâsul...

Cuvintele sunt atât de imature, atât de îngrozitor de primitive în comparaţie cu desenul, pictura, sculptura. „M-am aşezat pe pat şi el s-a aşezat lângă uşă şi am stat de vorbă. Am încercat să-l conving să-şi folosească banii ca să se educe şi a zis că aşa va face, dar eu nu sunt convinsă." Ce aiureală!

Ca şi când aş încerca să desenez cu un creion bont.

Toate astea sunt gândurile mele.

Simt nevoia să-l văd pe G.P. Mi-ar cita pe loc cel puţin zece titluri de cărţi în care toate lucrurile astea sunt spuse mult mai bine.

Cât de mult urăsc ignoranţa! Ignoranţa lui Caliban, ignoranţa mea, ignoranţa lumii întregi. Oh, aş putea învăţa, învăţa, învăţa şi iar învăţa. Îmi vine să plâng, atât de mult aş vrea să învăţ.

Sunt legată de mâini şi am un căluş în gură.

Am să strecor carnetul sub saltea. După care mă voi ruga lui Dumnezeu să-mi ajute să pot învăţa.

22 octombrie

Azi se împlinesc două săptămâni. Am însemnat zilele pe rama paravanului, ca Robinson Crusoe.

Sunt deprimată. Nedormită. Trebuie, trebuie, trebuie să scap de aici.

Devin tot mai palidă. Tot timpul mă simt slăbită, bolnavă.

Şi tăcerea asta îngrozitoare.

Este atât de nemilos. Atât de neînţelegător. Ce vrea? Ce se va întâmpla cu mine?

Vede cu siguranţă că încep să mă îmbolnăvesc.

I-am spus aseară că am neapărată nevoie să văd lumina zilei. I-am spus să se uite la mine să vadă cât sunt de palidă.

Mâine, mâine. Nu spune niciodată deschis „nu"!

Azi m-am gândit că m-ar putea ţine aici pentru totdeauna. Nu va dura prea mult, pentru că aş muri. E absurd, e diabolic – dar nu există nicio cale de scăpare. Am încercat din nou să caut dacă nu găsesc pietre uşor desprinse. Aş putea săpa un tunel în jurul uşii. Aş putea săpa un tunel care să ducă direct afară. Dar va trebui să fie de cel puţin şase metri lungime. Şi apoi tot pământul. Aş fi îngropată în el aici, jos. N-am s-o pot face niciodată. Mai bine mor. Aşa că rămâne tot tunelul din jurul uşii. Dar ca să-l fac, am nevoie de timp. Trebuie să mă asigur că stă plecat cel puţin şase ore. Trei ore pentru tunel, două ore să sparg uşa exterioară. Simt că este singura mea şansă. Nu trebuie s-o irosesc, s-o ratez din lipsă de pregătire.

Nu pot dormi.

Trebuie să fac ceva.

Voi scrie cum l-am întâlnit prima oară pe G.P.

Caroline a spus: „Ea e Miranda. Nepoata mea". Şi a început în mod odios să-i povestească fel de fel despre mine. (Era într-o sâmbătă dimineaţă,

când plecasem la cumpărături la Hampstead.) Îmi venea să mă bag în gaură de şarpe, deşi voiam de mult să-l cunosc. Ea mai vorbise despre el.

Mi-a plăcut imediat felul lui de a o trata, rece, fără să-i ascundă că-l plictiseşte. Nu se lăsa prins în mrejele ei ca toţi ceilalţi. Tot drumul de înapoiere spre casă mi-a vorbit numai despre el. Ştiam că a impresionat-o, deşi nu voia s-o recunoască. Cele două căsătorii ale ei, amândouă ratate, şi faptul evident că el nu făcea prea mare caz de ea. Aşa că de la bun început am simţit nevoia să-i iau apărarea.

Apoi l-am întâlnit când ne plimbam pe Heath. Dorisem să-l revăd, dar m-am simţit din nou jenată.

Mersul lui. Foarte controlat, nu degajat. Un bluzon vechi de pilot atât de frumos! Aproape că n-a deschis gura. Îmi dădeam seama că nu ţinea deloc să fie cu noi (cu Caroline), dar ne ajunsese din urmă; cred că nu ne recunoscuse imediat şi era clar că mergea în aceeaşi direcţie cu noi. Şi poate (sunt încrezută) a rămas puţin şi din cauza mea, căci văzând-o pe Caroline că începe să sporovăiască în genul ei de femeie-cu-idei-avansate, am schimbat amândoi o privire furişă. Ştiam că îl enerva, iar el ştia că mă simţeam jenată. Astfel a venit cu noi la Kenwood şi Caroline a continuat să-şi dea aere.

Până când, în faţa tabloului de Rembrandt, Caroline a spus: „N-aveţi impresia că pe la jumătatea tabloului se cam plictisise – vreau să spun că nu simt niciodată că simt ceea ce ar trebui să simt. Înţelegeţi?” Şi se întoarse spre el, râzând cu râsul ei stupid gen ascultă-mă-tu-pe-mine.

Mă uitam la el şi am văzut că deodată trăsăturile feţei i s-au înţepenit, ca şi când ar fi fost luat prin surprindere. Nu era ceva evident, făcut cu intenţia de a observa eu. Era doar o schimbare imperceptibilă a expresiei gurii. I-a aruncat lui

Caroline o singură privire. Aproape amuzată, dar tonul vocii sale spunea altceva. Era rece ca gheaţa.

„Trebuie să plec. La revedere.” Mie îmi spusese la revedere. Parcă mă ştergea din evidenţe. Sau parcă ar fi vrut să spună: „Deci poţi să suporţi toate astea?” Vreau să spun (acum, privind în urmă) că voia să-mi dea o lecţie *mie*. Că trebuia să aleg: fie calea lui Caroline, fie calea lui.

A plecat înainte de a apuca să-i răspundem. Caroline s-a uitat lung după el, a ridicat din umeri şi, întorcându-se spre mine, a zis: „E nemaipomenit”.

M-am uitat după el până a ieşit pe uşă cu mâinile în buzunare. Eram roşie ca racul. Caroline era furioasă, încercând să se eschiveze. („Aşa e întotdeauna. O face special.”) Tot drumul spre casă n-a încetat să-i critice picturile. („Un Paul Nash de mâna a doua” – era ridicol de nedreaptă.) Eram atât de furioasă pe ea şi totuşi o compătimeam. Nu puteam să scot o vorbă. Nu voiam să-i spun că mi-e milă de ea, dar nici nu puteam să-i spun că el avea dreptate.

Luate împreună, Caroline şi M. au toate însuşirile pe care eu le detest la femei. Zile întregi după aceea am simţit un soi de disperare când mă gândeam cât de mult din sângele lor putred şi afectat curgea probabil în venele mele. Sunt, evident, momente când Caroline îmi place. Antrenul, entuziasmul, drăgălăşenia ei. Şi chiar toată afectarea ei, atât de înspăimântătoare când e confruntată cu realitatea, e, oricum, mai mult decât nimic. Înainte, când venea la noi, o găseam formidabilă. Îmi plăcea compania ei. Mă susţinea când se iscau discuţii furtunoase în familie despre viitorul meu. Toate astea până când m-am mutat la ea şi am cunoscut-o aşa cum era de fapt. M-am maturizat. (Devin o tânără-femeie-furioasă.)

O săptămână după aceea am alergat să prind liftul la metrou şi l-am găsit în lift – singurul călător în afară de mine. I-am spus bună ziua pe un

ton puţin prea vesel şi m-am înroşit din nou. S-a mulţumit să dea uşor din cap, ca şi când n-ar fi avut chef să vorbească. Când am ajuns jos (din vanitate, căci nu puteam suporta să mă pună în aceeaşi oală cu Caroline), i-am spus: „Îmi cer scuze pentru ceea ce a spus mătuşa mea la Kenwood”.

Mi-a răspuns că întotdeauna îl calcă pe nervi. Am văzut că nu vrea să discute despre ea. Pe când ne îndreptam spre peron, am încercat să-i explic că ea se teme să nu pară demodată.

Dar tu? – şi mi-a surâs uşor ironic. Mi-am zis că nu-i place să prezint lucrurile ca şi cum am fi „noi” contra „ei”.

Treceam pe lângă afişul unui film şi mi-a zis că e un film bun. „L-ai văzut? Să te duci să-l vezi.”

Când am ieşit pe peron mi-a spus să trec pe la el într-o zi. „Dar las-o pe plicticoasa de mătuşă-ta acasă”, şi a zâmbit. Un zâmbet contagios, uşor maliţios, care nu se potrivea deloc cu vârsta lui. După care a luat-o înainte. Atât de solitar. Atât de indiferent.

Şi m-am dus. Într-o sâmbătă dimineaţă. A fost surprins. A trebuit să stau vreo douăzeci de minute fără să spun nimic, doar cu el şi o muzică bizară indiană. S-a dus înapoi şi s-a lungit din nou pe divan cu ochii închişi, ca şi când n-aş fi fost binevenită şi am simţit efectiv că n-ar fi trebuit să mă duc acolo (mai ales fără să-i spun lui C). Şi mi-am mai dat seama că era realmente prea mult teatru în toată atitudinea lui, că era, de fapt, o poză. Nu mă puteam relaxa. În cele din urmă a început să-mi pună întrebări despre mine, pe un ton sec, de parcă toată povestea îl cam plictisea. Ca o proastă, am încercat să-l impresionez, făcând, de fapt, exact ceea ce nu trebuia. Să-mi dau aere. Şi tot timpul mă gândeam că el, de fapt, nu ţinuse să-l vizitez.

Brusc m-a întrerupt şi m-a luat să fac turul camerei ca să-mi arate unele obiecte.

Atelierul lui. Este camera cea mai minunată. Mă simt întotdeauna extrem de fericită când mă aflu acolo. Totul este armonios. Totul exprimă personalitatea lui (nu a făcut-o intenţionat, urăşte „decoraţiunea interioară”, lucrurile care îţi iau ochii şi revista *Vogue*). Totul îţi vorbeşte despre el. Toinette, cu ideile ei stupide şi bunul gust auster influenţat de reviste de femei ca „House and Garden”, găsea că e o „îngrămădeală dezordonată”. Aş fi strâns-o de gât în ziua aia. Încăperea îţi dă impresia că o persoană îşi petrece întreaga viaţă aici, că aici lucrează, gândeşte, *se confundă* cu ea.

Gheaţa dintre noi s-a spart. Am încetat să-mi mai dau importanţă.

Mi-a arătat cum reuşeşte să obţină efectul de „ceaţă”. Pictează cu guaşă, după care estompează imaginea. Şi-a fabricat singur tot soiul de instrumente.

Mai târziu, nişte prieteni au venit să-l vadă: Barber şi Frances Cruikshank. M-a prezentat. „Ea e Miranda Grey” şi, fără nicio pauză, „Nu pot s-o sufăr pe mătuşă-sa” şi au început cu toţii să râdă. Se vedea că erau prieteni buni. Am vrut să plec, dar ei intenţionau să facă o plimbare şi trecuseră să-l ia şi pe el. Voiau să vin cu ei. Mai ales Barber Cruikshank; îmi făcea ochi dulci.

„Şi dacă ne vede mătuşa?” a întrebat G.P. „Barber este bărbatul cu cea mai proastă reputaţie din Cornwall.”

„E mătuşa mea, nu dădaca mea”, am răspuns eu scurt.

Aşa că am plecat cu toţii la cafeneaua „Vale of Health” şi după aceea la Kenwood. Frances mi-a vorbit despre viaţa lor în Cornwall şi pentru prima oară am simţit că mă aflu printre oameni dintr-o generaţie mai în vârstă, pe care îi înţelegeam, oameni care trăiau cu adevărat. Dar în acelaşi timp îmi puteam da seama că Barber era puţin cam şarlatan, cu toate glumele lui maliţioase, în timp ce

G.P. era cel care ne conducea pe toţi spre lucruri serioase. Nu vreau să spun că nu era şi el vesel. Dar avea un fel ciudat, foarte personal, de a merge drept la esenţă. La un moment dat, când s-a dus să ne mai aducă ceva de băut, Barber m-a întrebat de când îl cunosc pe G.P. După care a adăugat: „Aş fi dat orice să fi întâlnit pe cineva ca G.P. pe vremea când eram student”, la care micuţa Frances, cea tăcută, a completat: „Îl considerăm omul cel mai minunat. E unul dintre aleşi”. N-a spus care aleşi, dar am înţeles ce voia să spună.

La Kenwood, G.P. m-a luat deoparte şi m-a dus drept în faţa tabloului lui Rembrandt. Mi-a vorbit despre el fără să coboare vocea şi am avut meschinăria de a mă simţi stânjenită pentru că celelalte persoane se uitau insistent la noi. Mă gândeam că probabil ne luau drept tată şi fiică. Mi-a spus tot ce ştia despre originea acestui tablou, despre starea de spirit a lui Rembrandt în momentul când îl pictase, ce încerca să exprime şi maniera în care lucrase. Ca şi când n-aş fi ştiut nimic despre artă. Ca şi când încerca să mă debaraseze de toate ideile false şi încâlcite pe care bănuia că le puteam avea despre acest subiect.

Am ieşit să-i aşteptăm pe ceilalţi. Mi-a spus: „Tabloul ăsta mă emoţionează enorm” şi m-a privit ca şi când s-ar fi aşteptat să încep să râd. Unul dintre acele momente de timiditate în care alunecă uneori.

„Acum mă emoţionează şi pe mine”, i-am răspuns eu.

Dar a zâmbit ironic. „Nu se poate. Nu încă. Trebuie să mai treacă anii.”

„De unde ştii?”

„Presupun că există oameni care sunt sincer emoţionaţi în faţa unei capodopere. N-am întâlnit însă niciodată un pictor care să aibă această reacţie. Nu e nici cazul meu. Tot ce ştiu este că atunci când privesc acest tablou sunt conştient că aici se află suprema măiestrie pe care m-am

străduit o viaţă întreagă s-o ating. Nu voi reuşi. Niciodată. Tu eşti tânără. Poţi să înţelegi, dar nu poţi încă simţi acest lucru."

„Ba cred că da", i-am răspuns.

La care a replicat: „Atunci nu e bine. Ar trebui să-ţi fie complet indiferent eşecul la vârsta ta". Şi a continuat: „Nu încerca să ai vârsta noastră. Dacă încerci, am să te dispreţuiesc".

Şi după aceea: „Eşti ca un copil care încearcă să vadă pe deasupra unui zid de doi metri".

Atunci a fost prima oară când am simţit că mă urăşte pentru că era atras de mine. Profesorul Higgins din el.

Mai târziu, când cei doi Cruikshank au ieşit din muzeu şi se îndreptau spre noi, m-a avertizat: „Barber e un afemeiat. Nu accepta să te întâlneşti cu el, dacă îţi propune".

L-am privit surprinsă. Mi-a şoptit în timp ce le zâmbea: „N-o spun pentru tine. Nu pot suporta ca Frances să sufere".

Când am ajuns înapoi în Hampstead, m-am despărţit de ei şi am plecat acasă. Pe drum mi-am dat seama că G.P. se asigurase tot timpul ca eu să nu rămân niciodată singură cu Barber Cruikshank. Ei (adică Barber) mă invitaseră să le fac o vizită dacă se întâmpla să ajung în Cornwall.

G.P. mi-a zis: „Ne mai vedem". Ca şi când puţin i-ar fi păsat dacă ne mai întâlneam sau nu.

Lui Caroline i-am spus că-l întâlnisem întâmplător. Că îşi ceruse scuze pentru data trecută (minciună), că dacă ea nu voia să-l mai văd eram gata să renunţ, dar că găseam că e un tip stimulator, plin de idei. Aveam *nevoie* să întâlnesc oameni ca el. Era foarte urât din partea mea. Ştiam că dacă-i prezint lucrurile astfel va lua atitudinea care-mi convenea: Eşti liberă să faci ce vrei etc. etc...

Şi-atunci mi-a zis, draga mea, ştii foarte bine că sunt ultima persoană de pe lume care s-o facă pe

puritana, dar reputaţia lui... *trebuie* să existe un foc pe undeva, altfel n-ar ieşi atâta fum.

I-am spus că auzisem ce se vorbeşte, dar că sunt destul de mare ca să-mi port singură de grijă.

Este numai vina ei. Nu trebuia să insiste să-i spun pe nume, Caroline, şi s-o tratez în toate situaţiile ca şi cum ar fi fost o fată tânără; nu pot s-o respect ca pe o mătuşă de la care primeşti sfaturi.

Acum totul mi se pare diferit. Mă gândesc tot timpul la el: la ce spunea, la ce spuneam eu şi cum niciunul dintre noi nu înţelegea cu adevărat ce voia celălalt să spună. Ba nu. Cred că el înţelegea. Are o minte infinit mai ageră decât a mea. Aici, jos, mă maturizez mult mai repede. Ca o ciupercă. Sau poate mi-am pierdut simţul realităţii. Poate că totul nu e decât un vis. Dar simt când mă înţep cu vârful creionului. Poate că şi ăsta este tot un vis.

Dacă l-aş vedea acum în uşă, m-aş repezi în braţele lui. Aş vrea să stea lângă mine săptămâni întregi şi să mă ţină de mână. Vreau să spun că acum cred că aş putea să-l iubesc într-alt fel, în felul lui.

23 octombrie

Sunt la ciclu. Mă port ca o scorpie cu C. Fără pic de milă. Simt nevoia să fiu singură şi prezenţa lui constantă aici, jos, mă exasperează. Azi-dimineaţă l-am convins să mă lase să mă plimb puţin în pivniţa din faţă. Mi s-a părut că aud zgomotul unui tractor. Şi ciripit de vrăbii. Vrăbiile mi-au evocat lumina zilei. Un avion. Am început să plâng.

Senzaţiile şi sentimentele mele sunt complet bulversate, ca nişte maimuţe speriate închise într-o cuşcă. Noaptea trecută am crezut că înnebunesc, aşa că am scris şi am scris şi am tot scris până când am reuşit să mă transpun în cealaltă lume. Să pot evada măcar spiritual, dacă fizic nu reuşesc. Să-mi dovedesc mie însămi că lumea de afară mai există încă.

Am făcut câteva schiţe pentru un tablou pe care îl voi picta când voi pleca de aici. O grădină văzută din pragul unei uşi deschise. Prezentat astfel, pare o prostie. Dar văd totul ca ceva foarte special, negru, terra-de-Sienna, brun, gri-închis, cu misterioase forme unghiulare învăluite în umbră, întinzându-se până la dreptunghiul îndepărtat de lumină dulce, chihlimbariu-lăptoasă: uşa. Ca un soi de puţ orizontal.

După cină i-am spus să plece şi am terminat de citit *Emma* de Jane Austen. *Eu sunt* Emma Woodhouse. Îi împărtăşesc sentimentele, o simt ca pe o soră, trăiesc prin ea. Snobismul meu este altfel, dar şi pe al ei îl pot înţelege foarte bine. Îi înţeleg suficienţa. O admir. Ştiu că nu e bine ce face: încearcă să organizeze viaţa altora şi nu-şi dă seama că domnul Knightley este un om rar, unul la un milion. Are momente când se comportă prosteşte, dar cititorul e permanent conştient că Emma este de fapt o persoană inteligentă, vie, creativă, hotărâtă să-şi atingă ţelurile înalte pe care

şi le-a impus. O fiinţă umană demnă de acest nume. Defectele ei sunt şi defectele mele; virtuţile ei trebuie *să devină* şi virtuţile mele.

Toată ziua n-am făcut decât să mă gândesc – diseară voi scrie mai mult despre G.P.

Îmi amintesc de ziua când m-am dus să-i arăt câteva din lucrările mele. Le-am ales pe cele care credeam eu că o să-i placă (nu numai pe cele minuţios finisate ca, de pildă, o perspectivă a şcolii Ladymont). Le-a privit în tăcere şi pe cele pe care le consideram cele mai reuşite (sau, cel puţin, aşa credeam eu atunci) ca, de pildă „Carmen la Ivingoe". În cele din urmă mi-a spus: „Nu sunt prea grozave. Asta-i părerea mea. Dar sunt ceva mai bune decât mă aşteptam". A fost ca şi cum s-ar fi întors spre mine şi mi-ar fi tras un pumn. N-am putut să-mi ascund reacţia. A continuat: „N-are niciun rost să vii să-mi arăţi lucrările dacă vrei să-ţi menajez sentimentele. Constat că ştii să desenezi, ai un oarecare simţ al culorii şi multe altele, pe lângă sensibilitate. N-ai fi fost acceptată la Slade dacă nu le-ai fi avut".

Aş fi vrut să se oprească aici, dar a mers mai departe: „Este limpede că ai văzut multe tablouri bune. Ai încercat să nu le plagiezi în mod prea flagrant. Dar portretul surorii tale miroase a Kokoschka de la o poştă". Trebuie să fi văzut că obrajii îmi ardeau ca focul, căci a adăugat: „Consideri că te deziluzionez, nu? Asta şi urmăresc". Aproape că mă omorâse. Ştiam că are dreptate şi ar fi fost *ridicol* să nu-mi spună exact ce credea; să se comporte ca un părinte indulgent. Dar m-a durut. M-a durut ca şi cum m-ar fi plesnit de mai multe ori peste faţă. Venisem cu gândul că-i vor plăcea unele dintre lucrările mele. În plus, detaşarea cu care vorbea înrăutăţea şi mai mult situaţia. Părea absolut sigur de el, ca şi când ar fi pus un diagnostic clinic. Nici cea mai palidă

umbră de umor sau de tandreţe pe chipul lui. Nici măcar sarcasm. Mi-a apărut deodată mult, mult mai bătrân decât mine.

„Trebuie să ştii că a picta bine – în sensul academic şi tehnic al cuvântului – se înscrie tocmai la sfârşitul listei calităţilor unui pictor”, mi-a explicat el. Vreau să spun că îndemânare ai. Aşa cum au mii de alţi oameni. Dar ceea ce caut eu n-am găsit aici. Nu, n-am găsit.” Şi a continuat: „Ştiu că te doare. De fapt, am fost pe punctul să-ţi spun să nu-mi aduci lucrările. Dar pe urmă m-am gândit... că există în tine o anumită forţă şi că vei supravieţui”.

„Ştiam dinainte că nu fac două parale”, i-am spus eu.

„Sunt aşa cum mă aşteptam. Dacă vrei, hai să uităm că le-ai adus.” Dar mi-am dat seama că mă punea la încercare.

I-am răspuns. „Explică-mi detaliat ce nu e bine aici”. Şi i-am întins una din scenele de stradă.

„E bine desenat, bine compus. Nu pot să intru în detalii, dar nu e artă vie. Nu e o parte din trupul tău. Nu mă aştept să înţelegi toate astea la vârsta ta. E ceva ce nu se poate preda. Într-o zi descoperi că-l ai sau nu-l ai. La Slade vă învaţă să exprimaţi personalitatea – personalitatea în general. Dar oricât de bine aţi deprinde să transpuneţi personalitatea în linii şi culoare, n-are nicio valoare dacă propria ta personalitate nu merită transpusă. E o chestiune de şansă. Simplă întâmplare.”

Vorbea cu întreruperi. Urmă o tăcere. L-am întrebat: „Să le rup?” La care mi-a răspuns: „Hai, nu fi isterică!”

„Am atâtea de învăţat”, am zis.

S-a ridicat în picioare: „Cred că ai ceva în tine, dar nu sunt sigur. O calitate pe care femeile o au arareori. Mă refer la faptul că majoritatea femeilor vor să se priceapă bine la ceva, au acest gen de fixaţie şi prin asta înţeleg îndemânare,

perspicacitate, bun gust şi mai ştiu eu ce. Nu pot să înţeleagă niciodată că dacă cineva are dorinţa de a merge până la limitele extreme ale propriei sale persoane, atunci forma efectivă pe care o capătă arta sa îşi pierde importanţa. Indiferent dacă se serveşte de cuvinte sau de vopsele sau de sunete sau de orice altă formă de exprimare”.

„Continuă”, l-am îndemnat.

„E ca şi vocea. Te obişnuieşti cu vocea ta şi o foloseşti pentru că nu ai alta. Ce contează cu adevărat e ce spui. Asta este ceea ce deosebeşte marea artă de tot restul. Tipi talentaţi – tehnic vorbind – sunt pe toate drumurile. În special în această mare epocă a educaţiei universale.” Stătea pe divan şi eu eram cu spatele spre el, cu ochii aţintiţi asupra ferestrei. Simţeam că îmi vor da lacrimile.

„Criticii îşi bat gura vorbind de virtuozitate tehnică. Jargonul lor n-are absolut niciun sens. Arta e crudă. Poţi să ascunzi o crimă folosind cuvinte. Dar pictura este ca o fereastră cu vederea directă până în străfundul inimii tale. Tu nu ai făcut aici decât să construieşti o mulţime de ferestruici spre o inimă plină de tablourile altor pictori la modă.” S-a aşezat lângă mine şi a luat una dintre ultimele lucrări abstracte pe care le făcusem acasă. „Aici vorbeşti despre Nicholson şi Pasmore. Nu despre tine. Foloseşti un aparat de fotografiat. Aşa cum un *trompe-l’oeil* nu este decât o fotografie prost focalizată, tot aşa este şi când pictezi în maniera altcuiva. Nu faci decât să fotografiezi. Atâta tot.”

„N-am să învăţ niciodată!”

„La tine problema e să te dezveţi. De învăţat, ai învăţat aproape tot. Restul e noroc. Nu, nu numai noroc, e totuşi ceva mai mult: curaj, răbdare.”

Am discutat ore întregi. El vorbea şi eu ascultam.

Ca soarele şi vântul. Cuvintele lui destrămau toate pânzele de păianjen. Făceau ca totul să

strălucească în jur. Acum, când aştern pe hârtie ceea ce-mi spunea, lucrurile îmi par şi mai evidente. Dar mai e şi modul în care le expunea. Este singura persoană din câte cunosc eu care pare să spună exact ceea ce gândeşte când vorbeşte despre artă. Dacă într-o zi cineva o să susţină contrariul, în ochii mei va fi o blasfemie.

Şi mai e şi faptul de netăgăduit că *este* un pictor bun. Ştiu că într-o zi va deveni celebru şi asta mă influenţează mai mult decât ar fi normal. Nu doar pentru ceea ce este, ci şi pentru ce va fi.

Îmi amintesc cum mai târziu (Profesorul Higgins din el) mi-a spus: „Şi, oricum, n-ai nici cea mai mică şansă. Eşti prea frumoasă. Genul tău e mai degrabă arta amorului, nu dragostea de artă”.

„Îmi vine să mă duc la Heath şi să mă arunc în apă”, i-am mărturisit eu.

„Nu m-aş mărita să fiu în locul tău. Trăieşte experienţa unei *aventuri* nefericite. Scoate-ţi ovarele sau altceva.” Şi m-a privit cu coada ochiului, cum avea obiceiul, cu privirea lui glumeţ-răutăcioasă. Dar nu era numai răutăcioasă. Era şi speriată, ciudată, ca a unui puşti înfricoşat. Ca şi când ar fi fost conştient că a spus ceva ce n-ar fi trebuit să spună şi voia să vadă cum voi reacţiona. Şi atunci, brusc, mi s-a părut mult mai tânăr decât mine.

Se întâmplă deseori să pară atât de tânăr! Tânăr într-un fel pe care nu mi-l pot explica. Poate că e din cauza faptului că mă sileşte să mă uit la mine şi să văd că lucrurile în care cred sunt învechite şi mucegăite. Cei ce ne educă îngrămădesc în noi atâtea idei vechi, opinii învechite, vechi modalităţi de acţiune. Ca şi cum ai acoperi plantele cu straturi peste straturi de pământ vechi. Nici nu e de mirare că bietele mlădiţe care răsar sunt rareori verzi şi proaspete.

Cu G.P. nu e aşa. Multă vreme nu am recunoscut prospeţimea şi vigoarea celor semănate de el, dar acum mi-am dat seama.

24 octombrie

Altă zi proastă. Am făcut tot posibilul să fie proastă şi pentru Caliban. Uneori mă irită în aşa hal, că-mi vine să urlu la el. Nu atât din cauza aspectului său fizic – deşi e destul de neplăcut –, dar are întotdeauna un aer atât de respectabil, dunga pantalonilor e veşnic impecabilă, cămăşile mereu curate. Îmi vine să cred că ar fi fericit dacă ar trebui să poarte guler tare. E atât de profund demodat! Intră în cameră şi stă în picioare. Cu orele. N-am mai văzut ceva atât de groaznic în viaţa mea. Cu aceeaşi mutră de parcă şi-ar cere scuze, dar care, acum încep să-mi dau seama, exprimă, *de fapt*, o intensă satisfacţie. Pur şi simplu bucuria de a mă avea în ghearele lui, de a putea să-şi petreacă toată ziua, toate zilele, uitându-se la mine. Nu-i pasă ce spun sau ce simt – pentru el sentimentele mele nu contează –, important e numai faptul că m-a prins aici.

Dacă i-aş striga tot felul de măgării ziua întreagă, nu i-ar păsa câtuşi de puţin. El pe mine mă vrea, înfăţişarea mea exterioară şi nicidecum sentimentele sau inteligenţa sau chiar trupul meu. Nimic din ceea ce este *uman*.

E colecţionar. De aici provine tot ce este mort în el.

Ce mă irită cel mai mult este felul lui de a se exprima. Clişee după clişee şi toate atât de demodate, de parcă şi-ar fi petrecut întreaga viaţă numai cu oameni de peste cincizeci de ani. Azi la prânz mi-a spus: „Am cerut informaţii cu privire la discurile pentru care ai dat comanda”. Atunci, l-am întrebat: „De ce nu poţi să spui simplu: m-am interesat de discurile comandate?”

„Ştiu că engleza mea nu e corectă, mi-a replicat el, dar mă străduiesc să vorbesc cât mai corect.” Nu l-am mai contrazis. Cu asta am spus totul! Scopul existenţei lui e să fie corect, să facă ceea ce

era considerat „bine” şi „frumos” cu mult înainte de a ne fi născut noi.

Ştiu că este patetic. Ştiu că este victima unui nenorocit mediu suburban nonconformist şi a unei clase sociale nenorocite, prototipul groaznic al unei lamentabile clase de mijloc, care încearcă cu timiditate să-i imite pe cei din înalta societate. Am crezut întotdeauna că mediul din care proveneau T şi M era de departe cel mai rău: nimic altceva decât golf şi gin, şi bridge, şi maşini, şi accentul afectat, şi bani destui, şi frecventarea unor şcoli de prestigiu, şi ura faţă de artă (teatrul rezumându-se pentru ei la o pantomimă de Crăciun şi o reprezentaţie a trupei locale; Picasso şi Bartók erau vorbe de ocară, doar dacă nu voiai să provoci ilaritate). Da, toate astea sunt respingătoare. Dar Anglia lui Caliban este şi mai îngrozitoare.

Îmi fac greaţă toată orbirea, apatia, ideile perimate, gândirea înceată şi, da, meschinăria răutăcioasă şi geloasă a unei mari mase de englezi.

G.P. vorbeşte despre şobolanii care fug la Paris, care nu mai sunt capabili să privească Anglia în faţă. Îi înţeleg atât de bine! Sentimentul că Anglia înăbuşă şi sufocă, şi sfărâmă ca un tăvălug tot ce este proaspăt şi viguros, şi original. Aceasta este cauza unor eşecuri tragice ca ale lui Matthew Smith şi Augustus John. Au plecat la Paris şi tot restul vieţii lor au trăit în umbra lui Gauguin şi Matisse sau a altora – exact cum spune G.P. că o vreme a trăit în umbra lui Braque. Şi, brusc, s-a trezit într-o dimineaţă şi şi-a dat seama că tot ce făcuse timp de cinci ani era o minciună, pentru că era bazat pe viziunea şi sensibilităţile lui Braque, nu pe ale sale personale.

Simplă fotografie.

Toate astea pentru că în Anglia nu mai există decât prea puţină speranţă şi eşti nevoit să-ţi întorci privirea către Paris sau către alte locuri din străinătate. Dar trebuie să te sileşti să accepţi adevărul: că fuga la Paris este întotdeauna o

coborâre (cuvintele lui G.P.) nu pentru că ar fi ceva de spus împotriva Parisului, ci pentru că e nevoie să-ţi spui că trebuie să priveşti Anglia în faţă, Anglia şi apatia celor din jur (sunt cuvintele şi ideile lui G.P.) şi marele balast al Calibanităţii Angliei.

Adevăraţii apostoli sunt oameni ca Moore şi Sutherland, care se luptă să fie artişti englezi în Anglia. Ca şi Constable şi Palmer şi Blake.

Altă remarcă pe care i-am făcut-o lui Caliban zilele trecute, în timp ce ascultam muzică de jazz: „Nu prea înghiţi chestia asta!” şi a întrebat: „Ce? Mâncarea?...” I-am răspuns că e atât de mărginit, încât e aproape incredibil. „Ah, asta...!” a exclamat.

E ca ploaia; ploaia monotonă, care nu se mai termină. Care ucide culoarea.

Am uitat să scriu despre coşmarul pe care l-am avut noaptea trecută.

Îmi face impresia că le am întotdeauna spre ziuă. Sunt sigură că e din cauza aerului închis din cameră, după ce stau încuiată aici toată noaptea. (Ce uşurare când vine şi deschide uşa şi ventilatorul începe să funcţioneze. L-am rugat să mă lase să ies imediat în pivniţa din faţă şi să respir aerul de acolo, dar mă obligă întotdeauna să aştept până după micul dejun. Şi, temându-mă că dacă ies mai devreme s-ar putea să nu mă mai lase să-mi fac plimbarea de la jumătatea dimineţii, nu mai insist.)

Iată care a fost coşmarul. Făcusem un tablou. Nu-mi amintesc clar ce era, dar ştiu că eram foarte mulţumită de el. Eram acasă. Am ieşit din cameră şi pe când eram afară mi-am dat seama că ceva nu e în regulă. Trebuia neapărat să mă întorc în casă. Când m-am repezit sus, în camera mea, M era

acolo, aşezată lângă masa pliantă (Minny stătea lipită de perete – părea speriată. Cred că erau şi G.P. şi alte persoane, nu ştiu de ce) şi pictura era ruptă în fâşii – fâşii lungi de pânză. M înfigea cu putere foarfecele de grădină în tăblia mesei şi am văzut că era albă de furie. Aceeaşi furie m-a cuprins şi pe mine. O furie sălbatică, plină de ură.

Atunci m-am trezit. Nu mai fusesem niciodată atât de furioasă pe M – nici chiar în ziua când se îmbătase şi a dat în mine de faţă cu idiotul ăla de Peter Catesby. Îmi amintesc şi acum cum rămăsesem încremenită şi simţeam încă palmele pe obraji, eram ruşinată, ultragiată, şocată, de toate... dar îmi era totuşi milă de ea. M-am dus şi m-am aşezat pe patul ei, am luat-o de mână şi am lăsat-o să plângă, am iertat-o şi i-am luat apărarea faţă de Tata şi de Minny. Dar coşmarul acesta a fost atât de real, atât de înspăimântător de puternic.

I-am trecut cu vederea faptul că a încercat să mă împiedice să devin pictoriţă. Părinţii nu-şi înţeleg niciodată copiii (nu, eu am să-i înţeleg pe ai mei). Ştiu că pentru ei eram fiul pe care nu-l avuseseră şi care trebuia să ajungă chirurg. Chirurgul care bietul Tata nu fusese capabil să devină. Acum totul va cădea pe Minny. Vreau să spun că i-am iertat că au luptat împotriva ambiţiei mele pentru a-şi satisface ambiţiile lor. Am câştigat, deci trebuie să iert.

Dar ura din visul acela era atât de reală!

Nu ştiu cum să-l exorcizez. I l-aş putea povesti lui G.P. Dar n-am la dispoziţie decât aceste câteva rânduri mâzgălite în grabă cu creionul pe un carnet de notiţe.

Nimeni care n-a stat închis într-un turn nu poate înţelege cât de *absolută* este tăcerea aici, jos. De aceea am senzaţia că mă aflu atât de aproape de moarte, îngropată. Niciun zgomot de afară care să mă ajute cât de cât să trăiesc. Deseori îmi pun un disc. Nu ca să aud muzică, ci ca să aud *ceva*.

Alteori am o iluzie stranie. Am impresia că am surzit. Trebuie să fac un mic zgomot ca să mă asigur că nu e aşa. Îmi dreg vocea ca să-mi dovedesc mie însămi că totul e perfect normal. Ca micuţa japoneză pe care au găsit-o printre ruinele de la Hiroshima. Totul era mort; şi ea îi cânta păpuşii un cântec de leagăn.

25 octombrie

Trebuie, trebuie, trebuie să scap.

Mi-am petrecut azi ore în şir gândindu-mă cum să fac. Idei irealizabile. E incredibil de viclean! Nu-i scapă nimic.

S-ar putea crede că n-am încercat niciodată să fug. Dar nu pot încerca în fiecare zi. Asta-i problema. Trebuie să-mi calculez cu grijă intervalele dintre încercări. Şi fiecare zi aici face cât o săptămână afară.

Cu violenţa nu reuşesc nimic. Trebuie să folosesc şiretenia.

Când suntem faţă în faţă nu pot să fiu violentă. Simpla idee de violenţă mă face să mi se înmoaie genunchii. Îmi amintesc că într-o zi rătăceam cu Donald prin East End, după ce fusesem la Whitechapel şi am văzut un grup de huligani care înconjuraseră doi indieni mai în vârstă. Am traversat imediat pe celălalt trotuar. Mi se făcuse greaţă. Huliganii le strigau tot felul de injurii, îmbrâncindu-i şi forţându-i să coboare în mijlocul drumului. Donald a zis: „Ce poţi să faci?” Şi amândoi ne-am prefăcut că nu ne pasă, că ne grăbim. Dar era monstruos: violenţa lor şi teama noastră de violenţă. Dacă ar veni acum la mine şi ar îngenunchea şi mi-ar întinde vătraiul, n-aş putea să-l lovesc.

E inutil. De jumătate de oră mă chinuiesc să dorm, dar mi-e imposibil. Nevoia de a scrie e ca un soi de drog. Este singurul pe care îl aştept cu plăcere. Azi după-amiază am recitit ce am scris alaltăieri despre G.P. Şi mi s-a părut foarte viu. Ştiu că pare viu pentru că imaginaţia mea umple micile goluri din pasaje care altora nu le-ar spune

nimic. Vreau să spun că e o doză de vanitate, de mulţumire de sine. Dar faptul că pot să-mi reînviu trecutul mi se pare ceva magic. Tocmai acum când nu pot trăi în prezent. Aş înnebuni dacă aş face-o.

M-am gândit azi la ziua când i-am dus pe Piers şi pe Antoinette să-l cunoască pe G.P. Latura neplăcută a personalităţii lui. Nu, eu am fost proastă. Cum nu se poate mai proastă. Au venit amândoi la Hampstead, să bem o cafea, după care urma să mergem la „Everyman", dar coada era prea mare. Atunci au început să mă piseze să-i duc la G.P. şi am cedat.

Am făcut-o şi din vanitate. Le vorbisem prea mult despre el şi începuseră să facă aluzii că poate că nu eram în relaţii chiar aşa prieteneşti cu el dacă nu puteam să-i duc şi pe ei să-l cunoască. Şi am picat în cursă.

De cum a deschis uşa mi-am dat seama că nu-i face plăcere, dar ne-a invitat sus. Şi, Doamne, a fost groaznic. *Groaznic*. Piers era mai „lustruit" ca oricând şi se întrecea pe sine debitând tot soiul de platitudini. Iar Antoinette făcea în aşa hal pe „pisicuţa-n-călduri", că îţi dădea impresia că se parodia pe ea însăşi. Eu încercam să scuz pe toată lumea faţă de toată lumea. G.P. era într-o dispoziţie mai mult decât proastă. Ştiam că se pricepe să fie distant, dar de data asta a fost cum nu se poate mai nepoliticos. Ar fi putut să înţeleagă că Piers nu încerca decât să-şi ascundă sentimentul de nesiguranţă.

Au încercat să-l determine să discute despre lucrările lui, dar n-a mers. A început să spună lucruri jignitoare. Cuvinte vulgare, tot soiul de observaţii critice şi cinice despre Slade şi despre diverşi artişti – lucruri pe care ştiam că nu le gândeşte cu adevărat. În orice caz, a reuşit să mă şocheze şi pe mine, şi pe Piers, dar Antoinette, bineînţeles, continua să se fandosească şi mai rău. Îşi dădea ochii peste cap fluturându-şi genele şi debitând lucruri şi mai vulgare.

Atunci G.P. a schimbat tactica. Ne tăia vorba de câte ori încercam să spunem ceva (chiar şi mie).

Şi în clipa aceea am făcut o greşeală chiar mai prostească decât faptul că-i dusesem acolo. La un moment dat a fost o pauză şi era limpede că G.P. se aştepta să plecăm. Dar, ca o tâmpită, mi s-a părut că Antoinette şi Piers se priveau uşor amuzaţi şi eram sigură că o făceau pentru că simţeau că nu-l cunoşteam pe G.P. atât de bine cum pretinsesem. Aşa că am simţit nevoia să le dovedesc că ştiu cum să-l iau şi i-am spus:

„Putem să ascultăm un disc, G.P.?"

O clipă a părut pe punctul de a mă refuza, dar până la urmă a răspuns: „De ce nu? Să ascultăm pe cineva care are ceva de spus. O să fie o schimbare". Nu m-a întrebat ce vrem să ascultăm, s-a dus şi a pus muzică.

S-a întins pe divan cu ochii închişi, ca de obicei. Era clar că Piers şi Antoinette găseau că *pozează*.

Şi, deodată, în această atmosferă încordată şi stânjenitoare s-a auzit un sunet ascuţit şi tremurat. Vreau să spun că, după toate celelalte, mai pusese şi o muzică neobişnuită. Piers a început să se strâmbe. Antoinette a pufnit – e incapabilă să râdă, e prea vicleană, nu poate decât să pufnească – şi eu am zâmbit. Recunosc. Piers şi-a curăţat urechea cu degetul mic, după care s-a sprijinit în coate şi şi-a luat fruntea în mâini, scuturând capul de fiecare dată când instrumentul (pe atunci nu ştiam încă ce e) vibra. Antoinette, abţinându-se să nu râdă, abia mai putea respira. Era îngrozitor! Eram sigură că G.P. o va auzi.

Aşa a şi fost. L-a văzut pe Piers curăţindu-şi urechile. Iar Piers, descoperind că a fost văzut, a arborat imediat un zâmbet isteţ, gen „nu-vă-deranjaţi-pentru-noi". G.P s-a repezit şi a închis pick-upul. A întrebat: „Nu vă place?" La care Piers a replicat: „De ce, ar trebui să ne placă?"

Am intervenit: „Piers, nu eşti amuzant!"

Piers s-a apărat: „Dar nu deranjam cu nimic! Ce, trebuie cu tot dinadinsul să ne şi placă?”

Atunci G.P a zis: „Ieşiţi afară!”

Iar Antoinette: „Nu ştiu de ce mă gândesc mereu la Beecham. Ştiţi, nu? Două schelete făcând dragoste pe un acoperiş de zinc”.

La care G.P. (cu o mutră înfricoşătoare, câteodată avea o figură diabolică) a răspuns: „Unu, sunt încântat că îl admiri pe Beecham. Un nenorocit cu pretenţii, care s-a opus la tot ce a fost creator în arta din vremea lui. Doi, dacă nu poţi recunoaşte sunetul unui clavecin, Domnul să te apere. Trei (către Piers), consider că dintre toţi pierde-vară care nu sunt buni de nimic şi pe care i-am întâlnit de ani de zile, eşti pe departe cel mai cretin. În ce te priveşte pe tine (eu), aş vrea să ştiu dacă *ăştia* sunt prietenii tăi”.

Stăteam împietrită, nu puteam scoate o vorbă; eram furioasă pe el, eram furioasă pe ei şi, oricum, eram mai mult stânjenită decât furioasă.

Piers a dat din umeri, Antoinette, scorpia, avea un aer uluit, dar uşor amuzat, eu eram roşie ca focul. Mă înroşesc toată numai când mă gândesc la momentele acelea (şi la ce s-a întâmplat mai târziu – cum a putut face aşa ceva?).

„Stai uşor”, i-a spus Piers. „La urma urmei, nu e vorba decât de un disc şi atât.” Presupun că se înfuriase şi el, dar trebuia să-şi dea seama că spunea prostii.

„Ah, crezi că e numai un disc şi atât!”, a răspuns G.P. „Un disc ca oricare altul, nu? Eşti ca mătuşa proastei ăsteia mici. Poate crezi şi tu că Rembrandt se simţea «un piculeţ plictisit» când picta? Sau poate îţi imaginezi că Bach făcea tot felul de strâmbături şi chicotea în timp ce compunea muzica asta? Aşa e?”

Piers era complet dezumflat, aproape speriat. „Răspunde, AŞA E?”, urlă G.P.

Era îngrozitor. Din două puncte de vedere. Era îngrozitor pentru că el declanşase toată povestea,

el hotărâse să facă scandal. Şi era îngrozitor, dar minunat în acelaşi timp, pentru că pasiunea este ceva ce nu se exteriorizează niciodată. Am crescut înconjurată de oameni care s-au străduit tot timpul să-şi ascundă pasiunea. El şi-o exprima liber. Fără nicio reţinere, tremurând de furie.

Piers a replicat: „Nu suntem atât de bătrâni ca tine”. Era patetic, lamentabil. Se dezvăluia aşa cum era în realitate.

„Isuse!”, exclamă G.P. „Studenţi la arte! Care studiază ARTA!”

Nu pot să scriu ce a spus după aceea. Până şi Antoinette părea şocată.

Nu ne rămânea decât să plecăm. Nici nu ieşiserăm bine pe scară, că uşa atelierului s-a şi trântit în urma noastră. Când am ajuns jos, i-am şuierat un „dracu-să-te-ia” lui Piers şi i-am îmbrâncit afară pe amândoi. „Scumpo, ăsta te omoară”, mi-a spus Antoinette. Am închis uşa şi am aşteptat. După câteva secunde am auzit din nou muzica. Am urcat scara şi am deschis încet uşa. Poate că a auzit, nu ştiu, dar n-a deschis ochii şi m-am aşezat pe un scăunel lângă uşă până s-a terminat discul.

A întrebat: „Ce vrei, Miranda?”

„Să-ţi spun că îmi cer scuze pentru cele întâmplate şi să te aud spunând că îţi ceri scuze.”

S-a dus la fereastră şi a rămas acolo privind afară.

Am adăugat: „Ştiu că am fost proastă, poate că sunt mică, dar scorpie nu sunt”.

Mi-a răspuns: „Încerci” (nu cred că a vrut să spună „încerci să fii o scorpie”).

Am continuat: „Ai fi putut să ne spui să plecăm. Am fi înţeles”.

A urmat un moment de tăcere. S-a întors şi s-a uitat la mine din celălalt capăt al atelierului.

„Îmi pare sincer rău”, am zis.

Răspunsul a fost: „Du-te acasă. Nu putem face dragoste amândoi”. Când m-am ridicat în picioare,

mi-a spus: „Mă bucur că te-ai întors. A fost frumos din partea ta” şi a adăugat: „Tu ai vrea?”

Am coborât scara şi a ieşit după mine. „Nu vreau să mă culc cu tine. Mă refer la situaţia din seara asta. Nu la noi doi. Înţelegi?”

„Sigur că înţeleg”, am răspuns.

Şi am continuat să cobor scara. Eternul feminin. Voiam să simtă că m-a jignit.

Când am deschis uşa de jos, mi-a spus: „Am încercat să ucid bestia”. A văzut probabil că n-am înţeles, căci a adăugat: „Bând”.

A zis: „Am să-ţi telefonez”.

Mi-a telefonat şi m-a invitat la concert. Ne-am dus să ascultăm Şostakovici interpretat de ruşi. A fost *încântător*. Asta e cuvântul. Deşi nu şi-a cerut niciun fel de scuze.

26 octombrie

N-am încredere în el. Casa asta a cumpărat-o. Ca să mă lase să plec, ar trebui să aibă încredere în mine. Sau va trebui să vândă casa şi să dispară înainte ca eu să pot (vreodată?) ajunge la poliţie. Nu va admite niciuna din aceste soluţii.

Este prea deprimant. *Trebuie* neapărat să cred că se va ţine de cuvânt.

Cheltuieşte o mulţime de bani pentru mine. Cred că a cheltuit vreo două sute de lire până acum. Îmi cumpără orice carte, orice disc îi cer, orice haină, îmi cunoaşte toate măsurile. Îi desenez ce vreau şi amestec culorile ca să-i dau o idee despre nuanţa pe care o doresc. Îmi cumpără chiar şi lenjerie. N-am putut purta „creaţiile” negre şi de culoarea piersicii pe care mi le cumpărase înainte. I-am spus să se ducă la Marks şi Spencer să-mi cumpere ceva mai rezonabil. M-a întrebat: „Pot să cumpăr mai multe deodată?” Bineînţeles că trebuie să fie foarte penibil pentru el să-mi cumpere anumite lucruri (nu ştiu cum se descurcă la farmacie!), aşa că presupun că preferă să scape cumpărând mai multe o dată. Dar ce-or crede oare despre el? O duzină de chiloţi, trei combinezoane, cămăşi de noapte groase, sutiene. L-am întrebat ce spun vânzătoarele când le cere astfel de lucruri şi s-a înroşit ca racul. „Îşi închipuie, probabil, că am gusturi cam anormale”, a răspuns el. A fost prima oară când am râs sincer cu poftă de când sunt aici.

De câte ori îmi cumpără ceva, consider că este o dovadă că nu are de gând să mă omoare sau să-mi facă ceva dezagreabil.

Ştiu că n-ar trebui, dar sunt bucuroasă când îl văd sosind la ora prânzului, de pe unde a fost. Îmi aduce întotdeauna pachete. Parcă ar fi un Crăciun permanent şi nici măcar nu trebuie să-i scriu lui Moş Crăciun să-i mulţumesc. Uneori îmi cumpără lucruri pe care nu le-am cerut. Îmi aduce

întotdeauna flori şi asta îmi face plăcere. Şi bomboane de ciocolată, dar le mănâncă mai mult el. Şi mă întreabă întruna ce vreau să-mi mai cumpere.

Ştiu că e întruchiparea diavolului care îmi dezvăluie lumea ce ar putea să-mi aparţină, aşa că nu mă vând lui. Cheltuieşte mult pentru mine, dar pe lucruri mici şi ştiu că ar vrea să-i cer ceva important. Moare să mă vadă că-i sunt recunoscătoare. Dar n-am să-i fac plăcerea asta.

Un gând groaznic mi-a trecut astăzi prin cap: s-ar putea să fi fost bănuit G.P. Caroline a dat cu siguranţă numele lui poliţiei. Bietul om! O să răspundă ironic şi o să-şi atragă numai neplăceri.

Azi am încercat să-i fac portretul. Ciudat. E imposibil. Nu-i seamănă câtuşi de puţin.

Ştiu că este scund, doar cu patru-cinci centimetri mai înalt ca mine. (Visul meu au fost întotdeauna bărbaţii înalţi. O prostie.)

Are un început de chelie şi nas de evreu, deşi nu e (nu că m-ar deranja cu ceva). Faţa e prea lată. Ridată, uzată; ridată şi uzată, înfundată ca o mască, astfel încât nu sunt niciodată sigură dacă i-am prins sau nu expresia feţei. Uneori cred că zăresc ce se ascunde în spatele măştii, dar n-am niciodată certitudinea că nu greşesc. Faţă de mine îşi ia câteodată o figură deosebit de aspră. Văd cum se schimbă sub ochii mei, dar nu mi se pare necinstit. Aşa e el, G.P. Viaţa e un fel de glumă; e o prostie s-o iei în serios. Trebuie să fim serioşi când e vorba de artă, dar trebuie să ştim să luăm puţin în glumă orice altceva. Nu spune: „ziua în care vor fi lansate bombele cu hidrogen”, ci „ziua marii fripturi... Când va veni ziua marii fripturi”. Gândul îl îmbolnăveşte, îi produce greaţă. Dar greaţa este modul lui de a simţi că e sănătos.

Scund şi lat în umeri, cu faţa lată şi nas coroiat, aduce chiar puţin a turc. Nu seamănă deloc a englez.

Mă simt încă ataşată de ceea ce se cheamă tipul de frumuseţe engleză. Tipul băieţilor frumoşi din reclame. Băieţii „de familie”, tipul Ladymont.

27 octombrie

Un tunel în jurul uşii este singura mea şansă. Simt că *trebuie* să încerc cât mai curând. Cred că am găsit o modalitate de a-l îndepărta de acasă. După-amiază am studiat foarte atent uşa. E din lemn, cu o placă de metal de partea mea. Groaznic de solidă. N-am să pot niciodată s-o sparg sau s-o deschid cu vreo pârghie. În orice caz, s-a asigurat că nu am nimic cu care s-o sparg şi nici ceva care să poată folosi drept pârghie.

Am început să-mi adun câteva „instrumente". Un pahar pe care îl pot sparge. Voi avea deci ceva tăios. O furculiţă şi două linguriţe. E drept că sunt din aluminiu, dar pot fi folositoare. Ce-mi trebuie neapărat e ceva solid şi ascuţit cu care să sfărâm cimentul dintre pietre. Odată ce reuşesc să fac o gaură în zid, n-ar trebui să mai fie o problemă să pot ieşi în prima pivniţă.

Toate astea îmi dau senzaţia că fac ceva practic. Că sunt o persoană eficientă. Dar n-am făcut încă nimic.

Mă simt mai puţin disperată. Nu ştiu de ce, dar asta e.

28 octombrie

G.P. ca artist. Expresia lui Caroline, „un Paul Nash de mâna a doua”, sună îngrozitor, dar există totuşi un pic de adevăr. Nimic din ceea ce ar numi el „fotografie”, dar nici ceva absolut personal. Cred că e pur şi simplu faptul că a ajuns şi el la aceleaşi concluzii. Şi ori îşi dă seama de asta (ştie că peisajele lui îţi amintesc de ale lui Nash), ori nu îşi dă seama. Oricum o iei, este o critică la adresa lui. Faptul că nici nu o vede, nici nu o spune.

Încerc să fiu obiectivă în ceea ce îl priveşte. Defectele sale. Ura faţă de arta abstractă – chiar şi pentru lucrările lui Jackson Pollock şi Nicholson. De ce? Din punct de vedere intelectual sunt poate mai mult de jumătate convinsă de ceea ce spune el, dar nu mă pot împiedica să simt că unele din lucrările pe care el le consideră proaste sunt frumoase. Vreau să spun că e prea gelos. Condamnă prea uşor.

Îmi este indiferent ce condamnă şi ce nu. Încerc să fiu cinstită în ceea ce îl priveşte pe el şi în ce mă priveşte pe mine. Urăşte oamenii care nu „caută esenţa lucrurilor” – el o face. Uneori chiar prea mult. Deşi are şi el principii (afară doar când e vorba de femei), îi face pe oamenii cu aşa-zise principii ca, în comparaţie cu el, să pară nişte cutii goale de tinichea.

(Îmi amintesc ce spunea odată despre un Mondrian: „Nu e vorba dacă îţi place, ci dacă ar trebui să-ţi placă”. Vreau să spun că respinge arta abstractă din principiu. Nu vrea să ştie ce *simte*.)

Am lăsat la urmă ce e mai rău. Femeile.

Cred că era a patra sau a cincea oară când mă duceam la el.

L-am găsit cu o femeie – doamna Nielsen. Presupun (acum) că făcuseră dragoste. Eram atât de naivă! Dar nu părea să-l deranjeze venirea mea. Ar fi putut să nu-mi deschidă când am sunat. Şi ea

a fost foarte drăguţă cu mine, jucând puţin rolul de femeie care se simte la ea acasă. În jur de patruzeci de ani – ce vedea la ea? Apoi, altă dată, mult după aceea, prin mai. Trecusem pe la el în seara precedentă, dar nu era acasă (sau poate era în pat cu cineva!), dar a doua seară l-am găsit; era singur şi am stat un timp de vorbă (îmi vorbea despre John Minton), după care a pus un disc cu muzică indiană şi am ascultat amândoi tăcuţi. Dar de data asta n-a mai închis ochii. Se uita la mine şi eram stânjenită. Când s-a terminat *raga* a urmat un moment de tăcere. Am întrebat: „Vrei să întorc discul?" Mi-a răspuns că nu. Era în umbră şi nu-l vedeam prea bine.

Brusc mă întrebă: „Ţi-ar plăcea să te culci cu mine?"

Am răspuns: „Nu, nu mi-ar plăcea". Mă luase prin surprindere şi aveam un aer idiot. Păream speriată.

Fără să-şi ia ochii de la mine, adăugă: „În urmă cu douăzeci de ani te-aş fi luat de nevastă. Ai fi fost a doua mea căsătorie catastrofală".

De fapt, n-a fost o surpriză. Plutea în aer de multe săptămâni.

A venit lângă mine: „Eşti sigură?"

„Nu pentru asta am venit. Nicidecum", i-am răspuns eu.

Atâta lipsă de tact nu-i stătea în fire. Dar acum cred, acum ştiu că era felul lui de a-şi manifesta tandreţea. O făcea în mod deliberat, clar şi brutal. Aşa cum tot în mod deliberat mă lăsa să-l bat la şah.

S-a dus să facă o cafea turcească şi îmi spuse prin uşa deschisă: „Eşti amăgitoare". M-am dus în uşa bucătăriei în timp ce el se ocupa cu atenţie de cafeaua din ibric. S-a întors spre mine: „Câteodată aş putea să jur că ai vrea s-o faci".

„Câţi ani ai?", am întrebat.

„Ţi-aş putea fi tată. Asta vrei să spui?"

„Urăsc promiscuitatea", am zis.

„Nu la asta mă refeream.”

Era cu spatele spre mine. Eram furioasă pe el. Părea atât de iresponsabil, aşa că i-am spus: „Oricum, nu mă atragi câtuşi de puţin din punctul ăsta de vedere”.

Tot cu spatele spre mine m-a întrebat: „Ce înţelegi prin promiscuitate?”

„Să te culci cu un bărbat numai pentru plăcere. Plăcere sexuală, nimic altceva, i-am răspuns eu. Fără dragoste.”

„Atunci sunt un perfect exemplu de promiscuitate. Eu nu mă culc cu o persoană pe care o iubesc. O făceam altădată.”

„M-ai avertizat să mă feresc de Barber Cruikshank”, i-am reamintit eu.

„Acum îţi spun să te fereşti şi de mine.” Stătea în bucătărie, supraveghind ibricul. „Cunoşti tabloul lui Uccello de la Muzeul Ashmolean? «Vânătoarea». Nu? De cum îl vezi, te frapează armonia construcţiei. În afară de celelalte detalii tehnice. Îţi dai imediat seama că e fără greş. Profesorii cu nume central-europene îşi petrec toată viaţa încercând să descopere în ce constă marele secret al acestui echilibru, lucrul acela pe care îl simţi de la prima vedere. Acum îmi dau seama că ai şi tu acest misterios echilibru. Dumnezeu ştie ce este. Eu nu sunt profesor din Europa Centrală, aşa că puţin îmi pasă din ce constă. Dar tu îl ai. Eşti ca îmbinările mobilei Sheraton. Nu rişti să te desfaci în bucăţi.”

Spusese totul pe un ton firesc. Prea firesc.

„E o întâmplare, desigur”, a continuat el. „Genele.”

Ridică ibricul de pe ochiul de aragaz, o clipă înainte de a da în foc. „Singura problemă e punctul acela stacojiu din ochii tăi. Ce e? O pasiune? Un stop?”

Continua să mă privească. Rece.

„În orice caz n-are nicio legătură cu patul”, i-am spus eu.

„Şi dacă ar fi altcineva, nu eu?”

„Nici tu, nici altcineva.”

M-am aşezat pe un divan şi el pe scaunul lui înalt lângă masa de lucru.

„Te-am şocat”, a zis.

„Am fost avertizată.”

„De mătuşica?”

„Da.”

S-a întors şi, foarte încet, cu mare grijă, a turnat cafeaua în ceşti.

A continuat: „Toată viaţa am avut nevoie de femei; în marea lor majoritate, mi-au adus numai necazuri. Cele mai multe mi le-au produs relaţiile despre care se presupunea că trebuie să fie pure şi nobile. Uite – şi îmi arătă fotografia celor doi fii ai săi –, ei sunt fructele alese ale unei nobile relaţii”.

M-am dus să-mi iau cafeaua şi m-am rezemat de masa de lucru, la oarecare distanţă de el.

„Robert e numai cu patru ani mai tânăr ca tine.” Şi îmi atrase atenţia: „N-o bea încă. Lasă zaţul să se aşeze”.

Nu părea în largul lui. Ca şi când se simţea obligat să vorbească, să fie în defensivă. Să mă deziluzioneze, dar în acelaşi timp să-mi stârnească simpatia.

„Când doreşti pe cineva, mi-a spus el, totul e simplu. Ajungi imediat la o înţelegere. Ori ambii parteneri vor să facă dragoste, ori unul dintre ei nu vrea. Dar dragostea! Femeile pe care le-am iubit mi-au spus întotdeauna că sunt un egoist. Egoismul meu le atrăgea. Tot el le dezgusta mai târziu. Ştii ce luau întotdeauna drept egoism?” În timp ce vorbea, curăţa lipiciul cu care reparase un bol chinezesc alb cu albastru pe care îl cumpărase în Portobello Road, doi călăreţi fugărind fără cruţare o biată ciută. Mâini sigure, cu degete scurte. „Nu le deranja faptul că voiam să pictez în stilul meu, că voiam să trăiesc în stilul meu, să vorbesc în stilul meu – asta nu conta.

Din contră, chiar le făcea plăcere. Dar nu puteau suporta faptul că detestam să văd că *ele* nu se comportau în stilul lor personal!”

Îmi vorbea ca şi cum aş fi fost şi eu bărbat.

„Oamenii ca idioata de mătuşă-ta mă consideră un cinic, care distruge căsătoriile altora. Un stricat. N-am sedus o femeie în viaţa mea. Îmi place să fac dragoste, îmi plac trupurile femeilor, îmi place frumuseţea care o transfigurează până şi pe cea mai ştearsă dintre ele când se dezbracă; când au impresia că au făcut un pas decisiv spre «pierzanie». Toate gândesc aşa, prima oară. Ştii ce e pe cale de dispariţie la sexul femeiesc?”

Mi-a aruncat o privire piezişă, aşa că i-am făcut din cap semn că nu.

„Inocenţa. Singura dată când o poţi vedea este în clipa în care o femeie se dezbracă şi este incapabilă să te privească în ochi (nici eu nu eram capabilă, atunci). Acel prim moment botticellian când se dezbracă pentru întâia dată. Dar se veştejeşte repede. Bătrâna Evă iese la suprafaţă. Femeia uşoară. Iar Anadyomene iese din scenă.”

„Cine e?”, l-am întrebat.

Mi-a explicat. Venus. Şi mi-am zis că n-ar trebui să-l las să vorbească astfel. M-am gândit că mă învăluie tot mai strâns în plasa lui. Nu, nu era numai un gând. Simţeam *efectiv* plasa strângându-se în jurul meu.

A reluat: „Fete ca tine am întâlnit cu zecile. Pe unele le-am cunoscut bine, pe altele le-am cucerit în ciuda a tot ce aveau mai bun în ele şi în ciuda a ceea ce aveam eu mai bun în mine, cu două chiar m-am însurat. Mai sunt şi altele pe care abia dacă le-am cunoscut, lângă care am stat la vreo expoziţie, în metrou sau mai ştiu eu unde”.

După o vreme m-a întrebat: „L-ai citit pe Jung?”

„Nu.”

„El le-a dat o denumire femeilor ca tine. Nu că denumirea ar ajuta la ceva. Boala rămâne la fel de gravă.”

„Spune-mi ce denumire.”
„Nu-i spui unei boli cum se numeşte.”
După care a urmat o tăcere ciudată, ca şi cum ajunseserăm la un punct final, ca şi cum s-ar fi aşteptat să reacţionez altfel; să mă înfurii sau poate să fiu şocată. Mai târziu am fost şocată şi furioasă (în felul meu). Dar mă bucur că atunci n-am fugit. A fost una din acele seri când te maturizezi. Mi-am dat brusc seama că aveam posibilitatea de a mă comporta fie ca o fată scandalizată, o fetiţă care anul trecut pe vremea asta era încă o şcolăriţă, fie ca o persoană adultă.
În cele din urmă, îmi spuse:
„Eşti o puştoaică ciudată”.
„Demodată”, l-am corectat.
„Ai fi îngrozitor de plicticoasă dacă n-ai fi aşa frumoasă.”
„Mulţumesc.”
„Ca să fiu sincer, nici nu mă aşteptam să vrei să te culci cu mine.”
„Ştiu.”
M-a privit lung, apoi şi-a schimbat atitudinea. A scos tabla de şah şi am început să jucăm şi m-a lăsat să-l bat. Nu voia să recunoască, dar sunt sigură că ăsta e adevărul. Nu vorbeam aproape deloc, dar păream să comunicăm prin intermediul pieselor de şah. Victoria mea a fost simbolică. A vrut ca eu să simt. Nu ştiu exact ce. Nu ştiu dacă voia să văd „virtutea” mea triumfând asupra „viciului” său sau altceva, mai subtil: uneori a pierde înseamnă a câştiga.

Data următoare când m-am dus la el mi-a dat un desen făcut de el. Ibricul şi cele două ceşti pe masa de lucru. O mână sigură, de o simplitate absolută, fără ostentaţie sau nervozitate, fără acea falsă pricepere a isteţului student la arte plastice pe care o găseşti în desenele mele, reprezentând până şi cele mai simple obiecte.

Doar cele două ceşti, micul ibric de aramă şi mâna lui. Sau, mă rog, o mână. Aşezată lângă una dintre ceşti, ca un mulaj de ghips. Pe dosul desenului scrisese: *Après* şi pusese data. Adăugase: *pour „une” princesse lointaine*. Cuvântul *une* era subliniat cu o linie groasă.

Voiam să vorbesc şi despre Toinette, dar sunt prea obosită. Simt nevoia să fumez când scriu şi aerul devine irespirabil.

29 octombrie

(Dimineaţa.) A plecat la Lewes. Toinette.

O lună după faimoasa seară cu muzică. Ar fi trebuit să-mi dau seama. De câteva zile Toinette se tot dădea pe lângă mine, linguşindu-se, aruncându-mi priviri amuzate. Credeam că era ceva în legătură cu Piers. Dar într-o seară am sunat la uşa lui G.P. şi, văzând că ivărul nu era pus, am deschis-o şi am început să urc scările, în aceeaşi clipă în care Toinette ieşise în uşă să se uite în vestibul... Ne-am trezit deodată uitându-ne una la alta. O clipă mai târziu, a ieşit pe palier îmbrăcându-se. N-a spus nimic. Mi-a făcut doar semn să urc şi să intru în atelier. Dar ce era mai rău e că eu mă înroşisem şi ea nu. Părea doar amuzată. „Nu fi şocată. Se întoarce într-o clipă. S-a dus doar să...” Dar n-am mai auzit ce spunea pentru că am plecat.

Nu am analizat niciodată cu *adevărat* de ce am fost *atât* de furioasă, *atât* de şocată şi *atât* de jignită. Donald, David, toată lumea ştie că trăieşte la Londra exact aşa cum a trăit şi la Stockholm – mi-a spus chiar ea, mi-au spus-o şi ei. Iar G.P. îmi spusese ce gen de om e *el*.

Nu era vorba doar de gelozie. Ci de faptul că un bărbat ca G.P. putuse deveni atât de intim cu cineva ca ea – o persoană atât de profundă cu o persoană atât de superficială, atât de artificială, atât de uşuratică. Dar de ce ar fi fost el obligat să se gândească la ce voi simţi eu? Nu avea absolut niciun motiv.

Este cu douăzeci şi unu de ani mai mare decât mine. Cu nouă ani mai tânăr ca T.

În zilele care au urmat nu de G.P. eram dezgustată, ci de mine însămi. De mintea mea îngustă. M-am forţat s-o întâlnesc pe Toinette, s-o ascult vorbind. Nu şi-a dat aere. Cred că aici era mâna lui G.P. Îi interzisese s-o facă.

Se dusese la el a doua zi. I-a spus că venise să-şi ceară scuze şi (sunt propriile ei cuvinte) „S-a întâmplat pur şi simplu”.

Eram atât de geloasă! Mă făceau să mă simt mult mai matură decât ei. Erau ca nişte copii răi. Fericiţi că au un secret. Şi mă făceau să mă simt frigidă. Nu puteam suporta ideea de a-l revedea pe G.P. În cele din urmă, cam peste o săptămână, mi-a telefonat într-o seară la Caroline. Nu părea deloc jenat. I-am spus că eram ocupată şi nu ne puteam vedea. Nu, nu puteam trece pe la el în seara aceea. Dacă ar fi insistat, aş fi refuzat. Dar părea gata să închidă telefonul şi i-am spus că mă voi duce a doua zi. Ţineam atât de mult să-şi dea seama că eram jignită. Nu poţi să te araţi jignită prin telefon.

Caroline mi-a spus: „Găsesc că te vezi prea des cu el”.

Am liniştit-o: „E încurcat cu fata aia din Suedia”.

Am mers până acolo, încât am discutat cu ea despre ei. Am fost foarte corectă. L-am apărat. Dar, odată ajunsă în camera mea, l-am acuzat ore întregi.

Primul lucru pe care mi l-a spus a doua zi a fost (fără să pretindă că e inocent): „S-a purtat ca o scorpie cu tine?”

„Nu, deloc”, i-am răspuns. Şi am continuat ca şi cum nu-mi păsa de nimic: „De ce ar fi făcut-o?”

A zâmbit. Părea să-mi spună: „Ştiu ce simţi”. Îmi venea să-l plesnesc. Nu reuşeam să mă prefac că nu-mi pasă. Ceea ce era şi mai rău.

„Bărbaţii sunt dezgustători.”

Am replicat: „Lucrul cel mai dezgustător este că reuşesc s-o spună cu zâmbetul pe buze”.

„Adevărat”, a zis. Şi a urmat o tăcere. Regretam că venisem. Aş fi dorit să-l scot complet din viaţa mea.

M-am uitat spre uşa dormitorului. Era întredeschisă. Vedeam picioarele patului.

I-am spus: „N-am reuşit încă să-mi aşez viaţa în compartimente. Asta-i tot”.

„Ascultă, Miranda, sunt douăzeci de ani lungi care se interpun între tine şi mine. Cunosc viaţa mai bine decât tine, am trăit mai mult, am trădat mai mult şi am fost martor la mai multe trădări. Cei de vârsta ta au capul plin de idealuri. Pentru că uneori pot deosebi ceea ce este neînsemnat de ceea ce este important în artă nu trebuie să fiu neapărat şi virtuos, aşa cum îţi închipui tu. Dar eu nu vreau să fiu virtuos. Pentru tine, farmecul meu (dacă există) nu există decât în sinceritate. Şi în experienţă. Nu în bunătate. Nu sunt un om bun. Poate că din punct de vedere moral sunt mai tânăr chiar decât tine. Poţi înţelege asta?”

Spunea exact ce simţeam eu. Eu eram cea crispată în timp ce el era relaxat şi ar fi trebuit să fie invers. Greşeala era în întregime a mea. Dar continua să mă obsedeze gândul că fusese cu mine la concert şi după aceea se întorsese aici la ea. Îmi aminteam de zilele când sunasem la uşă şi nu-mi răspunsese nimeni. Acum îmi dau seama că nu era decât o gelozie sexuală, dar în clipele acelea mi se părea o trădare morală. (Nici acum nu ştiu sigur – totul e învălmăşit în capul meu. Nu sunt în stare să judec.)

I-am spus: „Aş vrea să ascult Ravi Shankar...”. Nu-i puteam spune: „Te iert”.

Aşa că am ascultat discul, apoi am jucat şah şi m-a bătut el. Nicio aluzie la Toinette, afară doar la urmă de tot, pe scări, când mi-a spus: „E de domeniul trecutului”.

Am tăcut.

„A făcut-o numai ca să se distreze”, a adăugat.

Dar, după aceea, nimic n-a mai fost la fel între noi. Parcă făcuserăm un soi de înţelegere. L-am mai văzut de câteva ori, dar niciodată singură, i-am scris două scrisori când am fost în Spania şi mi-a răspuns cu o carte poştală. L-am mai văzut o dată la începutul acestei luni. Dar despre asta am să

scriu altă dată. Şi am să scriu şi despre discuţia ciudată pe care am avut-o cu femeia aceea, doamna Nielsen.

Toinette mi-a povestit ceva. Mi-a spus: „A vorbit despre băieţii lui şi mi-a fost milă de el. Cum îl rugau să nu vină la şcolile lor selecte, ci să se întâlnească în oraş. Că le e ruşine cu tatăl lor. Şi că Robert (care e la Malborough) îl tratează acum de sus”.

Mie nu mi-a vorbit niciodată despre ei. Poate că în sinea lui consideră că şi eu aparţin lumii lor.

O fâţă mic-burgheză, cu aere de internat.

(Seara.) Azi am încercat din nou să-i fac portretul lui G.P. din memorie. Inutil.

După cină C. a rămas jos. Citeşte *De veghe în lanul de secară*. De câteva ori l-am surprins uitându-se câte pagini mai are până la sfârşit.

Nu citeşte decât ca să-mi arate câtă silinţă îşi dă.

În seara asta (baie), trecând prin dreptul uşii din faţă i-am spus: „Îţi mulţumesc pentru seara asta plăcută. La revedere”. Şi m-am prefăcut că vreau să deschid uşa. Era încuiată, bineînţeles. „Pare să fie înţepenită”, am zis. Dar nici măcar n-a zâmbit. A rămas pe loc uitându-se la mine. I-am spus: „A fost o glumă”. „Ştiu”, a răspuns. Foarte ciudat, dar îmi dă senzaţia că *eu* sunt ridicolă. Şi asta numai pentru că nu zâmbeşte.

Bineînţeles că G.P. încerca tot timpul să mă facă să mă culc cu el. Nu ştiu de ce, dar acum văd lucrurile mult mai clar decât le vedeam atunci. Făcea în aşa fel, încât să mă scandalizeze, să mă tenteze, să râdă de mine, dar n-o făcea niciodată cu răutate. Pe ocolite. Nu a existat nici cea mai mică constrângere. Nu m-a atins niciodată. Vreau să

spun că mă respecta într-un fel bizar. Cred că nici el nu ştia ce se întâmpla exact. Voia să mă şocheze ca să mă apropie de el sau ca să mă îndepărteze de el! Nici el nu ştia. Lăsa totul la voia întâmplării.

Astăzi, alte fotografii. Nu multe. I-am spus că mă dor prea rău ochii. Şi nu-mi place să-l aud întruna comandându-mi ce gesturi să fac. E atât de servil: „N-ai vrea să faci asta, ai putea avea amabilitatea să...” Nu, nu foloseşte „a avea amabilitatea”, dar e o minune că n-o spune.

„Ar trebui să te înscrii la concursuri de frumuseţe”, mi-a spus în timp ce încărca filmul.

„Mulţumesc.” (Felul în care ne vorbim unul altuia e adevărată nebunie. Nu-mi dau seama decât atunci când aştern frazele pe hârtie. Vorbeşte ca şi când aş fi liberă să plec în orice clipă şi eu răspund la fel.)

„Pariez că ai arăta fantastic într-un... cum-îi-zice?”, mi-a declarat el.

Aveam probabil o mutră uluită şi mi-a explicat: „Un costum din alea franţuzeşti”.

„Un bikini?”, am întrebat. Cum nu-i permit asemenea discuţii, l-am privit cu răceală. „La asta te referi?”

Mi-a răspuns înroşindu-se tot: „Doar ca să te fotografiezi”.

Şi lucrul cel mai curios este că sunt absolut sigură că nu avea nicio intenţie. Nu intenţionase să fie dezagreabil, nu făcea aluzie la nimic, era pur şi simplu stângaci, ca de obicei. Nu voia să spună nimic altceva decât spusese de fapt: că aş arăta bine dacă m-aş fotografia în bikini.

La început mă gândeam: „Trebuie să existe un dedesubt. Ceva înăbuşit foarte adânc în el, dar ceva trebuie să fie”.

Acum nu mai cred. Nu cred că îşi înăbuşă nimic, pentru că nu există nimic de înăbuşit.

30 octombrie

Încântătoare plimbare nocturnă. Întinderi nesfârşite de cer senin, fără lună, o spuzeală de stele sclipitoare, diamante alb-lăptoase şi un vânt minunat. Dinspre vest. L-am obligat să facem împreună turul grădinii de vreo zece-cincisprezece ori. Auzeam crengile fremătând şi ţipătul unei bufniţe în pădure. Şi cerul era ceva absolut extraordinar, numai libertate, vânt, şi aer, şi spaţiu, şi stele.

Vântul era plin de miresme aduse din celălalt capăt al lumii. Plin de speranţe. Marea. Sunt sigură că am simţit mirosul mării. L-am întrebat (mai târziu, bineînţeles, căci mă legase la gură când am ieşit din casă): „Suntem aproape de mare?” „La şaisprezece kilometri.” Am adăugat: „Lângă Lewes”. La care a replicat: „Nu pot să-ţi spun”. Ca şi când altcineva îi interzisese cu desăvârşire să vorbească. (Deseori am această senzaţie când sunt cu el – o „natură bună” şi servilă dominată de o „natură rea” şi meschină.)

Ce contrast când din grădină am intrat înapoi în pivniţă! Am discutat din nou despre familia lui. Beam cidru. Beau (puţin) pentru a vedea dacă nu pot să-l îmbăt, să-i distrag atenţia. Dar până acum n-a băut niciun strop. Mi-a spus că nu e abstinent. Ţine de spiritul lui de temnicer. Nu se lasă corupt.

M. Mai spune-mi ceva despre familia ta.

C. N-am ce să-ţi spun. Nimic ce te-ar putea interesa.

M. Ăsta nu e un răspuns.

C. Şi totuşi aşa e, cum îţi spun.

M. Aşa cum ţi-am spus, l-am corectat eu.

C. Mi s-a spus întotdeauna că sunt bun la engleză. Dar asta era înainte de a te cunoaşte pe tine.

M. N-are importanţă.

C. Presupun că la liceu ai fost premiantă.

M. Da.

C. Eu eram bun la matematică şi la biologie.

M. (*numărând ochiuri – un pulover – lână fină franţuzească*)... bine! Şaptesprezece, optsprezece, nouăsprezece...

C. Am obţinut şi un premiu pentru preocupări extraşcolare.

M. Splendid. Vorbeşte-mi despre tatăl tău.

C. Ţi-am spus. Era reprezentant. Papetărie şi gablonzuri.

M. Comis-voiajor.

C. Acum se numesc reprezentanţi.

M. A murit într-un accident de maşină înainte de război. Mama ta a plecat cu alt bărbat.

C. Era soi rău. Ca mine. (*I-am aruncat o privire glacială. Slavă Domnului că nu făcea prea des uz de umor*.)

M. Şi atunci mătuşa ta s-a ocupat de tine.

C. Da.

M. Ca Pip şi doamna Joe[6].

C. Cine?

M. Lasă! Trecem peste asta.

C. A fost foarte bună. M-a scăpat de orfelinat.

M. Şi verişoara Mabel? Nu mi-ai spus niciodată nimic despre ea.

C. E mai mare ca mine. Are treizeci de ani. Are şi un frate mai mare. Dar după război el a plecat în Australia la unchiul Steve. Acum e un australian adevărat. E acolo de ani de zile. Nu l-am văzut niciodată.

M. Şi alte rude nu mai ai?

C. Sunt nişte rude ale unchiului Dick. Dar mătuşa Annie nu s-a înţeles niciodată prea bine cu ei.

M. Nu mi-ai spus cum e Mabel.

C. E infirmă. Paraplegie spastică. E foarte isteaţă. Dar îşi bagă nasul peste tot. Vrea să ştie tot ce faci.

M. Nu poate merge?

C. Numai prin casă. Afară trebuie s-o scoatem cu scaunul rulant.

M. Poate că am şi văzut-o, nu ştiu.

C. N-ai pierdut nimic.

M. Nu ţi-e milă de ea?

C. Of! Din cauza mătuşii Annie trebuia să-mi fie tot timpul milă de ea.

M. Spune mai departe.

C. Face ca totul în jurul ei să fie deformat. Nu ştiu cum să-ţi explic. Ca şi când nimeni n-ar avea dreptul să fie normal. Nu zic că s-ar văicări întruna, dar îţi aruncă priviri din când în când şi trebuie să fii foarte atent. Să zicem că – de exemplu – într-o seară m-ar lua gura pe dinainte şi aş spune că dimineaţă era gata să pierd autobuzul şi a trebuit să alerg de mi-a ieşit sufletul. Pot să bag mâna în foc că mătuşa Annie mi-ar răspunde ceva de genul: „Consideră-te fericit că poţi să alergi.” Mabel n-ar fi răspuns nimic. S-ar fi mulţumit să mă privească.

M. Ce răutate!

C. Trebuia să fiu grijuliu înainte de a spune ceva.

M. Atent.

C. Da, atent, vreau să spun.

M. De ce n-ai plecat? Să stai undeva cu chirie.

C. M-am gândit deseori.

M. Pentru că erau două femei singure. Te purtai ca un domn.

C. Ca un bleg, mai degrabă. (*Patetice eforturile sale de a fi cinic*.)

M. Şi acum sunt în Australia, otrăvind viaţa celorlalţi membri ai familiei.

C. Probabil.

M. Primeşti scrisori de la ele?

C. Da. De la Mabel nu.

M. Îmi citeşti şi mie una dintre ele într-o zi?

C. De ce?

M. M-ar interesa.

C. (*profundă luptă interioară*) Am primit una chiar azi-dimineaţă. O am la mine. (A *făcut tot felul de fiţe*, *dar până la urmă a scos scrisoarea din buzunar*.) Sunt scrisori tâmpite.

M. Nu contează. Citeşte-o tare. Toată.

S-a aşezat lângă uşă şi eu am tot tricotat şi am tot tricotat. Nu-mi amintesc scrisoarea cuvânt cu cuvânt, dar suna cam aşa: „Dragă Fred (aşa îmi spune ea, nu-i place Ferdinand – dar se înroşise iar). Foarte bucuroasă să primesc rândurile tale şi, cum ţi-am mai spus şi în ultima mea scrisoare, sunt banii tăi, Domnul a fost foarte bun cu tine şi nu se cuvine să iei în deşert bunătatea lui şi sper că nu ai trecut la fapte. Unchiul Steve spune că o proprietate dă mai multă bătaie de cap decât merită. Observ că nu mi-ai răspuns la întrebarea despre femeia care face curat. Ştim cum sunt bărbaţii şi nu uita ce se spune despre curăţenie, că vine imediat după frica de Dumnezeu. Eu n-am niciun drept şi tu ai fost foarte generos. Fred, unchiul Steve şi băieţii şi Gertie nu înţeleg de ce nu ai venit şi tu aici cu noi, Gertie, chiar azi-dimineaţă spunea că ar fi trebuit să fii şi tu aici, că locul tău e alături de noi, dar să nu crezi că sunt nerecunoscătoare. Sper că Domnul mă va ierta, dar asta a fost o experienţă extraordinară şi n-ai recunoaşte-o pe Mabel, e bronzată de soarele de aici, totul e foarte bine, dar nu-mi place praful. Toate se murdăresc şi ei trăiesc altfel decât la noi acasă, vorbesc englezeşte mai mult ca americanii (chiar şi unchiul Steve), nu ca noi. Nu mi-ar părea rău să mă întorc acasă în strada Blackstone, sunt îngrijorată când mă gândesc la umezeală şi la murdărie. Sper că ai făcut ce ţi-am spus şi ai aerisit toate camerele şi lenjeria cum ţi-am spus şi că ai găsit o femeie bună pentru curăţenie cum ţi-am spus şi că ai făcut acelaşi lucru pentru tine, sper.

Fred, mi-e teamă să nu-ţi pierzi capu' cu toţi banii ăştia, există peste tot o mulţime de lume şireată şi necinstită (se referă la femei, îmi explică el) şi te-am crescut cum am putut mai bine şi dacă faci ceva rău e ca şi cum l-aş face eu. N-am să-i arăt asta lui Mabel, ea spune că ţie nu-ţi plac sfaturile. Ştiu că eşti major (vrea să spună că am împlinit douăzeci şi unu de ani, îmi explică el din nou), dar mă frământ pentru tine din cauza tuturor celor întâmplate (că sunt orfan, adică).

Ne-a plăcut la Melbourne, e un oraş mare. Săptămâna viitoare ne ducem la Brisbane să stăm din nou cu Bob şi nevasta lui. Ea ne-a scris o scrisoare foarte drăguţă. Vin să ne aştepte la gară. Unchiul Steve, Gert şi copiii îţi trimit dragostea lor. La fel şi Mabel, ca şi mătuşa ta veşnic iubitoare".

În continuare îmi spune să nu-mi fac probleme pentru bani, că mai are destui. După care speră că am găsit o femeie muncitoare, pentru că zice că în ziua de azi cele tinere nu ştiu să facă curat cum trebuie.

(*A urmat o lungă tăcere*.)

M. Găseşti că e o scrisoare frumoasă?

C. Aşa scrie întotdeauna.

M. Mie îmi face greaţă.

C. E o femeie fără niciun fel de educaţie.

M. Nu e vorba de limbă, ci de mintea ei răutăcioasă şi meschină.

C. S-a ocupat de mine.

M. Nu contest. S-a ocupat de tine şi continuă să se ocupe de tine. Şi a reuşit să facă din tine un perfect neajutorat.

C. Mulţumesc.

M. Dar ăsta-i adevărul!

C. Oh, ai dreptate. Ca de obicei.

M. Nu mai spune asta! (*Am lăsat andrelele şi am închis ochii*.)

C. Nu m-a bruftuluit nici pe jumătate cât mă bruftuluieşti tu.

M. Nu te bruftuluiesc. Încerc să te învăţ unele lucruri.

C. Mă înveţi s-o dispreţuiesc şi să gândesc ca tine şi curând ai să pleci şi n-am să mai am pe nimeni.

M. Acum îţi plângi de milă!

C. Asta e ce nu poţi tu înţelege. Tu şi ceilalţi ca tine, e suficient să păşiţi într-o cameră, că şi intraţi imediat în vorbă cu oricine, înţelegeţi totul, dar când...

M. *Taci din gură*! Eşti destul de urât şi aşa. Nu e nevoie să începi să te şi smiorcăi.

Mi-am strâns lucrul şi l-am pus la loc. Când m-am întors spre el, rămăsese locului cu gura uşor deschisă, încercând să-mi spună ceva. Şi atunci mi-am dat seama că l-am jignit. Ştiu că o merita din plin, dar asta este, reuşisem să-l jignesc. Avea o mutră! Şi mi-am adus aminte că mă lăsase să mă plimb în grădină... M-am simţit atât de meschină!

M-am apropiat de el şi l-am rugat să mă scuze şi i-am întins mâna, dar a refuzat s-o accepte. E ciudat, dar în clipa aceea avea un soi de demnitate, se simţea cu adevărat jignit (poate că asta era explicaţia) şi o arăta. Aşa că l-am luat de braţ şi l-am silit să se aşeze din nou. „Să-ţi spun un basm."

„A fost odată (am început, în timp ce el stătea amărât, amărât, cu ochii în podea) un monstru foarte urât, care a răpit o prinţesă şi a închis-o într-un turn al castelului său. În fiecare seară o obliga să stea cu el şi să-i spună: «Eşti frumos, stăpâne». Şi în fiecare seară fata îi spunea: «Eşti foarte urât, monstrule». Şi atunci monstrul îşi lua o mutră foarte jignită şi tristă şi stătea cu ochii în podea. Într-o seară, prinţesa i-a spus: «Dacă ai să faci asta şi asta, ai să devii frumos». Dar monstrul a răspuns: «Nu pot, nu pot». Prinţesa l-a îndemnat:

«Încearcă, hai încearcă!» Dar monstrul a repetat: «Nu pot, nu pot»”. În fiecare seară era acelaşi lucru. O ruga să-l mintă, dar ea nu voia. Cu timpul, prinţesa s-a gândit că poate lui îi plăcea să fie monstru şi să fie foarte urât. Într-o zi însă, l-a văzut că începe să plângă când, pentru a cincizecea oară, i-a spus că e urât, şi atunci fata i-a spus: «Poţi să devii frumos dacă îmi vei îndeplini o singură dorinţă. Eşti gata s-o faci?» «Da», a răspuns monstrul în cele din urmă: era gata să încerce. Şi prinţesa i-a spus: «Atunci dă-mi drumul de aici». Şi i-a dat drumul. Şi deodată a încetat să mai fie urât. Era de fapt un prinţ pe care o vrăjitoare îl transformase în monstru. Şi au trăit fericiţi până la adânci bătrâneţi.”

Chiar în timp ce vorbeam îmi dădeam seama că este o prostie. N-a scos o vorbă. Continua să stea cu ochii în podea.

Am zis: „Acum e rândul tău să-mi spui o poveste”.

Mi-a spus doar atât: „Te iubesc”.

Da, a dat atunci dovadă de mai multă demnitate decât mine şi m-am simţit meschină şi m-am dispreţuit. Tot timpul nu făceam decât să-mi bat joc de el, să-l chinuiesc, să-l urăsc şi să i-o arăt. Era ciudat, stăteam tăcuţi unul în faţa celuilalt şi am avut senzaţia, pe care o mai avusesem o dată sau de două ori înainte, că mă simţeam neaşteptat de aproape de el – *nu* era dragoste sau atracţie, sau simpatie de niciun fel, ci certitudinea că destinele noastre erau legate. Ca şi cum am fi fost doi naufragiaţi pe o insulă – pe o plută – care nu doresc *în niciun fel* să fie împreună, dar care sunt totuşi obligaţi să fie împreună.

Şi tristeţea vieţii lui o resimt puternic. Ca şi cea a nefericitei mătuşi, a verişoarei lui şi a celorlalte rude din Australia.

Toată povara acestei vieţi plate, fără orizont. Ca acele desene ale lui Henry Moore reprezentând oamenii din metrou în timpul „Blitz”-ului. Oameni

cărora nu li se va permite niciodată să vadă, să simtă, să danseze, să deseneze, să plângă ascultând muzică, să devină conştienţi de ce e în lume, să simtă vântul de vest. Cărora nu li se va permite niciodată să *existe* în adevăratul sens al cuvântului.

Nu a rostit decât acele două vorbe, dar le spusese cu atâta sinceritate: „Te iubesc!”

Cuvinte lipsite de orice speranţă. Le spusese aşa cum ar fi spus „Am cancer”.

Era basmul lui.

Nimic. Aseară am făcut cu el o experienţă de psihanaliză.

Stătea ţeapăn lângă mine.

Ne uitam la gravurile lui Goya. Poate că era tocmai din cauza gravurilor, nu ştiu, dar îl simţeam crispat alături de mine şi îmi făcea impresia că nici nu se uită la ele, ci se gândeşte doar la faptul că suntem atât de aproape unul de altul.

Inhibiţia asta a lui! Situaţia e complet absurdă. Îi vorbeam ca şi când ar fi fost un om cu un comportament normal. Ca şi când n-ar fi fost maniacul care mă ţine prizonieră aici, ci un tânăr drăguţ, încercând să-i facă curte unei fete simpatice.

Asta pentru că, nemaivăzând pe nimeni de atâta vreme, devenise pentru mine singura persoană de referinţă. Uitasem să mai fac comparaţii.

Altă întâlnire cu G.P. Era imediat după duşul rece, glacial, pe care îl primisem (mă refer la comentariile făcute despre lucrările mele). Într-o seară nu-mi găseam locul. Am plecat la el pe la ora zece. Era în halat.

„Tocmai mă culcam”, mi-a spus.

„Voiam să ascult muzică, dar, lasă, plec.” (Dar n-am făcut-o.)

A zis: „E târziu”.

I-am spus că mă simt deprimată. Că avusesem o zi groaznică şi la cină Caroline fusese mai stupidă ca niciodată.

M-a lăsat să urc şi m-a aşezat pe divan, a pus muzică, a stins lampa şi camera a fost inundată de lumina lunii. Razele îmi cădeau pe picioare şi pe trup. Lumina argintie a lunii alunecând alene. Plutind ca o corabie. G.P. stătea în umbră, pe fotoliu, într-un colţ îndepărtat al camerei.

Totul s-a întâmplat din cauza muzicii.
Variaţiunile Goldberg.

Spre sfârşit, una dintre ele, foarte lentă, foarte simplă, *foarte* tristă, a fost atât de frumoasă, încât nici cuvintele, nici desenul, nici chiar altceva nu o pot descrie, ci numai muzica. Frumoasă în lumina lunii. Muzica lunii, atât de argintie, atât de îndepărtată, atât de nobilă.

Noi doi singuri în cameră. Nici trecut, nici viitor. Doar intensitatea şi profunzimea momentului. Senzaţia că totul avea în mod implacabil un sfârşit: muzica, noi doi, luna, absolut totul. Dacă reuşeşti să pătrunzi în miezul lucrurilor, nu găseşti altceva decât tristeţe, numai tristeţe, mereu şi pretutindeni, dar o tristeţe frumoasă, argintie, precum chipul lui Hristos.

Acceptarea tristeţii. Convingerea că trişezi dacă încerci să pretinzi că totul e vesel. Trişezi faţă de toţi cei care sunt trişti în acel moment, faţă de toţi cei de-a pururi trişti, faţă de o astfel de muzică, faţă de un astfel de adevăr.

După toată agitaţia, angoasa, falsitatea şi mercantilismul Londrei, după toată lupta pentru a face carieră, de a avea parte de lovituri, de artă, de studii, după goana disperată de a trăi cât mai multe experienţe, ce pace neaşteptată în această încăpere inundată de o asemenea muzică!

Aceeaşi senzaţie pe care o avusesem în Spania când dormeam în aer liber şi când, înainte de a închide ochii, uitându-ne spre cer, printre crengile de smochini, privirile ni se pierdeau de-a lungul culoarelor străjuite de stele, peste marile oceane de stele. Conştiinţa că *eşti* parte din univers.

Am plâns în tăcere.

În cele din urmă m-a întrebat: „Pot să mă duc să mă culc?” cu blândeţe, amuzându-se puţin pe socoteala mea, încercând să mă aducă din nou cu picioarele pe pământ. Şi am plecat. Nu cred că ne-am mai spus altceva. Nu-mi amintesc. Avea

zâmbetul lui uşor ironic pentru că vedea că sunt emoţionată. Are atâta tact!

În noaptea aceea aş fi acceptat să mă culc cu el. Dacă mi-ar fi cerut-o. Dacă ar fi venit să mă sărute.

Nu pentru el, ci pentru faptul că eram vie, că trăiam.

Începe o nouă lună, poate îmi va aduce noroc. Ideea tunelului mă preocupă tot mai mult, dar până acum nu am putut găsi ceva cu care să sfărâm cimentul. Şi ieri, pe când îmi făceam obişnuita gimnastică de prizonieră în pivniţa din faţă, deodată, am zărit un cui. Un cui mare, ruginit, aruncat chiar lângă perete, în colţul cel mai îndepărtat. Am lăsat să-mi cadă batista pe jos, ca să-l văd mai de aproape, dar n-am putut să-l iau căci nu mă slăbea din ochi. Şi e destul de dificil când ai mâinile legate. Dar astăzi, când am ajuns în dreptul cuiului (el se aşază întotdeauna pe una din treptele mai de sus, de la intrare) i-am spus (deliberat) „du-te şi adu-mi o ţigară. Sunt pe scaun, lângă uşă”. Bineînţeles că n-a vrut şi m-a întrebat: „La ce îţi mai umblă mintea?”

„Dar stau aici. Nu mă mişc din loc!”

„De ce nu ţi le iei singură?”

„Pentru că uneori îmi place să-mi amintesc de zilele când bărbaţii se purtau frumos cu mine. Asta-i tot.”

Nu credeam că are să meargă, dar a mers. Probabil că şi-a spus că nu puteam face nimic, n-aveam ce lua (pentru că încuie totul într-un sertar ori de câte ori mă lasă să mă plimb aici.) Aşa că a intrat în cameră. O clipă doar, dar m-am aplecat ca fulgerul şi am ascuns cuiul în buzunarul fustei – o alesesem special – şi când s-a năpustit afară din cameră, m-a găsit exact acolo unde mă lăsase. Aşa că am reuşit două lovituri cu o singură piatră: am cuiul şi l-am determinat să creadă că poate avea încredere în mine.

Nu-i mare lucru, dar mie mi se pare o victorie extraordinară.

Am început să-mi pun planul în aplicare. Zile întregi îl tot pisam pe Caliban că nu înţeleg de ce M şi T şi toţi ceilalţi să fie lăsaţi fără vreo veste

despre mine, să nu ştie că sunt încă în viaţă şi că sunt sănătoasă. Seara, după cină, i-am explicat că poate cumpăra hârtie de scris de la Woolworth, că poate să-şi pună mănuşi şi aşa mai departe. A încercat să se eschiveze, ca de obicei, dar nu m-am lăsat. Îi contracaram toate argumentele şi în cele din urmă am avut impresia că începe să cedeze, că se gândeşte poate c-o face pentru mine.

I-am spus că putea expedia scrisoarea din Londra, ca să inducă poliţia în eroare şi că, de altfel, mai erau o mulţime de lucruri de care aveam nevoie, pe care le putea cumpăra numai la Londra. Trebuia neapărat să-l îndepărtez cel puţin trei sau patru ore, din cauza alarmei împotriva hoţilor. După aceea voi încerca să sap tunelul. Mi-am spus că dacă zidurile camerei mele (şi ale pivniţei) sunt din bolovani – nu tăiate direct în piatră – atunci în spatele bolovanilor trebuie să fie pământ. Toată problema este, deci, să îndepărtez stratul de bolovani, după care nu voi mai avea de săpat decât stratul de pământ moale (îmi închipui).

Poate că nu e decât o nebunie. Dar ard de nerăbdare să încerc.

Femeia Nielsen.

Am mai întâlnit-o de două ori la G.P, când mai erau şi alte persoane de faţă – una dintre ele era soţul ei, un danez, care se ocupa de ceva foarte vag în domeniul importului, dar care vorbea o engleză atât de perfectă, încât părea incorectă. Prea afectată.

Într-o zi am întâlnit-o când ieşea de la coafor. Eu venisem s-o programez pe Caroline. M-a întâmpinat cu mutra aceea fals încântată pe care femeile de vârsta ei o abordează faţă de fetele de vârsta mea. Ceea ce Minny numeşte „bun-venit-în-tribul-reprezentantelor-speciei-feminine”. Prin care vor să spună că intenţionează să te trateze ca pe o

persoană matură, deşi e clar că nu te consideră astfel şi oricum sunt geloase pe tine.

Voia să mergem să bem o cafea. Am fost o proastă. Ar fi trebuit să inventez o scuză şi să refuz. Am avut o discuţie insipidă despre mine, despre fiica ei şi despre artă. Cunoştea o mulţime de oameni şi încerca să mă epateze menţionând tot felul de nume celebre. Dar eu, când e vorba de artă, nu respect decât ceea ce simt oamenii în faţa artei, nu pentru ceea ce ştiu despre ea sau pe cine cunosc.

Ştiu că nu poate fi lesbiană, dar are mania lor de a se agăţa de cuvinte. Există lucruri în ochii lor pe care nu îndrăznesc să le mărturisească, dar ar vrea să le rogi tu să ţi le dezvăluie.

Părea să-mi spună: „N-ai cum să înţelegi ce a existat între mine şi G.P. Vreau să văd dacă ai curajul să mă întrebi”.

A ţinut-o întruna cu poveştile ei despre Charlotte Street la sfârşitul anilor ‘30, Dylan Thomas, G.P.

„Îi place foarte mult de tine”, mi-a spus.

I-am răspuns că ştiam.

Dar am fost şocată. Atât pentru că era la curent (oare îi spusese el?), cât şi pentru faptul că voia să discute despre asta. Era limpede că voia să discute.

A continuat: „N-a rezistat niciodată în faţa fetelor frumoase”.

Ţinea *cu orice preţ* să discutăm problema.

După care mi-a povestit despre fiica ei.

„Are şaisprezece ani. Nu reuşesc să construiesc o punte între noi. Uneori, când îi vorbesc, îmi dă impresia că sunt un animal de la grădina zoologică. O văd cum stă în faţa cuştii şi mă priveşte.”

Mi-am dat seama că n-o spunea pentru prima oară sau poate că o citise undeva. Lucrurile astea se simt.

Femeile ca ea sunt toate la fel. Nu adolescenţii sau fiicele lor sunt altfel. Noi nu ne-am schimbat.

Doar că suntem tineri şi atât. Altcineva s-a schimbat: persoanele între două vârste, care se cred în mod stupid obligate să rămână neapărat tinere. Această încercare disperată şi prostească de a rămâne cu noi. Dar nu reuşesc. Noi nu le vrem printre noi. Nu vrem să le vedem folosind stilul nostru de îmbrăcăminte, genul nostru de exprimare şi nu vrem să se intereseze de aceleaşi lucruri ca şi noi. Ne imită atât de prost, încât nu le mai putem respecta.

Dar această întâlnire cu ea m-a făcut să înţeleg că G.P. mă iubea (că mă dorea), că există legături puternice între noi – el mă iubeşte în felul lui, eu, în felul meu, am o profundă afecţiune pentru el (chiar dragoste, dar nu sexuală). Senzaţia că tatonăm, încercând să găsim un compromis, că ne aflăm într-un soi de ceaţă ţesută din dorinţe neîmplinite şi din tristeţe. Ceva ce ceilalţi (ca doamna N.) nu vor putea înţelege niciodată.

Două persoane în mijlocul deşertului, străduindu-se să se găsească una pe cealaltă şi să găsească în acelaşi timp o oază unde să poată trăi împreună.

Începeam tot mai des să mă gândesc: „Ce crudă este soarta care a pus aceşti douăzeci de ani între noi. De ce nu s-a putut ca el să fie de vârsta mea sau eu de vârsta lui?”... Şi problema vârstei a încetat să mai fie un factor de importanţă majoră, care să reprezinte un obstacol în calea dragostei, devenind un soi de zid nemilos pe care soarta l-a construit între noi. Nu mai spun: „Există acest zid între noi”, ci spun: „Acest zid ne desparte”.

După cină a venit cu hârtia de scris şi mi-a dictat o scrisoare absurdă pe care a trebuit s-o scriu.

După aceea a început scandalul, pregătisem o mică notiţă scrisă cât am putut de mărunt, pe care am strecurat-o în plic fără s-o vadă. Era foarte mică şi n-ar fi fost descoperită nici chiar în cele mai bune romane poliţiste.

Dar el a găsit-o.

L-a dat peste cap. L-a făcut să vadă lucrurile în lumina rece a realităţii. Dar mi-am dat seama că era sincer şocat de faptul că îmi este frică de el. Deci e incapabil să se vadă omorându-mă sau violându-mă. Mă rog, şi asta e ceva.

L-am lăsat să-şi facă criza de îmbufnare, dar până la urmă am făcut tot ce am putut să fiu drăguţă cu el (pentru că ştiam că trebuie neapărat să-l conving să trimită scrisoarea). Dar a fost *treabă*, nu glumă. Nu-l văzusem niciodată atât de furios.

Nu voia să terminăm toată povestea şi să mă lase să plec acasă?

Nu.

Atunci ce voia? Voia să mă culc cu el?

Mi-a aruncat o privire! Ca şi cum aş fi fost ceva absolut dezgustător.

Deodată, mi-a venit o idee. Am mimat o şaradă. Sclava lui orientală. Îi place când o fac pe tâmpita. Lucrurile cele mai stupide pe care le fac lui i se par spirituale. A luat chiar obiceiul să intre şi el în jocul meu, să mă imite cu stângăcia unei girafe şi Dumnezeu ştie că nu sunt nici eu vreun talent.

Am reuşit, totuşi, să-l conving să mă lase să scriu altă scrisoare. A căutat din nou un plic.

După acea l-am convins să se ducă la Londra, aşa cum fusese planul iniţial, şi i-am dat o listă lungă de cumpărături, tot soiul de lucruri ridicole (cele mai multe nu-mi trebuiau, dar voiam să-l ţin

cât mai mult timp ocupat). L-am asigurat că e imposibil să găseşti expeditorul unei scrisori trimise din Londra, aşa că în cele din urmă a acceptat. Îi place să mă vadă că mă rog de el, bruta!

I-am adresat o rugăminte – nu, nu-l rog, îi ordon. I-am ordonat să încerce să-mi cumpere un tablou de George Paston şi i-am dat o listă a galeriilor unde ar putea găsi o lucrare de G.P. Am încercat chiar să-l conving să se ducă la el la atelier.

Dar cum a auzit că e în Hampstead a mirosit că ceva nu e în regulă. M-a întrebat dacă îl cunosc pe acest George Paston. I-am spus: „Nu. Adică, îl ştiu din auzite”. Dar tonul n-a fost prea convingător. Mi-a fost teamă că n-o să cumpere niciun tablou de-al lui G.P, chiar dacă îl găsea într-o galerie, aşa că i-am spus că e un prieten pe care-l vedeam destul de rar, că e bătrân, dar că e un pictor foarte bun, că are mare nevoie de bani şi că mi-ar face mare plăcere să am câteva tablouri de-ale lui. „Am putea să le atârnăm pe pereţi. Dacă le cumperi direct de la atelier, n-ar mai trebui să mai plăteşti şi comisionul galeriei, dar îmi dau seama că ţi-e teamă să te duci, aşa că nu mai discutăm.” Bineînţeles că *în cursa asta* n-a picat.

Voia să ştie dacă G.P. era unul dintre tipii ăia care aruncă bidoanele cu vopsea pe pereţi. I-am aruncat o privire glacială.

C. Am glumit.

M. Atunci abţine-te.

După un timp, mi-a spus: „Va dori să ştie de unde vin şi chestii de-astea”.

L-am învăţat ce ar putea răspunde şi mi-a spus că o să se mai gândească. Ceea ce în limba calibaneză înseamnă „nu”. Ar fi fost prea mult din partea lui şi s-ar putea să nu găsească nimic în galerii.

Şi nici nu-mi fac probleme pentru că eu mâine, pe vremea asta, n-am să mai fiu aici. Voi evada.

Va pleca după micul dejun. Îmi va lăsa de mâncare pentru prânz. Aşa că voi avea patru sau cinci ore la dispoziţie (dacă nu trişează şi nu se duce să cumpere ce i-am cerut; dar ar fi prima oară când ar face aşa ceva).

În seara aceea mi-a fost milă de Caliban. Va *suferi* după plecarea mea. Nu va mai avea nimic. Va rămâne singur cu toate nevrozele sale: nevroza sexuală şi nevroza de clasă, cu inutilitatea lui şi golul din el. Dar asta a căutat, asta a găsit. N-am de ce să-l plâng cu adevărat, dar nici absolut indiferentă nu pot rămâne.

4 noiembrie

Ieri n-am putut să scriu. Eram prea scârbită şi sătulă de toate.

Am fost atât de proastă! L-am îndepărtat de casă toată ziua de ieri şi am avut ore întregi la dispoziţie ca să pot evada. Dar nu mă gândisem niciodată cu adevărat la toate problemele care aveau să se ivească. Mă şi vedeam săpând cantităţi mari de argilă moale. Cuiul nu mi-a fost de mare folos, căci n-am reuşit să sfărâm mortarul cu el. Credeam că are să fie mai uşor, dar cimentul era extraordinar de tare. Mi-au trebuit câteva ore ca să scot o singură piatră. În spatele ei nu era pământ, ci altă piatră şi mai mare, din calcar, şi nici măcar nu am reuşit să-i găsesc marginile. Am mai scos o piatră de alături, dar n-am realizat nimic. Şi în spatele ei se afla tot un bolovan imens. Eram în pragul disperării, dându-mi seama că soluţia cu tunelul nu este posibilă. Furioasă, am început să dau cu pumnii în uşă, am încercat să forţez broasca cu cuiul, dar n-am reuşit decât să mă tai la mână. Atâta tot. Nu m-am ales decât cu o rană la mână şi cu unghiile rupte.

Fără unelte, n-am destulă forţă. Şi nici chiar cu unelte.

În cele din urmă am pus pietrele la loc, am sfărâmat cimentul cât am putut şi l-am amestecat cu pudră de talc ca să camuflez gaura. Şi – ceea ce dovedeşte starea disperată în care mă aflu aici – am realizat dintr-odată că va trebui să sap zile în şir şi că marea mea greşeală consta în faptul că mă aşteptam să pot face totul într-o singură zi.

Aşa că mi-am petrecut restul timpului încercând să ascund ce făcusem.

Dar nu a fost posibil. Sfărâmături de ciment se desprindeau şi cădeau pe jos şi, cum începusem să lucrez într-un loc foarte vizibil, era imposibil să nu observe.

Aşa că am renunţat. Mi-am spus că e ridicol, stupid şi inutil. Ca un desen prost: irecuperabil.

Târziu, când s-a întors, a văzut imediat. Întotdeauna, de cum intră în cameră, scormoneşte cu ochii prin toate colţurile. Şi a vrut să-şi dea seama până unde mersesem. Stăteam pe pat şi mă uitam la el. În cele din urmă am aruncat cu cuiul în el.

A cimentat pietrele la loc. Mi-a spus că în spatele lor e un zid gros din piatră de calcar.

Toată seara am refuzat să-i vorbesc şi nici măcar n-am vrut să mă uit la lucrurile pe care le cumpărase, deşi îmi dădusem imediat seama că printre ele se afla şi un tablou.

Am luat un somnifer şi m-am culcat imediat după cină.

Şi azi-dimineaţă când m-am sculat (foarte devreme), înainte să coboare, am hotărât să pretind că nu se întâmplase nimic extraordinar. Să mă comport normal.

Dar să nu mă dau bătută.

Am despachetat tot ce cumpărase. Mai întâi şi mai întâi tabloul lui G.P. E un portret de fată (sau femeie tânără), un nud, diferit de tot ceea ce văzusem pictat de el până acum şi m-am gândit că e, probabil, un desen făcut cu multă vreme în urmă. Dar e al *lui.* Îi regăseşti simplitatea liniilor, ura pentru zorzoane şi pentru tot soiul de manierisme. Fata e puţin întoarsă cu spatele, încercând să atârne sau să ia o rochie dintr-un cuier. Frumoasă? Greu de spus. Cât priveşte corpul, e puţin greoi, gen Maillol. De atunci a făcut zeci de alte lucrări mult mai bune.

Dar e autentic.

L-am sărutat când l-am despachetat. Şi am privit liniile desenului nu ca linii, ci ca pe nişte lucruri pe care le atinsese el. Toată dimineaţa. Chiar în clipa asta.

Nu e dragoste. E un contact uman.

Caliban a fost surprins să mă găsească atât de veselă, cu adevărat veselă, când a intrat în cameră. I-am mulţumit pentru tot ce cumpărase. I-am spus: „Nu eşti prizonier adevărat dacă nu încerci să evadezi şi acum nu mai discutăm despre asta – de acord?”

Mi-a spus că telefonase la toate galeriile pe care i le trecusem pe listă. Fusese singura lucrare pe care o găsise.

„Îţi mulţumesc foarte mult.” Şi am întrebat: „Pot să-l ţin aici, jos, la mine? Şi ţi-l dau când plec.” (N-am să i-l dau şi – oricum – a declarat că preferă un desen de-al meu.)

L-am întrebat dacă a expediat scrisoarea. A zis că da, dar am văzut că s-a înroşit. I-am spus că îl cred şi că ar fi fost mult prea urât din partea lui să n-o expedieze, aşa că eram convinsă că o trimisese.

Sunt aproape sigură că i-a fost frică să expedieze scrisoarea, cum i-a fost frică să expedieze cecul. I se potriveşte perfect. Dar orice i-aş spune, n-aş reuşi să-l conving s-o trimită, aşa că am hotărât să presupun că a expediat-o.

E miezul nopţii. A trebuit să mă întrerup pentru că a coborât.

Am ascultat discurile noi pe care le cumpărase ieri. *Muzică pentru coarde, percuţie şi celestă* de Bartók. Minunat.

Ascultând muzica, mi-am amintit de Collioure vara trecută. De zilele când ne-am dus toţi patru cu studenţii francezi să ne plimbăm pe sub stejarii-de-piatră până la turn. Trunchiul stejarilor-de-piatră. O culoare necunoscută încă: un brun cald, uluitor, ruginiu, ca o flacără, sângerând în locurile unde scoarţa fusese tăiată. Şi ţârâitul greierilor. Şi marea de un albastru-violet, zărită printre copaci, şi căldura soarelui, şi mirosul a tot ceea ce se descompunea din cauza ei. Piers şi eu, şi toţi ceilalţi, în afară de Minny, ne cam ameţiserăm.

Adormisem la umbra copacilor şi, când m-am trezit, am zărit printre frunze cerul albastru-cobalt şi m-am gândit cât de imposibil era să pictezi anumite lucruri, cum era oare posibil să găseşti o nuanţă de albastru care să redea intensitatea vie şi luminoasă a cerului? Am simţit deodată că nu mai vreau să pictez, că a picta înseamnă a-ţi da aere, că singurul lucru care contează cu adevărat este să trăieşti, să trăieşti permanent noi experienţe iarăşi şi iarăşi, mereu.

Splendoarea luminii curate a soarelui căzând pe trunchiurile roşu-sângerii.

Îmi amintesc de discuţia pe care am avut-o la întoarcere cu un băiat drăguţ şi timid, Jean-Louis. Engleza lui era la fel de proastă ca şi franceza mea, dar cu toate acestea ne-am înţeles. Era groaznic de timid. Îi era teamă de Piers. Gelos pe el. Gelos să-l vadă pe specimenul ăla idiot de Piers luându-mă de după gât. Şi când am descoperit mai târziu că avea să se facă preot!

După aceea, Piers s-a purtat ca un măgar. A făcut dovada brutalităţii stupide şi stângace a englezilor speriaţi să privească adevărul în faţă, a cruzimii masculilor britanici care se tem să nu pară lipsiţi de caracter. E adevărat că bietul Jean-Louis mă simpatiza, că se simţea fizic atras de mine, dar ce nu vedea Piers era faptul că în afară de toate astea mai exista şi altceva. Că la Jean-Louis nu era vorba numai de timiditate, ci de hotărârea fermă de a încerca să fie preot şi să trăiască totuşi în lume; un „simplu” efort colosal pe care-l făcea pentru a fi împăcat cu el însuşi. Era ca şi cum ai hotărî să-ţi distrugi absolut toate pânzele pe care le-ai pictat vreodată şi să fii gata s-o iei de la capăt. Numai că el era obligat s-o facă în fiecare zi. De fiecare dată când întâlnea o fată care-i plăcea. Şi tot ce prostul de Piers a găsit să spună a fost: „Fac pariu că are visuri obscene cu tine”.

E atât de dezgustătoare, de arogantă, lipsa de sensibilitate a acestor băieţi ieşiţi din şcolile

selecte. Piers o ţinea întruna cât de mult urăşte el Stowe – şcoala lui – ca şi când asta ar rezolva totul, ca şi când dacă urăşti ceva înseamnă că acest ceva nu a avut niciun efect asupra ta. Îl simt imediat când nu înţelege ceva. Devine cinic, spune lucruri care şochează.

Când, mult mai târziu, i-am povestit toate astea lui G.P., comentariul lui a fost: „Sărmanul puşti francez se ruga probabil în genunchi în fiecare zi, implorând cerul să-l ajute să te uite”.

Îmi amintesc şi de momentele când mă uitam la Piers aruncând pietre în mare – oare unde era? – undeva lângă Valencia. Era frumos ca un zeu tânăr, bronzat tot, cu părul negru şi numai în slip. Minny mi-a spus (stătea lungită lângă mine, oh, revăd totul atât de clar): „Ce minunat ar fi dacă Piers ar fi mut!”

După care m-a întrebat: „Ai putea să te culci cu el?”

Întâi am zis „nu”. Şi pe urmă: „nu ştiu”.

Piers a venit lângă noi tocmai atunci şi a vrut neapărat să ştie de ce zâmbea Minny.

„Nanda tocmai mi-a împărtăşit un secret”, i-a spus. „Despre tine.”

Piers a făcut nu mai ştiu ce glumă proastă şi a plecat cu Peter, să aducă gustarea de prânz din maşină.

Atunci am întrebat-o: „Ce secret ţi-am împărtăşit?”.

„Că trupul trece întotdeauna înaintea spiritului.”

Iar eu: „Isteaţa Carmen Grey are răspuns la tot ce vrei”.

„Eram sigură că-mi trânteşti chestia asta”, a zis.

Trăgea linii pe nisip, iar eu, lungită pe burtă, o priveam. A continuat: „Vreau să spun că este atât de frumos, încât te poate face să uiţi cât e de prost. Poate crezi că dacă te măriţi cu el, îl vei putea educa. Nu-i aşa? Deşi ştii bine că este imposibil. Sau te vei culca cu el doar ca să te distrezi şi într-o bună zi te vei trezi îndrăgostită de trupul lui, vei

crede că nu poţi trăi fără el şi, uite aşa, te vei alege şi cu prostia din capul lui, pentru tot restul vieţii". Şi m-a întrebat: „Perspectiva nu te sperie?"

„Nu mai mult decât alte lucruri."

„Vorbesc serios. Dacă te măriţi cu el, nu mai vorbesc cu tine în viaţa mea."

Era serioasă. Avea în ochii ei cenuşii privirea aceea timidă şi sălbatică pe care o înfige uneori în tine ca pe o lance. M-am ridicat şi am sărutat-o, şi am plecat în întâmpinarea băieţilor. Ea a rămas pe loc, cu ochii aţintiţi în nisip.

Suntem amândouă teribil de lucide. N-avem ce face. Ea îmi spune întotdeauna: „Dacă asta e convingerea mea, am să acţionez în concordanţă cu ea. Va trebui să fie un bărbat pe care să-l simţi că-ţi este cel puţin egal, care să poată fi la fel de lucid ca şi tine. Iar atracţia fizică nu trebuie să ocupe decât un loc secundar". Poate din cauza asta în sinea mea m-am gândit întotdeauna: „Minny are să rămână fată bătrână. E prea sofisticată ca să accepte idei preconcepute".

Dar acum mă gândesc la G.P. şi îl compar cu Piers. În faţa lui G.P, Piers nu reprezintă nimic. E doar un trup frumos, de un bronz auriu, care aruncă fără niciun rost pietre în mare.

5 noiembrie

În seara asta i-am făcut o scenă cum nu s-a mai văzut.

Sus, la el, m-am apucat să arunc cu lucrurile în toate părţile. Am început cu pernele şi am continuat cu farfuriile. Aveam de mult o dorinţă nebună s-o fac.

Dar am fost cu adevărat rea, dezlănţuită ca o furie. A îndurat totul. E atât de slab! Ar fi trebuit să mă plesnească.

A reuşit să mă apuce de mâini, ca să mă împiedice să-i mai sparg încă una din farfuriile lui nenorocite. Ne atingem atât de rar! Mi-a displăcut profund. E ca şi cum ai atinge apă de la gheaţă.

I-am ţinut o predică. I-am spus tot ce gândesc despre el şi tot ce ar trebui să facă în viaţă. Dar nu asculta. Îi place să mă audă vorbind despre el. Ce spun nu contează.

Am să mă opresc din scris. Citesc *Elinor şi Marianne* de Jane Austen şi sunt curioasă să ştiu ce i s-a întâmplat lui Marianne. Marianne sunt eu; Elinor sunt tot eu, aşa cum ar trebui să fiu.

Ce se întâmplă cu mine dacă C. are un accident de maşină, o criză cardiacă, orice? Mor.

Nu pot să ies de aici. Tot ce s-a întâmplat alaltăieri n-a fost altceva decât o dovadă cum nu se poate mai clară.

E după-amiază. N-am mâncat la prânz.

Altă tentativă de fugă. La un moment dat am crezut că am reuşit, dar n-a mers. E un demon.

Am încercat figura cu apendicita. De câteva săptămâni mă gândesc cum să fac. Am considerat-o întotdeauna ca pe un fel de ultimă resursă. Ceva ce nu trebuie ratat din lipsă de pregătire. N-am menţionat nimic, pentru cazul în care ar fi descoperit jurnalul.

M-am frecat cu talc pe faţă. Apoi, când a ciocănit dimineaţa la uşă, am înghiţit o cantitate mai mare de sare (pe care o adunasem din timp), am băut un pahar cu apă şi mi-am băgat degetul pe gât. Totul a fost perfect calculat: când a intrat în cameră m-a văzut vomând. I-am jucat o scenă senzaţională. Zăcând în pat cu părul în dezordine, mă ţineam cu mâinile de stomac. Eram în pijama şi în halat, gemând încet, ca şi cum aveam nevoie de mare curaj ca să rezist. În timpul ăsta el stătea ţintuit locului şi întreba întruna: „Ce-i cu tine? Ce-i cu tine?” Şi a urmat un soi de conversaţie sacadată, disperată, Caliban încercând să mă convingă că nu e nevoie să mă ducă la spital, eu insistând că trebuie să fiu dusă imediat. Şi, deodată, a părut că cedează. A bolborosit ceva, precum că ăsta ar fi „sfârşitul”, şi s-a repezit afară din cameră.

Am auzit uşa metalică închizându-se (continuam să privesc fix peretele din faţa mea), dar cheia nu s-a învârtit în broască. Uşa de afară s-a trântit. Apoi tăcere. Ciudat. Atât de brusc, o linişte atât de profundă. Reuşisem. Mi-am tras repede şosetele şi pantofii şi am dat fuga la uşa metalică. Era uşor întredeschisă: deci descuiată. Am crezut că e doar o capcană, aşa că am continuat să joc teatru, am deschis uşa şi l-am strigat cu o voce slabă, după care am pornit clătinându-mă prin prima pivniţă şi am urcat

treptele. Am văzut lumina de afară. Nu încuiase, deci, nici uşa de la intrare. Mi-a străfulgerat prin minte ideea că era exact genul lui de a acţiona: nu se dusese la doctor, dar fugise de acasă, complet năucit. Dar atunci ar fi luat furgoneta şi aş fi auzit motorul. Or, eu nu auzisem nimic. Am aşteptat câteva minute bune – ar fi trebuit să-mi dau seama –, dar n-am mai avut răbdare. Am deschis uşa şi m-am repezit afară. Era acolo. L-am văzut imediat în lumina puternică a zilei. Mă aştepta.

Nu puteam să mă mai prefac bolnavă. Îmi pusesem pantofii. Avea ceva în mână (un ciocan?), ochii stranii larg deschişi; eram sigură că avea să mă atace. O clipă am stat aşa amândoi, într-un soi de echilibru, niciunul dintre noi neştiind ce să facă. M-am întors şi am fugit înapoi. Nu ştiu de ce. Am făcut-o instinctiv. A fugit după mine, dar s-a oprit când m-a văzut în cameră (aşa cum intuisem – pentru el, singurul loc sigur era aici, jos). L-am auzit intrând şi încuind uşile.

Ştiu că întoarcerea în pivniţă era singurul lucru pe care-l puteam face. Mi-a salvat viaţa. Dacă aş fi ţipat sau dacă aş fi încercat să fug, m-ar fi lovit până m-ar fi omorât. Are momente când ai impresia că e posedat, că nu mai ştie ce face.

A fost mai şmecher ca mine.

(Miezul nopţii.) Mi-a adus cina fără să scoată o vorbă. Mi-am petrecut după-amiaza făcând benzi desenate în care el era personajul principal: *Îngrozitoarea Poveste a Băiatului Inofensiv*. Absurd. Dar trebuia neapărat să îndepărtez de mine realitatea brutală şi toată oroarea ei. Începe prin a fi un mic funcţionar cumsecade şi sfârşeşte prin a deveni un monstru stupid dintr-un film de groază.

Când era pe punctul de a ieşi din cameră, i-am arătat desenele. N-a râs, s-a uitat foarte atent la ele.

„Era şi firesc”, a zis. Voia să spună că din partea mea era firesc să-mi bat joc de el.

Pentru el nu sunt decât un specimen dintr-un rând de fluturi. Când încerc să zburătăcesc afară din rând, începe să mă urască. Se presupune că trebuie să fiu moartă, înfiptă în insectar, veşnic aceeaşi, veşnic frumoasă. Ştie că parte din frumuseţea mea se datorează faptului că sunt vie, dar el moartă mă vrea. Vrea să fiu o moartă vie. Azi am simţit-o foarte clar. Am simţit că prin faptul că sunt vie şi schimbătoare, că am o inteligenţă a mea, că am diverse stări de spirit am început să-i devin insuportabilă.

E solid; imuabil; cu o voinţă de fier. Într-o zi mi-a arătat ceea ce numeşte el „sticla-de-omorât”. Sunt prizonieră în această sticlă. Mă zbat, lovindu-mi aripile de pereţii ei. Dar pot vedea prin ea şi continuu să cred că pot să evadez. Încă mai sper. Dar totul nu e decât o iluzie.

Un perete rotund de sticlă groasă.

Ce lungi sunt zilele! Astăzi a fost o zi insuportabil de lungă.

Singura mea consolare este desenul de G.P. Începe *să-mi* impună. Să *se* impună. Îmi place tot mai mult. Este singurul lucru de aici viu, unic, creat. Este primul obiect la care mă uit dimineaţa când deschid ochii şi ultimul pe care îl privesc seara, înainte de a adormi. Stau în faţa lui şi-l studiez. Cunosc fiecare linie pe dinafară. A ratat unul din picioare. Există un uşor dezechilibru în întreaga compoziţie, ca şi când ar lipsi o bucăţică mică pe undeva. Dar trăieşte.

După cină (ne-am reluat obiceiurile), Caliban mi-a întins *De veghe în lanul de secară*, anunţându-mă: „Am citit-o". Am înţeles imediat din intonaţia lui că voia să spună: „Şi nu găsesc că e cine ştie ce".

Nu-mi vine să mă culc, voi dialoga.

M. Şi?

C. Nu-i găsesc nimic extraordinar.

M. Îţi dai seama că este unul dintre cele mai strălucite studii despre adolescenţă care s-a scris vreodată?

C. Mie, tipul ăsta mi se pare un ratat.

M. Bineînţeles că e un ratat. Dar îşi dă perfect seama că e ratat şi încearcă să exprime ce simte. E o fiinţă umană, în ciuda tuturor defectelor lui, nu simţi niciun fel de simpatie pentru el?

C. Nu-mi place felul în care vorbeşte.

M. Nici mie nu-mi place felul în care vorbeşti tu. Dar nu te tratez ca pe cineva care nu merită să-i acorzi nici interes, nici simpatie.

C. Sunt convins că trebuie să fii foarte isteţ ca să poţi scrie aşa. Şi, mă rog, tot restul.

M. Ţi-am dat cartea s-o citeşti pentru că am crezut că ai să simţi că te identifici cu el. Eşti şi tu un Holden Caulfield. Este exact ca tine, nu se poate adapta nicăieri.

C. Nici nu mă mir, când văd cum acţionează. Nu face nicio încercare să se adapteze.

M. Încearcă să construiască în viaţa lui ceva real, adevărat. O anumită decenţă.

C. Nu e un roman realist. Un tip care merge la o şcoală selectă, cu părinţi plini de bani, nu s-ar comporta aşa. După părerea mea.

M. Acum ştiu cine eşti. Eşti Bătrânul Mării.

C. Ăsta cine mai e?

M. Un bătrân groaznic, pe care Sindbad Marinarul trebuie să-l care în spinare. Asta eşti tu. Te laşi cu toată greutatea pe tot ce este esenţial în viaţă, pe tot ce încearcă să fie cinstit şi să tindă spre libertate, strivindu-l.

Nu vreau să mai continuu. Ne-am certat – nu, nu ne-am certat. Eu îl atacam şi el încerca să se explice.

E adevărat. Este Bătrânul Mării. Nu pot să sufăr oamenii stupizi de genul lui Caliban, cu imensul lor balast de meschinărie şi egoism, cu micimea lor de toate felurile. Şi când te gândeşti că cei puţini trebuie să-şi asume toate astea. Doctorii şi profesorii, şi artiştii – nu că nu s-ar fi găsit trădători şi printre ei, dar puţina speranţă ce ne-a mai rămas este în ei – în noi.

Pentru că şi eu fac parte dintre ei.

Sunt şi eu unul dintre ei. O simt şi am încercat s-o dovedesc. Am simţit-o când eram în ultimul an la Ladymont. Eram printre cele puţine cărora le păsa. Erau apoi proastele, snoabele, viitoarele debutante, fetele tatei, cele pe care nu le preocupau decât călăria şi sexul. N-am să mă mai întorc niciodată la Ladymont pentru că n-aş mai putea suporta atmosfera sufocantă, convenţională, de lucruri

„care se fac”, de oameni care „merită frecventaţi” şi de „comportare corectă”.

(Şi Boadicea care scria pe caracterizarea mea şcolară „în ciuda părerilor sale politice neobişnuite” – cum a îndrăznit?) N-am să fac *niciodată* parte dintre *fostele eleve* ale unui astfel de loc.

De ce *trebuie* să le tolerăm noi calibanitatea lor? De ce este nevoie ca orice persoană vitală, creatoare şi generoasă să fie martirizată de grosolănia din jur?

În situaţia în care mă aflu acum, sunt un exemplu grăitor.

O martiră. Întemniţată. Împiedicată să evoluez. La cheremul resentimentului, al groaznicei invidii a tuturor calibanilor din lume, o invidie pe care ne-au legat-o de gât ca pe un bolovan. Pentru că ei toţi ne urăsc. Ne urăsc pentru că suntem diferiţi de ei, pentru că nu vrem să ne identificăm cu ei, pentru tot ce îi împiedică pe ei să se identifice cu noi. Ne persecută, ne resping, opunându-ne masa lor, ne trimit la Coventry, ne dispreţuiesc, cască plictisiţi de prezenţa noastră, închid ochii şi-şi astupă urechile. Fac tot ce este posibil pentru a nu fi nevoiţi să ia act de prezenţa noastră, să nu fie nevoiţi să ne respecte. Dar când cei mai mari dintre noi sunt morţi, atunci se târăsc în faţa lor. Plătesc zeci şi zeci de mii pentru un Van Gogh sau un Modigliani, pe care scuipaseră când erau în viaţă şi pictau. Îşi băteau joc de ei, făcând glume vulgare pe seama lor.

Îi urăsc.

Îi urăsc pe toţi cei prost crescuţi şi ignoranţi. Îi urăsc pe toţi infatuaţii şi ipocriţii. Urăsc geloşii şi răzbunătorii. Urăsc toţi acriţii, meschinii şi mediocrii. Urăsc toţi plicticoşii mici la suflet, cărora nu le este ruşine că sunt plicticoşi şi mici la suflet. Urăsc ceea ce G.P. califică Oamenii Noi, clasa-care-urcă, cu banii şi televizoarele, şi

maşinile lor, cu stupidele lor vulgarităţi şi felul lor stupid şi abject de a imita marea burghezie.

Iubesc cinstea, şi libertatea, şi generozitatea. Iubesc capacitatea de a face ceva, de a crea. Îmi place să mă implic din plin. Iubesc tot ce nu este static şi îi urăsc pe toţi cei care se mulţumesc să stea de o parte şi să privească, să plagieze, pe cei a căror inimă a murit înaintea trupului.

Într-o zi, G.P. a râs de mine când i-am spus că sunt laburistă (la început). Îmi aduc aminte că mi-a spus: „Sprijini partidul care a permis existenţa clasei-care-urcă. Îţi dai seama de asta?"

Eram scandalizată, căci din cele ce-mi spusese în legătură cu alte lucruri dedusesem că trebuia să fie şi el laburist (ştiam că la un moment dat fusese comunist). „Prefer să avem o clasă-care-urcă decât o clasă săracă", am răspuns.

Atunci mi-a spus: „Clasa-care-urcă e compusă tot din oameni săraci. Sărăcia lor îmbracă o formă nouă. Ceilalţi nu au niciun ban. Ăştia nu au pic de suflet".

Şi brusc m-a întrebat: „Ai citit *Major Barbara*?" Shaw demonstrează că oamenii trebuie mai întâi salvaţi din punct de vedere financiar înainte de a încerca să le salvăm sufletele. Dar uită un lucru", a zis. „Au creat statul bunăstării sociale, dar au uitat-o pe Barbara însăşi. Afluenţă, afluenţă pretutindeni, dar niciun suflet la orizont."

Sunt conştientă că pe undeva nu avea dreptate (exagera). Trebuie să fim *de stânga*. Toate persoanele bine pe care le-am întâlnit în viaţa mea erau împotriva conservatorilor. Dar îmi dau seama ce simte. Vreau să spun că acelaşi lucru îl simt şi eu din ce în ce mai mult: tot balastul cu care această greoaie clasă-care-urcă striveşte totul în jur. Siluiesc peisajul rural, cum spune T în accesele sale de mizantropie. Totul e produs în masă. Totul se confundă într-o masă.

Ştiu bine că se presupune că trebuie să ţinem piept cirezilor dezlănţuite, să controlăm panica – e

ca într-un film cu cowboy. Să lucrăm pentru ei şi să-i tolerăm. N-am să mă retrag niciodată în turnul de fildeş. E lucrul cel mai demn de dispreţ: să optezi să te retragi din viaţă pentru că viaţa nu e pe placul tău. Dar uneori te înspăimântă gândul că, atunci când hotărăşti s-o iei în serios, viaţa devine o luptă.

Toate astea sunt doar vorbe. Poate că am să întâlnesc pe cineva şi am să mă îndrăgostesc, şi am să mă mărit cu el şi voi vedea lucrurile altfel. Şi n-o să-mi mai pese atât de mult de toate astea. Voi deveni soţioara mulţumită. Voi face parte din tabăra duşmană.

Dar, pentru moment, *asta* e părerea mea. Că aparţin unui soi de clan care trebuie să se opună celorlalţi. Nu ştiu cine face parte din acest clan – oameni celebri, în viaţă sau decedaţi, care au luptat pentru cauze drepte, care au creat, au pictat tablourile care trebuiau pictate şi unii oameni pe care i-am întâlnit care nu sunt celebri, dar care respectă adevărul, care încearcă să nu stea de o parte, care încearcă să fie fiinţe umane inteligente. Da, oameni ca G.P, în ciuda defectelor lui. În ciuda marelui său defect.

Nu sunt întotdeauna oameni demni de admiraţie. Au momente de slăbiciune. Momente de laşitate şi momente când sucombă intereselor materiale. Îşi petrec vacanţele în turnuri de fildeş. Dar o parte din ei înşişi rămâne fidelă clanului.

Cei aleşi.

9 noiembrie

Sunt vanitoasă. Nu fac parte din cei aleşi. *Vreau* eu să fac parte, dar nu e acelaşi lucru.

Caliban, bineînţeles, nu e un reprezentant tipic al clasei-care-urcă. E iremediabil demodat (pick-up-ului îi spune gramofon). Şi mai e lipsa de încredere în el. Ceilalţi nu au complexe. Îmi amintesc de T spunând că toţi se consideră egali cu cei mai buni şi superiori celorlalţi de îndată ce îşi cumpără maşină şi televizor. Dar, în sufletul lui, Caliban aparţine acestei clase prin ura sa faţă de tot ce e ieşit din comun, prin dorinţa lui ca toată lumea să se asemene. Şi prin felul îngrozitor în care îşi cheltuieşte banii fără rost. De ce trebuie ca oamenii să aibă bani dacă nu ştiu cum să-i folosească?

Mi se face rău ori de câte ori mă gândesc la toţi banii pe care i-a câştigat Caliban; şi la toţi ceilalţi ca el, care câştigă bani la pronosport.

E atât de egoist. Atât de rău.

În acea zi, G.P. mi-a spus: „Oamenii săraci şi cinstiţi nu sunt decât nişte potenţiali parveniţi fără bani. Sărăcia îi obligă să aibă calităţi remarcabile şi să se mândrească cu alte lucruri în afara banilor. Şi când dau de bani, nu ştiu ce să facă cu ei. Îşi uită toate vechile lor virtuţi, care oricum nu erau virtuţi. Încep să creadă că singura virtute e să faci şi mai mulţi bani şi să-i cheltuieşti. Nu îşi pot nici măcar închipui că există oameni pentru care banii nu înseamnă nimic. Că lucrurile cu adevărat frumoase nu au nimic de-a face cu banii".

Nu sunt cinstită. Şi eu aş vrea să am bani. Dar ştiu că nu e bine. Îl cred pe G.P. – nu e nevoie să-l cred pentru că mi-o spune el, pot să văd şi singură că ăsta e adevărul –, pe el nu-l interesează banii aproape deloc. Are atât cât îi trebuie ca să-şi cumpere materiale, să trăiască, să-şi ia o vacanţă de lucru în fiecare an, să se descurce. Şi mai sunt

zeci de alţi oameni ca el – Peter Bill McDonald. Stefan. Nu trăiesc în lumea banilor. Dacă au cheltuiesc, dacă nu, se descurcă şi fără.

Cei de genul lui Caliban nu au cap pentru bani. E suficient să aibă ceva bani, precum cei din clasa-care-urcă, şi devin nişte bestii. Toţi oamenii aceia groaznici care refuzau să-mi dea bani când făceam colecte! Puteam să spun de la distanţă cine va da. Era suficient să mă uit la chipurile lor. Burghezii dau pentru că se simt stânjeniţi dacă începi să insişti. Oamenii inteligenţi dau sau cel puţin te privesc deschis şi îţi spun: „Nu!” Nu se simt ruşinaţi că nu dau. Dar cei din clasa-care-urcă sunt prea zgârciţi ca să dea şi prea meschini ca s-o recunoască. La fel ca omul acela îngrozitor din Hampstead (făcea parte dintre aceştia din urmă), care mi-a spus: „Îţi dau jumătate de dolar dacă poţi să-mi dovedeşti că nu intră în buzunarul altcuiva”. Se credea glumeţ.

I-am întors spatele, ceea ce a fost o greşeală, pentru că mândria mea ar fi trebuit să fie mai puţin importantă decât copiii. Aşa că mai târziu am pus de la mine o jumătate de coroană în numele lui.

Dar tot îl urăsc.

Cu Caliban e ca şi când cineva l-ar fi silit să bea o sticlă întreagă de whisky. Nu rezistă. Singurul lucru care l-a ţinut până acum în rândul oamenilor cumsecade a fost faptul că era sărac. Nevoit să stea în acelaşi loc şi să aibă acelaşi serviciu.

E ca şi cum ai pune un orb la volanul unei maşini de curse şi i-ai spune să conducă unde vrea şi cum vrea.

Voi încheia cu ceva agreabil. Discul cu muzică de Bach a sosit azi. L-am ascultat deja de două ori. Caliban a zis că e frumos, dar că el nu e „muzical”. Totuşi a stat aici arborând o mutră adecvată. Voi asculta din nou părţile care îmi plac mai mult. Am să stau întinsă în pat în întuneric, ascultând muzică şi închipuindu-mi că sunt cu G.P. şi că el stă lungit puţin mai încolo, cu ochii închişi, cu obrajii lui

supţi şi nasul coroiat. Ca şi când ar fi sculptura de pe propriul său mormânt. Numai că în el nu este nimic mort.

E incredibil. În seara asta Caliban a coborât mai târziu. „Unde ai fost?”, m-am răstit. M-a privit surprins, dar n-a zis nimic. I-am spus: „Mi se pare că ai întârziat atât de mult!”

E ridicol. Doream să vină. Deseori simt că *vreau* să vină.

Într-atât mă simt de singură!

În seara asta ne-am certat din cauza banilor lui. I-am spus că ar trebui să doneze cea mai mare parte. Am încercat să-l fac să se simtă ruşinat şi să-l determin să mai dea din ei. Dar nu are încredere în mine. Asta e ceea ce mă supără atât de tare la el. E ca omul din Hampstead: nu are încredere că aceia care fac colecte vor folosi banii în scopul pe care îl declară. Crede că toată lumea e coruptă, că toţi încearcă să-i stoarcă banii ca să-i păstreze pentru ei.

N-are niciun efect dacă îi spun că ştiu precis că sunt folosiţi pentru o cauză bună. Mă întreabă de unde ştiu. Şi ce pot să-i răspund? Doar că sunt sigură că banii *trebuie* să ajungă acolo unde este nevoie de ei. Atunci zâmbeşte, ca şi când ar vrea să spună că sunt prea naivă pentru ca cineva să acorde importanţă celor spuse de mine.

L-am acuzat (fără prea mare amărăciune) că nu a trimis niciun cec la Campania pentru dezarmare nucleară. Ca să mă convingă, i-am cerut să-mi arate recipisa. Mi-a răspuns că donaţia fusese anonimă şi că nu şi-a dat adresa. Îmi stătea pe limbă să-i spun: „Voi verifica personal după ce plec de aici”. Dar n-am zis nimic. Pentru el ar reprezenta un motiv în plus ca să nu mă lase să plec. Se înroşise. Sunt sigură că mă minţea, aşa cum mă minţise în legătură cu scrisoarea pentru T şi M.

Nu e atât lipsă de generozitate – cât zgârcenia unui cămătar. Mă refer (uitând absurditatea situaţiei) la faptul că e generos cu mine. Cheltuieşte pentru mine sute de lire; mă copleşeşte cu atenţii, ciocolată, ţigări, tot felul de delicatese şi flori. Mai acum câteva seri am spus că-mi place un parfum franţuzesc; era, de fapt, un capriciu, dar camera asta miroase a dezinfectant şi a deodorante pentru baie. Fac baie destul de des, dar tot nu mă

simt curată. Şi i-am spus că aş vrea să mă pot duce să miros diverse parfumuri, ca să văd care mi-ar plăcea mai mult. Azi-dimineaţă a venit cu *paisprezece* flacoane diferite. Adunase tot ce găsise prin toate parfumeriile. Curată nebunie. Costaseră vreo patruzeci de lire. E ca şi când aş trăi în basmele arabe din *O mie şi una de nopţi*. Mă simt ca o favorită într-un harem. Dar unicul parfum pe care mi-l doresc cu adevărat este libertatea.

Dacă i-aş putea aduce un copil înfometat şi i-aş cere să-l urmărească cum se dezvoltă, ştiu că ar da bani. Dar orice i se cere să plătească fără să vadă el personal pe ce dă banii i se pare suspect. Nu are încredere în nicio altă lume în afara celei în care trăieşte şi pe care o vede. *El* este adevăratul prizonier; în lumea lui prezentă, îngustă şi odioasă.

12 noiembrie

Penultima noapte. Nici nu îndrăznesc să mă gândesc că nu voi scăpa de aici. În ultima vreme i-am reamintit de promisiunea făcută. Dar acum simt că ar fi trebuit să atac subiectul mult mai direct. Am hotărât ca mâine seară să organizez o mică petrecere, îi voi spune că sentimentele mele faţă de el sunt uşor diferite, că vreau să fiu prietenă cu el şi să mă ocup de el când ajung la Londra.

Nu va fi o minciună pe de-a-ntregul, simt că am un soi de responsabilitate faţă de el, pe care nici eu nu o pot înţelege prea bine. Îl urăsc atât de des, încât cred că îl voi urî tot restul vieţii. Şi totuşi, nu e chiar aşa. Sunt momente când sentimentul de milă predomină şi am dorinţa sinceră de a-l putea ajuta. Mă gândesc la persoane cărora aş putea să-l prezint. S-ar putea duce la psihiatrul care e prieten cu Caroline. Aş fi ca Emma. Aş încerca să-l ajut să se însoare cu cineva, dar cu mai mult succes decât ea. Cu cineva ca micuţa Harriet Smith, alături de care s-ar simţi la adăpost. Ar fi liniştit şi fericit.

Ştiu că trebuie să mă întăresc pentru cazul în care nu voi fi eliberată. Îmi repet că există totuşi o şansă dintr-o sută să se ţină de cuvânt.

Dar *trebuie* să-şi ţină cuvântul.

G.P.

Nu-l văzusem de două luni, ba chiar mai mult. Am fost în Franţa, apoi în Spania şi pe urmă acasă. (Am încercat de două ori să-l văd, dar a fost plecat toată luna septembrie.) Am primit o carte poştală ca răspuns la scrisoarea mea. Şi asta a fost tot.

Chiar în prima seară când m-am întors la Caroline i-am telefonat şi l-am întrebat dacă puteam trece pe la el. Mi-a spus s-o las pe a doua zi, erau mai multe persoane la el în seara aceea.

A părut bucuros să mă vadă. Eu încercam să dau impresia că nu făcusem nimic special ca să arăt frumoasă, dar nu era aşa.

I-am povestit totul despre Franţa şi Spania, despre Goya şi Albi şi despre toate celelalte. Despre Piers. M-a ascultat. Nu a vrut să-mi spună exact ce a făcut, dar mai târziu mi-a arătat câteva dintre lucrările pe care le realizase în Insulele Hebride. Şi mi-a fost ruşine. Pentru că niciunul dintre noi nu făcuserăm mai nimic, fuseserăm prea ocupaţi să stăm tolăniţi la soare (prea leneşi, vreau să spun) şi să admirăm tablourile marilor pictori pentru a face desene sau altceva.

După ce turuisem ca o moară stricată cel puţin o oră, i-am spus: „Vorbesc prea mult”.

„Nu mă deranjează”, mi-a zis el.

Curăţa cu acid o roată veche metalică, ruginită. O văzuse într-un magazin de vechituri din Edinburgh şi o adusese tocmai de acolo. Era o roată cu zimţi ciudaţi, tociţi. După părerea lui, era o piesă dintr-un vechi orologiu de biserică, cu razele foarte elegant efilate. Era foarte frumoasă.

O vreme n-am spus niciunul nimic. Stăteam lângă el, rezemată de masa de lucru, urmărindu-l cum curăţa rugina. La un moment dat zise: „Ţi-am simţit lipsa”.

„Nu se poate”, am replicat.

„Mi-ai tulburat liniştea”, mi-a spus.

Iar răspunsul meu (calul cu care îi luasem pionul): „Ai mai văzut-o pe Antoinette?”

„Nu. Am crezut că ţi-am spus că i-am dat papucii.” Mi-a aruncat o privire cu coada ochiului, o privire iute ca de şopârlă. „Tot mai eşti scandalizată?” Am făcut din cap semn că nu.

„Sunt iertat?”

I-am spus că nu aveam nimic de iertat.

A continuat: „M-am gândit mult la tine la Hebride. Aş fi vrut să-ţi arăt multe lucruri”.

„Şi eu aş fi vrut să fii cu noi în Spania”, i-am spus eu.

Continua să frece cu glaspapir zimţii roţii. „E foarte veche. Uite cât e de mâncată de rugină.” Şi a continuat pe acelaşi ton: „De fapt, am hotărât că vreau să mă însor cu tine”. N-am răspuns nimic şi nu m-am uitat spre el.

„Te-am rugat să vii aici când sunt singur pentru că m-am gândit foarte serios. Sunt de două ori mai bătrân ca tine – ar trebui să iau lucrurile astea mai uşor – Dumnezeu ştie că nu e prima oară. Nu, acum lasă-mă să termin. Am hotărât că nu trebuie să ne mai vedem. Voiam să ţi-o spun de cum ai intrat. Nu pot să continuu să mai fiu tulburat de tine şi voi fi dacă mai vii pe aici. Nu considera că e o formă întortocheată de a-ţi cere să te măriţi cu mine. Din contră, încerc să-ţi spun că lucrul e imposibil. Ştii ce sunt, ştii că aş putea să-ţi fiu tată şi că nu mi se poate acorda încredere. Şi, oricum, tu nu mă iubeşti.”

„Nu pot să explic ce este, i-am răspuns eu. Nu există un cuvânt care să exprime senzaţia pe care o am.

„Întocmai”, a replicat el. Îşi curăţa mâinile cu benzină metodic. „Aşa că am să te rog să mă laşi să-mi regăsesc liniştea.”

Mă uitam fix la mâinile lui. Eram şocată.

„În unele privinţe eşti mai bătrână decât mine. N-ai fost niciodată profund îndrăgostită. Poate nici n-ai să fii”, a spus el, continuând: „Dragostea ne iese permanent în cale. Nouă, bărbaţilor. Devenim iar de douăzeci de ani şi suferim ca la douăzeci de ani. Poate că în clipa de faţă par foarte raţional, dar nu mă simt astfel. Când ţi-am auzit vocea la telefon, eram gata să fac pe mine de emoţie. Sunt un bătrân îndrăgostit. Un personaj de comedie burlescă, foarte banal şi nici măcar amuzant”.

„De ce crezi că n-am să fiu niciodată profund îndrăgostită?”, am întrebat. A continuat minute în şir să-şi cureţe mâinile.

În cele din urmă a răspuns: „Am spus *poate*”.

„Am numai douăzeci de ani.”

„Un frasin de treizeci de centimetri tot frasin este”, a replicat. „Dar, repet, am spus *poate*.”

„Şi nu eşti bătrân. N-are nicio legătură cu vârsta.”

M-a privit uşor jignit, după care a zâmbit şi mi-a spus: „Ar trebui să-mi laşi o portiţă de scăpare”.

Ne-am dus să facem cafea. Bucătărioara aia mizerabilă! Oricum. Nu mă văd locuind cu el aici – fie şi numai din cauza treburilor casnice. Un val irelevant de laşitate burgheză.

Cu spatele spre mine, îmi spuse: „Până când n-ai plecat, am crezut că e doar o legătură obişnuită. Cel puţin aşa încercam să mă amăgesc. De aceea m-am purtat cum m-am purtat cu prietena ta suedeză. Ca să te exorcizez. Dar te-ai întors. În mintea mea. Iarăşi şi iarăşi. Amintirea ta m-a urmărit până în nord. Seara îmi luasem obiceiul să plec de la fermă ca să mă duc în grădină să privesc spre sud. Înţelegi?”

„Da.”

„La persoana ta mă gândeam, vezi? Nu la altceva.” Şi a continuat: „Există o schimbare care se petrece uneori în înfăţişarea ta. Când încetezi să mai fii puştoaică”.

„Ce fel de înfăţişare?”

„A femeii care ai să devii”, a răspuns.

„Drăguţă?”

„Mai mult decât drăguţă.”

Nu pot găsi cuvintele potrivite ca să descriu felul în care a spus-o. Trist, parcă împotriva voinţei lui. Cu tandreţe, dar şi cu o umbră de amărăciune. Şi sincer. Fără nici cea mai mică urmă de ironie, fără nici cea mai mică urmă de cinism, din străfundul sufletului. Stătusem cu ochii plecaţi tot timpul discuţiei, dar m-a forţat să mă uit la el şi privirile ni s-au întâlnit. Ştiu că în clipa aceea s-a petrecut ceva între noi. A fost efectiv ceva. Un contact aproape fizic, care ne transforma. Pentru că el vorbise cu toată sinceritatea şi pentru că sinceritatea asta eu o simţisem.

A rămas cu ochii aţintiţi asupra mea. Eram stânjenită, dar el continua să mă privească. I-am spus: „Te rog, nu te mai uita aşa la mine”.

Atunci s-a apropiat şi m-a luat de după umeri şi m-a condus uşor spre uşă. Mi-a zis: „Eşti foarte drăguţă, în anumite momente eşti de-a dreptul frumoasă. Eşti sensibilă, entuziastă, încerci să fii sinceră, reuşeşti să te porţi ca o persoană de vârsta ta şi să rămâi totuşi naturală, eşti puţin cam pedantă şi în acelaşi timp cam demodată. Te pricepi chiar şi la şah. Eşti exact fiica pe care mi-aş fi dorit-o. Cu siguranţă că ăsta este motivul pentru care mi-ai lipsit atât de mult în ultimele luni”.

M-a întors cu faţa spre uşă şi m-a împins încet afară, aşa că nu-l puteam vedea.

„Nu pot să-ţi spun astfel de lucruri fără să-ţi sucesc capul. Şi tu nu trebuie să-ţi suceşti capul nici la propriu, nici la figurat. Acum, du-te!”

O clipă i-am simţit presiunea mâinii pe umăr. M-a sărutat pe creştetul capului şi m-a împins spre scară. Am coborât două-trei trepte, după care am întors capul şi am privit înapoi. Zâmbea, dar era un zâmbet trist.

I-am spus: „Te rog, fă în aşa fel să nu treacă prea mult timp”.

S-a mulţumit să facă din cap semn că nu. Dar nu ştiu dacă voia să spună „Nu, nu va trece prea mult” sau „N-are niciun rost să speri, nu se poate altfel, va trece foarte mult timp.” Poate că nici el nu ştia. Dar avea o figură tristă. Profund tristă.

Bineînţeles că şi eu *aveam un aer* trist. Dar nu mă simţeam cu adevărat tristă. Sau, mai bine zis, nu era o tristeţe care doare, nu o tristeţe profundă, ci o tristeţe care îmi făcea oarecum plăcere. Sună groaznic, dar asta e. În drum spre casă cântam. Cântam pentru romantismul şi misterul acestei poveşti. Pentru că trăiam.

Credeam că ştiu precis că nu-l iubesc. Câştigasem partida.

Şi ce s-a întâmplat de atunci?

O zi-două am continuat să cred că are să-mi telefoneze, că nu era decât un fel de capriciu. După care am început să mă gândesc: „N-am să-l mai văd luni de zile, ani, poate” şi mi se părea ridicol. Absurd. Atât de stupid, încât părea aproape incredibil. Uram ceea ce părea să fie o slăbiciune din partea *lui*. Şi mă gândeam: „Dacă asta vrea, să-l ia dracu’!”

Dar supărarea mea n-a durat mult. Am luat hotărârea să mă conving că e mai bine că lucrurile s-au întâmplat aşa. Avea dreptate. Era mai bine să rupem definitiv. Mă voi concentra asupra muncii mele. Am să fiu practică şi eficientă în toate domeniile în care în mod normal aceste calităţi îmi lipsesc.

Şi tot timpul nu încetam să mă întreb: „Oare îl iubesc?” După care îmi spuneam: „E clar că am atâtea dubii, încât e imposibil”.

Şi iată că trebuie să scriu despre ce simt *acum*. Pentru că m-am schimbat din nou. O ştiu. O simt.

Aspectul fizic. Ştiu că e o idioţenie să ai idei preconcepute cu privire la fizicul oamenilor. Mă simt tulburată când mă sărută Piers. Simt uneori nevoia să-l privesc cu intensitate (dar când nu vede el, căci e atât de vanitos), dar sunt întotdeauna profund mişcată de frumuseţea lui. Ca un desen excelent făcut, care reprezintă ceva urât. Nici nu-i mai vezi urâţenia. Ştiu că Piers e urât – moral şi psihic –, e banal şi plictisitor; o simplă imitaţie.

Dar până şi în legătură cu asta mi-am schimbat părerea.

Mi-l imaginez pe G.P. strângându-mă în braţe şi mângâindu-mă.

Există în mine un soi de dezagreabilă curiozitate perversă – vreau să spun referitor la toate femeile pe care le-a avut şi la toate lucrurile pe care probabil că le ştie despre arta de a face dragoste.

Mi-l pot imagina făcând dragoste cu mine şi ideea nu mă dezgustă. Expert şi foarte blând. Plăcut. Tot felul de lucruri în afara actului *însuşi* – chiar dacă ar fi să fie pentru toată viaţa.

Apoi mai e şi punctul lui slab. Sentimentul că probabil mă va înşela. Iar eu mi-am imaginat întotdeauna căsătoria ca pe un soi de aventură tânără: două persoane de aceeaşi vârstă pornind la drum împreună, crescând împreună. Dar eu n-aş avea nimic să-i spun, nimic să-i arăt. El e cel care m-ar învăţa pe mine totul.

Am atât de puţină experienţă. Ştiu că în multe privinţe G.P. reprezintă acum pentru mine un ideal. Sensul *său* al valorilor, refuzul *său* de a face ce fac ceilalţi. Faptul că stă deoparte, că nu se amestecă cu turma. Va trebui să fie un bărbat care să aibă aceste calităţi. Şi nimeni dintre cei pe care i-am întâlnit până acum nu le are. Unii tineri de la Slade *par* să le aibă – dar sunt atât de tineri! Când eşti de vârsta noastră, e uşor să fii deschis şi să dai dracului toate convenţiile.

O dată sau de două ori m-am întrebat dacă toate astea nu cumva sunt o capcană. Ca „sacrificiul" din jocul de şah. Şi dacă pe scară i-aş fi spus: „Fă ce vrei cu mine, dar nu-mi spune să plec"?

Nu, nu pot să cred aşa ceva din partea lui.

Diferenţa de vârstă. În urmă cu doi ani nici n-aş fi visat că mă pot îndrăgosti de un bărbat mai în vârstă. La Ladymont eu eram cea care pleda întotdeauna pentru egalitatea de vârstă în cazul unei căsătorii, îmi amintesc cât am fost de indignată când Susan Grillet s-a măritat cu un baronet dezgustător, care avea aproape de trei ori vârsta ei. Minny şi cu mine spuneam adesea că trebuie să evităm să fim genul care caută „un tată" (din cauza lui M) sau să ne căsătorim cu un soţ-tată. Acum nu mai gândesc la fel. Acum cred că am nevoie de un bărbat mai în vârstă decât mine, pentru că întotdeauna descopăr prea uşor ce se ascunde, de fapt, sub faţada băieţilor pe care-i

întâlnesc. Şi nu am câtuşi de puţin impresia că G.P. este un soţ-tată.

N-are niciun rost. Aş putea continua toată noaptea să înşir argumente pro şi contra.

Emma. Dificultatea acelui stadiu intermediar între tânăra lipsită de experienţă şi femeia cu experienţă şi problema oribilă a alegerii *bărbatului*. Caliban este domnul Elton. Piers e Frank Churchill. Dar G.P. este oare domnul Knightley?

Bineînţeles că G.P. a trăit viaţa din plin şi are unele vederi care l-ar face pe domnul Knightley să se răsucească în mormânt. Domnul Knightley n-ar fi putut niciodată să fie o imitaţie ieftină. Pentru că ura falsitatea, egoismul, snobismul.

Şi amândoi poartă singurul nume de bărbat pe care nu-l pot suferi: George. Să aibă oare acest lucru o semnificaţie anume?

18 noiembrie

N-am mâncat nimic de cinci zile. Am băut puţină apă. Îmi aduce mâncarea, dar nu m-am atins *nici măcar de o fărâmitură*.

De mâine încep din nou să mănânc.

Cam acum o jumătate de oră m-am ridicat în picioare şi am simţit că leşin. A trebuit să mă aşez imediat la loc. Până acum nu m-am simţit rău. Doar că m-a durut stomacul şi nu prea aveam putere. Dar acum e cu totul altceva. E un avertisment.

N-am de gând să mor din cauza lui.

N-am simţit nevoia de hrană. Eram atât de plină de ură împotriva lui, împotriva acestei bestii.

Împotriva laşităţii sale monstruoase.

A calibanismului său.

19 noiembrie

Toate zilele acestea n-am vrut să scriu. Uneori voiam, dar mi se părea că ar fi o slăbiciune din partea mea. Ca şi când aş fi acceptat starea de lucruri. Ştiam că în clipa în care am să aştern totul pe hârtie mă voi prăbuşi. Dar acum cred că este necesar să scriu. E ca o mărturie. Că a putut să-mi facă *aşa ceva*.

Revoltă.

Ce brumă de prietenie, umanism, bunăvoinţă a existat vreodată între noi s-a spulberat.

De acum înainte suntem duşmani. Şi eu şi el. A spus lucruri ce dovedesc că şi *el* mă urăşte.

E ofensat că exist. Asta este.

Încă nu este deplin conştient de acest lucru, pentru că văd că acum încearcă să fie drăguţ cu mine. Dar n-a fost niciodată mai aproape de ură ca acum. Într-o zi, foarte curând, se va trezi dimineaţa şi îşi va spune: „O urăsc”.

Ceva mârşav.

Când m-am trezit după cloroform, eram în pat. Nu mai aveam pe mine decât lenjeria de corp; trebuie că îmi scosese restul hainelor.

Eram furibundă în prima noapte. Nebună de scârbă, la gândul că mă atinsese cu mâinile lui avide şi respingătoare. Că îmi scosese ciorapii. Dezgustător.

Apoi m-am gândit la ce ar fi putut face, dar nu făcuse. Şi m-am hotărât să nu fac scandal.

Să tac.

Când ţipi la cineva, îi laşi impresia că mai există încă o formă oarecare de contact.

De atunci m-am gândit la două lucruri.

Unu: e suficient de smintit ca să mă fi dezbrăcat fără să se gândească, ascultând vreunul din preceptele lui idioate – „lucrul care se cade să fie făcut”. Poate s-a gândit că nu puteam sta în pat cu hainele pe mine.

Doi: că putea fi un mod de a-mi aminti. De toate câte ar fi putut să-mi facă, dar nu le-a făcut. De spiritul lui cavaleresc. Şi recunosc. Am avut noroc.

Dar mă sperie până şi ideea că nu mi-a făcut nimic. Ce fel de bărbat e ăsta?

Acum s-a creat o prăpastie între noi. O prăpastie de netrecut.

Mai nou pretinde că mă va elibera peste alte patru săptămâni. Vorbe goale. Nu-l cred. Aşa că l-am avertizat că voi încerca să-l omor. Fără ezitare. Fără să mă gândesc de două ori.

Îmi dau seama cât de mult m-am înşelat până acum. Cât am fost de oarbă.

M-am prostituat cu Caliban. Vreau să spun că i-am permis să cheltuiască atâţia bani cu mine şi, deşi îmi spuneam că era pentru el un fel de a se răscumpăra, nu aveam dreptate. Pentru că mă simţeam vag recunoscătoare, m-am purtat mai frumos cu el. Chiar ironiile mele le făceam fără răutate, ca şi felul în care îmi manifestam sarcasmul şi dispreţul. Chiar şi nevoia de a-i sparge lucrurile. Era tot un mod de a-mi manifesta interesul pentru el. Atitudinea faţă de el ar fi trebuit să fie aşa cum va fi de acum înainte: glacială.

Am să-l fac să moară îngheţat.

Îmi este inferior din absolut toate punctele de vedere. Singura lui superioritate constă în puterea de a mă ţine aici. Altă putere nu are. Nu este în stare nici să se poarte, nici să gândească, nici să vorbească, nici să facă orice altceva mai bine decât mine – nici pe departe –, aşa că va continua să rămână Bătrânul Mării până când, cumva, voi reuşi să scap de el.

Voi fi nevoită să folosesc forţa.

Stând aici, m-am gândit la Dumnezeu. Nu ştiu dacă mai cred în Dumnezeu. Şi nu numai eu. Mă gândesc la milioanele de oameni care în timpul războiului au trăit cum trăiesc eu acum. La toţi cei ca Anne Frank. Şi la cei cu câteva secole în urmă. Ceea ce *ştiu* acum – ceea ce simt – este că Dumnezeu nu intervine. Ne lasă să suferim. Dacă te rogi pentru libertate, îţi găseşti alinare numai pentru că te rogi sau pentru că evenimentele se desfăşoară astfel încât îţi aduc libertatea. Dar Dumnezeu nu ne poate auzi. Nu are nimic uman în el; nu poate să audă, nici să ne compătimească, nici să ne ajute. Vreau să spun că s-ar putea ca Dumnezeu să fi creat lumea şi legile fundamentale ale materiei şi evoluţiei. Dar nu-i pasă de indivizi. A făcut ca unii să fie fericiţi, alţii trişti, unii să aibă noroc şi alţii nu. Îi e indiferent cine e trist şi cine nu e. În consecinţă, nu există.

În aceste ultime zile m-am simţit fără Dumnezeu. M-am simţit mai curată, mai puţin confuză, mai puţin oarbă. Tot mai cred în Dumnezeu. Dar e atât de departe, atât de calculat. Înţeleg că trebuie să trăim ca şi când n-ar exista Dumnezeu. Rugăciunile, slujbele şi imnurile religioase sunt toate stupide şi inutile.

Încerc să explic de ce îmi calc principiile (în ce priveşte nefolosirea violenţei). Continuu să cred în acest principiu, dar văd că pentru a supravieţui eşti uneori obligat să-l încalci. N-are niciun rost să-ţi pui o vagă încredere în noroc, în providenţă sau în bunătatea lui Dumnezeu. Trebuie să acţionezi tu singur şi să lupţi pentru tine.

Cerul este absolut gol. Minunat de pur şi minunat de gol.

Ca şi cum arhitecţii şi constructorii ar trăi în toate casele pe care le-au construit. Ca şi cum ar putea locui în toate. E evident. Îţi sare în ochi. *Trebuie* să existe un Dumnezeu, dar e *imposibil* să ştie ceva despre noi.

(Aceeaşi seară.) Toată ziua m-am purtat îngrozitor cu el. De câteva ori a încercat să vorbească, dar nu l-am lăsat. Nu voiam să-mi aducă ceva? I-am spus că nu vreau nimic. „Sunt prizoniera ta. Dacă îmi dai de mâncare, voi mânca pentru a mă putea ţine în viaţă. De acum înainte relaţiile dintre noi sunt strict cele dintre prizonier şi temnicerul său. Şi acum te rog să mă laşi în pace."

Din fericire aveam o mulţime de lucruri de citit, îmi va aduce în continuare ţigări (dacă nu-mi va aduce, n-am să-i cer) şi mâncare. Asta-i tot ce-i cer.

Nu-i o fiinţă umană; e un vid deghizat în om.

Îl fac să dorească să nu fi dat niciodată cu ochii de mine. La prânz mi-a adus mâncare de fasole conservată. Eu citeam, lungită în pat. O clipă a stat în cameră, după care a dat să plece. M-am repezit la masă, am apucat farfuria şi i-am aruncat-o în faţă. Nu-mi place mâncarea de fasole conservată şi o ştie, dar presupun că i-a fost lene. Nu eram cu adevărat furioasă; m-am prefăcut. Stătea în mijlocul camerei, cu o mutră tâmpă, cu hainele lui atât de curate pline de sos portocaliu. „Nu vreau nimic de mâncare”, am strigat şi i-am întors spatele.

Toată după-amiaza am mâncat ciocolată. Până la cină n-a mai apărut. Mi-a adus icre negre şi somon afumat şi friptură de pui rece (îi cumpără pe undeva gata făcuţi), ştiind că îmi plac, şi zeci de alte lucruri despre care ştie că mi-ar plăcea, bruta vicleană. Viclenia nu constă în faptul că le cumpără, ci în faptul că nu mă pot împiedica să-i fiu recunoscătoare (nu i-am arătat că sunt recunoscătoare, dar n-am mai fost tăioasă). Le oferă într-un fel atât de umil, cu un aer gen te-rog-să-nu-mi-mulţumeşti şi ştiu-că-o-merit. Pe când aranja masa pentru mine, m-a apucat o dorinţă irezistibilă să râd groaznic. Îmi venea să mă arunc pe pat şi să mă tăvălesc de râs. Era atât de perfect el însuşi. Şi eu înnebunesc stând închisă.

Aici, jos, trec brusc de la o stare de spirit la alta. Acum sunt ferm hotărâtă să fac un lucru şi peste o oră hotărăsc să fac altceva.

N-are niciun rost. Nu am o înclinaţie firească spre ură. Este ca şi când undeva, în fiinţa mea, în fiecare zi, s-ar produce o anumită cantitate de bunăvoinţă şi drăgălăşenie care trebuie să iasă din mine orice ar fi. Dacă o închid în mine, izbucneşte singură.

N-am fost drăguţă cu el. Nu vreau să fiu drăguţă cu el. N-am să fiu drăguţă cu el. Dar m-am luptat cu mine însămi ca să-mi schimb atitudinea faţă de el. (Mă refer la lucruri obişnuite ca, de pildă, „ce masă bună!") De data asta n-am spus nimic. Când m-a întrebat „Mai vrei ceva?" (ca un majordom), i-am răspuns: „Da, vreau să pleci" şi i-am întors spatele. Ar fi avut un şoc dacă mi-ar fi văzut faţa. Zâmbeam şi, când a închis uşa în urma lui, am început să râd. Nu m-am putut împiedica. Isterie!

În ultimele zile am fost foarte ocupată; m-am privit îndelung în oglindă. Uneori am impresia că nu exist cu adevărat, brusc mi se pare că ceea ce văd la numai cincizeci de centimetri mai încolo nu este reflectarea persoanei mele. Sunt obligată să-mi întorc ochii. Îmi privesc faţa, ochii, încerc să înţeleg ce exprimă ochii mei. Ce sunt. De ce sunt aici.

Pentru că sunt atât de singură. Simt nevoia să privesc o figură inteligentă. Oricine a fost închis ca mine ar înţelege. Într-un anume fel, foarte straniu, devii pentru tine însăţi o fiinţă mai reală decât ai fost vreodată. În viaţa obişnuită reprimăm atât de mult din noi înşine, dăruim atât de mult din noi unor oameni obişnuiţi. Mă uit la faţa mea şi o privesc cum se mişcă de parcă ar aparţine altcuiva. Mă uit la mine însămi până când nu mai pot şi trebuie să-mi plec ochii.

Îmi ţin tovărăşie.

Uneori e ca un fel de vrajă şi trebuie să scot limba şi să strâmb din nas ca s-o risipesc.

Stau aici, jos, într-o linişte absolută, cu reflectarea propriei mele imagini, într-un soi de comunicare misterioasă.

Ca în transă.

E mijlocul nopţii. Nu pot dormi. Mă urăsc.

În seara asta am fost pe punctul de a deveni o ucigaşă.

Niciodată n-am să mai fiu aceeaşi.

Scriu cu mare greutate. Am mâinile legate, dar am reuşit să scap de legătura de la gură.

Totul a început la prânz. Mi-am dat seama că va trebui să mă lupt cu mine însămi ca să mă port frumos cu el. Pentru că simţeam neapărat nevoia să vorbesc cu cineva. Fie chiar şi cu el. E totuşi o fiinţă umană. Când a plecat după masa de prânz, am vrut să-l strig ca să se întoarcă să stăm de vorbă. Sentimentele mele erau complet diferite de cele pe care decisesem să le am în urmă cu două zile. Aşa că am luat o hotărâre. Aici, jos, n-am să reuşesc niciodată să-l lovesc cu ceva. Mă gândisem atât de des la posibilitatea asta în timp ce-l priveam. Şi are grijă să nu se întoarcă niciodată cu spatele spre mine. Aici n-am nicio armă. Aşa că m-am gândit că trebuie să ajung sus, în casă, şi să găsesc acolo posibilitatea de a o face. Aveam deja câteva idei.

Altfel, mă temeam să nu cad în vechea cursă şi să-mi fie milă de el.

Aşa că m-am purtat ceva mai frumos la cină şi i-am spus că trebuie să fac baie (ceea ce era adevărat). A plecat, dar s-a întors şi ne-am dus sus. Atunci – mi s-a părut că e un semn – am văzut o toporişcă. Era pe pervazul ferestrei de la bucătărie, cea de lângă uşă. Probabil că tăiase lemne în grădină şi uitase s-o ascundă. În ultimele zile stătusem tot timpul jos.

Am intrat în casă prea repede ca să pot acţiona atunci.

Dar cât timp am stat în apă m-am gândit. Am hotărât că trebuie s-o fac. Trebuia să reuşesc să pun mâna pe toporişcă şi să lovesc cu partea

neascuţită ca să-şi piardă cunoştinţa. N-aveam nici cea mai mică idee care este partea capului unde trebuie să-l lovesc şi nici de intensitatea loviturii.

După baie i-am spus să mă ducă imediat înapoi. Când să ies pe uşa bucătăriei, am lăsat să-mi scape cutia cu pudră de talc şi celelalte lucruri şi m-am dat uşor într-o parte, spre pervazul ferestrei, ca şi când încercam să văd pe unde se risipiseră. A făcut exact ce speram. S-a aplecat şi a încercat să-mi adune lucrurile. Eram calmă. Am luat toporişca fără nicio ezitare, fără să se hârşâie de pervazul de piatră. O apucasem bine cu partea neascuţită spre el. Dar chiar în clipa aceea... a fost exact ca atunci când te trezeşti dintr-un coşmar. Ştiam că trebuie să-l lovesc şi nu puteam, dar trebuia s-o fac.

În clipa aceea a început să se ridice (totul s-a petrecut ca fulgerul) şi l-am lovit. Dar tocmai atunci s-a întors şi nu l-am lovit în plin sau, mă rog, nu destul de tare. Vreau să spun că intrasem în panică şi îl lovisem la întâmplare, în ultimul moment. A căzut într-o parte, dar am văzut că nu-şi pierduse cunoştinţa, continua să mă ţină de halat şi deodată am înţeles că trebuia ori să-l omor eu pe el, ori avea să mă omoare el pe mine. L-am lovit din nou, dar a ridicat braţul şi în acelaşi timp mi-a dat cu piciorul şi am căzut.

Era cu adevărat înspăimântător. Amândoi gâfâiam, ne zbăteam ca animalele. Şi brusc mi s-a părut că e ceva nedemn. Pare absurd, dar aşa a fost. Ca o statuie zăcând într-o parte. Ca o femeie grasă străduindu-se să se ridice de pe iarbă.

Ne-am ridicat, m-a îmbrâncit brutal spre uşă, ţinându-mă strâns de braţ. Dar asta a fost tot. Aveam senzaţia ciudată că avea şi el aceeaşi reacţie ca mine – că i se părea dezgustător.

M-am gândit că poate cineva ne-ar fi putut auzi, deşi nu strigasem după ajutor. Dar bătea vântul, era frig şi umezeală. Nimeni nu stătea afară pe un timp ca acesta.

M-am întins pe pat, dar curând m-am oprit din plâns. Am stat ore întregi în întuneric, reflectând.

22 noiembrie

Îmi e ruşine. M-am lăsat pradă furiei într-un mod scandalos.

Am luat mai multe hotărâri importante. M-am gândit îndelung.

Forţa şi violenţa nu sunt bune. Dacă folosesc violenţa, mă cobor la nivelul lui. Înseamnă că nu am cu adevărat încredere în puterea raţiunii, a înţelegerii şi a umanităţii. Când iau pe cineva sub aripa mea, înseamnă că o fac numai din vanitate şi nu pentru că oamenii au nevoie de sprijinul meu. M-am gândit din nou la Ladymont, la persoanele de care m-am interesat atunci. Sally Magison. Am luat-o sub aripa mea doar ca să le arăt vestalelor de acolo că eram mai deşteaptă decât ele. Că era gata să facă pentru mine ceea ce n-ar fi făcut pentru ele. Donald şi Piers (pentru că, într-un fel, şi pe ei i-am oblăduit) – dar amândoi sunt băieţi tineri şi frumoşi. Existau, probabil, sute de alţi oameni care aveau nevoie de protecţie, de simpatia mea, mult mai mult decât ăştia doi şi, oricum, o mulţime de fete ar fi fost încântate să se ocupe de ei.

Cu Caliban am abandonat prea repede partida. Trebuie să-mi schimb atitudinea faţă de el. Relaţia prizonier-temnicer e stupidă. N-am să-l mai împroşc cu dispreţ. N-am să scot o vorbă când mă va călca pe nervi. Am să mă port cu el aşa cum mă port cu cei care au nevoie de sprijinul şi înţelegerea mea. Voi încerca în continuare să-i fac educaţia artistică. Să-l învăţ şi alte lucruri.

Nu există decât o singură metodă de a acţiona. Cea bună. Nu ceea ce se numea „metodă bună” la Ladymont. Ci metoda pe care o simţi ca fiind cea corectă, adecvată. Metoda pe care o consider eu bună.

Sunt o persoană morală şi nu mi-e ruşine s-o recunosc. N-am să-i permit lui Caliban să mă transforme într-o fiinţă imorală; chiar dacă merită

toată ura şi tot resentimentul meu, ba *chiar* şi să-i dau cu toporul în cap.

(Mai târziu.) M-am purtat frumos cu el. N-am mai fost scorpia din ultimele zile. De cum a intrat, l-am silit să mă lase să mă uit la rană şi l-am dezinfectat cu Dettol. Era nervos. Îl fac să tresară. N-are încredere în mine. Este exact situaţia în care n-ar fi trebuit să-l aduc.

Dar e greu. Când mă port urât cu el, are o mutră de parcă îşi plânge singur de milă, aşa încât încep să mă urăsc pe mine însămi. Dar de cum încerc să fiu mai drăguţă, i se strecoară în glas şi în comportament un soi de mulţumire de sine (foarte discretă; toată ziua a fost umilinţa întruchipată; bineînţeles, niciun reproş pentru cele petrecute aseară) care mă face să simt din nou nevoia să-l aduc la capătul răbdărilor, să-l plesnesc.

E ca şi cum aş merge pe sârmă.

Dar atmosfera e, oricum, mai relaxată.

(Noaptea.) După cină am încercat să-l învăţ ce trebuie să caute în arta abstractă. N-am nicio şansă. Are o idee bine înfiptă în biata lui tărtăcuţă că arta e un soi de lucru manual fără importanţă (nu poate pricepe de ce nu „şterg” niciodată nimic), la care tot „ciocăneşti” până când obţii o asemănare perfectă, ca o fotografie. Schiţele uşoare şi admirabile (gen Ben Nicholson) sunt, după el, vag imorale. „Îmi dau seama”, zice, „că e un desen frumos”, dar nu acceptă că „a face un desen frumos” înseamnă artă. Problema este că în capul lui anumite cuvinte au rezonanţe extrem de puternice. Orice are legătură cu arta îl face să se simtă stânjenit (şi cred că în acelaşi timp îl fascinează).

Totul este vag imoral. Ştie că marea artă e mare, dar „mare” pentru el înseamnă ceva închis în

muzee, ceva despre care vorbeşti numai când vrei să-i impresionezi pe ceilalţi. Arta vie, arta modernă îl şochează. Nu-i poţi vorbi despre ea, pentru că în capul lui cuvântul „artă” declanşează o serie întreagă de sentimente de indignare şi de culpabilitate.

Aş vrea să ştiu dacă mai sunt mulţi ca el. Bineînţeles că ştiu că marii majorităţi a oamenilor – în special a celor din clasa-care-urcă – nu le pasă câtuşi de puţin de artă, sub orice formă ar fi. Dar oare pentru că sunt şi ei ca el? Sau pentru că pur şi simplu se dezinteresează total? Vreau să spun: oare arta îi plictiseşte cu adevărat (într-atât, încât n-au câtuşi de puţin nevoie de ea în viaţă) sau în sinea lor îi şochează şi îi sperie atât de mult, încât simt nevoia să pretindă că îi plictiseşte?

Tocmai am terminat de citit *Sâmbătă noaptea şi duminică dimineaţa* de Alan Sillitoe. Cartea m-a şocat. M-a şocat prin ea însăşi şi m-a şocat pentru că mă aflu aici.

M-a şocat în acelaşi fel în care m-a şocat anul trecut şi *Drumul spre înalta societate*. Ştiu că sunt două cărţi foarte inteligente. Trebuie să fie minunat să poţi scrie ca Alan Sillitoe. Deschis, fără prefăcătorie. Să spui ceea ce vrei cu adevărat să spui. Dacă ar fi pictor, ar fi formidabil (ar fi un John Bratby, chiar mai bun), ar fi capabil să aştearnă pe pânză Nottinghamul şi, pictat, acesta ar fi minunat. Pentru că a pictat atât de bine, pentru că a descris tot ce a văzut, lumea l-ar admira. Dar nu e suficient să scrii bine (vreau să spun să ştii să alegi cuvintele potrivite şi aşa mai departe) pentru a fi un scriitor bun. Pentru că, după mine, *Sâmbătă noaptea şi duminică dimineaţa* este o carte dezgustătoare. Arthur Seaton e un tip dezgustător. Şi consider că lucrul cel mai dezgustător este că Alan Sillitoe nu se arată dezgustat de acest tip. Am impresia că, după el, tinerii ca Seaton sunt realmente interesanţi.

Mi-a displăcut profund felul în care Arthur Seaton trata cu cea mai crasă indiferenţă orice se afla în afara micii lui existenţe personale. Este meschin, mărginit, egoist, brutal. Dar pentru că are tupeu, pentru că urăşte munca pe care o face şi pentru că are succes la femei, se subînţelege că e ceea ce se cheamă un tip „vital”.

Singurul lucru care îmi place la el este sentimentul său că există în el o forţă care, dacă se ajunge la ea, ar putea fi utilizată în scopuri mai bune.

Ce e groaznic la oamenii ăştia este faptul că sunt introvertiţi. Că nu le pasă câtuşi de puţin de ceea ce se petrece în alte părţi ale lumii. În viaţă.

Modul lor de a se închide-într-o-cutie, de a reduce totul la mica lor persoană.

Poate că Alan Sillitoe a intenţionat să atace societatea care produce astfel de oameni. Dar n-a explicat-o prea clar. Ştiu ce s-a întâmplat cu el: s-a îndrăgostit de ceea ce picta. A început prin a reprezenta societatea exact aşa urâtă cum era, dar urâţenia l-a cucerit încetul cu încetul şi a început să trişeze. Să înfrumuseţeze.

Cartea m-a şocat din cauza lui Caliban. Găsesc în el ceva din Arthur Seaton, numai că la Caliban totul este invers. Vreau să spun că regăsesc aceeaşi ură faţă de tot ce nu este asemenea lui: lucruri sau persoane. Acelaşi egoism – care nici măcar nu este un egoism sincer, pentru că dă vina pe viaţă, după care se complace în egoism cu conştiinţa împăcată. Şi cu aceeaşi încăpăţânare.

Da, m-a şocat deoarece cred că în ziua de azi toată lumea, cu excepţia noastră (şi noi suntem contaminaţi), dă dovadă de egoism şi brutalitate, fie pe ascuns, mai timid sau cu perversitate, fie deschis, în văzul tuturor. Religia e ca şi inexistentă, nimic nu-i reţine pe cei din clasa-care-urcă, vor deveni tot mai puternici şi ne vor strivi.

Nu, nu vor reuşi. Din cauza lui David. Din cauza unor oameni ca Alan Sillitoe (pe coperta cărţii scrie că e fiu de muncitor). Mă refer la faptul că cei inteligenţi din clasa-care-urcă se vor revolta permanent şi vor trece de partea noastră. Cei din clasa-care-urcă se distrug pentru că sunt atât de proşti. Nu vor reuşi niciodată să-i ţină pe cei inteligenţi alături de ei. În special pe tineri. Noi dorim în viaţă mai mult decât banii şi un loc în înalta societate.

Dar e o bătălie. E ca şi când am fi într-o cetate asediată. Ne împresoară de peste tot. Şi trebuie să le ţinem piept.

Este o bătălie între mine şi Caliban. El este unul din clasa-care-urcă, iar eu sunt dintre cei aleşi.

Trebuie să lupt cu propriile mele arme. Nu cu ale lui. Nu cu egoism şi brutalitate, nu cu ruşine şi resentimente.

E mai rău decât cei de genul lui Arthur Seaton.

Dacă Arthur Seaton ar vedea o statuie modernă care nu-i place, ar sfărâma-o. Caliban ar acoperi-o cu pânză. Nu ştiu care dintre soluţii este mai rea. Dar am impresia că a lui Caliban.

Îmi doresc cu tot mai multă disperare să scap de aici. Nu-mi mai găsesc nicio alinare în pictură, în muzică sau în lectură. Simt nevoia arzătoare, tot mai arzătoare (pe care o au probabil toţi prizonierii), de a vedea alţi oameni. Caliban, chiar şi în momentele sale cele mai bune, nu e decât jumătate de fiinţă umană. Aş vrea să văd zeci şi zeci de feţe noi. Ca şi cum aş fi îngrozitor de însetată şi aş simţi nevoia să beau apă pe nerăsuflate, pahar după pahar. Am exact aceeaşi senzaţie. Am citit cândva că nimeni nu poate sta mai mult de zece ani în închisoare şi nici nu poate rezista mai mult de un an încarcerat singur.

De afară, nimeni nu-şi poate imagina ce înseamnă să fii închis. Îţi spui, ei, ai o grămadă de timp să gândeşti şi să citeşti; nu poate fi chiar aşa de rău. Dar timpul care se târăşte atât de încet! Pot să jur că toate ceasurile din lume au rămas cu secole în urmă de când am intrat aici.

N-ar trebui să mă plâng. E o închisoare luxoasă.

Dar are diabolica şiretenie de a mă lipsi de ziare, de radio şi de toate celelalte. Niciodată nu m-a interesat prea tare să citesc ziarele sau să ascult ştirile. Dar ideea de a fi total ruptă de lumea de afară este ceva atât de straniu. Am senzaţia că sunt complet dezorientată.

Am stat ore întregi lungită în pat gândindu-mă cum să evadez. La nesfârşit.

(După-amiază.) Azi-dimineaţă am avut o discuţie cu el. L-am convins să-mi pozeze. Apoi l-am întrebat ce voia, de fapt, să fac. Voia să devin amanta lui? Dar l-am şocat. S-a înroşit tot şi mi-a spus că îşi putea oricând plăti *asta* la Londra.

I-am spus că e ca o cutie chinezească. Şi chiar aşa e.

Cutia ultimă din interior spune că, în final, ar trebui să-l iubesc; sub toate aspectele: cu trup şi suflet. Să-l respect şi să-l îndrăgesc. Dar este absolut imposibil – chiar dacă aş putea trece peste repulsia fizică, cum aş putea vreodată să-mi reprim dispreţul faţă de el?

Îmi vine să-l dau cu capul de zidul de piatră.

Nu vreau să mor. Sunt capabilă să îndur. Voi avea *întotdeauna* dorinţa de a supravieţui. Şi voi supravieţui.

26 noiembrie

Singurul lucru ieşit din comun la el este intensitatea dragostei lui pentru mine. Oamenii obişnuiţi din clasa-care-urcă nu pot iubi aşa cum mă iubeşte el pe mine. O dragoste oarbă, totală, ca Dante cu Beatrice.

Îi face plăcere să nutrească o dragoste fără speranţă. Presupun că şi Dante era la fel. Rătăcind de colo-colo, ştiind că n-avea nicio speranţă, dar trăgând din această experienţă substanţa însăşi a operei sale creatoare. Bineînţeles însă că bietul Caliban nu poate câştiga nimic altceva din experienţa lui decât propria sa plăcere personală atât de meschină.

Oameni care nu *fac* nimic. Îi urăsc.

Cât de teamă îmi era de moarte în primele zile! Nu vreau să mor pentru că mă gândesc permanent la viitor. Sunt nemaipomenit de *curioasă* să ştiu ce îmi va aduce viaţa. Ce are să mi se întâmple, cum am să evoluez, ce voi deveni peste cinci ani, peste zece, peste treizeci. Bărbatul cu care am să mă mărit şi locurile unde am să locuiesc şi cele pe care am să le descopăr. Copiii. Nu este o simplă curiozitate egoistă. Dar ar fi momentul istoric cel mai prost ales pentru a muri. Călătoriile în spaţiu, ştiinţa, întreaga omenire care se trezeşte la viaţă şi se întinde. Începe o nouă eră. Ştiu că e periculos. Dar este minunat să fii viu în aceste momente.

Îmi iubesc, îmi ador epoca.

Azi îmi trec tot felul de idei prin cap. Una dintre ele ar fi că, dacă oamenilor lipsiţi de creativitate li se oferă ocazia de a crea, vor deveni fiinţe umane răufăcătoare.

Alta: a-l ucide ar însemna să-mi încalc propriile principii. Unii ar putea spune: „eşti o picătură într-un ocean; faptul că îţi încalci principiile este tot o

minusculă picătură, n-ar avea nicio importanţă”. Dar tot răul din lume s-a adunat din minuscule picături. E o prostie să consideri picăturile lipsite de importanţă. Micile picături sunt la fel de importante ca întregul ocean.

Visez cu ochii deschişi (nu pentru prima oară) la viaţa pe care aş avea-o alături de G.P. Mă înşală, mă părăseşte, e brutal şi cinic cu mine, sunt disperată. În visurile mele relaţia sexuală nu prea are importanţă; trăim împreună şi atât. Într-un decor destul de romantic: peisaje nordice cu insule şi mare. Căsuţe albe. Uneori pe malul Mediteranei. Suntem împreună, foarte apropiaţi în spirit unul de celălalt. Când priveşti totul în detaliu, sună a romane dulcege publicate în fascicole în revistele proaste. Dar apropierea spirituală există. E ceva real. Ca şi situaţiile pe care le imaginez (în care mă părăseşte). Şi ele sunt reale. Vreau să spun că gândul ăsta mă ucide.

Uneori mă simt în pragul disperării. Nimeni nu mai ştie că sunt în viaţă. Probabil că au ajuns la concluzia că am murit. Poate că s-au şi resemnat cu ideea morţii mele. Pe de o parte, există situaţia prezentă – cea reală. Dar, pe de altă parte, sunt situaţiile viitoare la care stau aici, aşezată pe pat, şi mă gândesc: la bărbatul pe care-l voi iubi din *adâncul sufletului*; ştiu că n-am să pot iubi numai pe jumătate; ştiu că am în mine un preaplin de dragoste, că mă voi arunca în dragoste cu toată fiinţa mea, că îmi voi pierde inima, trupul, mintea şi sufletul pentru un bădăran ca G.P, care mă va înşela. O simt. La început, în visurile mele, totul este tandru şi raţional în viaţa mea cu el. Dar sunt conştientă că în realitate nu va fi aşa. Totul va fi pasiune şi violenţă. Gelozie. Disperare.

Amărăciune. Ceva va muri în mine. Şi va suferi şi el.

Dacă m-ar fi iubit cu adevărat, n-ar fi putut să-mi spună să plec.

Dacă m-ar fi iubit cu adevărat, mi-ar fi spus să plec.

27 noiembrie

Miezul nopţii.

N-am să scap de aici niciodată. Simt că înnebunesc. Trebuie, trebuie, trebuie să fac ceva. Am senzaţia că mă aflu undeva în centrul pământului. Că presiunea întregului pământ apasă asupra micii cutii în care sunt închisă. Devine mai mică, tot mai mică, din ce în ce mai mică. O simt cum se comprimă.

Uneori îmi vine să ţip până îmi plesnesc coardele vocale. Să urlu până pic moartă.

Despre asta nu pot să scriu. Nu există cuvinte.

Neagră disperare.

Aşa am fost toată ziua. Într-un soi de panică lentă şi fără de sfârşit.

Oare ce i-o fi trecut prin cap la început, când m-a adus aici?

Ceva din planurile lui n-a mers. Nu mă comport ca fata din visurile lui.

Oare din cauza asta mă ţine aici? În speranţa că Miranda la care visa el va apărea într-o bună zi?

Poate că ar trebui să devin fata-din-vis. Să-l iau în braţe şi să-l sărut. Să-l laud, să-l flatez, să-l mângâi, să-l sărut.

Nu intenţionez nimic din toate astea. Dar nu mă pot împiedica să mă gândesc la ele.

Poate că ar trebui să încerc efectiv să-l sărut. Chiar mai mult decât să-l sărut. Să-l iubesc. Să-l fac să dezvăluie Prinţul Fermecat din el.

Mă gândesc ore întregi înainte de a scrie fiecare frază.

Trebuie neapărat să-l fac să simtă că în cele din urmă spiritul lui cavaleresc m-a înduioşat şi aşa mai departe...

E extraordinar.

Va fi nevoit să acţioneze.

Sunt sigură că sunt în stare s-o fac. Măcar ştiu că e de o curăţenie impecabilă. E totuşi ceva. Nu miroase niciodată a nimic altceva decât a săpun.

Mă culc. Noaptea îmi va fi sfetnic.

28 noiembrie

Azi am luat o hotărâre formidabilă.

Mi-am închipuit cum ar fi să mă culc cu el.

Să-l sărut doar n-are niciun rost. Trebuie să-l şochez în aşa hal, încât să fie nevoit să mă elibereze. Pentru că nu poţi ţine prizonieră o persoană care ţi s-a dăruit de bunăvoie.

Am să fiu la mâna lui. Nu voi mai putea niciodată să mă duc să-l denunţ la poliţie. Mă voi strădui să ţin povestea secretă.

E atât de limpede. Îţi sare în ochi.

Ar fi ca un „sacrificiu" bine jucat într-o partidă de şah.

Ca un desen. Nu poţi împrumuta mişcare unei linii peste care tot revii cu linioare mici. Linia *constă* în însăşi îndrăzneala cu care e trasă.

M-am gândit bine la toate lucrurile legate de sex. Aş fi vrut să ştiu mai multe despre bărbaţi, aş fi vrut să fiu absolut sigură că nu va trebui să mă bazez numai pe lucruri auzite, citite, înţelese numai pe jumătate, dar am ales să-l las să facă ce voia Piers să facă în Spania – ceea ce se cheamă dragoste scoţiană: să mă culc cu el în pat, dacă asta vrea, să se joace cu mine, dacă asta vrea, dar nu şi actul în sine. Dacă încearcă să meargă mai departe, am să-i spun că sunt indispusă. Dar cred că va fi atât de şocat, încât voi putea face ce vreau eu din el. Vreau să spun că avansurile le voi face eu. Cu nouăzeci şi nouă la sută din bărbaţi mi-aş asuma un risc groaznic, ştiu, dar cred că el este cel de-al o sutălea. Se va opri acolo unde îi voi spune eu.

Şi chiar dacă ajungem până acolo. Dacă nu se opreşte, sunt gata să risc.

Două lucruri sunt importante. Unul este necesitatea de a-l constrânge să mă lase să plec. Celălalt este persoana mea şi ce am scris în 7 noiembrie: " Îmi place să mă implic din plin, nu-mi place nimic din ce este static, îi urăsc pe toţi cei

care se mulţumesc să stea deoparte şi doar aici. Şi cu G.P.”.

Toată trăncăneala vestalelor de la Ladymont despre necesitatea de „a te păstra” pentru bărbatul vieţii tale. Întotdeauna am dispreţuit ideea asta. Dar am ezitat întotdeauna să fac pasul ultim.

Sunt avară cu trupul meu.

Trebuie să mătur această avariţie din drumul meu.

M-am cufundat într-un fel de disperare. Trebuie să se întâmple ceva. Dar nu se va întâmpla nimic dacă nu intervin eu.

Trebuie să acţionez.

Alt lucru pe care l-am scris (când scrii nu-ţi dai seama de implicaţiile cuvintelor care uneori îţi strigă în faţă – e ca şi cum ţi-ai da brusc seama că eşti surd): „Trebuie să lupt cu armele mele. Nu cu ale lui. Nu cu egoism şi brutalitate, cu ruşine şi resentimente”.

Deci cu generozitate (să mă dăruiesc), cu blândeţe (voi săruta bestia), fără ruşine (fac totul de bunăvoie), iertând (nu se poate împiedica de a fi ce este).

Fie chiar şi un copil. Copilul *lui*. Orice. Pentru libertate.

Cu cât gândesc mai mult, cu atât sunt mai sigură că asta este soluţia.

Trebuie să aibă vreun secret. Trebuie să mă dorească fizic.

Poate că e neputincios.

Orice o fi, va ieşi la lumină.

Vom şti cum stăm.

N-am scris prea mult despre G.P. în ultimele zile. Dar m-am gândit mult la el. Primul şi ultimul lucru spre care îmi îndrept ochii, dimineaţa şi seara, în fiecare zi, este tabloul lui. Am început s-o urăsc pe necunoscuta care i-a pozat. Probabil că s-

a culcat cu ea. Poate era prima lui soţie. Îl voi întreba când voi ieşi de aici.

Pentru că primul lucru pe care îl voi face – primul lucru cu adevărat pozitiv, după ce îmi văd familia – va fi să mă duc la el. Să-i spun că a fost permanent în gândurile mele. Că este persoana cea mai importantă pe care am întâlnit-o vreodată. Cea mai reală. Că *sunt* geloasă pe orice femeie care s-a culcat vreodată cu el. Tot nu pot să spun că îl iubesc. Dar acum încep să-mi dau seama că asta se datorează faptului că nu ştiu ce este dragostea. Sunt Emma cu teoriile ei isteţe despre dragoste şi căsătorie. Dar dragostea vine îmbrăcată în veşminte diferite, cu altă faţă, sub o altă formă şi poate că e nevoie de timp îndelungat ca s-o accepţi; să o numeşti dragoste.

Poate că odată momentul venit mă va întâmpina sec şi cu răceală. Poate că va spune că sunt prea tânără, că, de fapt, n-a vorbit niciodată cu adevărat serios – şi mai ştiu eu ce. Dar nu mi-e teamă. Îmi asum riscul.

Poate că e în mijlocul unei aventuri cu altă femeie.

Îi voi spune că „M-am întors pentru că nu mai sunt sigură că nu sunt îndrăgostită de tine.”

Îi voi spune că am fost goală alături de un bărbat pe care îl detestam. Că mai jos nu puteam să cad.

Îl voi lăsa să facă dragoste cu mine.

Dar tot n-am să pot suporta să-l văd „ştergând-o” cu altcineva. Să-l văd reducând totul la o chestiune de sex. Dacă ar face-o, ceva în mine s-ar ofili şi ar muri.

Îmi dau seama că nu sunt prea emancipată.

Dar asta sunt.

Relaţia sexuală nu are importanţă. Dragostea contează.

Azi după-amiază am vrut să-l rog pe Caliban să-i expedieze lui G.P. o scrisoare din partea mea. Curată nebunie. Bineînţeles că n-ar fi făcut-o. Ar fi fost gelos. Dar am atâta nevoie să urc din nou

scara şi să deschid uşa atelierului, să-l văd la masa de lucru, uitându-se la mine peste umăr, ca şi când nu i-ar fi păsat câtuşi de puţin cine intră. Să-l văd stând acolo, cu zâmbetul lui abia-abia schiţat, privindu-mă cu ochii aceia care înţeleg atât de repede totul.

Dar e inutil. Mă gândesc la preţ înainte de a picta tabloul.

Mâine. Nu, *acum* trebuie să acţionez.

Chiar azi am şi început. De trei ori i-am spus Ferdinand (nu Caliban) şi i-am admirat o îngrozitoare cravată nouă. I-am zâmbit, mi-am dat toată silinţa să încerc să pretind că îmi place totul la el. N-a dat niciun semn că ar fi observat ceva. Dar mâine n-o să ştie ce a dat peste el.

Nu pot dormi. M-am sculat din nou şi am pus discul cu muzică de clavecin care-i place atât de mult lui G.P. Poate că l-a ascultat şi el în seara asta şi s-a gândit la mine. Dintre toate „Invenţiunile" cel mai mult îmi place aceea care urmează după cea care-i place lui – lui îi place a cincea, mie a şasea. Aşa că, în muzica lui Bach, suntem unul lângă altul. Şi eu care întotdeauna crezusem că Bach este plictisitor! Acum mă copleşeşte, e *atât* de uman, atât de plin de varietate şi de blândeţe, de melodii minunate, de lucruri simple, dar în acelaşi timp profunde, pe care le ascult iarăşi şi iarăşi, aşa cum altădată obişnuiam să fac copii de pe tablourile care îmi plăceau.

Cred că am să încerc pur şi simplu să-i pun braţele în jurul gâtului şi să-l sărut. Nimic mai mult. Dar s-ar putea să înceapă să-i placă şi lucrurile s-ar desfăşura prea încet. Nu trebuie să-l şochez.

Toată povestea asta e legată de tendinţa mea de a dirija întotdeauna viaţa aşa cum vreau eu. Am ştiut întotdeauna unde vreau să ajung şi exact cum vreau să se desfăşoare lucrurile. Şi s-au întâmplat *aşa* cum am vrut eu şi am considerat de la sine înţeles că s-au întâmplat astfel pentru că *eu* ştiam ce vreau. Dar în multe privinţe am avut noroc.

Am încercat întotdeauna să mă impun vieţii; acum a sosit timpul să las viaţa să mi se impună mie.

30 noiembrie

O, Doamne!

Trebuie să aştern totul pe hârtie. Ca să analizez situaţia.

E uluitor. Că am putut s-o fac. Că s-a întâmplat ce s-a întâmplat. Că el este ce este. Că eu sunt ce sunt. Că lucrurile s-au petrecut astfel.

E mai rău ca niciodată.

Azi-dimineaţă m-am hotărât să trec la fapte. Îmi dădeam seama că aveam de făcut ceva ieşit din comun, care avea să mă şocheze şi pe mine, nu numai pe el.

Am aranjat să mă lase să fac baie. M-am purtat frumos cu el toată ziua.

După baie m-am dichisit. M-am parfumat din abundenţă cu Mitsouko. M-am aşezat în faţa căminului şi mi-am întins picioarele dezgolite ca să le admire. Eram neliniştită. Nu ştiam dacă am să fiu în stare să duc la bun sfârşit ce-mi propusesem. Eram cu mâinile legate. Dar am dat repede pe gât trei pahare de vin de Xeres.

Atunci am închis ochii şi am trecut la acţiune.

L-am lăsat să stea jos şi m-am aşezat pe genunchii lui. Era ţeapăn, atât de şocat, încât a trebuit să merg eu mai departe. Dacă m-ar fi luat în braţe, poate că m-aş fi oprit. Am lăsat să mi se deschidă halatul, dar el s-a mulţumit să stea nemişcat, cu mine pe genunchi, fără să facă niciun gest. Ca şi cum nu ne mai văzuserăm niciodată, ca şi când ar fi fost vorba de un stupid joc de societate. Doi străini la o petrecere, care nu se prea simpatizau.

Într-un fel neplăcut şi pervers era excitant. Femeia-din-mine încercând să ajungă la bărbatul-din-el.

Nu pot să explic, dar aveam senzaţia că nu ştie ce să facă. Şi că era, pur şi simplu, virgin. „O

bătrână doamnă din Cork care a invitat la plimbare un tânăr preot...” Cred că eram beată.

A trebuit să-l forţez să mă sărute. A făcut o vagă încercare de a pretinde că se teme să nu-şi piardă capul. I-am spus: „Nu-i nimic dacă ţi-l pierzi” şi l-am sărutat din nou. Atunci m-a sărutat şi el, apăsându-şi gura lui subţire, oribilă şi inhibată pe gura mea, ca şi cum ar fi vrut să-mi străpungă capul. Dar buzele aveau un gust dulce, mirosea a curat şi am închis ochii. N-a fost prea rău.

Dar s-a ridicat brusc, s-a dus la fereastră şi nu s-a mai mişcat de acolo. Îi venea s-o ia la fugă, dar nu putea, aşa că s-a postat lângă birou, întors pe jumătate cu spatele spre mine, în timp ce eu îngenuncheam goală în faţa focului, răsfirându-mi părul, exprimându-mi astfel foarte clar intenţiile. În cele din urmă a trebuit să-l iau de mână să-l aduc lângă cămin. L-am convins să-mi dezlege mâinile. Parcă era în transă. După aceea l-am dezbrăcat, apoi m-am dezbrăcat şi eu.

„Nu te enerva, o fac pentru că vreau. Poartă-te normal şi atât.” Dar îi era imposibil, absolut imposibil. Am făcut *tot* ce am putut.

Dar nu s-a întâmplat nimic. A rămas de gheaţă. La un moment dar m-a strâns în braţe, dar nu era natural. Doar o disperată imitaţie a ceea ce probabil că îşi închipuia el că se întâmplă în realitate. Un efort patetic şi neconvingător.

Nu poate.

Nu există nimic viril în el.

M-am ridicat în picioare – eram lungiţi pe canapea –, am îngenuncheat lângă el şi i-am spus să nu-şi facă probleme. Am fost mămoasă. Ne-am îmbrăcat la loc.

Şi încet-încet mi-a povestit tot. Tot adevărul despre el şi, mai târziu, şi-a dezvăluit întreaga personalitate.

Un psihiatru i-a spus că nu va putea niciodată s-o facă.

Mi-a mărturisit că îşi imaginase deseori că stăteam amândoi, unul lângă altul, lungiţi în pat. Doar atât: lungiţi în pat. Nimic altceva. M-am oferit lui, dar m-a refuzat. Undeva, în adâncul lui, alături de tot ce este monstruos şi acrit în el, există o extraordinară inocenţă. Această inocenţă îi determină comportarea. Vrea cu orice preţ s-o protejeze.

Mi-a spus: „Dar, cu toate astea, te iubesc”.

I-am spus că ceea ce iubeşte el nu este decât propria lui dragoste. Nu e dragoste, ci egoism.

A răspuns: „Nu ştiu ce este”.

Şi atunci am făcut o greşeală. Aveam senzaţia că făcusem un sacrificiu în van şi m-am gândit să-l fac să aprecieze ce am vrut să fac, pentru a-l obliga să mă lase să plec – şi am încercat să-i vorbesc. Şi aşa a ieşit la iveală caracterul lui adevărat.

A devenit mârşav. N-a vrut să-mi răspundă.

Eram mai străini unul de altul ca niciodată. I-am spus că îmi inspiră milă şi s-a înfuriat pe mine. A fost ceva îngrozitor. Am început să plâng.

Atât de tăios, de rece, de inuman.

Că eram prizoniera lui. Că trebuia să rămân aici. În continuare.

Ca să-mi dau, în sfârşit, seama că ăsta era el.

Adică, de neînţeles. Dar cine este omul ăsta? Ce vrea? Ce caut eu aici dacă este impotent?

Era ca şi când aş fi aprins un foc în întuneric pentru a încerca să ne încălzim. Dar n-am reuşit să-i văd faţa la lumina flăcărilor.

Ultimele cuvinte pe care le-am rostit au fost: „Nu putem fi mai străini unul de celălalt decât suntem acum. Am stat goi unul în faţa celuilalt.

Dar suntem şi mai străini.”

Acum mă simt mai bine.

Mă bucur că nu s-a întâmplat ceva mai rău. Am fost nebună să-mi asum un asemenea risc.

E suficient că am supravieţuit.

1 decembrie

A venit jos şi mi-am făcut plimbarea în prima pivniţă. Totul e cât se poate de clar. E furios pe mine. N-a mai fost niciodată atât de furios ca acum. Nu e o simplă supărare. E o furie profundă, reţinută.

Asta mă înfurie şi pe mine. Nimeni nu va putea înţelege vreodată cât m-a costat ziua de ieri. Efortul de a da, de a risca, de a înţelege. De a reprima orice instinct natural.

E vina lui. Şi ciudăţenia asta a bărbaţilor. Acum nu mă mai port frumos. Se îmbufnează când nu le dăm ce vor şi ne urăsc dacă le dăm. Probabil că bărbaţii inteligenţi se dispreţuiesc pentru că sunt altfel. Pentru lipsa lor de logică.

Bărbaţi acriţi şi femei jignite.

Bineînţeles că ştie că i-am descoperit secretul. Şi îi displace profund.

M-am gândit şi m-am tot gândit la toate astea.

Probabil că a ştiut de la bun început că nu este capabil să facă nimic cu mine. Dar îmi vorbea tot timpul despre dragostea lui. Trebuie să însemne totuşi ceva.

Iată ce cred eu. Nu poate avea cu mine niciun fel de plăcere normală. Plăcerea lui este să mă ţină prizonieră. Când mă gândesc la toţi bărbaţii care l-ar invidia dacă ar şti că eram gata să fiu a lui!

În consecinţă, e ridicol să mă mai port frumos cu el. Vreau să fiu atât de dezagreabilă, încât să nu simtă cea mai mică plăcere că mă aflu aici. Voi face din nou greva foamei. Nu mai vreau să am nimic de-a face cu el.

Idei ciudate.

Că pentru prima oară în viaţa mea am făcut ceva original. Ceva ce nimeni altcineva în afară de mine

n-a putut face. Când am fost goi, m-am oţelit. Am înţeles ce înseamnă „a te oţeli”.

Ultima rămăşiţă din educaţia mea de la Ladymont. A murit.

Îmi amintesc că eram la volanul maşinii lui Piers, undeva pe lângă Carcassonne. Toţi voiau să mă împiedice. Dar eu ţineam neapărat să merg cu 120. Şi am ţinut piciorul pe pedală până când am reuşit. Celorlalţi le era frică. La fel şi mie. Dar am dovedit că puteam s-o fac.

(După-amiază, târziu.) Toată după-masa am citit din nou *Furtuna*. Totul îmi pare altfel acum, când s-a întâmplat tot ce s-a întâmplat. Mila pe care Shakespeare o simte pentru Calibanul său o simt şi eu (dincolo de ură şi dispreţ) pentru Calibanul meu. Creaturi doar pe jumătate terminate.

„*Dihanie*, *nu om*.”
“*... sclavul Caliban*, *ce nu răspunde*
nicicând prin vorbăbună.”
„*Ce ştii de bici*, *şi nu de vorbă bună*.”
PROSPERO “*...Te-am omenit*, *iar tu*
Ai vrutsă-mi necinsteşti copila.
CALIBAN *Ha-ha*! *Ha-ha*! *Păcat că n-am făcut-o*!
Tu m-ai oprit, *căci altfel tot ostrovul*
L-umpleam de Calibani.”

Dispreţul lui Prospero pentru el! Înţelesese că a te purta frumos e inutil.

Stephano şi Trinculo reprezintă exact ce a reprezentat biletul de loterie. Vinul lor, banii pe care i-a câştigat.

Actul III, scena 2 “... *mă scol*
Plângând dedorul ăstor vise.”
Bietul Caliban.
Dar ede plâns numai pentru că el n-a câştigat la loterie.” “...
Mă facom de ispravă.”
“... *O*, *mândră lume nouă*.”[7]
O, bolnavă lume nouă.

Tocmai a plecat. I-am spus că fac greva foamei dacă nu mă lasă să mă mut sus. Dacă nu văd lumina zilei şi nu am aer curat în fiecare zi. A încercat să se eschiveze. S-a purtat groaznic. Sarcastic. A mers până acolo, încât mi-a spus că „uit cine e stăpânul”.

S-a schimbat. Acum mă sperie. I-am dat timp de gândire până mâine dimineaţă.

Mă voi muta sus. Va amenaja o cameră. Mi-a spus că va dura o săptămână. I-am spus că sunt de acord, dar dacă mai intervine o amânare...

Vedem noi.

Aseară am stat lungită în pat şi m-am gândit la G.P. M-am gândit că mă culc cu el. Că vreau să mă culc cu el. Doream tot ce este atât de minunat, atât de fantastic de normal la el.

Promiscuitatea lui e creatoare. Vitală. Chiar dacă doare.

Creează dragoste, şi viaţă, şi entuziasm în jurul său; e viu, şi cei care-l iubesc nu-l pot uita.

Am avut întotdeauna impresia că şi eu sunt aşa câteodată. Există şi în mine un soi de promiscuitate. Fiecare persoană pe care o văd, fie şi un bărbat întâlnit în metrou, vreun bărbat oarecare, mă gândesc cum ar fi să fac dragoste cu el. Mă uit la gura şi la mâinile lui, arborez o mutră de fată serioasă şi încerc să mi-l imaginez făcând dragoste cu mine.

Chiar şi Toinette, care se culcă cu toţi. Găseam că e nesănătos. Dar dragostea e frumoasă, orice fel de dragoste. Chiar şi simpla satisfacţie sexuală. Singurul lucru cu adevărat urât este această lipsă de dragoste complet îngheţată şi fără viaţă dintre mine şi Caliban.

Spre dimineaţă am visat că scăpasem de aici şi Caliban era judecat. Eu pledam *în favoarea* lui. Spuneam că este un caz tragic, că avea nevoie de simpatie şi de îngrijirile unui psihiatru. De iertare.

Nu o făceam din mărinimie. Îl dispreţuiesc prea mult ca să-l pot urî.

Ciudat. Poate că efectiv i-aş pleda cauza. Ştiu că ne-ar fi imposibil să ne mai vedem. Nu voi mai

putea niciodată să-l vindec. Pentru că boala lui sunt eu.

3 decembrie

Voi pleca de aici şi voi avea o aventură cu G.P. Mă voi mărita cu el, dacă vrea. Îmi doresc o aventură, riscul de a mă căsători cu el. M-am săturat să fiu tânără. Lipsită de experienţă. Atoateştiutoare în teorie, dar nu şi în fapte. Vreau să-i port copilul.

Trupul meu nu mai contează. Dacă doar asta doreşte, poate să-l ia. N-aş putea niciodată să fiu ca Toinette. O colecţionară de bărbaţi.

Eram mai inteligentă (aşa credeam) decât majoritatea bărbaţilor şi mai deşteaptă decât toate fetele pe care le cunoşteam. Întotdeauna am considerat că ştiu mai mult, că simt, că înţeleg mai multe.

Dar nu ştiu nici măcar atât cât să mă descurc cu Caliban.

Frânturi din amintiri rămase din zilele petrecute la Ladymont. De pe vremea când eram fetiţa-drăguţă-a-unui-doctor-mic-burghez. Toate astea sunt departe acum. Când eram la Ladymont, credeam că ştiu să mânuiesc creionul foarte bine. Ca mai târziu, când m-am dus la Londra, să descopăr că nu era aşa. Eram înconjurată de oameni la fel de pricepuţi ca şi mine. Ba chiar mai pricepuţi. Şi n-am învăţat nici pe departe cum să-mi organizez viaţa – a mea sau a oricui altcuiva.

Eu sunt cea care are nevoie de sprijin şi îndrumare.

E ca în ziua în care îţi dai seama că păpuşile nu sunt decât păpuşi. Îmi reconstitui propria-mi persoană şi constat că e stupidă. O jucărie cu care m-am jucat prea des. Puţin cam tristă, ca o veche păpuşă de cârpă în fundul unui sertar.

Inocentă şi uzată, mândră şi proastă.

G.P.

Am să sufăr, am să mă simt pierdută, lovită şi zdrobită. Dar după această gaură neagră, mi se va părea că sunt prinsă în vâltoarea unei furtuni de lumină.

E simplu. Are în el secretul vieţii. Ceva primăvăratec. Deloc imoral.

Este ca şi cum nu l-aş fi văzut decât în scăpătatul soarelui şi acum, brusc, îl văd în zorii zilei. El este acelaşi, dar totul este diferit.

Azi m-am uitat în oglindă şi am văzut schimbarea chiar în ochi. Sunt mult mai bătrâni şi în acelaşi timp mai tineri. Spus astfel pare o prostie. Dar este exact aşa. Sunt mai bătrână şi în acelaşi timp mai tânără. Mai bătrână pentru că am învăţat multe; mai tânără pentru că o mare parte din mine consta din lucrurile învăţate de la oamenii în vârstă. Tot noroiul ideilor perimate pe pantofii mei.

Pantofii mei noi.

Puterea femeii! Nu m-am simţit niciodată atât de plină de puteri misterioase. Bărbaţii sunt doar o glumă.

Suntem atât de plăpânde fizic, atât de neajutorate în faţa realităţii. Chiar şi în ziua de azi. Dar suntem mai puternice decât ei. Noi putem îndura cruzimea lor. Ei n-o pot îndura pe a noastră.

Mă gândesc – am să mă dăruiesc lui G.P. Poate să mă aibă. Şi orice mi-ar face, eu voi păstra femeia-din-mine pe care nu o poate atinge niciodată.

Toate astea sunt doar o trăncăneală stupidă. Dar mă simt plină de forţă de acţiune. De o nouă independenţă.

Nu mă refer la momentul de acum. Astăzi sunt convinsă că voi scăpa de aici. O simt. Nu ştiu cum să explic. Caliban nu mă va atinge niciodată.

Mă gândesc la tablourile pe care le voi picta.

Noaptea trecută m-am gândit la unul: un câmp de culoarea untului (a untului de ţară), urcând în pantă spre un cer de un alb luminos, la răsăritul soarelui.

O lumină ciudată roz-trandafirie, ştiu exact nuanţa, învăluită într-o linişte misterioasă, începutul începuturilor, cântecul ciocârliei fără ciocârlie.

Două vise ciudate şi contradictorii.

Primul era foarte simplu. Mă plimbam pe un câmp, nu ştiu cu cine eram, dar era cineva care îmi plăcea foarte mult, un bărbat. G.P, poate. Soarele strălucea peste porumbul tânăr şi, deodată, am văzut rândunelele zburând jos, pe deasupra lanului de porumb. Zburau foarte jos, le auzeam ciripind în jurul nostru, îndreptându-se toate în aceeaşi direcţie, jos de tot, fericite. Şi am simţit şi eu aceeaşi mare fericire. Am zis: „Ce extraordinar, uită-te la rândunele!" Totul era extrem de simplu: rândunelele sosite pe neaşteptate, soarele şi verdele lanului de porumb. Eram cuprinsă de fericire. De senzaţia *cea mai pură* că sosise primăvara. Şi atunci m-am trezit.

Mai târziu am avut alt vis. Mă aflam la o fereastră de la primul etaj al unei case mari (Ladymont), şi jos vedeam un cal negru, un cal furios. Dar mă simţeam în siguranţă, deoarece calul era jos, afară. Dar, deodată, s-a întors şi a luat-o în galop spre casă şi atunci, îngrozită, l-am văzut făcând un salt gigantic în sus, drept spre mine, arătându-şi dinţii. A spart fereastra, trecând prin ea. Chiar şi atunci m-am gândit „Are să se omoare, sunt în siguranţă", dar, după ce s-a întins cât era de lung pe podea, s-a ridicat şi a început să alerge prin cameră şi mi-am dat brusc seama că se va repezi la mine. N-aveam cum să scap. Atunci m-am trezit din nou şi a trebuit să aprind lumina.

Violenţa: tot ce urăsc mai mult, tot ce mă înspăimântă.

4 decembrie

După ce plec de aici, n-am să mai ţin jurnalul. Nu e sănătos. Aici, jos, mă ajută să nu-mi pierd minţile, îmi dă impresia că vorbesc cu cineva. Dar e zadarnic. Nu scrii decât ce vrei să auzi.

Ciudat. Nu faci acelaşi lucru când îţi faci autoportretul. Nu ai tentaţia de a trişa.

E bolnăvicioasă, foarte bolnăvicioasă tendinţa de a mă gândi mereu la mine. Morbidă.

Tânjesc să pictez, să pictez *alte* lucruri. Câmpii, case din sud, peisaje, vaste spaţii deschise, scăldate în valuri de lumină sclipitoare.

Asta am făcut azi. Impresii pe care mi le lăsase lumina Spaniei. Ocrul zidurilor strălucind albe în lumina orbitoare a soarelui. Zidurile de la Avila. Curţile interioare din Cordoba. Nu locurile încerc să le reproduc, ci lumina acestor locuri.

Fiat lux.

Am ascultat iarăşi şi iarăşi discul scos de Modern Jazz Quartet. În muzica lor nu există noapte, nu există găuri negre. Doar particule incandescente, scântei şi strălucire de lumină, spuzeala stelelor şi, uneori, soarele puternic al amiezii. Peste tot o lumină intensă, aidoma unor candelabre de diamante plutind pe cer.

Violarea Inteligenţei de către masa parveniţilor, a clasei-care-urcă.

Lucrurile pe care le spune el. Te şochează, dar nu le uiţi. Ţi se înfig în minte. Solide, menite să dureze.

Toată ziua am făcut schiţe ale cerului. Trag o simplă linie la doi centimetri de josul paginii. Pământul. După care nu mă gândesc decât la cer. Un cer de iunie, de decembrie, de august, sub ploaia de primăvară, tunete, zori, crepuscul. Am făcut zeci de ceruri. Doar cerul, nimic altceva. O simplă linie şi deasupra cerul.

Mi-a trecut prin minte un gând ciudat: n-aş dori ca toată această aventură să nu mi se fi întâmplat. Pentru că dacă scap, voi fi o persoană total diferită, mai bună, cred. Pentru că dacă nu scap, dacă mi se întâmplă ceva groaznic, tot aş fi conştientă că persoana care am fost şi aş fi rămas, dacă toate astea nu s-ar fi întâmplat, nu ar fi fost aceeaşi persoană cu cea de acum.

La fel ca şi arderea ceramicii: trebuie să ştii că există riscul să crape şi să se distrugă.

Caliban e foarte tăcut. Un soi de armistiţiu.

Mâine îi cer să mă ducă sus. Vreau să văd dacă efectiv face ceva.

Azi l-am rugat să-mi lege mâinile, să mă lege la gură şi să mă lase să stau la picioarele scărilor din pivniţă, cu uşa de afară deschisă. În cele din urmă, a acceptat. Aşa că, ridicând ochii, am putut vedea cerul. Un cer cenuşiu, palid. Am văzut păsările traversându-l în zbor, porumbei, cred. Am auzit

zgomotele de afară. De două luni, de când sunt aici, este prima oară că am văzut efectiv lumina zilei. Era vie. M-a făcut să plâng.

6 decembrie

Am fost sus să fac baie şi ne-am dus să vedem camera unde voi locui. A făcut unele amenajări şi va încerca să-mi găsească un fotoliu Windsor autentic.

M-a făcut să mă simt fericită.

Nu-mi găsesc locul. Nu pot să scriu aici. Mă simt pe jumătate liberă.

Ce m-a făcut să-l cred ceva mai normal a fost această frântură de dialog:

M. (*în picioare în cameră*) De ce nu mă laşi să locuiesc aici, sus, ca şi cum aş fi invitata ta? Dacă ţi-aş da cuvântul de onoare, ce-ai face?

C. Dacă ar veni cincizeci de persoane, oameni cinstiţi şi respectabili, şi ar jura pe tot ce au mai scump că n-ai să fugi, nu i-aş crede. N-aş avea încredere în nimeni pe lume.

M. Dar nu poţi trăi toată viaţa fără să ai încredere în nimeni.

C. Tu nu ştii ce înseamnă să fii singur.

M. Atunci ce crezi că au însemnat pentru mine aceste două luni?

C. Pot să jur că o mulţime de lume se gândeşte la tine, îţi simte lipsa. Pe când eu aş putea să şi mor că nimeni din cei pe care-i cunosc nu s-ar sinchisi de mine.

M. Mătuşa ta.

C. Ea!

(*Tăcere*)

C. (*izbucnind deodată*) Nu ştii ce eşti. Eşti totul. Dacă pleci, nu mai am nimic.

(*A urmat o tăcere lungă*.)

A cumpărat scaunul. L-a adus jos. E frumos, dar nu-l mai vreau aici, jos. Nu vreau nimic din camera asta. Am nevoie de o schimbare completă.

Mâine mă mut definitiv sus. L-am rugat după convorbirea noastră de aseară. A fost de acord. Nu va fi nevoie să aştept până la sfârşitul săptămânii.

A plecat la Lewes să mai cumpere câte ceva pentru cameră. Vom pregăti o cină mai specială, ca să sărbătorim evenimentul.

S-a purtat mult mai frumos în ultimele două zile.

N-am de gând să-mi pierd capul şi să mă reped afară la prima ocazie. Ştiu că o să fie cu ochii pe mine. Nu-mi pot imagina ce voi face. Fereastra va fi baricadată cu scânduri şi va ţine uşa încuiată. Dar voi găsi eu o posibilitate să văd lumina zilei. Mai devreme sau mai târziu se va ivi o ocazie (dacă nu mă lasă să plec de bunăvoie) să fug de aici.

Dar ştiu că nu voi avea decât *o singură* şansă. Dacă mă prinde, mă va aduce imediat înapoi aici, jos.

Deci trebuie să aştept o ocazie cu adevărat bună. O ocazie sigură.

Îmi spun că trebuie să fiu pregătită pentru ce e mai rău.

Dar ceva în el îmi spune că de data asta îşi va ţine promisiunea.

Am luat răceala de la el. Dar nu contează.

Oh, Doamne, Doamne, îmi vine să mă omor.

Are să mă ucidă împingându-mă la disperare.

Sunt tot aici, jos. N-a avut nici cea mai mică intenţie să mă ducă sus.

Vrea să fac fotografii. Ăsta e secretul lui. Vrea să mă dezbrac şi... o, Doamne! Până acum n-am ştiut ce înseamnă ura.

Mi-a spus lucruri mârşave. Că sunt o femeie de stradă şi că, de fapt, doream ce-mi sugera el.

Eram nebună de furie şi i-am aruncat o sticluţă de tuş în cap.

Mi-a spus că dacă nu mă dezbrac, nu-mi mai permite să fac baie şi nici să mă plimb în pivniţa din faţă. Voi sta tot timpul încuiată aici.

Toată ura ce exista între noi doi s-a revărsat deodată.

Am luat răceala lui nenorocită. Capul mi-e greu şi nu pot să gândesc limpede.

Nu, nu vreau să mă omor. Sunt prea furioasă pe el.

Tot timpul m-a minţit. Din prima clipă. Povestea cu câinele. Face apel la sentimentele mele, după care se întoarce şi mă calcă în picioare.

Mă urăşte, vrea să mă murdărească, să mă înjosească şi să mă distrugă. Vrea să ajung să mă urăsc într-atât, încât să mă distrug singură.

Culmea meschinăriei. Nu-mi mai aduce de mâncare. După toate astea, trebuie să stau şi nemâncată. Poate că vrea să mă lase să mor de foame. E capabil.

Am rezistat şocului. Nu mă va înfrânge. Nu mă va înfrânge. Nu voi ceda. N-am să mă las distrusă de el.

Am temperatură. Îmi vine să vomit.

Totul îmi e potrivnic, dar nu voi ceda.

Am stat lungită în pat cu tabloul lui G.P. lângă mine. Ţinând rama într-o mână ca pe un crucifix.

Voi supravieţui. Voi scăpa de aici. Nu voi ceda.

Nu mă dau bătută.

Îl urăsc pe Dumnezeu. Urăsc pe oricine a făcut această lume, urăsc pe oricine a creat specia umană, a făcut posibilă existenţa unor fiinţe de genul lui Caliban şi a situaţiilor precum cea în care mă aflu.

Dacă există Dumnezeu, atunci trebuie să fie un imens păianjen scârbos, care pândeşte în întuneric.

Nu poate să fie bun.

Această durere, această groaznică luciditate care este în mine acum. Nu era necesară. E numai durere şi nu aduce nimănui nimic. Nu dă naştere la nimic.

Totul e inutil. Irosit în zadar.

Cu cât se adaugă anii, cu atât acest lucru devine mai evident. Bomba şi torturile din Algeria şi copiii care mor de foame în Congo. Mizeria se întinde şi e tot mai neagră.

Din ce în ce mai multă suferinţă pentru tot mai mulţi oameni. Şi tot mai inutil.

Este ca şi când ar fi sărit siguranţele la tabloul de lumină. Sunt aici, în inima adevărului sumbru.

Dumnezeu nu are nicio putere. E incapabil să ne iubească. Ne urăşte pentru că nu ne poate iubi.

Toată această meschinărie, şi egoismul, şi minciunile.

Oamenii nu vor să le recunoască pentru că sunt prea ocupaţi să vadă că au sărit siguranţele. Sunt incapabili să vadă întunericul, şi faţa păianjenului care se află în spate, şi imensa pânză ce se ţese în jur. Nu ştiu că, dacă râcâi puţin la suprafaţa fericirii şi a bunătăţii, nu dai de nimic.

Întuneric, întuneric şi iar întuneric.

Nu numai că n-am mai avut senzaţia asta niciodată, dar nici nu mi-am imaginat că e posibilă. E mai mult decât ură, mai mult decât disperare. Nu poţi urî ce nu poţi atinge. Nici măcar nu pot simţi ceea ce majoritatea oamenilor consideră că e disperare. E ceva dincolo de disperare. E ca şi când n-aş mai putea simţi absolut nimic. Văd, dar nu pot simţi.

O, Dumnezeule, dacă există un Dumnezeu.
Urăsc dincolo de ură.

Tocmai a coborât. Dormeam întinsă peste cuvertură. Am temperatură.

Aerul e atât de încins! Cred că am gripă.

Îmi era atât de rău, încât n-am zis nimic. N-am putere să-mi exprim ura.

Patul e umed. Am o durere în piept.

Nu i-am adresat niciun cuvânt. Am ajuns dincolo de cuvinte. Aş dori să fiu Goya. Să pot desena ura absolută pe care o simt faţă de el.

Îmi este atât de frică! Nu ştiu ce se va întâmpla dacă sunt cu adevărat bolnavă. Nu înţeleg de ce mă doare pieptul. Ca şi când aş fi avut bronşită zile în şir.

Dar va fi nevoit să aducă un doctor. Este capabil să mă ucidă, dar nu mă poate lăsa să mor.

Oh, Doamne, e groaznic!

(Seara.) A adus un termometru. La prânz am avut 38°, acum am 39°. Mă simt *groaznic*. Am stat în pat toată ziua. E inuman.

Oh, Doamne, mă simt atât de singură şi complet părăsită.

Nu mai pot să scriu.

(Dimineaţa.) E o răceală gravă care mi-a prins bronhiile. Am frisoane.

N-am dormit bine... Am avut coşmaruri îngrozitoare. Vise ciudate, foarte puternice. Într-unul era şi G.P. Mi-a venit să plâng. Îmi e atât de frică.

Nu pot mânca. Simt o durere în plămâni când respir şi mă gândesc tot timpul că am pneumonie. Dar nu se poate.

Nu vreau să mor. Nu vreau să mor. Nu din cauza lui Caliban.

Un vis. Extraordinar.

Se făcea că mă plimb prin păduricea de frasini din L. Mă uit în sus printre crengile copacilor. Văd un avion pe cerul azuriu. Ştiu că va cădea. Mai târziu văd şi unde a căzut. Mi-e frică să merg mai departe. O fată se îndreaptă spre mine. E Minny? N-o văd bine. Poartă un costum ciudat, grecesc – o bucată de pânză drapată. Albă. Păşeşte în lumina soarelui printre copacii nemişcaţi. Pare să mă cunoască, dar eu nu ştiu cine e (nu e Minny). Nu se apropie. Vreau să fiu aproape de ea. Cu ea. Mă trezesc.

Dacă mor, nimeni nu va şti niciodată.

La acest gând simt că-mi creşte temperatura. Nu pot să scriu.

(Noaptea.) Nici îndurare. Nici Dumnezeu.

Am strigat la el şi şi-a ieşit din fire. Eram prea slabă ca să mă pot opune. M-a legat de mâini şi mi-a pus căluşul şi a făcut fotografiile mârşave pe care şi le dorea.

Nu-mi pasă de durere. De umilinţă.

Am făcut ce a vrut el. Ca să se termine odată.

Nu-mi mai pasă câtuşi de puţin de mine.

Dar, Doamne, toată bestialitatea asta!

Plâng, plâng întruna. Nu pot să scriu.

Nu mă dau bătută.

Nu mă dau bătută.

Nu pot să dorm. Simt că înnebunesc. Trebuie să stau cu lumina aprinsă. Am vise incoerente. Am impresia că sunt persoane în cameră. T, Minny.

Am pneumonie.

Trebuie să cheme un doctor.

E o crimă.

Nu reuşesc să scriu totul. Cuvintele sunt inutile.

(A venit.) Nici nu vrea să mă asculte. L-am implorat. I-am spus că face o crimă. Sunt atât de slăbită! Am 39 cu 5. Am vomat.

Nicio vorbă despre ieri, nici el, nici eu.

Oare s-a întâmplat cu adevărat? Am febră. Delirez.

Dacă măcar aş şti ce am făcut.

Inutil, inutil.

Nu vreau să mor, nu vreau să mor.

Dragă, dragă G.P., iată...

Doamne, Doamne, nu mă lăsa să mor.
Doamne, nu mă lăsa să mor.
Nu mă lăsa să mor.

3

Ce încerc să spun e că totul a venit pe neaşteptate.

Am început prost pentru că în momentul când am coborât, la şapte jumătate, am văzut-o zăcând lângă paravanul pe care-l răsturnase în cădere, am îngenuncheat lângă ea şi mâinile îi erau ca gheaţa, dar mai respira – un fel de suspin aspru, foarte sacadat – şi când am ridicat-o s-o aduc înapoi în pat şi-a revenit, probabil leşinase peste noapte, când se dusese după paravan. Era rece toată, a început să tremure groaznic, după care a transpirat şi mai mult şi a delirat şi tot spunea „adu doctorul, adu doctorul, te rog, adu doctorul” (câteodată înlocuia cu generalist şi spunea întruna G.P., G.P., ca pe o poezie), nu avea vocea ei obişnuită, ci ceea ce numesc unii o voce cântată şi nu părea în stare să-şi fixeze privirea asupra mea. O vreme a tăcut, după care a urmat „Yankee Doodle Dandy”, dar cuvintele erau confuze, ca şi când ar fi fost beată, şi pe la mijloc s-a oprit. De două ori a strigat Minny, Minny (e sora ei), ca şi când ar fi crezut că e în camera de alături, apoi a început să bolborosească o groază de nume, amestecate printre frânturi de propoziţie. Atunci a vrut să se dea jos din pat şi a trebuit s-o opresc. S-a zbătut. Îi vorbeam întruna şi asta o făcea să se oprească un minut, dar cum ieşeam puţin să văd de ceai sau de altceva, iar începea. Am ridicat-o puţin în sus s-o ajut să bea ceaiul, dar a început să tuşească, nu-l voia şi a întors capul. Am uitat să spun că avea nişte bube urâte galbene la colţul buzelor. Şi nu mai mirosea a proaspăt şi a curat ca înainte.

Până la urmă am făcut-o să ia o doză dublă de pilule; spunea pe pachet să nu se depăşească doza prescrisă, dar auzisem eu odată că trebuie să iei dublu decât îţi spun ei, că le era teamă să dea doze mai puternice din motive legale.

În dimineaţa aia cred că m-am dus jos de vreo patru-cinci ori, atât de îngrijorat eram. Se trezise, dar a spus că nu-i trebuie nimic, îşi recăpătase cunoştinţa şi a făcut semn din cap că nu vrea nimic! La prânz a băut puţin ceai şi apoi a adormit, şi eu am stat în pivniţa din faţă. Când m-am dus din nou, am aprins lumina, era pe la cinci, şi era trează. Părea fără putere, era foarte roşie la faţă, dar părea să ştie unde se află şi cine sunt eu, mă urmărea cu ochii, destul de normal, şi am crezut că răul trecuse, criza, cum se spune.

A mai băut puţin ceai, după care m-a pus s-o ajut să ajungă după paravan, abia putea să meargă, aşa că am lăsat-o câteva minute, apoi m-am întors şi am ajutat-o să urce înapoi în pat. A stat o vreme întinsă cu ochii deschişi, pironiţi în tavan, respira greu, ca de obicei, şi am vrut să plec, dar m-a oprit.

A început să vorbească încet, cu o voce răguşită, dar părea întreagă la minte. A zis: „Am pneumonie. Trebuie să aduci un doctor".

Ce-a fost mai rău a trecut, arăţi mult mai bine, am răspuns.

Trebuie să ia penicilină sau altceva. Pe urmă a început să tuşească şi nu mai putea să respire şi transpira rău de tot.

Apoi a vrut să ştie ce s-a întâmplat peste noapte şi dimineaţa şi i-am spus.

„Coşmaruri groaznice", a şoptit. I-am promis că voi sta cu ea toată noaptea şi i-am spus că arăta mai bine; m-a întrebat dacă sunt sigur că arăta mai bine şi i-am spus că da. În clipa aceea voiam atât de mult să se simtă mai bine, încât presupun că îmi făceam iluzii.

I-am promis că dacă a doua zi nu se simţea bine o voi duce sus şi voi chema doctorul. Cum a auzit, a vrut să meargă sus imediat, a întrebat cât e ceasul şi când i-am spus, fără să mă gândesc, a replicat imediat că e noapte şi nu vine nimeni. Dar i-am spus că nici camerele şi nici paturile nu fuseseră aerisite.

Atunci a schimbat-o, a zis: „Mi-e tare frică. Am să mor”. Nu vorbea repede, ci cu pauze.

Mi-a spus: „Eu am încercat să te ajut. Acum trebuie să încerci să mă ajuţi şi tu pe mine”. Am răspuns că, bineînţeles, am s-o ajut, am şters-o pe faţă din nou şi părea gata să aţipească, exact ce voiam, dar a început să vorbească.

A zis cu voce tare: „Tata? Tata ?”

Culcă-te, am îndemnat-o. Mâine ai să fii bine.

A început din nou să plângă. Nu era un plâns obişnuit, stătea lungită acolo cu lacrimile în jurul ochilor ca şi când nu ştia să plângă. Şi, brusc, m-a întrebat: „Ce faci dacă mor?”

I-am spus, n-ai să mori, nu fi proastă.

„Ai să spui cuiva?”

Nu vreau să discut despre asta, am răspuns.

„Nu vreau să mor.” Şi, pe urmă, iarăşi: „Nu vreau să mor”. Şi a treia oară, şi de fiecare dată îi spuneam, nu vorbi despre asta, dar nu părea să audă.

„Ai să pleci de aici? Dacă mor?”

Ai înnebunit, am zis.

„Ce ai să faci cu banii?”

I-am spus, te rog, hai să vorbim despre altceva, dar a insistat şi după o pauză vorbea normal, dar cu goluri ciudate, apoi a bolborosit din nou ceva.

Am zis că nu ştiu, că nu m-am gândit. Nu voiam s-o supăr.

„Lasă-i copiilor.”

Care copii, am întrebat şi ea a răspuns: „Am făcut o colectă pentru ei semestrul trecut. Mănâncă pământ”, şi pe urmă, ceva mai târziu: „Suntem cu toţii nişte porci, merită să murim”, aşa că am

dedus că şterpeliseră banii pe care trebuiau să-i predea. După aceea a adormit cam vreo zece minute. Nu m-am mişcat. Credeam că doarme, dar am auzit-o deodată: „Ai s-o faci?” ca şi cum conversaţia nu s-ar fi întrerupt. Apoi: „Eşti acolo?” şi a încercat chiar să se ridice ca să mă vadă. Bineînţeles, am calmat-o, dar era trează din nou şi o tot ţinea cu fondul ăla pentru care făcuseră colectă.

Am renunţat să-i mai spun că era o prostie, că n-o să moară şi i-am promis că da, am să fac o donaţie, dar că n-o să moară şi aşa mai departe.

„Promiţi?”

Da.

După care a spus: „Promisiuni”. Şi mai târziu: „Mănâncă pământ”. A repetat-o de vreo două-trei ori în timp ce încercam s-o liniştesc, părea s-o preocupe cu adevărat.

Ultimele vorbe pe care le-a spus au fost „Te iert”.

Delira din nou, bineînţeles, dar i-am spus că îmi părea rău de ce făcusem.

Se poate spune că din clipa aceea totul a fost altfel. Am uitat tot ce făcuse în trecut şi mi-a fost milă de ea, mi-a părut sincer rău de ce făcusem în seara aceea, dar n-aveam cum să ştiu că era cu adevărat bolnavă. Remuşcările nu aveau niciun rost; ce a fost a fost şi gata.

Dar era, totuşi, ciudat că tocmai când mă gândeam că eram sătul de ea până peste cap toate vechile mele sentimente reînviau. Continuam să mă gândesc la lucrurile plăcute, cum uneori ne înţelegeam bine şi tot ce însemnase ea pentru mine pe vremea când eram acasă şi când nu aveam nimic altceva. Toată partea de când se dezbrăcase şi încetasem s-o mai respect mi se părea acum ireală, ca şi cum ne pierduserăm minţile amândoi.

Vreau să spun că faptul că ea era bolnavă şi că eu o îngrijeam mi se părea mult mai real.

Am stat în prima pivniţă ca şi cu o noapte înainte. Cam vreo jumătate de oră a tăcut, dar după acea a început să vorbească singură, am întrebat-o i-e bine? Şi s-a oprit, dar mai târziu a început din nou să vorbească sau mai bine zis să bolborosească, apoi m-a strigat foarte tare, mi-a spus că nu poate să respire, după care a scuipat o bucată mare de flegmă. Avea o culoare ciudată, maronie, care nu mi-a plăcut deloc, dar m-am gândit că poate se colorase din cauza pastilelor. După aceea cred că a aţipit cam o jumătate de oră, dar deodată a început să ţipe, de fapt nu ţipa, dar se străduia şi când m-am repezit în cameră am găsit-o pe jumătate jos din pat. Nu ştiu ce încerca să facă, dar nu părea să mă recunoască şi se zbătea ca o tigroaică, deşi era atât de slăbită. A trebuit să mă lupt cu ea ca s-o fac să se culce din nou.

După care a transpirat groaznic, pijamaua era udă leoarcă şi când am încercat să-i scot partea de sus ca s-o schimb, a început să se zbată, să se rostogolească în toate părţile ca o nebună, transpirând şi mai tare. În viaţa mea n-am avut o noapte mai proastă, a fost atât de îngrozitor, că nici nu pot s-o descriu. Nu putea să doarmă, i-am dat câteva somnifere, mai mult n-am îndrăznit, dar nu păreau să aibă niciun efect asupra ei; aţipea puţin, după care începea din nou să se smucească, încercând să se dea jos din pat (o dată chiar a reuşit şi până să ajung eu la ea a căzut pe jos). Uneori delira, striga G.P. şi vorbea cred cu persoane pe care le cunoscuse. De asta nu-mi prea păsa atâta vreme cât stătea liniştită. I-am luat temperatura, avea peste 40° şi mi-am dat seama că era bolnavă, foarte grav bolnavă.

A doua zi dimineaţă, pe la cinci, am ieşit puţin să iau o gură de aer curat, afară mi se părea că eram în altă lume şi am luat hotărârea că trebuie s-o duc sus şi să chem un doctor, că nu mai puteam

amâna. Eram de vreo zece minute afară în uşa larg deschisă când am auzit-o din nou strigând, a mai scuipat o bucată de flegmă maronie, după care a vomat, aşa că a trebuit s-o dau jos din pat şi să schimb aşternuturile în timp ce stătea ghemuită pe scaun. Cel mai îngrijorător era felul în care respira, scurt şi gâfâit, ca şi cum s-ar fi sufocat tot timpul.

În cursul dimineţii (părea mai liniştită) a reuşit să înţeleagă ce vorbeam, aşa că i-am spus că mă duc după doctor şi a aprobat din cap, cred că a înţeles, deşi n-a scos o vorbă. Noaptea trecută parcă o sleise de puteri, zăcea nemişcată în pat.

Ştiu că m-aş fi putut duce în sat să telefonez unui doctor, dar, din motive lesne de înţeles, nu intrasem cu nimeni în vorbă, cunoscând prea bine ce înseamnă bârfa.

Oricum, eram atât de nedormit, că majoritatea timpului nici nu ştiam bine ce fac. Eram complet singur, ca întotdeauna. Nu aveam pe nimeni căruia să-i cer ajutor.

Aşa că m-am dus la Lewes (era puţin după ora nouă), am intrat în prima farmacie deschisă şi m-am interesat care era doctorul cel mai apropiat. Fata mi-a dat un nume de pe lista pe care o avea. Era undeva pe o stradă unde nu mai fusesem niciodată. Consultaţiile începeau la opt şi jumătate – era anunţat pe uşă – şi ar fi trebuit să mă gândesc că venise deja o mulţime de lume, ca de obicei, dar nu ştiu de ce mi-am închipuit că voi intra şi voi fi primit de doctor imediat.

Când am intrat în sala de aşteptare, cred că arătam ca un nebun. Toată lumea se uita la mine, scaunele erau toate ocupate şi un tânăr stătea în picioare. Asta e. Toţi păreau să mă privească fix şi n-am îndrăznit să intru direct în cabinetul doctorului, aşa că m-am rezemat de perete. Dacă aş fi avut curajul să intru direct, totul ar fi mers bine, dar era atâta lume în cameră. De multă vreme nu mai stătusem în aceeaşi încăpere cu alte persoane, doar când intram şi ieşeam din

magazine, încât mă simţeam stânjenit şi, cum spun, toţi păreau să se uite la mine, în special o femeie în vârstă mă fixa întruna şi m-am gândit că din cine ştie ce motive îi păream ciudat. Am luat o revistă de pe masă, dar bineînţeles că n-am citit nimic.

Acolo am început să mă gândesc la ce avea să se întâmple, că o zi-două totul ar fi mers bine, M. poate n-ar fi vorbit cu doctorul, dar după aceea... Ştiam ce avea să spună doctorul, că s-o duc la spital, că nu puteam s-o îngrijesc cum trebuie. M-am gândit şi la posibilitatea de a aduce o infirmieră acasă, dar nu va dura mult până să descopere ce se întâmplase. Mătuşa Annie spunea întotdeauna că infirmierele sunt cele mai groaznice şi îşi bagă nasul peste tot, ea nu putea suferi oamenii prea curioşi şi nici eu nu-i suport. Tocmai atunci doctorul a ieşit să cheme pacientul următor, era un bărbat înalt cu mustaţă, şi a rostit cuvântul „următorul”, ca şi cum ar fi fost plictisit până peste cap să vadă atâta lume. Vreau să spun că părea cu adevărat enervat, nu cred că era numai imaginaţia mea, şi când a intrat înapoi în cabinet am văzut o femeie strâmbându-se uşor la persoana de alături de ea.

A ieşit din nou şi mi-am dat seama că era genul ofiţerilor din armată care nu au nicio compasiune pentru alţii, dau numai ordine, ceilalţi nu sunt din aceeaşi clasă cu ei şi îi tratează pe toţi ca pe nişte otrepe.

Peste toate astea, bătrâna a început să se holbeze atât de tare la mine, că am simţit că transpir, nu dormisem toată noaptea şi cred că eram frânt. Oricum, mi-am dat seama că nu mai puteam suporta. Aşa că m-am întors, am ieşit pe uşă şi m-am dus şi m-am aşezat în furgonetă.

Numai din cauza oamenilor ălora. M-au făcut să înţeleg că Miranda era singura persoană de pe lume cu care voiam să trăiesc. Toţi ceilalţi îmi făceau greaţă.

Atunci m-am întors la farmacie şi am cerut ceva pentru o gripă foarte rea. Era o farmacie în care nu mai fusesem, din fericire eram singurul client, aşa că am putut să le îndrug o poveste. Le-am spus că am un prieten, o persoană ciudată (din cei care n-au încredere în doctori) care are o gripă foarte urâtă, poate chiar pneumonie şi trebuie să-i dau un medicament fără să ştie el. Fata mi-a scos acelaşi medicament pe care-l cumpărasem şi înainte, dar mi-a spus că îmi trebuie reţetă. Din nefericire, şeful a sosit chiar atunci, fata s-a dus să-i spună şi el a venit să-mi explice că trebuie să mă duc la un doctor să-i expun cazul. I-am spus că plătesc oricât, dar a scuturat din cap şi mi-a spus că e ilegal. După care a vrut să ştie dacă prietenul meu era în localitate şi am plecat înainte să înceapă să răscolească mai departe. Am mai încercat la alţi doi farmacişti, dar amândoi mi-au spus acelaşi lucru şi m-am temut să mai insist, aşa că am luat alte medicamente pe care le dădeau fără reţetă.

Apoi m-am întors acasă. Abia puteam să conduc, aşa eram de obosit.

Bineînţeles că m-am dus jos cum am sosit şi am găsit-o zăcând în pat, respirând greu. De cum m-a văzut a început să vorbească, părea să creadă că sunt altcineva pentru că m-a întrebat dacă o văzusem pe Louise (n-o mai auzisem pomenind de ea până acum); din fericire, n-a aşteptat răspunsul, a început să spună ceva despre un pictor modern, după care a zis că-i e sete. Vorbea fără şir, idei fără nicio legătură, care-i treceau prin cap. I-am dat să bea, a stat liniştită o vreme şi deodată mi s-a părut că redevine pe jumătate normală (la minte, vreau să zic), pentru că m-a întrebat: „Când vine Tata? Ai fost?”

Am minţit, o minciună convenţională, i-am spus că va sosi curând. M-a rugat s-o spăl pe faţă şi după ce am spălat-o mi-a spus că trebuie să vadă şi tatăl ei bucăţile de flegmă pe care le scuipase. Zic „mi-a spus”, dar de fapt era o şoaptă.

Apoi a zis că ar vrea să poată dormi.

E din cauza febrei, i-am explicat, şi a aprobat din cap, o vreme a priceput tot ce-i spuneam şi poate că nimeni nu mă poate înţelege, dar m-am hotărât să mă întorc la Lewes să aduc un doctor. Am ajutat-o să se ducă după paravan, era atât de slăbită, încât ştiam că nu putea fugi din cameră, aşa că am decis să mă duc la mine şi să încerc să dorm două ore, apoi o voi duce sus şi voi pleca la Lewes să aduc alt doctor.

Nu ştiu cum s-a întâmplat, întotdeauna mă scol imediat ce sună deşteptătorul; probabil că am întins mâna în somn şi l-am oprit, pentru că nu-mi amintesc să mă fi trezit nici măcar o singură dată. Oricum, când m-am sculat era ora patru, nu douăsprezece şi jumătate. M-am repezit jos, bineînţeles, să văd ce se întâmplase. Îşi împinsese deoparte tot ce-i acoperea pieptul, dar din fericire era destul de cald, oricum nu cred că mai avea vreo importanţă, avea temperatură foarte mare şi nu m-a recunoscut şi când am ridicat-o ca s-o duc sus a încercat să se zbată şi să ţipe, dar era atât de slăbită că n-a putut. În plus, tusea a împiedicat-o să ţipe şi o clipă a părut să-şi dea seama unde ne aflam. Am avut de furcă s-o duc sus, dar am reuşit şi am pus-o în patul din camera de oaspeţi (făcusem focul şi era cald) şi mi s-a părut mai relaxată. N-a spus nimic, aerul rece de afară o făcuse să tuşească şi să scoată flegmă şi faţa i se învineţise destul de ciudat. I-am spus că o să vină doctorul şi mi s-a părut că a înţeles.

Am mai stat puţin să văd dacă totul e în regulă, mă temeam că îşi putea aduna atâta putere cât să ajungă la fereastră şi să atragă atenţia vreunui trecător. Ştiam că-i imposibil, dar încercam să-mi găsesc motive să nu plec. Lăsasem uşa camerei deschisă şi m-am dus de câteva ori să văd ce face, zăcea în întuneric, îi puteam auzi respiraţia, uneori

bolborosea ceva, o dată m-a strigat şi m-am dus şi am stat lângă ea şi tot ce mai putea zice era „doctor, doctor” şi i-am spus că o să vină, să nu se neliniştească, şi am şters-o pe faţă, transpira întruna. Nu ştiu de ce nu m-am dus atunci, am încercat, dar n-am putut, nu puteam suporta ideea de a nu şti ce face şi că nu o voi mai putea vedea când vreau. Era ca şi cum mă îndrăgostisem din nou de ea. Şi mai era ceva. Toate zilele alea mă gândisem că o să dureze mult până o să se refacă şi că va avea nevoie de mine şi totul va fi bine de îndată ce se va simţi bine.

Nu ştiu de ce, m-am gândit că şi noua cameră o va ajuta. Era o schimbare.

Era ca pe vremea când trebuia s-o scot pe Mabel la plimbare în scaunul cu rotile. Îmi puteam găsi zeci de scuze ca s-o amân. Ar trebui să fii recunoscător că ai picioare cu care să împingi, îmi spunea mătuşa Annie (ştia că nu-mi place să fiu văzut împingând scaunul). Dar asta e firea mea, aşa am fost eu făcut. N-am ce face.

Timpul trecea, trebuie să fi fost miezul nopţii, sau poate şi mai mult, când m-am dus sus să văd ce face, să văd dacă îşi băuse ceaşca de ceai, dar n-am reuşit s-o fac să-mi răspundă, respira mai repede ca niciodată, gâfâia înspăimântător, părea că trage aerul ca şi cum n-ar fi putut să-l tragă destul de repede. Am scuturat-o, dar părea că doarme. Deşi avea ochii deschişi, era lividă la faţă şi părea că priveşte fix ceva în tavan. Mi s-a făcut de-a dreptul frică, m-am gândit că o să mai stau o jumătate de oră şi pe urmă mă duc. Am rămas lângă ea, era clar că situaţia se înrăutăţise, judecând după felul cum transpira şi cât de groaznic arăta la faţă. Alt obicei pe care-l avea în zilele alea era să se agaţe de cearşafuri. Bubele se întinseseră la amândouă colţurile gurii şi pe buze.

În cele din urmă, încuind uşa pentru orice eventualitate, am pornit din nou spre Lewes. Îmi amintesc că am sosit acolo pe la unu şi jumătate şi

totul era, bineînţeles, închis. M-am dus direct pe strada unde locuia doctorul şi m-am oprit puţin înainte de a ajunge la casa lui. Stăteam pur şi simplu acolo în întuneric, făcându-mi curaj să mă duc să sun la uşă, pregătindu-mi o minciună, când am auzit bătăi în geam. Era un poliţist.

Am avut un şoc îngrozitor. Am coborât fereastra.

Mă întrebam numai ce faceţi aici, zise.

N-o să-mi spui că parcarea e interzisă.

Depinde ce treabă ai pe aici, a răspuns. S-a uitat la permis, a notat numărul maşinii, fără să se grăbească. Era un bătrân, nu putea fi cine ştie ce de capul lui, că altfel n-ar fi rămas simplu sergent de stradă până la vârsta asta.

Ei, zise, locuieşti aici?

Nu.

Ştiu şi eu că nu. De asta întreb ce faci aici.

N-am făcut nimic, am spus. Uitaţi-vă şi în spate, am spus, şi s-a uitat, hodorogul. Oricum, asta mi-a dat ceva timp să inventez o poveste. I-am spus că nu puteam dormi, că am ieşit cu maşina, că m-am rătăcit şi că mă oprisem să mă uit pe hartă. Ei bine, nu m-a crezut sau în orice caz nu părea să mă creadă şi mi-a spus că ar trebui să mă duc acasă.

Şi rezultatul a fost că am plecat, nu puteam ieşi din maşină sub ochii lui şi să mă duc să sun la doctor, că ar fi mirosit imediat ceva. M-am gândit să mă duc acasă să văd dacă se simte mai rău şi dacă aşa stăteau lucrurile aveam s-o duc cu maşina la spital, dând un nume fals, după care aveam să plec imediat şi voi fi nevoit să fug, să plec din ţară sau mai ştiu eu ce – nu mă puteam gândi la nimic precis dincolo de momentul când aveam să renunţ la ea.

Era din nou căzută jos, încercase să coboare din pat, probabil ca să se ducă la baie sau, poate, ca să încerce să plece. Oricum, am ridicat-o la loc în pat,

părea să fie aproape în comă, a spus ceva, dar n-am priceput ce, şi ea nu înţelegea nimic din ce-i spuneam.

Am stat lângă ea aproape toată noaptea, o parte din timp am adormit. De două ori s-a zbătut să se dea jos din pat, dar era inutil, căci nu mai avea putere nici măcar cât o muscă. I-am spus din nou aceleaşi lucruri, i-am spus că doctorul are să vină şi asta a părut s-o calmeze. O dată m-a întrebat în ce zi eram şi am minţit, i-am spus că e luni (era miercuri) şi când a auzit, a părut să se mai calmeze puţin. A repetat luni, dar se vedea că nu însemna nimic pentru ea. Era ca şi când boala i-ar fi afectat şi creierul.

Atunci mi-am dat seama că moare, am ştiut-o toată noaptea, aş fi putut-o spune oricui.

Am stat acolo lângă ea ascultând-o respirând şi bolborosind (nu părea să doarmă ca lumea niciodată), gândindu-mă la întorsătura pe care o luaseră lucrurile. Gândindu-mă la viaţa mea nenorocită şi la viaţa ei şi la toate celelalte.

Oricine m-ar fi văzut atunci n-ar fi avut nici cea mai mică îndoială. Eram sincer şi cu adevărat disperat, deşi n-am niciun martor. Nu puteam să fac nimic. Doream atât de mult să trăiască şi nu puteam risca să mă duc după ajutor, eram la pământ, oricine şi-ar fi dat seama. În toate zilele alea eram conştient că n-am să mai iubesc niciodată altă fată aşa cum o iubeam pe ea. Pentru mine, nu putea exista decât Miranda pentru tot restul vieţii. Eram sigur.

Mai era şi celălalt aspect: era singura care ştia că o iubeam. Era singura care ştia cine sunt cu adevărat. E foarte puţin probabil ca altcineva să mă mai înţeleagă vreodată.

Se lumina de ziuă, sosise şi ultima zi. Ciudat, era o zi minunată, cred că n-a fost nici cel mai mic nor toată ziua, una din acele zile reci de iarnă când nu bate vântul şi cerul este foarte albastru. Parcă fusese special aranjat aşa şi mi se părea potrivit văzând-o cum se duce liniştit. Ultimele cuvinte pe care le-a spus, pe la zece (cred), „soarele” (tocmai bătea la fereastră), şi a încercat să se ridice, dar n-a reuşit.

N-a mai rostit niciun cuvânt inteligibil, a mai dus-o toată dimineaţa şi toată după-amiaza şi s-a stins odată cu soarele. Respira din ce în ce mai slab şi (dovadă în ce hal eram) am crezut chiar că în cele din urmă a adormit. Nu ştiu exact când a murit, ştiu că încă mai respira pe la trei jumătate când am coborât la parter să şterg puţin praful şi să mai fac câte ceva ca să-mi mai schimb ideile şi când am urcat din nou, pe la patru, se stinsese.

Zăcea cu capul într-o parte şi arăta groaznic, avea gura deschisă şi ochii ficşi erau larg deschişi ca şi când ar fi încercat să se mai uite pe fereastră pentru ultima oară. Am pus mâna pe ea şi era rece, deşi corpul îi mai era cald. Am fugit să aduc o oglindă.

Ştiam că aşa se face şi i-am ţinut-o în faţa gurii, dar nu s-a aburit. Murise.

Atunci i-am închis gura şi i-am coborât pleoapele. După care n-am mai ştiut ce să fac, aşa că m-am dus jos şi mi-am făcut o ceaşcă de ceai.

Când s-a întunecat i-am dus trupul înapoi în camera din pivniţă. Ştiu că morţii trebuie spălaţi, dar ideea nu-mi plăcea deloc, nu mi se părea decent, aşa că am întins-o pe pat, i-am pieptănat părul şi am tăiat o buclă. Am încercat să-i aranjez chipul în aşa fel ca să pară că zâmbeşte, dar n-am reuşit. Oricum, îmi părea împăcată. Apoi am îngenuncheat şi am spus o rugăciune, singura pe care o ştiu e „Tatăl nostru”, aşa că am spus-o pe

asta şi „Dumnezeu s-o odihnească”, nu că aş fi credincios, dar aşa se cuvenea. Apoi m-am dus sus.

Nu ştiu de ce tocmai un lucru neînsemnat a declanşat totul; ai crede că faptul că o găsisem moartă sau că o cărasem jos pentru ultima oară. Nu. A fost vederea papucilor ei în camera de sus. I-am ridicat brusc şi mi-am dat seama că nu-i va mai purta niciodată. Nu voi mai coborî niciodată să trag din nou zăvoarele (ciudat, chiar şi acum o încuiasem în cameră) şi nimic nu se va mai repeta, nici ce-a fost bun, nici ce-a fost rău. Am înţeles brusc că era moartă şi moartă însemna dusă pentru totdeauna, pentru totdeauna, pentru vecie.

În ultimele zile îmi fusese milă de ea (de cum mi-am dat seama că nu juca teatru) şi am iertat-o pentru tot ceea ce făcuse. Nu cât mai era încă în viaţă, ci doar când mi-am dat seama că a murit, numai atunci am iertat-o cu adevărat. O mulţime de lucruri plăcute mi-au revenit în minte. Mi-am adus aminte de început, de zilele când lucram la Anexa Primăriei şi o vedeam ieşind pe uşa casei sau când treceam pe lângă ea pe trotuarul din faţă şi nu puteam înţelege cum de s-a întâmplat de se afla acum jos, moartă.

Mi-am amintit de o cursă de şoareci nostimă pe care o văzusem odată, de cum intra şoarecele se punea ceva în mişcare şi nu se mai putea întoarce niciodată, ci trebuia să meargă înainte, intrând în curse una mai complicată decât cealaltă, până la sfârşit.

M-am gândit cât fusesem de fericit, la sentimentele pe care le-am avut în săptămânile acelea, pe care nu le mai avusesem înainte şi pe care nu le voi mai avea niciodată.

Cu cât mă gândeam mai mult, cu atât mi se părea mai îngrozitor.

Se făcuse miezul nopţii şi eu nu puteam să dorm, simţeam nevoia să ţin toate luminile aprinse,

nu cred în spirite, dar îmi era mai bine cu lumină.

Continuam să mă gândesc la ea, spunându-mi că poate, până la urmă, era vina mea că făcuse ce făcuse şi nu mai aveam niciun respect faţă de ea, apoi m-am gândit că era, de fapt, vina ei şi că merita tot ce i se întâmplase. După care n-am mai ştiut ce să cred, simţeam ciocane bătându-mi în cap şi mi-am dat seama că nu mai puteam locui aici. Voiam să o pornesc cu maşina şi să nu mă mai întorc niciodată. M-am gândit că aş putea vinde tot şi să plec în Australia. Dar trebuia mai întâi să şterg toate urmele. Era prea mult pentru mine. Alt gând care mă obseda era poliţia. Am hotărât că cel mai bine era să mă duc la poliţie să le spun tot. Mi-am pus chiar haina pe mine ca să plec.

Credeam că am să înnebunesc. Mă uitam în oglindă încercând să-mi văd faţa. Îmi intrase în cap ideea oribilă că eram nebun, că toată lumea o putea vedea numai eu nu. Îmi tot aminteam de felul în care mă priveau uneori oamenii din Lewes, în acelaşi fel ca cei din sala de aşteptare a doctorului. Ştiau cu toţii că sunt nebun.

Se făcuse ora două. Nu ştiu de ce am început să mă gândesc că greşeam când o credeam moartă, poate că era numai adormită. Aşa că a trebuit să cobor ca să mă asigur. Era groaznic. De cum am coborât în prima pivniţă au început să mi se năzare tot felul de lucruri. Precum că ar putea ieşi brusc de după colţ cu un topor. Sau că nu mai era acolo – chiar dacă zăvorul era pus, poate că dispăruse. Ca în filmele de groază.

Dar era acolo. Zăcea în tăcere profundă. Am atins-o. Era atât de rece, atât de rece că am avut un şoc. Tot nu puteam crede că este adevărat, că numai cu câteva ore în urmă încă trăia, că numai cu câteva zile în urmă se plimba prin cameră, desena, tricota. Şi acum!

Atunci ceva s-a mişcat în capătul celălalt al pivniţei, în spatele meu, lângă uşă. Poate că era curentul. Ceva în mine s-a rupt, mi-am pierdut capul, m-am năpustit afară şi, împiedicându-mă de trepte, am ieşit în prima pivniţă şi apoi în curte. Am încuiat uşa cât am putut de repede, am intrat în casă şi am încuiat după mine toate uşile din casă.

După o vreme am încetat să mai tremur şi, încet-încet, m-am calmat. Dar nu mă puteam gândi decât la un singur lucru: ăsta era sfârşitul. Nu puteam trăi cu ea acolo, jos.

Atunci mi-a venit o idee. Nu încetam să-mi spun că ea avea noroc că terminase cu toate, nu tu griji, nu tu ascunzişuri, nu tu gânduri la tot ce ai fi vrut să fii, dar n-ai reuşit. Ea terminase cu toate astea.

Nu-mi rămânea decât să mă sinucid şi ceilalţi n-aveau decât să creadă ce voiau. Oamenii din sala de aşteptare, cei de la primărie, Mabel şi mătuşa Annie, toţi. Pe mine nu mă mai interesa.

Am început să chibzuiesc cum să fac. Mă puteam duce la Lewes de cum se deschideau magazinele să cumpăr o cantitate mare de aspirine şi flori, crizantemele erau florile ei preferate. Să expediez mai întâi o scrisoare poliţiei. Ca să ne găsească aici împreună, împreună în Lumea de Apoi.

Vom fi înmormântaţi unul lângă altul. Ca Romeo şi Julieta.

Va fi o tragedie adevărată. Nimic sordid. Dacă o făceam, oamenii vor avea consideraţie faţă de mine. Dacă distrugeam fotografiile, numai astea erau, lumea putea vedea că nu i-am făcut niciodată nimic urât, ar fi cu adevărat tragic.

Am chibzuit totul, apoi m-am dus şi am luat fotografiile şi negativele şi le-am pregătit să le ard a doua zi, de îndată ce mă trezesc.

Aveam senzaţia că trebuia neapărat să am un plan precis. Orice, numai să fie precis.

Mai erau şi banii, dar nu mă mai interesau. Vor reveni mătuşii Annie şi lui Mabel. Miranda vorbea de o donaţie pentru copii, dar atunci era deja pe jumătate inconştientă.

Ce voiam eu nu puteam cumpăra cu bani. Dacă aş fi avut cu adevărat gânduri murdare, nu mi-aş fi dat osteneala, m-aş fi mulţumit să mă duc la femeile despre care citeşti pe firmele din Paddington şi Soho şi ele ar fi făcut ce le ceream eu. Nu poţi cumpăra fericirea. Cred că am auzit-o pe mătuşa Annie spunând-o. Ha, ha, mă gândeam de fiecare dată, ce-ar fi să încercăm înainte să vorbim. Ei, uite că am încercat.

Pentru a fi fericit, ce-ţi trebuie neapărat e să ai noroc. E ca la pronosport – mai rău, căci nici măcar nu există echipe bune şi echipe proaste, nici pronosticuri posibile. Nu poţi spune cum se vor întâmpla lucrurile. Doar A contra B, C contra D şi nimeni nu ştie ce sunt A şi B şi C şi D. De aceea n-am crezut în Dumnezeu. Cred că nu suntem decât nişte insecte, trăim puţin, după care murim şi asta-i tot. Natura n-are niciun pic de milă. Nu există nici Viaţa de Apoi. Nu există nimic.

Pe la trei mi se închideau ochii, aşa că m-am dus să mai dorm pentru ultima oară. Stăteam lungit în pat, imaginând totul, imediat după sculare drumul la Lewes, întoarcerea, focul ca să ard fotografiile, încuierea uşilor (după o ultimă privire asupra colecţiei mele), după care voi coborî. Mă aştepta acolo, jos. În scrisoarea către poliţie am să spun că ne iubeam. Că ne înţeleseserăm să ne sinucidem. Va fi „Sfârşitul”.

4

Dar s-a întâmplat ca lucrurile să ia cu totul altă întorsătură.

Nu m-am trezit decât după zece. Era tot o zi frumoasă. Am luat micul dejun şi m-am dus la Lewes, am cumpărat aspirinele şi florile, m-am întors şi m-am dus jos şi atunci m-am gândit să mai arunc o ultimă privire asupra lucrurilor ei. Noroc că am făcut-o. I-am găsit jurnalul de unde se vede că nu m-a iubit niciodată, tot timpul nu s-a gândit decât la ea şi la celălalt bărbat.

Oricum, imediat ce m-am trezit din somn am început să am idei mai rezonabile. Aşa sunt eu: seara la culcare nu văd decât partea neagră a lucrurilor şi mă trezesc cu idei diferite dimineaţa.

Ideile mi-au venit în timp ce luam micul dejun – fără să le caut, mi-au venit singure. Cum să scap de cadavru. M-am gândit că dacă nu muream peste câteva ore, aş putea face asta şi asta. Aveam o mulţime de idei. Mă gândeam că mi-ar plăcea să dovedesc că se poate face. Că nimeni nu va descoperi nimic.

Era o dimineaţă minunată. Locurile din jurul Lewesului sunt foarte frumoase.

Mă mai gândeam şi la faptul că mă comportasem ca şi când aş fi omorât-o eu, dar, la urma urmei, murise ea. Un doctor cu siguranţă că n-ar fi putut face mare lucru, după părerea mea. Boala era prea avansată.

Altceva care mi s-a întâmplat azi dimineaţă la Lewes, o adevărată coincidenţă, tocmai mă îndreptam spre florărie, când o fată în salopetă a traversat la semafor unde mă oprisem să las lumea să treacă. O clipă, am avut un şoc, mi se părea că

văd o stafie, avea acelaşi păr, doar că nu era aşa lung; vreau să spun că avea aceeaşi statură şi acelaşi mers ca Miranda. Nu-mi puteam lua ochii de la ea şi a trebuit să parchez maşina şi m-am întors pe drumul pe care o luase şi am avut norocul s-o văd intrând la Woolworth. Am intrat după ea şi am descoperit că lucrează la raionul de dulciuri.

Am venit acasă cu cumpărăturile şi m-am dus jos s-o văd pe Miranda şi, de fapt, să aranjez florile; îmi dădeam seama că nu eram în starea de spirit necesară pentru partea a doua şi m-am gândit că aş face mai bine să chibzuiesc cu grijă şi după aceea, oricum, am găsit jurnalul.

Zilele au trecut, sunt trei săptămâni de atunci.

Bineînţeles că nu voi mai avea niciodată altă invitată, deşi acum, că mătuşa Annie şi Mabel au hotărât să rămână la Antipod, nu ar fi nicio dificultate.

Totuşi, din simplă curiozitate, de atunci am studiat toate problemele ce se vor ivi cu fata de la Woolworth. Locuieşte într-un sat, tot în afară de Lewes, dar în partea opusă, într-o casă cam la patru sute de metri de staţia de autobuz. Trebuie să o iei pe o potecă peste câmp ca să ajungi la ea. Cum spun, ar fi posibil (dacă nu aş fi învăţat lecţia). Nu e la fel de frumoasă ca Miranda, bineînţeles, de fapt e doar tipul obişnuit de vânzătoare, dar asta a fost greşeala mea cu Miranda, am ţintit prea sus, trebuia să-mi fi dat seama că nu am să pot niciodată să obţin ce voiam de la o fată ca ea, cu idei sofisticate şi atât de isteaţă. Ar fi trebuit să aleg pe cineva care ar fi avut mai mult respect pentru mine. O persoană obişnuită, pe care s-o pot domina.

Acum e în cutia pe care am construit-o singur, sub meri. Mi-au trebuit trei zile să sap groapa. În noaptea în care am făcut-o, am crezut că înnebunesc (m-am dus jos şi am pus-o în cutia pe

care o făcusem şi am dus-o afară). Nu cred că sunt mulţi care ar fi putut s-o facă. Am făcut-o ştiinţific. Am planificat tot ce trebuia făcut, ignorându-mi sentimentele mele normale, nu puteam suporta ideea de a mă uita din nou la ea. Auzisem odată că se acopereau de pete verzi şi vinete, aşa că am coborât cu o cuvertură ieftină cumpărată special, pe care am ţinut-o în faţa mea până am ajuns lângă pat şi am aruncat-o peste cadavru. Am înfăşurat-o toată cu cearşafuri cu tot, am pus-o în cutie şi am bătut repede capacul în cuie. Am alungat mirosul arzând beţişoare aromate şi lăsând ventilatorul să funcţioneze.

Acum camera e perfect curată, ca nouă.

Voi pune jurnalul şi bucla din părul ei în pod, într-o cutie care nu va fi deschisă decât după moartea mea, deci nu înainte de patruzeci sau cincizeci de ani, cred. Încă nu m-am hotărât referitor la Marian (alt M! – l-am auzit pe şeful de raion strigând-o). De data asta nu va mai fi vorba de dragoste. Am s-o fac doar din curiozitate şi ca să le compar şi pentru celălalt lucru. În acest domeniu, cum am mai spus, aş vrea să intru mai mult în detaliu şi aş putea s-o învăţ cum să facă. Bineînţeles că are să fie clar de la bun început cine este stăpânul şi ce aştept de la ea.

Dar nu e decât o idee. Azi am montat soba în camera de jos, doar pentru că era umedă şi oricum trebuia uscată.

SFÂRŞIT

Postfaţă

Cititorii *Colecţionarului* ar fi, poate, surprinşi aflând că aceasta e o carte de debut. Adevărat, nu sunt mulţi scriitori al căror drum să fi început cu un roman construit atât de solid, a cărui acţiune stranie să fi fost susţinută de personaje ce-şi găsesc atât de greu termen de comparaţie în literatura modernă. Istoricii literari au fost de-a dreptul derutaţi: ei mai ştiau şi că, atunci când începuse să scrie această carte, în 1963, autorul ei îşi încheiase lucrul la o alta, încă şi mai ambiţioasă, *Magicianul* (care însă nu avea să fie publicată decât la trei ani după apariţia *Colecţionarului*). Încercând să-şi explice un asemenea caz de „precocitate târzie”, au început să caute izvoarele posibile, aflate cumva la îndemâna lui Fowles. Dovadă că mulţi dintre ei au insistat asupra faptului că, în tinereţe, el fusese profesor de franceză la New College de la Oxford şi că, prin urmare, cunoştea bine literatura franceză recentă şi, îndeosebi, „Noul roman”. De pildă, într-o istorie, foarte atentă la nuanţe, a romanului englez de după anii ‘30 ai secolului trecut, opera lui Fowles e discutată într-un capitol intitulat semnificativ *Filiera franceză*, alături de alţi scriitori englezi importanţi – Samuel Beckett printre ei.

Sunt prezentate şi argumente care, e drept, nu pot fi trecute în niciun chip cu vederea: în romanul care avea să-i aducă lui John Fowles o imensă popularitate, *Iubita locotenentului francez*, publicat la câţiva ani după debut (în 1969), scriitorul menţionează „lecţiile existenţialismului francez” şi „epoca lui Robbe-Grillet şi Roland Barthes”. Şi concluzia exegetului englez e foarte

limpede: „Aşa cum Fowles ne ajută să sugerăm, teoria Noului Roman, ca, de pildă, a lui Robbe-Grillet, şi existenţialismul lui Jean-Paul Sartre şi Albert Camus, au fost în chip semnificativ legate cu proza engleză recentă a cărei perioadă experimentală a fost foarte clar «francizată».”

Se pune, aşadar, întrebarea: e John Fowles o variantă franceză (sau „francizată”) a lui Robbe-Grillet sau Butor? În ce măsură fostul profesor de franceză şi-a construit romanele pe temeiurile filosofiei lui Sartre şi Camus? Întrebări, fireşte cu atât mai legitime cu cât pornesc de la citate din scrierile lui Fowles însuşi.

Nu încape nicio îndoială că-i ştia bine (şi, cum se dovedeşte, îi admira) pe noii romancieri francezi. Că lectura operei lor a marcat scrierile sale. Se cuvine să observăm însă că el nu i-a urmat până la capăt şi că, de fapt, nu a abandonat formele tradiţionale ale romanului. Şi că, pe de altă parte, existenţialismul său are prea puţine puncte de contact cu militantismul lui Camus şi, mai ales, cu cel al lui Sartre care, după puţină vreme, în toiul tulburărilor din Parisul anului 1968, avea să capete accente polemice violente şi formulări obişnuite presei de extremă stângă.

Pentru alţi comentatori ai romanelor sale, de pildă pentru francezul Jean Ruet, Fowles „se alătura, cu *Colecţionarul*, «tinerilor mânioşi» englezi ai epocii”. E evidentă îngrijorarea scriitorului faţă de starea contemporanilor săi; nu mi se pare îndreptăţit punctul de vedere al unui exeget al istoriei prozei engleze din secolul XX care îl vede pe Fowles ca pe „un împătimit al problemelor artei literare, retras într-o lume a ficţiunii rafinate, unde nu pătrund ecourile gravelor nelinişti din afară”. Dar neliniştea lui e pricinuită nu atât de soarta umanităţii, în general, cât de aceea a compatrioţilor săi. În viziunea lui, Anglia e ameninţată de o adevărată ofensivă a materialismului, de generalizarea dorinţei de

confort, de perspectiva de a se transforma într-o ţară „a prosperităţii cu orice preţ”. Acesta e peisajul existenţei zilnice a personajului central al cărţii; un peisaj care contrastează dramatic cu amănuntele propriului trai, cu cenuşiile lui zile de funcţionar mărunt. Singura bucurie în viaţa aceasta ternă e colecţia de fluturi pe care o adună răbdător, piesă cu piesă, într-o risipă de culori delicate care îi luminează lumea cotidiană.

E un singuratic, nu are şi nici nu-şi doreşte să aibă prieteni. Merge în locurile unde se adună oamenii din sat să se distreze. Dar el nu se distrează şi rămâne singur în mijlocul celorlalţi, care îl plictisesc şi de care se fereşte să se apropie prea mult. Contactul cu alţii îl supără: îl refuză şi pe omul care voia să-i lucreze grădina, şi pe vicarul parohiei. Nu avea altă dorinţă decât să fie lăsat în pace. Nu voia să aibă a face cu nimeni din sat. Se ducea în locurile de adunare ale consătenilor lui, mai mult într-un fel de ritual. E, de fapt, un „tânăr mânios” care însă nici măcar nu crede de cuviinţă că ar trebui să se mânie. Se simte foarte bine în atmosfera aceasta apăsătoare. Se poate însă băga uşor de seamă că *i se părea* că se simte bine. Simplul fapt că se bucura să evadeze din atmosfera sumbră a satului, că simţea o mare bucurie ori de câte ori se întâlnea cu diafanele culori ale colecţiei sale de fluturi dovedeşte că, în realitate, avea nevoie, fără să-şi dea seama, de o altă lume, pe care nu ar fi fost în stare s-o descrie. Semăna, fără îndoială, cu personajele lui Robbe-Grillet, dar parcă şi mai mult cu cele ale „tinerilor mânioşi”, cu Charles Lumley al lui John Wain, cu Joe Lampton al lui John Braine şi, mai ales, cu John Dixon („Jim cel norocos”!) al lui Kingsley Amis: acelaşi deznodământ tragic al oricărei acţiuni pe care o întreprind, tulburând monotonia unei existenţe obosite.

Simptomatic, colecţionarul lui Fowles nu se gândea s-o cucerească pe Miranda înainte de a se

fi îmbogăţit. O privea de departe ca pe o bucurie interzisă. Îi ajungea s-o privească la fel cum îşi privea colecţia de fluturi. Însă îndată ce intră, pe neaşteptate, în posesia cecului de 73.091 de lire sterline, întreaga perspectivă a vieţii sale se schimbă. Învaţă ce înseamnă să dejunezi la un restaurant elegant, ceea ce, pentru modestul funcţionar care fusese mai înainte, era de neimaginat. Învaţă bucuria de a intra într-un magazin ca să cumpere lucruri de care nu are neapărată nevoie. Şi bucuria de a face daruri. Şi devotatei mătuşi Annie care, de când el avea doi ani, îi ţinuse loc de mamă. Dar adună, maniacal, rochii pe care ar vrea să i le dăruiască Mirandei, dar nu are curajul s-o facă. Deocamdată, cel puţin. Pentru că banii îi dau ceea ce orfanul crescut din mila rudelor nu avusese niciodată: îndrăzneala. Dar banul îl deprinde să vrea *să aibă*.

El începe s-o privească pe Miranda ca pe o piesă cu care să-şi completeze colecţia. Şi nu va pregeta s-o răpească pe Miranda. Scena răpirii e cu totul lipsită de eroism: gestul colecţionarului e al unui laş care îşi atrage victima cu o poveste banală şi închide uşa în urma ei, luând-o prizonieră. Poate că numele eroinei e o ironie. Miranda e şi, *în Furtuna* lui Shakespeare, întruchiparea candorii. Şi ea prizonieră. Pe o insulă unde puterea tatălui ei îi supune deopotrivă pe Ariel, spirit pur al văzduhului, şi pe Caliban, duh al pământului. Insula Mirandei lui Fowles e o pivniţă zăvorâtă, astfel încât nici personajul feminin din *Colecţionarul* nu se poate întoarce în lume, aşa cum suava Miranda shakespeariană nu are cum să plece din insulă.

Dar ea îl are alături pe tatăl său, magul, a cărui putere stârneşte furtuna ce-l aduce din depărtările mării pe frumosul Ferdinand. Dragostea lor se împlineşte odată cu încheierea nedreptului surghiun al lui Prospero. Şi piesa se sfârşeşte în apoteoza celor drepţi şi cu întoarcerea lor spre

casă, cu pânzele corăbiei umflate de vânturile prielnice trimise de Ariel.

Nicio furtună nu se stârneşte pe insula sordidă unde e ţinută captivă Miranda lui Fowles. În preajma ei nu se află niciun Prospero în stare să învingă duhurile rele. Din afară, nu se arată niciun Ferdinand pe care ar putea să-l iubească. Nu vine decât colecţionarul, semănând mai degrabă cu Caliban; spirit al pământului, iubitor al averilor materiale. Şi povestea nu se poate termina altfel decât cu moartea fragilei Miranda. De fapt, cu un asasinat comis de un Don Juan ratat. Care, după aceea, e obsedat de un singur gând: trebuie să ascundă cadavrul.

Fowles introduce aici un procedeu narativ experimentat cândva de Faulkner, în *Zgomotul şi furia*, şi, mai târziu, de Durrell, în *Cvartetul din Alexandria*: fiecare din cele două personaje ale cărţii povesteşte întâmplările dintr-o perspectivă proprie. Cele două naraţiuni suprapuse relatează faptele aceleiaşi realităţi, dar semnificaţia lor diferă. Procedeul ilustrează concepţia lui Fowles care spunea, într-un interviu acordat unui redactor al lui *The Times Literary Supplement* în 1977, la apariţia romanului *Daniel Martin*: „Fiecare din noi doi, dumneata şi cu mine, îşi are propria realitate, propriul adevăr. Nicio realitate nu e mai adevărată decât alta, niciun adevăr mai real. Niciunul dintre noi nu minte sau, în orice caz, *nu vrea* să mintă şi e convins că spune adevărul. Nimeni dintre cei care ne ascultă relatările nu poate să tragă o concluzie despre care să fie convins că ar conţine adevărul. Se creează, astfel, trei perspective ale aceleiaşi realităţi: a dumitale, a mea şi a cititorului care le află din povestirile noastre. Rareori se întâmplă ca ele să se suprapună, pentru că fiecare dintre noi intră în joc, având o mentalitate proprie, un fel al lui de a judeca lucrurile. Perspectivele – care, se înţelege, nu sunt liniare, ci şerpuite – nu pot coincide decât în anumite puncte, pentru că nu pot

exista nici două mentalităţi absolut identice; dacă se întâmplă să coincidă, înseamnă că una dintre ele e neapărat falsă, pentru că nu reflectă o conştiinţă personală, ci o calchiază pe a celuilalt. De aceea, nici scriitorul nu are dreptul să se declare de acord cu vreuna dintre ele; textul scris de el e o hartă: cine s-ar putea gândi că un geograf are dreptul să-i dea unui vârf de munte o înălţime mai mare pentru că îi place când îl vede în natură? Hărţile sunt concepute în funcţie de nişte proiecţii care urmăresc să transfere pe un plan o realitate în volum. Doar atâta. Atâta are dreptul şi scriitorul".

Intriga, relatată succesiv de cei doi protagonişti, „are o puritate a liniei pe care nu o vom mai regăsi în celelalte romane ale lui Fowles". O altă calitate a *Colecţionarului* mi se pare a fi modul în care se sugerează aici drumul dramatic parcurs de personaje întru căutarea propriei identităţi. Ele trec prin aceleaşi întâmplări, pe care le povestesc, fiecare în felul său, aşa încât, în cele din urmă, portretul fiecăruia se desenează din propria relatare a întâmplărilor şi din reflectarea lor în relatarea celuilalt. Îngemănate, cele două portrete capătă trăsături distincte pe măsură ce se desfăşoară naraţiunea celui împreună cu care alcătuieşte *cuplul*.

În 1914, aproape cu cincizeci de ani înaintea *Colecţionarului*, apărea în Spania unul dintre cele mai frumoase romane ale secolului XX, *Negura* lui Unamuno. În finalul lui, autorul e mustrat cu asprime de personaj, pentru că a uitat că el, personajul, e cel care îi dă viaţă scriitorului. Personajele lui Fowles nu ar avea temei pentru un asemenea reproş: ele se mişcă liber şi scriitorului nu îi rămâne decât să *deseneze harta* itinerariilor lor. Nu e însă mai puţin adevărat că, deşi nu participă în niciun fel la acţiunea romanului, nici măcar nu îşi asumă rolul de narator, ci numai pe acela de martor, şi nu vrea în niciun chip să fie Dumnezeul atoateştiutor şi atotprezent din

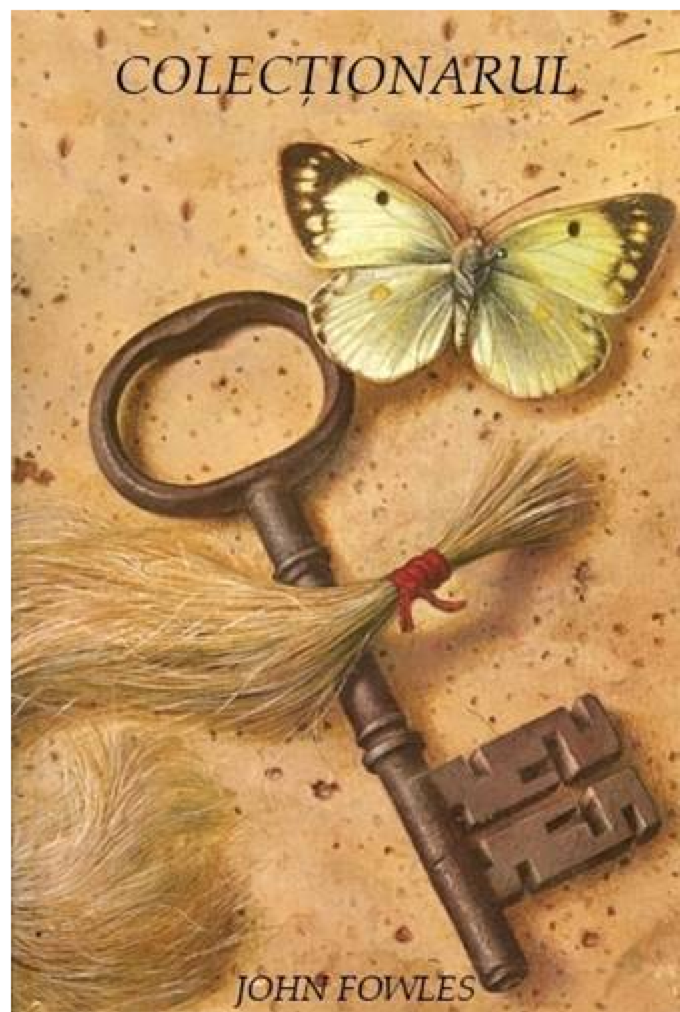
romanele realismului, Fowles e, la rândul lui, tocmai prin această programatică neparticipare, implicat în acţiune.

El e cel care, prin intermediul naraţiunii aproape groteşti a colecţionarului şi prin notaţiile din jurnalul Mirandei, atrage atenţia cititorului asupra semnificaţiilor unor întâmplări ce par altminteri lipsite de semnificaţie. De pildă, curajul colecţionarului de a o răpi pe tânăra studentă în arte. Nu e numai reflexul unui instinct al posesiunii, ci şi al obsedantei dorinţe de a-şi întregi colecţia. Pentru că el colecţionează *orice* – sentimente autentice şi contrafăcute deopotrivă. De fapt, el o iubeşte pe Miranda. Dar în felul lui. Violenţa se asociază cu duioşia: nu-i pasă că-i face rău fetei de care e îndrăgostit. Gestul răpirii nu e semnul sadismului, ci al patimii de colecţionar, gest pe care îl ia din recuzita romanului gotic englez de secol al XVIII-lea. Personajul e, desigur, un monstru, dar un monstru livresc: libertatea mişcărilor lui e limitată de modelele preluate din cărţi. E un fel de Don Quijote care purcede *să făptuiască* la îndemnul cărţilor citite (într-un roman scris după două decenii, în 1985, *Omida*, Fowles va plasa acţiunea, care implică o crimă, de-a dreptul în secolul al XVIII-lea).

În acelaşi timp însă gestul de o cruzime inconştientă e cel care îl justifică pe colecţionar ca personaj viu al romanului. Pentru că el ilustrează concepţia lui Fowles privind relaţia între creaţia artistică şi impulsul erotic, pe care o regăsim în toate cărţile sale. Şi care va căpăta un înţeles mai precis în autoportretul din *Aristocraţii* (publicat într-o primă ediţie în 1964, la un an după *Colecţionarul*, dar în formă definitivă în 1980). E autoportretul unui intelectual care cultivă propria versiune a existenţialismului. Aceea a unui căutător al propriei identităţi, aşa cum o caută, de fapt, personajele tuturor romanelor lui. Şi cum, de fiecare dată, o caută şi autorul romanului. Care

rămâne, mai presus de toate, un englez: pentru el, înţelesurile existenţei trebuie găsite în această lume, a unei Anglii demitizate, cunoscute bine de el şi de personajele lui.

Dan Grigorescu

COLECȚIONARUL
JOHN FOWLES

---

[1]

Vers din poemul anonim *Châtelaine de Vergi* (sec. al XlII-lea), în franceza veche: „fiindcă nicio ființă născută pe pământ, în afara lor, nu a știut nimic”.

[2]

Ferdinand şi Miranda – două personaje din piesa *Furtuna* de W. Shakespeare (*n*. *tr*.).

[3]

Caliban – personaj dezgustător din piesa *Furtuna* de W. Shakespeare (*n*. *tr*.).

[4]

Piero della Francesca (*n*. *tr*.).

[5]

Major Barbara, eroina piesei cu acelaşi nume de G.B. Shaw (*n*. *tr*.).

[6]

Două dintre personajele romanului *Marile speranţe* de Charles Dickens (*n*. *tr*.).

[7]

Pentru citatele de mai sus am folosit ediţia W. Shakespeare – *Furtuna*, trad. Leon Leviţchi, Editura Albatros, Bucureşti, 1982 *(n. tr.)*

Table of Contents

Table of Contents